

Roland Jacquard

11 septembrie 2001 ?

ÎN NUMELE LUI USAMA BIN LADEN...

Dosarul
secret
al celui
mai căutat
terorist
din lume

Roland Jacquard este expert pe lângă părțile membre ale Consiliului de Securitate al ONU și ale Consiliului European și conduce Centrul Internațional de Observare a Terorismului.

El este autorul a numeroase lucrări de referință: Das Dossiers secrets de terrorisme (Dosarele secrete ale terorismului), Le Fin de l'Empire rouge (SFârșitul Imperiului roșu), Carlos – Dossier secret (Carlos – Dosar secret), Patras contre l'Occident (Patras împotriva Occidentului).

14 septembrie 2001 – o lume întregă este bucurându-se din nou alături de Washingtonul aliat în Rusia.

Atențiunile sunt atrase de rețelele secrete ale lui Osama bin Laden, un terorist puțin cunoscut publicului până în acest moment.

Roland Jacquard caută în arhivele sale și se deranjează în uniformă în numele lui Osama bin Laden... cine este acest miliardar arab. Care sunt obiectivele sale? Cine sunt militarii și războinicii săi familiari? Cine sunt teroriștii care fac parte din „Prințul lui Osama bin Laden”, organizație care se întinde ca o plină de pălărie, acoperind din Algeria până în Filipina? Care sunt sursele de finanțare? Unde sunt atacurile, care sunt rețelele din Franța, Anglia, Germania sau din America de Nord? Ce operațiuni au debutat acestea, de la atentatele asupra cluburilor World Trade Center până la cele asupra ambasadelor americane din Africa de Est, de la asasinarea marșurilor de funeralii în Egipt, sau a ambasadorilor din Marina SUA în Arabia Saudită până la diseminarea unui distrugător în Japonia? Roland Jacquard răspunde la toate aceste întrebări cu figuri, nume și documente de necontestat.

the
international
publishing
company

ISBN - 978-376-101-3

9 783761 013000

RAO International Publishing Company
Grupul Editorial RAO
C.P. 2-124 București, ROMÂNIA

Roland Jacquard
Au nom d'Oussama Ben Laden...

© Jean Picollec Editeur, 2001. World Rights Reserved for the Text,
the Illustrations & the Annexes.

Published by arrangement with Literary Agency „Agence de l'Est”,
agencedelest@wanadoo.fr

Traducere din limba franceză:
Simona Brînzaru, Angela Cismaș,
Ana Antonescu

© RAO International Publishing Company 2001
pentru versiunea în limba română

Tiparul executat de
ALFÖLDI NYOMDA AG
Debrecen, Ungaria

2001

ISBN 973-576-391-5

AVERTISMENT

Ne-am străduit să ortografiem corect cuvintele și numele arabe. De asemenea, am căutat să fim atenți în primul rînd la coerența uniformizării lor.

Am optat pentru varianta de *taliban* (pluralul de la *talib*) și *mudjahedin* (pluralul de la *mudjahid*), care, de altfel, este scris sub influența englezei *mujahideens*.

În funcție de regiune, *emir* se pronunță *amir*, *djebel* se scrie *jebel*, și *djihad*, *jihad*. Ca regulă generală am încercat să folosim grafia care este uzitată în franceză, de inspirație nord-africană, din Orientul Mijlociu. Astfel, vom scrie mai curînd *al* decît *el*, sau *bin Laden*, decît *Ben Laden*, *șeic* decît *Sheikh* sau *Mansur* decît *Manzoor*, după cum îl scriu anglo-saxonii.

Vă mulțumesc pentru acceptarea grafiilor diferite (de exemplu, pot fi regăsite *Gamaa* sau *Jamaa*, una sau alta, în funcție de originea documentului).

Autorul

„Talibanii sint o catastrofă pentru mișcarea
islamică, ei sint ceea ce Pol-Pot sau Enver Hodja
au fost pentru mișcarea comunistă.“

Gilles Kepel
(Djihad, expansiunea și declinul islamismului,
Gallimard, 2000)

1

Amenințări nucleare, bacteriologice și chimice

În martie 2000, spre stupefacția lor, polițiștii neo-zeelandezi au descoperit, în timpul unei operațiuni desfășurate împotriva unei filiere de imigrare clandestină și de trafic de pașapoarte, că un comando terorist islamic e pe cale să pregătească un atentat împotriva vechiului reactor nuclear Lucas Heights, construit în 1958 în partea sud-vestică a Sydneyului, la doar 25 de kilometri de Stadionul Olimpic. Pe 15 septembrie 2000, cu doar câteva luni înainte de festivitatea deschiderii Jocurilor Olimpice, găzduite de marele oraș australian, această informație, discret comunicată serviciilor de securitate australiene, a declanșat începerea unei anchete amănunțite în comunitățile islamice din Noua Zeelandă și din Australia.¹ Într-adevăr, aceste țări găzduiesc refugiați veniți din Asia Centrală: aproape 200 de afgani în Wellington, capitala neo-zeelandeză, și peste 15 000 în regiunea Sydney. Descoperirea aceasta a intervenit în vreme ce CIO (Comitetul Internațional Olimpic) tocmai retrăsese talibanilor² din Afghanistan invitația de a participa la JO. Integriștii aflați la putere la Kabul declaraseră, într-adevăr, că această invitație ar reprezenta o recunoaștere a regimului lor.

În urma unei percheziții efectuate într-o casă din Anklan, poliția a descoperit un adevărat centru terorist clandestin, un atelier de falsificare a pașapoartelor, dar și o hartă a orașului Sydney unde erau evidențiate reactorul nuclear și diferitele drumuri ce duc spre el. Având încă vie amintirea atentatului palestinian de la Jocurile Olimpice de la München, din 1972, care costase viața a patru atleți israelieni, și tratînd cu multă seriozitate primele rezultate ale anchetei, australienii au descoperit că acel complot era inițiat de miliardarul Usama bin Laden, un saudit căruia i se retrăsese această cetățenie, refugiat în Afghanistan și căutat de majoritatea polițiilor occidentale pentru implicarea sa în diferite atentate teroriste, mai ales în Arabia și în Africa de Est. Corelarea informațiilor deținute

de diversele servicii de poliție din lume le-a dat australienilor deplină măsură a amenințării: atentatul care ar fi trebuit să fie comis de membrii unei rețele de afgani instalați în Australia era comandat de un militant islamist care se declara, cu infocare, a fi antioccidental și care dispunea de mijloace financiare considerabile și, de câteva luni, chiar de arme bacteriologice și chimice! Mai mulți șefi ai organizației lui bin Laden voiau ca la Sydney să pună în scenă o operațiune spectaculoasă, în primul rând împotriva delegațiilor britanice, americane și ale țărilor din regiunea Golfului. De altfel, un islamist saudit, Abad al-Anezi, posedând pașaport yemenit și irakian, fusese arestat în urma informațiilor primite de la Londra și de la Washington, la Fidji, în aprilie 2000.

Astfel, după mai multe luni de liniște și de relativă discreție, Usama bin Laden și organizația sa ieșeau din nou la suprafață, în ajunul unui eveniment de răsunet mondial. Două reuniuni ale experților în probleme de securitate, ținute în decembrie 1999 și aprilie 2000 la Bruxelles, la sediul NATO, îl avuseseră pe Usama bin Laden pe ordinea de zi. Amenințările, sale la adresa occidentalilor au fost evocate și la summitul G7 de la Tokyo, în iulie 2000, când serviciile secrete ale țărilor participante au schimbat informații.

Printre dosarele discutate, cel mai îngrijorător era cel despre arsenalul lui Usama bin Laden și despre rețelele lui: nu exista nici cea mai mică îndoială că, profitând de poziția strategică pe care o deține într-o regiune a lumii considerată azi un adevărat butoi cu pulbere, Afghanistanul talibanilor, Usama bin Laden a fost în măsură să-și procure arme chimice și dispozitive pentru lansarea și răspindirea lor. Astăzi, armele chimice sînt interzise prin mai multe convenții internaționale, iar țările care le posedă sînt obligate să le distrugă. Occidentalii au ținut serios cont de acest risc; în 1998, Henry Kissinger scria în *Los Angeles Times* că, aproape inevitabil, cursa înarmărilor nucleare va conduce la excese în anumite țări care aveau posibilitatea de a fabrica arma nucleară, dar nu aveau resursele financiare pentru a dezvolta tehnologia aferentă. Astfel, aceste state ar fi tentate să ofere material nuclear sau tehnologie altor persoane, în schimbul asistenței financiare. Articolul viza, pe atunci, Pakistanul și Rusia, două state subminate de crize politice și financiare multiple, capabile să realizeze transferuri ilicite de tehnologie.

Unul dintre primele rapoarte secrete trimise noului președinte american George W. Bush, în decembrie 2000, se referea tocmai la pericolul reprezentat de teroriști și de armele chimice și biologice. Documentul, intitulat *Amenințările pînă în 2015*, însumează 68 de pagini și tratează foarte serios aceste probleme.

Cu prilejul întâlnirilor pentru preluarea puterii, Bill Clinton i-a înmănat, între altele, succesorului său un dosar voluminos despre Usama bin Laden, prezentându-l pe ex-saudit ca pe unul dintre cei mai periculoși factori de risc, din cauza posibilităților sale financiare, care îi permit să achiziționeze arme chimice și biologice. Acest dosar specifică: „Statele Unite și Rusia au semnat, în iunie 2000, un acord pentru a se alerta reciproc asupra oricărei lansări suspecte de rachete”. În sfârșit, a fost instalat un telefon roșu între Kremlin și Casa Albă pentru a facilita schimbul de informații privind acțiunile teroriste cu arme chimice, biologice sau nucleare.

*

Ficțiunea cochetează astăzi cu realitatea... În 1999, o simulare inițiată de CSIS, *Center for Strategic and International Studies* din Washington, condusă de William Webster³, propune un scenariu neliniștitor în care Consiliul Național de Securitate⁴ este atacat, într-o fictivă zi de 12 februarie 2001, zi în care președintele Statelor Unite prezidează, în „Sala Situației” din Casa Albă, un consiliu lărgit de securitate privind o explozie nucleară în Rusia. Simularea arată cum, la ora 4.35, *US Atomic Energy Detection System* (sistemul de detectare nucleară american) identifică o puternică explozie nucleară, al cărei epicentru s-ar găsi la aproximativ 40 de kilometri sud de Moscova. La câteva ore după explozie, rușii nu au încă un bilanț precis al pierderilor. Ei trebuie să facă față unei situații al cărei singur precedent îl constituie exploziile de la Hiroshima și Nagasaki din august 1945. Un grup separatist islamic cecen revendică atentatul. Cecenii cer recunoașterea independenței țării lor și retragerea trupelor rusești de pe teritoriul acesteia în 24 de ore. Dacă Moscova nu se supune, separatiștii amenință că vor provoca o a doua explozie, de data aceasta chiar în capitală, unde panica domnește deja.

Cu doar 30 de minute înaintea revendicării cecene, *Hezbollah*, o organizație libaneză susținută de Iranul ayatollahilor, a transmis ambasadelor occidentale din Orientul Mijlociu, agenților de presă și televiziunilor o declarație în care afirma că deține arme nucleare și cerea imediată retragere a forțelor nemusulmane din Peninsula Arabiei, repararea prejudiciilor și încetarea „sacrilegiilor” care au afectat lumea musulmană în urma operațiunii americane „Furtună în deșert” din Războiul din Golf, în 1991.⁵ *Hezbollah* amenință că, dacă Statele Unite ar încerca să reziste, ar trebui să se aștepte la alte explozii asemănătoare celei din împrejurimile Moscovei; de data asta ar fi lovite orașe americane, britanice, franceze, ca și tabere

militare americane din Arabia Saudită. Pentagonul⁶ începe o evaluare a riscurilor și descoperă că, așa cum arată serviciile de informații sud-africane, material nuclear a fost livrat unei societăți din Dubai, în Emiratele Arabe Unite.

Serviciile de informații rusești izbutesc să refacă firul evenimentelor, pornind de la momentul în care combustibilul nuclear, circa 29 kg de plutoniu, fusese furat de la centrala rusească Celiabinsk-65. Această simulare a fost actualizată ținându-se cont de amenințarea cea mai îngrijorătoare: Usama bin Laden. Conform informațiilor furnizate de un irakian, inginer în fizică atomică, transfug al organizației lui Usama bin Laden, acesta ar fi cheltuit mai multe milioane de franci pentru a realiza în Kazahstan o bombă tactică, prin intermediul mai multor filiere de traficanți aflați în republicile musulmane ale Asiei Centrale, devenite independente după dezmembrarea Imperiului sovietic. Un raport din 1999 al Comisiei naționale americane asupra terorismului autentifică acest risc: „Un atac terorist ce ar folosi agenți biologici, chimici sau nucleari ar putea afecta profund națiunea, chiar dacă reușita sa ar fi parțială.”

Usama bin Laden, omul care amenință astfel lumea cu o explozie nucleară sau cu un atac bacteriologic, este moștenitorul unei familii saudite din anturajul regelui Fahd al Arabiei Saudite. El ar fi putut duce viața fără griji a unui miliardar și ar fi putut să frecventeze cercurile mondene din Monte Carlo sau Gstaad. Ar fi putut, de pe bordul unui iaht luxos ancorat pe țărmul Mediteranei, să-și chivernisească averea și să investească în acțiuni imobiliare sau în cinema, cum fac alți nababi care și-au construit bogățiile pe petrodolari. Însă Usama bin Laden nu a ales această cale indolentă, ci pe cea a djihadului, războiul sfânt al musulmanilor împotriva necredincioșilor, împotriva Occidentului.

La 20 de ani, în timp ce prietenii săi tocau banii părinților în barurile de noapte din Beirut, el s-a angajat de partea mudjahedinilor⁷ care luptau împotriva Armatei Roșii în Afghanistan. Va trăi 10 ani printre partizani.

20 de ani mai târziu, după o viață aventuroasă, între Pakistan, Afghanistan și Sudan, miliardarul Usama bin Laden a devenit inamicul public nr. 1 al lumii occidentale, iar FBI a pus pe capul său o recompensă de 5 milioane de dolari, cea mai mare sumă oferită vreodată pentru un om. Conduse de saudit din vizuina sa secretă din Munții Hindukush, *fatwa*-urile legate printr-o rețea puternică de „Frația bin Laden” fac să planeze cumplite amenințări asupra

Occidentului și asupra întregii lumi. Deja, în numele acestei „Frații”, militanți islamisti fanatici au făcut să explodeze ambasade americane în Africa, World Trade Center⁸ din New York, vagoanele metroului din Paris ori tabere militare din Arabia Saudită.

Ascuns în Afghanistanul controlat de talibani, un adevărat butoi cu pulbere, Usama bin Laden exacerbează fără scrupule tensiunile deja existente între India și Pakistan, între Iran și Irak sau între fostele republici sovietice din această regiune a Asiei Centrale.

Umbra lui Usama bin Laden planează peste tot unde o criză majoră poate zdruncina influența Occidentului: în Kosovo, în Filipine, la Londra, la Paris sau Brooklyn. Organizația sa tentaculară nu cunoaște limite, iar fideliile săi nu sînt mercenari venali, ci idealisti gata de orice sacrificiu.

Rebelul Usama a declarat că nici o armă nu le va fi refuzată musulmanilor în războiul pe care-l duc pentru obținerea drepturilor lor. Nici măcar armele nucleare, chimice sau bacteriologice, interzise de toate convențiile internaționale.

Acestui război total exprimat prin *fatwa*-urile lui bin Laden occidentalii i-au răspuns printr-un alt război, de asemenea total, în care au fost mobilizate resurse polițienești unice, așa cum au fost cele care au reconstituit atentatele de la Nairobi și Dar es Salaam sau cele care au demonstrat vinovația lui Usama bin Laden în fața unui tribunal din New York. Iată, în paginile care urmează, povestea acestui terorist.

NOTE

¹ Islamiștii apropiați lui Usama bin Laden dispuneau în Australia, printre altele, de un site pe Internet care difuza discuții cu acesta ca și *fatwa*-urile sale. În 1998, islamiștii din Australia au închis acest site.

² Un taliban este un student în teologie.

³ Un fost director al CIA.

⁴ Instituție subordonată Casei Albe care coordonează toate informațiile considerate vitale pentru securitatea Statelor Unite.

⁵ În august 1990, trupele irakiene au invadat Kuweitul, declanșînd Războiul din Golf.

⁶ Sediul Ministerului american al Apărării din Washington.

⁷ Luptător arabo-musulman. Cei care au luptat în Afghanistan vor fi desemnați mai curînd cu termenul „afgano-arabi”.

⁸ La 26 februarie 1993, o încălcată puternică a pulverizat trei subsoluri ale acestui turn situat în centrul Manhattanului. Bilant: 6 morți și peste 1 000 de răniți. Acesta a fost primul atentat terorist care a lovit Statele Unite pe teritoriul lor. Cîteva săptămîni mai tîrziu, FBI va identifica autorii, care vor fi condamnați; între alții, șeicul Abdul Rahman, imam al moscheii din Brooklyn, și Ramzi Yussuf; azi, ambii sînt deținuți în Statele Unite.

2

Peshawar, poartă a djihadului

Mai 1998. Soarele abia a răsărit peste Peshawar, la frontiera nordică a Pakistanului. Umbrele lungi ale ricșelor¹ se proiectează pe porțiunile refăcute ale șoselei. Praful cenușiu ridicat de înconfundabilele camioane multicolore cu caroseria din lemn sculptat acoperă, puțin cite puțin, trecători, case și vehicule. Deși pare doar un orașel de munte, în aparență izolat de restul lumii, cel puțin de Hymalaya, Peshawar nu este mai puțin un oraș în care se desfășoară o activitate zbuciumată – avanpostul marilor probleme de geopolitică internațională.

De când drumul de la frontieră și Kandahar, devenit capitala Afghanistanului taliban, este din nou sigur și practicabil – fără indivizii ce vor despăgubiri la fiecare 20 de kilometri – convoaie de camioane peștrițe, supraîncărcate de mărfuri, asigură zecile de legături cotidiene cu provinciile afgane limitrofe. Peshawar a devenit capul de pod al comerțului cu Afghanistanul, orașul regăsindu-și vocația sa dintotdeauna. Între căsătorii, recepții mondene și banchete ale oamenilor de afaceri prosperi, ce se prelungesc pînă tîrziu, și primele strigate ale muezinilor, nopțile sînt scurte. În această țară declarat islamică nu toate femeile poartă vâl, ba chiar dimpotrivă, iar locuitorilor din Peshawar le place să se distreze; și asta la numai cîteva ore distanță de Afghanistan, unde domnește fundamentalismul islamic. Șoferii camioanelor care trec în permanență frontiera știu cîte ceva despre asta; lor li se confiscă, politicos dar ferm, cu regularitate, casetele cu muzică occidentală.

În special noaptea care a trecut a fost foarte dură pentru 14 zia-riști pakistanezi, discret plasați în mai multe pensiuni de familie din cartierul universitar... De două zile stau în tensiune deoarece se pregătesc să-l întâlnească pe inamicul public nr. 1 al Washingtonului, pe Usama bin Laden, zis Prințul, Emirul, Ab Abdullah, Mudjahis, șeic, *hadji*² sau, pur și simplu, Șeful... În spatele acestor pseudo-nime se ascunde un fost cetățean saudit etichetat fără jenă de americani și de o parte a presei internaționale drept „bancher al

terorismului". Pentru reporterii aleși pe sprinceană, veniți special din Islamabad, Karachi sau Habore, această întâlnire cu inamicul public nr. 1 al Statelor Unite va constitui marele reportaj al carierei lor. În acea noapte, toți au recitat conștiincios notițe biografice și au verificat de 10 ori bateriile reportofonelor și ale aparatelor de fotografiat. Cu toții știm, desigur, că majoritatea ziariștilor occidentali și-ar vinde chiar și sufletul pentru a-l întâlni pe extrem de faimosul Usama bin Laden. Apropierea immanentă și cerințele stricte ale discreției nu fac decât să le accentueze febrilitatea.

Întâlnirea nu va avea loc la Peshawar, ci de cealaltă parte a frontierei, undeva în Afghanistan, spre Kandahar sau Jalalabad, într-un loc pe care îl cunoaște numai ghidul ce-i va lua în primire dincolo de mitica trecătoare Khyber. Pentru început se prefigurează o călătorie de mai multe ore cu mașina sau camionul, dar cei 14 știu că va trebui să urce muntele înainte de a-l întâlni, în sfârșit, în carne și oase, pe acest personaj misterios, pe care fișa de identificare a FBI îl descrie ca pe un gigant, înalt de peste 1,90 metri, filiform și adus de spate, mergând sprijinit în baston, cu ochi câprui, piele maslinie și barbă căruntă, deasă. Ironie a fișei, la rubrica profesiune este precizat: „necunoscută”.

În cele câteva fotografii care circula, rebelul apare cel mai adesea având o privire distantă și febrilă, părul încins într-un *keffieh* roșu, învaluit într-un burnus lung, de culoare kaki sau maro, ori purtând o uniformă militară de camuflaj; aproape întotdeauna este așezat, surprins într-o atitudine meditativă, demnă și puțin tristă... dar păstrind totuși Kalașnikovul pe genunchi sau îndreptat către biblioteca sa plină de cărți legate în piele.³ Chiar și în fotografiile a căror publicare o autorizează (precum cea a ziaristului palestinian Abdel Bari Atwane⁴, realizată într-una din ascunzătorile sale secrete), Usama bin Laden își cizelează o imagine de profet-luptător martirizat, condamnat să trăiască înarmat pentru a-și asigura securitatea.

De altfel, securitatea este o obsesie pentru rebelul saudit care se pregătește să-i primească pe ziariștii pakistanezi; se simte extrem de amenințat, dar, în același timp, afirmă deplina încredere pe care o are în gărzile sale de corp: nici un membru al pazei sale nu s-ar lăsa cumpărat de necredincioși. După relatările unui apropiat al șefului fundamentalist, gărzile sale de corp înarmate cu rachete Stingers⁵ sînt în căutarea unei sosii pentru șeful lor, pentru a deruta cît mai bine orice eventual agresor; astfel, ei copiaza Irakul și pe Saddam Hussein. În același timp însă, Usama

bin Laden îl bănuiește pe Salman Abdelaziz, fratele regelui Fahd, de a fi oferit o recompensă de 300 000 de dolari unor militanți palestinieni ca să-l ucidă... În urma acestui incident s-a înconjurat cu găzi de corp de diferite naționalități și a început să beneficieze de o pază mai strictă, asigurată de oameni recrutați de șeful militar al talibanilor, vechiul său prieten, mollahul Hafizdin Akhawandi. Se bucură, de asemenea, de sfaturile citorva ofițeri pakistanezi în retragere, o vreme apropiați defunctului președinte Zia. În primăvara lui 1999, afirmă apropiații lui Usama bin Laden, un iordanian de origine palestiniană, Mohamed al-Bayid, fusese arestat în Afghanistan pe cînd se pregătea să-l asasineze. După ce a fost condamnat la moarte de către talibani, ucigașul plătit a fost totuși trimis în Iordania. Era, într-adevăr, un apropiat al mollahului Omar, conducătorul talibanilor, iar incidentul însuși urma să fie sursa anumitor tensiuni între talibani și Usama bin Laden. De atunci, Usama bin Laden a chemat, pentru a-l proteja, militari provenind din țările Golfului, în frunte cu Hassan al-Chaeri, unul dintre șefii taberei de la Richkor, de la sud de Kabul, acolo unde, în anii '80, își începuse lupta. Anecdota instructivă: deși Usama bin Laden afirmă că nu se teme de moarte, mai multe persoane din garda sa personală sînt condamnate să guste înainte fiecare din bucatele pe care șeful urmează să le mănînce.

Rarele portrete psihologice ale lui Usama bin Laden care circulă în lumea islamică îl descriu ca pe un om mai curînd timid și laconic, cu o fire atît de serioasă, încît îi vine greu să surîdă (cf. Documentul 1 care ne prezintă portretul lui Usama bin Laden văzut de adepții săi).

Se spune că este foarte inteligent și un fin observator, avînd un simț ascuțit al replicii. Dar mai este descris și ca un îns ezitant și lent în luarea deciziilor și în gîndire. Usama bin Laden nu este un impulsiv; dacă nu se grăbește, nu o face din nesiguranță, ci pentru că îi place să-i consulte pe înțelepții Coranului (*ulema*), ceea ce, din motive de securitate, este uneori complicat. Această atitudine se află la originea întîrzierilor care îi sînt uneori reproșate. Pentru cei care acceptă totul necondiționat, aceasta este dovada marii înțelepciuni a conducătorului lor...

Mai multe zvonuri îl descriu pe rebel ca fiind slăbit și bolnav; după anumite surse, ar avea puternice dureri lombare, iar coloana sa vertebrală ar fi fragilă; după alte informații, ar suferi din cauza unei scăderi a globulelor albe, sau, după cum spun informatorii pakistanezi, de cancer. Dar tocmai pentru a dezminți

aceste zvonuri, Usama bin Laden nu lasă să se vadă nimic; ceea ce va constata ziaristul palestinian Jamal Ismail, pe 8 decembrie 1999, cu prilejul unei întâlniri cu fugarul, publicată în *Newsweek* la 11 ianuarie 2000:

„— Contrar spuselor americanilor, pareți a fi perfect sănătos.

— Americanii continuă să mintă. Sint mai sănătos ca oricind, la fel ca toată națiunea musulmană, care se ridică împotriva americanilor agresivi și a aliaților lor, în special împotriva statului evreu Israel.“

Iată portretul bărbatului atât de căutat, pe care norocoșii ziariști pakistanezi îl vor putea întâlni, în sfârșit, în câteva ore. Din 1979, înainte de invazia sovietică în Afghanistan, Peshawarul devenise pentru ziariștii curajoși ultimul popas în lumea civilizată înaintea saltului în necunoscut, înaintea intrării într-un Afghanistan sfîșiat. Astfel, începînd cu 1979, reporteri occidentali care treceau pasul Khyber intrau clandestin într-o țară abandonată gherilei, străbătută de enormele tancuri ale Armatei Roșii și survolată de elicoptere blindate sau de avioane de vînătoare supersonice de recunoaștere. Ziariștii deghizați în munteni erau conduși pe jos, pe drumuri străbătute de catiri, deseori minate de soldații sovietici sau de mudjahedinii comandantului Massud⁶, pînă în sate pierdute în văi retrase, unde luptau cei numiți „ultimii cruciați“ ai secolului XX; „cruciați“ musulmani, desigur, dar atât de drept-credincioși, de *politically correct*, chiar dacă la acea vreme nu existau nici termenul, nici conceptul. Pentru occidentali, și mai ales pentru americani, acești mudjahedini aveau o imensă calitate: erau sălbatic de anticomuniști și o declarau sovieticilor și lumii întregi. Cu turbanele specifice sau cu părul tăiat după norma tradițională, cu fețele de munteni hotărîți și cu puștile lor AK 47, fabricate artizanal, copiate aproape în detaliu în ateliere de arme clandestine, deveniseră eroi fotogenici; li se datora totul și totul le era iertat. Erau musulmani, unii chiar integriști, dar pe atunci asta nu îngrijora pe nimeni. Washingtonul le furniza fără ezitare rachete Stingers sol-aer, costisitoare și performante, pentru a rezista Armatei Roșii. În 1979 era, se pare, o atitudine explicabilă și demnă de apărut. Zidul Berlinului încă nu căzuse, iar diviziile sovietice erau cu mult mai neliniștitoare decît o eventuală legiune islamică.

În 1998, la aproape 20 de ani de la invazia sovietică, la Peshawar nu s-a schimbat aproape nimic pentru grupul de ziariști pakistanezi care se pregătește să treacă în secret frontiera. Cu „binecuvîntarea“ talibanilor, alți mudjahedini, de asemenea musulmani

și la fel de bine înarmați, dar mai puțin iubiți de occidentali, îi conduc oficial pe vizitatorii lui Usama bin Laden prin munți.

Conform justiției americane, acesta are la activ următoarele crime:

- implicarea în atentatul dintr-un hotel din Yemen, unde staționau soldați americani în drum spre Somalia pentru operațiunea militară *Restore Hope*;

- adăpostirea, în Pakistan, a lui Ramzi Ahmed Yussuf, cel implicat în atentatul împotriva turnurilor World Trade Center din New York;

- sprijinirea atacului somalezului Aidid⁷, împotriva americanilor, la Mogadiscio, pe 3 și 4 octombrie 1993, în timpul unei operațiuni de menținere a păcii, care a cauzat, printre altele, moartea a 18 soldați americani;

- ar fi la originea atentatului din 13 noiembrie 1995 împotriva centrului de comunicare al Gărzii Naționale din Riyadh, Arabia Saudită, în urma căruia au murit 7 persoane, dintre care 5 americani;

- inițierea atentatului împotriva turnurilor bazei aeriene de la d'al-Khobar⁸ la Dharan, în Arabia Saudită;

- implicarea într-o tentativă de asasinat al președintelui egiptean Hosni Mubarak, pe 26 iunie 1995, cu prilejul unei vizite oficiale la Addis-Abbeba, în Etiopia;

- în fine, tot bin Laden ar fi responsabil și de două atentate împotriva ambasadelor americane din Nairobi, Kenya, și Dar es Salaam, Tanzania⁹, pe 7 august 1998.

Și toate acestea fără a mai vorbi de eventualul sprijin material acordat numeroșilor militanți islamici extremiști respinși cam în toată lumea: Londra, San Francisco, Manila, Paris și Alger... și care susțin că au fost ajutați de el. Dar, mai ales, bin Laden este vinovat pentru că a achiziționat arme chimice și biologice.

Din 1996, Usama bin Laden a ales să se ascundă în munții Afghanistanului, sub protecția talibanilor, o retragere ce întărește bănuielile care îl situează pe lista criminalilor cei mai căutați de FBI, care propune o recompensă considerabilă pentru orice informație ce ar permite capturarea sa: niciodată o recompensă americană nu a depășit 2 milioane de dolari. Informatorii pot beneficia de anonimat, de refugiu și chiar de ajutor pentru a se stabili într-o altă țară dacă vor!¹⁰

Dar, dacă Usama bin Laden este căutat de ministrul american al Justiției, el este căutat și de regele Fahd al Arabiei Saudite

și de familia acestuia. Usama bin Laden este un opozant radical care cere pur și simplu abdicarea monarhului saudit (cf. Documentul 2, adevărat rechizitoriu al lui bin Laden, impostorul) pentru corupția masivă și pentru supunere față de „imperialismul american” în timpul și după Războiul din Golf. Această critică nu a rămas fără urmări în Arabia Saudită unde bin Laden nu este un personaj neînsemnat. O vreme a fost chiar foarte apropiat familiei regale wahhabite. Consecința inevitabilă: dacă pentru Washington și Riyadh, Usama bin Laden este un terorist și nu un disident, pentru milioane de musulmani, datorită opoziției sale deschise față de americani, evrei și rege, pe care îl taxează drept corupt, a devenit un erou de legendă și chiar un martir al luptei împotriva stricăciunii occidentale: în anumite moschei, inclusiv în Franța, este numit Usama „Rebelul”, mii de copii îi poartă numele, iar în multe țări musulmane, în ferme, școli și în magazine este afișată o inscripție întru gloria luptătorului saudit.

Pentru milioane de musulmani care se consideră oprimați de lumea iudeo-creștină – și mai ales de americani – epopeea lui Usama bin Laden este versiunea modernă a luptei lui David împotriva lui Goliat.

Această poveste, rezultatul mai multor ani de anchetă în Orientul Mijlociu, în SUA, în Algeria, în Marea Britanie, în Kenya, în Sudan, în India, în Afghanistan și în Pakistan, este consacrată unuia dintre cei mai misterioși, mai controversați și mai căutați oameni din ultimii 10 ani, a cărui notorietate nu poate rivaliza decât cu cea a teroriștilor Abu Nidal¹ sau Carlos². Renegatul saudit are tristul privilegiu de a fi înscris pe lista criminalilor cei mai căutați de FBI³. La Hollywood se zvonește că viața sa zbuciumată ar putea fi subiectul unui film produs și interpretat de actorul american Robert de Niro. Un fost responsabil al operațiunilor speciale din CIA, Duane Chassidge – care la vremea sa ajutase serviciile secrete franceze să-l captureze pe Carlos, refugiat la Khartoum – ar fi în tratative pentru postul de consilier tehnic...

NOTE

¹ Un fel de biciclete, cu sau fără motor, care înlocuiesc taxiurile.

² Musulman care a făcut un pelerinaj la Mecca.

³ Usama bin Laden pretinde că și-a recuperat pușca de atac de lângă cadavru unui general sovietic. După alte surse, Kalașnikovul său i-ar fi fost oferit de un egiptean poreclit Kodus, grav rănit în Afghanistan, intermeietor al unei grupări islamice egiptene favorabile lui Usama bin Laden și care ar trăi azi în Australia.

⁴ Abdel Bari Atwane, un intelectual nesserian, proprietar al jurnalului *Al Qods Arabi* (Ierusalimul Arab), este unul dintre primii ziariști care l-au intervievat pe Usama bin Laden. Vreme de o săptămână el l-a însoțit în toate deplasările și chiar a dormit în camera sa.

⁵ Stingers sînt rachete sol-aer, foarte perfecționate și ușor de mînuit, realizate în Statele Unite. Lansate printr-un tub sprijinit de umăr, pot distruge un avion de luptă și chiar unul de transport. Putem dezvalui că în 2000 armata tunisiană a descoperit o ascunzătoare de arme în apropierea orașului An Drahen, pe lîngă frontiera algeriană, unde se găseau trei Stinger. În urma anchetelor clasificate „secrete” a reieșit că rachetele proveneau din Afghanistan, via Pakistan și Sicilia. Erau destinate islamiştilor algerieni sau tunisieni și fuseseră trimise de un saudit, pe nume Al-Mundhir al-Bechir, apropiat al lui Usama bin Laden.

⁶ Ahmed Massud este unul dintre generalii afgani cei mai cunoscuți, numit uneori „Leul din Panchir”. Fiul unui ofițer al armatei regale, acest tadjik s-a născut în provincia Panchir în 1953. Este unul dintre primii organizatori ai războiului de rezistență împotriva sovieticilor.

⁷ Mohamed Farah Hassan, „Aidid”, s-a născut în anii '20 și face parte din clanul Hewyie. Acest comandant militar s-a opus viguros intervenției Națiunilor Unite în Somalia și prezenței americane. Aidid și-a creat o imagine de naționalist care luptă pentru independența țării sale, în parte și datorită acestei opoziții față de orice ingerință străină.

⁸ Pe 25 iunie un camion încărcat cu patru tone de TNT exploda în partea de nord a complexului imobiliar ce adăpostește forțe aeriene ale alianței împotriva Irakului. Bilant: 19 soldați americani au fost uciși și 500 ranți. Cîțiva suspecți saudiți au fost imediat executați.

⁹ Atentatul de la Nairobi: 216 morți. Atentatul de la Dar es Salaam: 11 morți.

¹⁰ Campania pakistaneză organizată de consulatul american de la Peshawar este mai puțin generoasă. Într-adevăr, figura lui Usama bin Laden, pentru prinderea căruia s-a oferit o recompensă de 500 000 de dolari, este reprodușă pînă și pe cutiile de chibrituri. O altă campanie, care nu este inițiativa americanilor, folosește ca suport o reproducere a unei bancnote de 100 de rupii.

¹¹ Mereu înconjurat de o aură misterioasă (mai trăiește? și dacă da, unde?), Abu Nidal este un terorist palestinian care a fost foarte activ între anii 1970 - 1980.

¹² Cf. lucrarea noastră *Carlos, le dossier secret*, Jean Picollec, 1997, Usama bin Laden pare a exercita un fel de fascinație pentru venezueleanul care refuză să depună... Într-adevăr, la 30 august 1998, din celula sa din închisoarea Santé, Carlos, înregistrat cu numărul 268461/FQ1.7, îi scrie lui Bechir bin Yamed, patronul hebdomadarului *Tinara Africa*, în legătură cu bombardamentele americane împotriva uzinei al-Shifa din Khartoum și a taberei lui Usama bin Laden din Afghanistan: „Agresiunea imperialistă vizează, atacîndu-l pe Usama bin Laden, să decapiteze refacerea wahhabită care se pregătește să-i alunge pe uzurpatorii din Nedjd și Hedjaz (două provincii din centrul Arabiei Saudite), să elibereze Locurile Sfinte și să folosească mana petrolieră pentru a dezvolta Unumma (națiunea araba) și să elibereze Palestina. Atacurile de la Nairobi și Dar es Salaam sînt în continuitatea istorică a celor pe care le-am început în Africa de Est acum un sfert de secol, pe pămînt, pe mare și în aer, împotriva sioniștilor.”

¹³ Această listă a FBI (care conține, de fiecare dată, cite 10 nume) a fost publicată pentru prima oară în 1950. Usama bin Laden era al 456-lea „nominalizat”. De la publicarea primei liste au fost localizați și prinși 427 de fugari, dintre care 133 datorită informațiilor furnizate de public.

3

Un tânăr de familie bună

În ianuarie 1980, tânărul arab, proaspăt absolvent al unei universități saudite, nu-și închipuia, în timp ce zbura spre Pakistan, la numai câteva zile după invazia URSS în Afghanistan, că peste cîteva ani se va vorbi atît despre el. Răspunzînd apelului djihadului – războiul sfînt al musulmanilor – din Afghanistan, Usama bin Laden a dat sens vieții sale și i-a schimbat, de asemenea, ireversibil, cursul. Cine este acest tânăr burghez saudit, inginer de formație, strălucit om de afaceri și musulman pios ce va afirma: „O zi în Afghanistan valorează mai mult decît 4 000 de zile de rugăciune într-o moschee“?

Tatăl lui Usama bin Laden, șeicul Mohamed bin Oud bin Laden, după unii inginer și arhitect, după alții simplu țaran, a părăsit, pe la începutul anilor '20, provincia natală Hadramut din sudul Yemenului. Apoi s-a stabilit la Hedjaz, în Arabia Saudită, în 1932. A făcut avere și s-a impus ca un om de afaceri riguros și corect.

Devenit bogat, șeful clanului bin Laden va ajuta financiar, în momente dificile pentru trezorerie, monarhia saudită: odată a vărsat bani în casierile publice pentru a garanta salariile funcționarilor. Un cadou greu de uitat pentru monarhul de atunci. Naturalizat saudit, Mohamed bin Laden a fost chiar, pentru o vreme, ministrul Lucrărilor Publice al regelui Faisal, dar, înainte de toate, a fost prietenul acestuia. Drept mulțumire, i se vor încredința societății sale refacerea moscheii Haram Sharif din Mecca și renovarea celei a lui Masjid-i-Nabawi. Astfel a înflorit, în anii '70, de pe urma petrolului saudit, consorțiul întreprinderilor Bin Laden, mai cunoscut sub numele Ben Laden Corporation și a primit din partea regelui exclusivitatea lucrărilor de renovare sau de construire a edificiilor religioase. Societatea bătrînului bin Laden va obține numeroase contracte în diverse state ale lumii arabe, dintre care unul în Iordania în cadrul unei licitații în care venerabilul va cere inginerilor săi să stabilească un deviz fără beneficii. Conform legendei familiei, șeful clanului a cerut să se reducă și mai mult

costurile stabilite de experții săi pentru a se asigura că, în această moschee dintr-o țară prietenă, Dumnezeu este bine slujit. La moartea bătrînului bin Laden, în 1972, regele Faisal domnea încă; amintirile de familie susțin că regele, care nu plinsese decît de două ori în viață, a mai plîns o dată pentru prietenul său mort.

Evlavia lui Mohamed bin Laden, tată prolific a vreo 50 de copii – a avut 11 soții – aparținea altei epoci. Vreme de mai bine de 40 de ani a așteptat cu răbdare și speranță venirea lui Hazrat Mahdi¹, mesia musulmanilor. Constituise chiar un fond de caritate de vreo 12 milioane de dolari pentru a-l ajuta pe Mahdi, în cazul în care ar fi venit în timpul vieții sale, să restaureze grandezza și gloria islamului în lumea întreagă.

De relațiile cordiale dintre familia regală și venerabilul bin Laden au profitat copiii acestuia: numeroșii fii ai lui bin Laden au frecventat aceleași colegii ca și numeroșii copii ai regelui Abdelaziz, în special Colegiul Victoria din Alexandria (Egipt). Mai mulți dintre copiii lui bin Laden au studiat aici împreună cu noul rege Hussein al Iordaniei sau cu frații Kashoggi², al căror tată era unul dintre medicii regelui.

Dar bătrînul bin Laden nu era singurul care se bucura de prietenia regelui Faisal și apoi a regelui Fahd³: fiul său, Salem, era, de asemenea, unul dintre apropiații suveranului și putem crede că a făcut servicii importante monarhiei, mai ales în cadrul unor misiuni secrete. Dovada moartea sa misterioasă, după cum susțin mai mulți martori. În 1988, avionul pilotat de Salem, un BAC 111, se prăbușește în Texas⁴. Conform mai multor surse americane, Salem ar fi fost remarcat, la comanda aceluiași avion, cu prilejul unei întâlniri secrete, la Paris, în octombrie 1980, între emisari americani și iranieni.

Moartea sa a generat numeroase speculații despre rolul exact pe care el l-a jucat pe lângă regele Fahd și guvernul saudit, în îndeplinirea unor operațiuni discrete în Orientul Mijlociu și în America Centrală. Pentru unii, ea ar fi fost departe de a fi un simplu accident...

Apropiați regelui, cei din familia bin Laden au fost mentori copiii lor în lumea afacerilor. Mohamed bin Fahd și Saud bin Nayef, doi dintre prinții cei mai întreprinzători ai familiei regale, au devenit, în anii '80, magnați ai finanțelor și ai industriei sub îndrumarea fiilor lui bin Laden, aflîndu-se deseori împreună în consiliile de administrație ale putemicelor concerne multinaționale întreținute de petrodolari.

Această legătură interneiată pe încredere nu va fi niciodată pusă sub semnul întrebării în pofida citorva crize grave. Cea mai importantă dintre ele va fi atacul din 20 noiembrie 1979, asupra Marii Moschei din Mecca. Dat fiind că societatea de construcții a celor din clanul bin Laden avea exclusivitatea reparațiilor așezămintelor din Locurile Sfinte, camioanele firmei beneficiau de privilegiul de a intra și de a ieși din Mecca fără nici un control. Și, imprunutind tocmai aceste camioane, teroriștii au reușit să introducă în mod clandestin arme. Acest atac avea să fie unul dintre cele mai traumatizante pentru saudiți. Într-adevăr, peste 50 000 de pelerini fuseseră surprinși în incinta Marii Moschei de către un comando condus de Juhayman al-Otaibi, un tânăr de vreo 30 de ani. În timp ce rugăciunea tocmai începuse, teroristul plasase pe cele 7 minarete ale moscheii 200 de „frați” înarmați și, punind mina pe microfon, a cerut credincioșilor ce se rugau să recunoască în persoana unuia dintre secundații săi, Mohamed al-Qahtani, pe Mahdi însuși... Incapabil să stăpânească 50 000 de persoane, comandoul a luat 30 de ostatici, în timpul unui asediu care a durat 15 zile! Cei care au rezolvat situația au fost jandarmii din cadrul GIGN (Jandarmeria Națională franceză), plătind totuși prețul unei convertiri formale ce i-a autorizat să patrundă în incinta rezervată musulmanilor.

În cele din urmă, Poliția saudită și GIGN au putut să se orienteze în subterane și să supravegheze rebeliunea, însă apelind la cei din clanul bin Laden⁵ care, la acea vreme, erau singurii posesori ai planurilor exacte ale Locurilor Sfinte. Cu ocazia acestei crize, chiar Mahrus, unul dintre fiii lui bin Laden, a fost arestat pentru legăturile sale cu islamistii implicați în atac și apoi eliberat. Teroriștii intraseră în legătură cu Mahrus cu mulți ani înainte, pe când acesta își făcea studiile la Londra, unde printre prietenii săi se număra și fiul unui înalt demnitar din sudul Yemenului, conducător al unei grupări fundamentaliste foarte active.

Datorită acestei legături universitare, Mahrus bin Laden se alăturase unui grup de activiști ai „Fraților musulmani” sirieni, aflați în exil în Arabia Saudită. Ancheta serviciilor secrete saudite va scoate la iveală faptul că teroriștii, folosindu-se cu cinism de această rețea de prietenii mai vechi ale tânărului Mahrus, profitaseră de camioanele grupului bin Laden pentru a-și organiza atacul, fără ca tânărul, pe atunci director al sucursalei grupului bin Laden la Medina, să știe.

Totuși, acest episod tragic nu a afectat legăturile strânse ale clanului bin Laden cu familia regală; aceasta va ști întotdeauna să

face dovadă de discernământ atunci când unii dintre membrii familiei bin Laden vor fi implicați în afaceri complexe sau necurate.

Usama s-a născut în anul 1377 al hegirei, adică în 1957, la Riyadh, în cartierul d'al-Malazz. Este unul dintre cei mai tineri băieți ai familiei, iar mama sa nu era, se spune, soția preferată a bătrînului Mohamed. Dar, cu toate acestea, familia bin Laden este un veritabil trib oriental, unde fiecare își are locul său. Usama are parte de relații calduroase, chiar dacă nu este, după cum se zice, unul dintre fiii preferați ai venerabilului; el trăiește alături de vreo 50 de verișori, fiii unchiului său, și de vreo cîteva zeci de mătuși. În acest mediu, Usama primește o educație tradițională; va termina studiile primare într-un liceu din Djedda, în 1973.

Ca mulți tineri arabi de familie bună, Usama a avut norocul de a putea călători și, după anumite informații, dintre care unele provin de la *profilers*⁶ americani, a mers la Beirut între 1968-1970, însoțit de frații săi Omar, Khaleb și Bakri, pentru a studia într-o școală frecventată în majoritate de tinerii provenind din țările din Golf. Aici, tînărul Usama se face remarcat mai mult prin nebuniile de fante decît prin conștiinciozitatea școlară... Antrenat de Bakri, cel mai cheltuitor, mai îndrăzneț și mai inteligent dintre elevi, a fost deseori prins de supraveghetori sărind zidul pentru a merge în cartierele rau-famate ale Beirutului ca să bea. A fost chiar implicat într-o bătăie pentru obținerea favorurilor unei dansatoare... Împreună cu Bakri, Usama nu dovedea o pietate exemplară, spre deosebire de ceilalți doi frați, Omar și Khaleb, studioși, serioși, nepierzînd nici o rugăciune, care vor sfîrși prin a-i povesti tatălui lor despre nebuniile lui Usama și ale lui Bakri... Acestea sînt însă contestate de unul dintre frații mai mari, Abdelaziz: pentru el Usama era pios, șters și foarte atașat valorilor islamului. Mai mult, conform spuselor apropiaților săi, Usama nu vorbește nici engleza, nici franceza, două limbi absolut necesare la acea vreme pentru a duce o viață ușuratică la Beirut. În fine, fizicul său de ascet și privirea blindă nu prea sugerează o persoană dedată unei vieți dezmățate. Dar aceste năzbitii de adolescenți – dintre care unele vor lăsa urme în modalitatea de împărțire a banilor de buzunar – nu vor merge niciodată suficient de departe pentru a crea o ireversibilă ruptură între frați.

După alte surse, în jurul anului 1975, Usama bin Laden și-ar fi dobîndit prima soție, în urma unei căsătorii aranjate. O tînără siriană, mai mult sau mai puțin rudă cu el. În același timp a intrat și la Universitatea „Regele Abdelaziz“.

Cu diploma în buzunar, Usama dobîndise o cultură generală care îl pregătea pentru a deveni unul dintre cadrele de răspundere din Ben Laden Corp. Această formație profesională este însoțită de un „arsenal moral“. În 1973, tinărul Usama se dedică vieții spiritului, împreună cu importantele contracte propuse de tatăl său: refacerea a două moschei. Evlavie prefăcută, la acea vreme din motive de circumstanță, sau sinceră, nu mai contează! De acum încolo nu va mai putea fi contestată angajarea sa religioasă. Tinărul face onoare numelui pe care-l poartă, iar tatăl său îi conferă, în sfîrșit, conducerea șantierului Moscheii Masjid-i-Nabawi. Totuși, Usama bin Laden, idealistul, nu se simte bine în costumul său occidental de firmă și nici în *gallabhia* albă, tunica tradițională a oamenilor de afaceri arabi; el are alte visuri...

La moartea bătrînului șeic Mohamed, în 1972, copiii săi moștenesc un adevărat imperiu financiar și industrial. Însă descendența sa este alcătuită din 54 de copii! Pentru ca împărțirea acestei moșteniri să fie și mai complicată, frații bin Laden au mame diferite, sînt chiar de naționalități diferite, și, de altfel, se folosesc de aceasta pentru a dezvolta după afinități grupul familial în străinătate. De exemplu, Bakri și Yahia reprezintă curentul sirian al familiei, Yeslam, tendința libaneză, Abdelaziz este port-drapelul mișcării egiptene și cel mai puternic reprezentant al grupului, cu cei aproape 40 000 de salariați pe care îi are în subordine. Există, de asemenea, și ramurile israeliană și, în sfîrșit, saudită, al cărei unic reprezentant este Usama. Clanul este, desigur, un cazan, mereu pe punctul de a exploda, în interiorul căruia se înfruntă frații. Miza acestor lupte intestinale sînt, bineînțeles, banii, dar și, înainte de toate, puterea în imperiul financiar.

La moartea șefului familiei, grupul bin Laden este condus, în această situație de urgență, de Mohamed Baharat, fratele primei sale soții și cel mai vîrstnic dintre unchi. Puțin mai tîrziu, cel mai mare dintre frați, șeicul Salem bin Laden, preia comanda asistat de numeroșii lui frați. În 1988, la moartea lui Salem, un alt frate, Bakr, supraveghează consiliul grupului familial, împreună cu un nucleu dur, alcătuit din 30 de frați, și preia conducerea. Atunci încep să apară tensiuni. Ali bin Laden, fratele mai mare al lui Bakr, astăzi instalat între Beirut, Damasc și Paris, ia distanță: el se sufoca în sinul acestui imperiu familial, dar, pentru a nu se certa cu membrii clanului, invocă motive personale; fără scandaluri... Practicarea discreției este o regulă în familia lui bin Laden, unde frații rămîn, aparent, solidari, își spală rufele murdare doar în familie.

Împărțirea dividendelor grupului devine totuși foarte repede mărul discordiei, iar Ali are cele mai mari probleme când trebuie să fie plătit de frații săi... Mahrus, marcat pe viață de tragicul eveniment de la moscheea din Mecca, menține, discret, distanța. Un alt frate, Yeslam⁷, s-a îndepărtat și el, dar fără zgomot: conduce activitățile internaționale ale grupului între Geneva și Paris. Este cel mai occidentalizat dintre fiii lui bin Laden, fără îndoială datorită mariajului său cu o prințesă iraniană francofonă. Calătorește mult și, la fel ca și fratele său, Salem, pilotează propriile avioane de afaceri. În rindurile acestui grup prosper și diversificat, Usama bin Laden poate să aleagă cum vrea să se ocupe de bani și cum să îi câștige. În 1976, la patru ani după moartea lui *pater familias*, grupul s-a modernizat pentru a face față noilor cerințe ale pieței din aproape toate sectoarele, de la clădiri la industrie, trecind prin import. Societatea ia numele de *Ben Laden Brothers for Contracting and Industry*. Sediul ei este la Djedda. După cifra de afaceri este, în Arabia Saudită, cea de-a treizeci și doua. Construiește numeroase clădiri, face drumuri, între Mecca și Medina, de exemplu, dezvoltă ferme și inițiază lucrări de irigații. De asemenea, în Arabia Saudită grupul reprezintă marile societăți europene cum sunt cele de automobile Audi sau Porsche. Frații sunt asociați ai diverselor companii de distribuire a produselor de lux, cum este societatea olandeză Pander Projects, dar și ai antreprenorului britanic *Hunting Surveys Ltd* pentru construirea locuințelor din prefabricate.

Familia bin Laden este recunoscută în întreaga lume nu doar pentru puterea sa financiară și industrială, ci și datorită bunei sale reputații. Astfel, cu prilejul unui dejun oferit de președintele Jacques Chirac, cu ocazia vizitei sale oficiale în Arabia Saudită, pe 7 iulie 1996, Yahia bin Laden, numărul doi al grupului, se numără printre invitați.

Activitățile grupului bin Laden, prin intermediul contribuțiilor financiare, se întind dincolo de ceea ce este cunoscut. Într-adevăr, fiind exclusiv familial și lipsit de acționari externi, grupul este foarte discret în privința investitorilor și a politicii sale de diversificare și, ținându-se cont de relațiile sale privilegiate cu regele, nu riscă să fie obiectul unei curiozități de proastă calitate. Contractele grupului bin Laden nu sunt niciodată oferite în cadrul unui consiliu de miniștri sau cu prilejul licitațiilor, ele fac obiectul schimburilor negociate direct cu casa regală și cu marele șambelan, Ali bin Mussalem. Deseori, cei din grupul bin Laden, care se tem de tapajul mediatic, se retrag fără preaviz din proiecte

financiare sau comerciale unde sînt asociații unor parteneri prea vorbăreți. Grupul sau filialele sale nu își fac niciodată publicitate în magazine, iar unui analist îi este imposibil să-i cunoască dinainte strategia. Aceasta este cu atît mai secretă, cu cît anumite societăți ale grupului servesc drept intermediari în contractele oficiale de armament dintre Riyadh și puterile occidentale.

În anii '80 -'90, clanul bin Laden a realizat în regatul saudit mai multe proiecte de anvergură: un contract de 296 de milioane de dolari pentru construirea unui bulevard periferic în jurul Riyadhului; construirea de imobile pentru forțele de securitate la Djedda și la Mecca; construirea la Mecca a unei săli de audiență a *diwan*-ului regal; amenajarea Locurilor Sfinte la Medina; construirea unuia dintre terminalele aeroportului din Riyadh. Cei din grupul bin Laden vor participa chiar la construirea de depozite în timpul operațiunii americano-saudite „Bouclier de la Paix“, în timpul conflictului cu Irakul.

Mister al Orientului și mister al afacerilor... În septembrie 1998, familia bin Laden deschide o nouă piață, o dată cu construirea unei cazărmi destinate soldaților americani aflați în Golf, înglobînd 4 257 de paturi. Această cazarmă, construită la 170 de kilometri de Riyadh, în plin deșert, pe o bază a armatei saudite, este o clădire modernă și bine concepută din punct de vedere al securității; inițiatorii proiectului nu au uitat că în 1996 un corp expediționar american fusese greu lovit de un atentat împotriva turmurilor din al-Khobar pe care guvernul saudit le pusese la dispoziția americanilor pentru a-i găzdui. Doi ani mai tîrziu sînt construite de bin Laden, pentru 50 de milioane de dolari integral plătiți de guvernul saudit, noi clădiri pentru soldații americani care majoritatea trăiesc, de la atentat, în sate de corturi asemenea beduinilor din țara care îi găzduiește. Totuși, ușor bănuitoare, serviciile de securitate ale US Central Command⁸ au controlat minuțios imobilul înainte de a-și instala aviatorii care asigură sprijinul unității aeriene de la baza Prince Sultan.

Proiectele atribuite grupului bin Laden depășesc granițele regatului saudit: ele ajung și în Liban, unde Yehia bin Laden s-a angajat în reconstruirea centrului Beirutului distrus de războiul civil; la Londra, unde grupul are o reprezentanță, Binexport; la Geneva, unde Sico, Saudi Investment Company tratează afaceri internaționale.

Această societate, creată de cei din familia bin Laden în 1980, este locul de unde pomesc activitățile grupului în Europa. Este con-

dusă de Yeslam bin Laden și consiliul de administrație este compus aproape exclusiv din membrii familiei, cu excepția unui cetățean elvețian, Baudoin Dunant. Acest celebru avocat din Elveția romandă, administrator al mai multor zeci de societăți, s-a făcut remarcat în 1983, când a acceptat să devină avocatul bancherului elvețian François Genoud, un personaj controversat, fidel lui Hitler și moștenitor al operelor lui Goebbels, înainte de a deveni unul dintre finanțatorii FLN în timpul războiului din Algeria. Prietenii familiei bin Laden sînt uneori surprinzătoare pentru neinițiați, dar ele sînt logice: François Genoud a fost întotdeauna pro-arab.

Sico, societatea-mamă a grupului în străinătate, are, de asemenea, agenții la Londra și la Curaçao, în Antilele olandeze. Această ultimă ramură, creată în 1984, girează, între altele, relațiile grupului bin Laden cu o societate americană, Daniels Realty Corporation, o filială a grupului Fluor Corporation, căreia, datorită influenței celor din familia bin Laden, i se vor atribui numeroase contracte de reconstrucție în Kuweit după Războiul din Golf. În Franța, în special cei din grupul bin Laden se regăsesc în consiliul unei bănci, *al-Saoudi*, care va trece parțial în stăpînirea Băncii Indosuez, devenind Banque Francaise pour l'Orient înainte de a fuziona cu grupul Méditerranée al lui Rafik Hariri, prim-ministrul libanez... Începînd cu anii '80, al-Saoudi a facilitat numeroase tranzacții cu arme pentru Orientul Mijlociu.

Astăzi, grupul, la fel de discret, dispune încă de mijloace financiare excepționale. Pentru a-și conduce delegațiile, cei din grupul bin Laden folosesc cel puțin trei avioane: un King Air 90 Beechcraft înmatriculat în Statele Unite, dar aparținînd companiei Soudi Investment, un alt aparat de același tip înregistrat în Zürich și un jet Challenger III, proprietate a *Ben Laden Aviation*, înmatriculat în Insulele Cayman, paradisul financiar din Antile.

Cînd numele lui Usama bin Laden a început să invadeze ziarele și rapoartele serviciilor de informații occidentale, în diferite aeroporturi europene aparatele au fost supuse unei supravegheri atente. S-a descoperit că aceste avioane de afaceri erau folosite, adesea, în călătorii în Franța via Aeroportul Cannes-Mandelieu. După opiniile serviciilor aeroportuare, acest punct de intrare permite pasagerilor acestor avioane private să se supună unor controale mai puțin severe decît dacă ar călători cu zborurile comerciale. Ancheta a arătat că itinerarul cel mai frecvent parcurs de unul dintre aceste două King Air era zborul Geneva-Cannes și retur și că Yeslam bin Laden pilota acest aparat. În cîțiva ani,

serviciile de specialitate au numărat pînă la 200 de călătorii. În schimb, avionul cu reacție de tip Challenger pare să fie destinat exclusiv legăturilor Londra-Geneva-Málaga-Lugano. Cel puțin alte șapte avioane bireactoare de tip BAC 111⁹ sau Learjet¹⁰ folosite de grupul bin Laden fuseseră un timp înregistrate în Elveția înainte de a schimba înmatricularea și chiar „cetățenia”.

De asemenea, frecvența acestor zboruri private a atras atenția serviciilor de supraveghere europene, care au făcut cercetări în legătură cu reprezentanții familiei bin Laden în Franța și în Monaco, arătînd că cel puțin 10 dintre membrii clanului ajunseseră aici cu regularitate, alegînd între un cartier rezidențial la Cannes, strada Vernet și Avenue Bosquet din Paris, orașelul distins și bogat Chatou, situat în suburbiile Parisului, și Bulevardul Suisse, la Monaco. Diferiții agenți occidentali implicați în această supraveghere îi bănuiesc pe unii membri ai familiei bin Laden de a nu fi rupt chiar toate legăturile cu Usama. În special în privința gestionării afacerilor sauditului fugar și urmărit. Conform anumitor informații, Usama ar fi rămas foarte apropiat de mama sa și de unul dintre frații săi care, nu de mult, l-ar fi rugat să se predea.

NOTE

¹ Mahdi este trimisul lui Dumnezeu sau imamul ascuns revenit pe Pămînt pentru a inaugura domnia lui Dumnezeu.

² Această familie de negustori era bine situată în mediile de afaceri cu armament și a servit drept intermediar în contracte profitabile între Franța și Orientul Mijlociu.

³ Acesta din urmă domnește pînă în 1982.

⁴ Conform autorului Simon Reeve, în lucrarea sa *The new jack:als*, dedicată lui Usama bin Laden și lui Ramzi Yussuf (André Deitschi, Londra, 1999), această versiune este controversată: Salem ar fi murit în Texas, în timp ce pilota un planor.

⁵ Acest episod nu a putut fi confirmat de Paul Bowil, unul dintre personajele-cheie ale acestei operațiuni antiteroriste.

⁶ *Profilers* sînt specialiști ai serviciilor de informații sau ai poliției care stabilesc profilul psihologic al unui criminal pentru a-i contura mai bine personalitatea și a-i putea prevedea acțiunile. Ca mulți ucigași în serie, în Statele Unite, Usama bin Laden a fost subiectul acestui tip de studiu.

⁷ Yeslam bin Laden s-a născut la 19 octombrie 1950 în Arabia Saudită. La sfîrșitul anului 2000 a încercat în zadar să obțină cetățenia elvețiană.

⁸ Statul-major al forțelor americane din Golf.

⁹ Un BAC 111 este un avion bireactor al companiei British Aerospace cu 89 de locuri, cu autonomie de zbor de peste 3 500 kilometri.

¹⁰ Learjet este un mic avion pentru afaceri care poate primi la bord 7 pasageri, avînd o autonomie de zbor de 2 500 kilometri.

4

De la Riyadh la Peshawar

Usama bin Laden fusese în grațiile regelui Fahd înainte de a ajunge un fugar și un paria (i s-a ridicat cetățenia în 1994) și înainte ca întreaga sa familie să fie atent supravegheată, chiar și în străinătate.

În 1980, deja un industriaș bogat, Usama bin Laden este un supus saudit model și se străduiește să-și slujească țara așa cum au făcut-o mai înainte alți membri ai familiei. El este însărcinat de șeful serviciilor de informații saudite, prințul Turki al-Faisal (fiul regelui Faisal, care murise deja), prieten al familiei, cu organizarea unei misiuni pentru afgano-arabii care treceau cu sutele prin Djedda înainte de a se îndrepta spre Peshawar, în Pakistan. Acești voluntari, numiți în ziarele europene „mudjahedini“, veneau din toate țările arabe pentru a-i susține în luptă pe coreligionarii lor afgani opriți de sovietici; pregătirea lor militară fusese încredințată ofițerilor egipteni de rang înalt, adeseori absolvenți ai academiilor militare occidentale, iar fondurile erau oferite cu generozitate de mai multe țări arabe și de Statele Unite, care, conform surselor oficiale, vor consacra rezistenței afgane mai mult de 285 de milioane de dolari pe an! La cererea prințului Turki al-Faysal, Usama bin Laden era pe atunci piatra unghiulară a acestei rețele de recrutare. Dar tânărul, idealist și credincios, făcuse atunci o alegere de conștiință, nu se mulțumise doar să se supună unui ordin al monarhului saudit. Se hotărâse cu adevărat să îmbrățișeze cauza rezistenței afgane.

La puțin timp după invazia armatei sovietice în Afghanistan, în 1979, Usama bin Laden a renunțat la palatul său climatizat și la prosperele sale preocupări comerciale. Rezistența afgană se organiza în munți, suscitând o simpatie internațională. Implicat fără nici o rezervă în această cruciadă anticomunistă, Usama bin Laden va găsi în curând ocazia să-și manifeste curajul și credința: dovezile sînt unanime. Eliberarea Afghanistanului devine propriul său djihad. Sensibil la „martiriul fraților afgani zdrobiți de

Moscova", evocat constant de presa arabă sau occidentală, Usama bin Laden se îndreaptă spre Pakistan de unde, asemeni miilor de voluntari, va trece clandestin în Afghanistan împreună cu cele patru soții (două saudite, o palestiniană din Siria și o filipineză), și cu cei 15 copii. Înainte de a se apropia de front și de a deschide o agenție la Peshawar, se stabilește, pentru început, în Lahore.

Avanpost al djihadului, Peshawarul anilor '80 este un oraș surprinzător. Aici se întâlnesc reprezentanții mai mult sau mai puțin oficiali, mai mult sau mai puțin clandestini, a tot ceea ce conta pe atunci în galaxia islamică, palestiniană și chiar mondială a informațiilor. Trebuie spus că, la acea vreme, pentru a complica și mai mult lucrurile, URSS, care avea mari probleme pe teritoriul afgan, se angajase într-un proces de destabilizare teroristă a Pakistanului, în mare parte din cauza ajutorului pe care această țară îl oferea mudjahedinilor.

Această acțiune subversivă, condusă direct prin loviturile complicate al KGB, era atunci în mâinile comandourilor WAD, serviciul de informații afgan. Acesta din urmă era susținut de KGB, prin sutele de consilieri tehnici și fondurile sale dubioase, cu resurse vaste. În acest context de război regional care se derulează în apropierea ei, Moscova avea mai multe obiective: mai întâi, să-și însușească ajutorul pakistanez de care beneficiau rebelii afgani și, după aceea, să slăbească țara prin violență, pentru a facilita realizarea obiectivelor sale pe termen lung – atragerea Pakistanului în sfera de influență sovietică și crearea pentru URSS a unei căi de acces spre Golful Oman. În paralel cu aceste metode subversive și teroriste, Moscova încercase, în anii '70 – '80, să pătrundă și comercial în Pakistan, printr-o agenție a Aeroflot și prin sucursalele companiei Steel Mills, o societate petrolieră, și prin uzina de tractoare Belarus. Prezența sovietică sporise pe atunci în mod semnificativ: în 1972 erau 56 de sovietici în Pakistan; în 1980 existau deja 1 374, deși nici un contract real de cooperare nu justifica acest fapt. Ceea ce avea să conducă autoritățile pakistaneze la reducerea la jumătate a reprezentanței diplomatice de la Islamabad. Inutil, deoarece, dintr-o sută de diplomați și rezidenți rămași, o treime făceau parte din KGB! Astfel, sovieticii au putut să-și continue atentatele teroriste, din piețe și locuri publice, în special în Islamabad.

Pe tot parcursul anilor '80, războiul invizibil condus de Kabul împotriva Pakistanului va trece astfel printr-o campanie de atentate distrugătoare. Direcționată de KGB, care trăgea sfoarele, executarea era încredințată agenților WAD infiltrați în

zonele de frontieră, ca și în taberele de refugiați din Peshawar. Astfel, mai multe sute de ofițeri din serviciul de informații afgan se vor stabili clandestin la Peshawar, Karachi, Rawalpindi și Islamabad. Ca să-și asigure un mai bun control asupra alianțelor și mișcărilor de trupe desfășurate de-a lungul frontierelor, KGB, ajutat de WAD, trebuia, de asemenea, să reorganizeze Ministerul afgan al Naționalităților și al Triburilor. Acesta trebuia să-și redefinească misiunile în funcție de interesele KGB: să convingă triburile să înceteze să-i susțină pe mudjahedini și să contribuie la acțiunile de sabotaj din Pakistan în favoarea WAD. Ca să-și atingă scopurile, WAD primea de la Moscova un buget de 100 de milioane de dolari pe an. Acum putem înțelege de ce, în anii '80, Afghanistanul și Pakistanul deveniseră deja centrul unui butoi cu pulbere regional.

În inima acestui Pakistan zbuciumat, sauditul avea o misiune precisă: să organizeze infrastructura djihadului în Afghanistan. Însă Usama a descoperit repede că, deși se așteptase să găsească cel puțin aparența unui aparat revoluționar sau vreo armată din umbră, modestă în privința efectivului, dar cel puțin bine organizată și motivată, trebuia să pomească aproape de la zero. A fost o decepție: nici în Pakistan, nici în Afghanistan, mudjahedinii nu aveau o organizație adevărată. Amatorismul domnește pretutindeni și, pentru început, sauditul s-a ocupat de logistica rezistenței în bazele pakistaneze din interiorul țării: a construit școli, dispensare, moschei și adăposturi pentru refugiați. Puțin mai târziu, în Afghanistan, unde s-a strecurat, a contribuit la construirea de tunele strategice în zonele din apropierea bazelor sovietice, pentru a oferi mudjahedinilor puncte de retragere în luptele lor. Astfel, a săpat galerii care permit luptătorilor să se apropie de dușman fără să se expună. Usama bin Laden nu și-a precupețit nici energia și nici fondurile pe care le avea și care îi erau puse la dispoziție de bogați donatori saudiți. Prin prezența și devotamentul său, a devenit unul din stâlpii djihadului.

Într-o a doua etapă, Usama bin Laden a înțeles că recrutarea rebelilor suferea, înainte de toate, de lipsă de profesionalism. Atunci s-a hotărât să-și concentreze eforturile asupra reorganizării filierelor ce direcționau voluntarii. Începând cu 1984, și-l va apropia pe Abdallah Azzam, un palestinian idealist, stralucitor, apropiat al lui Yasser Arafat, care a creat „Agenția de servicii pentru mudjahedini”; Usama bin Laden îl ajută să recruteze voluntari pentru partizani. Azzam are oameni cam peste tot în lume,

pînă și în Statele Unite, la Brooklyn, un cartier al New Yorkului unde, deasupra unei băcănii chinezești, este stabilit al-Kifah Refugee Center. Aici oficiază șeicul arab Omar Abdul Rahman, un imam obscur, care va fi arestat în 1993, după atentatul de la World Trade Center. Pînă în 1990, făcînd neîncetat naveta între Afghanistan și Arabia Saudită, Usama bin Laden va fi prezent pe toate fronturile: recrutînd cu miile luptători, organizîndu-le transportul la partizani, creînd tabere de antrenament. A construit cu propriile buldozere fortificații și tunele la granița Pakistanului. Angajarea sa este împinsă pînă într-acolo încît, în anumite ocazii, participă chiar el la aceste acțiuni. Conform legendei care îl înconjoară, s-ar părea că deseori a comandat el însuși aparatele de terasare, pentru a ridica fortificații sau pentru a săpa șanțuri antitanc.

Pe 18 martie 1997, el povestește cotidianului de limba arabă *Pakistan* despre această perioadă importantă a angajamentului său:

„În timpul djihadului, rușii au atacat regiunea Jaji. Din fața atacau tancurile, iar aviația începuse de asemenea să bombardeze. Atunci trebuia să rămîn închis mai multe zile într-o fortificație. Auzeam dușmanul mergînd în jurul nostru! În ciuda acestei situații, am adormit... Cînd m-am trezit, inamicul dispăruse. Poate nu mă văzuse... Alta dată, o rachetă Scud a explodat foarte aproape de mine, dar n-am fost rănit. Astfel de incidente m-au determinat să nu mă tem de moarte. Dar americanilor le este teamă de moarte. Dacă Rusia a putut fi distrusă, atunci și Statele Unite pot fi decapitate...”

La Jaji, în 1986, în apropierea frontierei pakistaneze, ca și la Shaban, în 1987, Usama bin Laden ar fi fost, după mai multe mărturii¹, direct implicat în lupte sîngeroase, corp la corp, cu soldații Armatei Roșii; ar fi fost chiar ușor rănit, cîștigînd astfel toate bătăliile inițiate împotriva ocupantului și dovedind restului lumii că Armata Roșie nu era invincibilă. Puțin timp după retragerea sovieticilor, în 1989, Usama bin Laden va participa la batalia de pe aeroportul din Jalalabad. Alături de o unitate de consilieri tehnici pakistanezi, va fi lovit de schijele unui obuz, cîștigînd astfel galoanele de mudjahedin. Galoane obținute în focul luptei și nu într-un salon, o moschee din Geneva sau Londra ori de la tribuna Națiunilor Unite.

Conform sursei, mai puțin elogioase, citate de autorul englez Simon Reeve², în timpul acestei lupte Usama bin Laden s-ar fi comportat ca un nebun furios și ridicol: mudjahedinii au fost obligați să înlătore vreo duzină din oamenii lui Usama bin

Laden, din cauza incompetenței lor în luptă. Potrivit lui Simon Reeve, în 1989, Usama bin Laden, gesticulînd și vociferînd, i-ar fi incitat pe mudjahedini să-i linșeze pe ziaristii englezi de la BBC, care filmau luptele din neprimitoarele hațșuri afgane.

Prin 1985, Usama bin Laden, care sesizează măsura rezistenței și care înțelege că, dincolo de conflictul dintre ocupanți și ocupați, această înfruntare are o dimensiune mondială, implicînd direct statele din Est și din Vest, începe să colaboreze deschis cu alte organizații islamice radicale din străinătate, pentru a obține sprijin. Prin urmare, intră în legătură cu fundamentalistii egipteni și algerieni și își creează propria organizație: *al-Qaida* („Temelia”), o mișcare islamică, în mare parte susținută de militanți egipteni și care, printre altele, va desfășura o activitate de recrutare și de formare de luptători. Modestă la început, această organizație va deveni, de-a lungul anilor, vârful de lance al „Frației bin Laden”, înainte ca, după retragerea rușilor din Afghanistan, să devină o cochilie aproape goală.

În aceeași perioadă, Usama bin Laden se angajează fără ezitare și trece deschis de partea Rezistenței; părăsește bazele din interiorul Pakistanului și se instalează durabil în partea orientală a Afghanistanului, în regiunea Nangarhar. Caută să se apropie de frontul antisovieticilor și se angajează alături de oamenii mișcării *Hezb-e-Islami* (Partidul islamic) al lui Gulbuldin Hekmatyar³, o facțiune rebelă susținută de ISI, serviciile secrete pakistaneze⁴. Potrivit unor surse occidentale, Usama bin Laden ar fi acceptat să plătească întreținerea mai multor tabere de antrenament ale lui Hekmatyar, mai ales la Khost. În aceste baze clandestine aproape 700 de afgano-arabi ar fi primit o pregătire militară, alături de cîteva mii de pakistanezi. Ei urmau să desfășoare acțiuni subversive în Kashmir, și apoi să îndeplinească alte misiuni clandestine în India.

Acești ani petrecuți alături de membrii Rezistenței afgane constituie fundamentul legendei lui Usama bin Laden răspindite în lumea arabă, unde este cunoscut și recunoscut în primul rînd ca un luptător inflexibil și doar secundar ca un miliardar saudit. Unul dintre ofițerii săi, palestinianul Hamza Mohamed, va dezvălui, într-un interviu acordat hebdomadarului american *Time*⁵, în ce măsură Usama bin Laden suscita la vremea aceea admirația altor luptători ai djiihadului:

„Pentru noi era un erou deoarece se afla mereu în avanposturi. Se descurca întotdeauna pentru a lua locul cuiva din linia

întîi... El nu a furnizat numai bani cauzei, s-a angajat cu întreaga sa ființă... A venit aici să trăiască împreună cu țărani afgani și cu luptătorii arabi. Pregătea mîncarea împreună cu ei, mîncă împreună cu ei, șapa tranșee ca și ei. Acestea erau felul de a trăi și stilul lui bin Laden...”

De-a lungul acestor ani de război sfînt arab, de la înalțimea reputației sale, Usama bin Laden începe să urzească legături care îi vor folosi pentru a anima „Frăția” în viitor. În ceea ce-l privește, *Ben Laden Brothers for Contracting and Industry* prosperă, în Arabia Saudită, prin grija fraților săi. În 1983, grupul primește o ofertă – de trei miliarde de dolari – pentru restaurarea Locurilor Sfinte din Medina și Mecca din partea noului rege Fahd. Usama bin Laden, a cărui imagine de erou a contribuit la garantarea acestui contract pentru familia sa, ar fi primit un comision de 30 de milioane de dolari, care au fost depuși în conturi din Elveția, Dubai sau Luxemburg.

La 13 februarie 1989, ultimii soldați sovietici se retrag și abandonează Afghanistanul, deși regimul comunist al noului lider de la Kabul, Najibullah, rămîne ferm implantat; așadar, pentru mudjahedinii afgani, războiul nu s-a terminat. Departe de asta. Totuși, în 1990, saudiții, la cererea americanilor, opresc subvențiile și ajutorul logistic pentru afgano-arabi, punînd astfel capăt misiunii oficiale a lui Usama bin Laden.

Dar sauditul nu acceptă să-și piardă astfel idealul. Tînarul bin Laden, convins de legitimitatea luptei celor din Rezistența afgană și care contribuise mult la triumful cauzei lor, refuză să-i părăsească. Revine în Arabia Saudită, unde compatrioții îl primesc ca pe un erou. În fața regelui, a familiei sale, a consilierilor săi, a înțelepților Coranului, și a mai-marilor regatului, începe să pledeze cu aprindere cauza camarazilor săi de arme, dar discursul său partizan nici nu seduce și nici nu convinge autoritățile, care au hotărît deja să se retragă din Afghanistan. O decizie politică, asupra căreia nu se va mai reveni. Usama bin Laden are sentimentul că a pierdut 10 ani din viață și că este trădat.

Aproape imediat se opune puterii saudite, a cărei indiferență în ceea ce privește cauza afganilor i se pare inacceptabilă; atunci, în anturajul său, începe să vorbească deschis despre trădare. Dezamăgit, Usama se aliază în secret și cu opoziția regimului, cu cei din Iran și din Siria. Monarhia wahhabită, prin intermediul familiei și al apropiaților, încearcă să-l convingă să se răzgîndească. Dar el este inflexibil: lupta mudjahedinilor arabi a

devenit și a sa, iar implicarea este, de aici înainte, ireversibilă. Dar mai există și alte motive care încep să-l obsedeze pe Usama bin Laden, mai profunde, mai politice: el nu mai crede în legitimitatea familiei regale saudite și nu mai acceptă pînă într-atît înfeudarea regatului față de Statele Unite ale Americii. Întreruperea ajutorului acordat mudjahedinilor nu mai este decît un pretext pentru a se opune regimului.

Disidența lui Usama bin Laden a început!

Rebelul va lua o hotărîre: va continua djihadul din proprie inițiativă, în felul său și pe cheltuiala sa. Datorită diverselor societăți ale grupului său personal, diferit de cel al familiei, Usama bin Laden, disprețuind instrucțiunile Casei Regale și directivele americane, va continua să asigure, singur, tranzitul mudjahedinilor proveniți din organizațiile egiptene *Al-Djihad* și *Jama'a al-Islamiya* către Pakistan (cf. Documentul 3, care este un lung interogatoriu al lui Al-Najar, unul dintre principalii conducători ai mișcării islamiste egiptene, luat de poliția din Cairo).

Pentru a facilita trecerea combatanților, merge pînă într-acolo încît le stabilește false contracte de muncă în întreprinderile sale și le obține documente false.

Deoarece respinsese deja ordinele regelui, Usama bin Laden își continuă disidența, nu și-o mai ascunde; în ochii săi, regimul wahhabit este corupt și, mai grav, deviant în plan teologic. Convins, pe de o parte, că originea sa îl protejează și devenind, pe față, din ce în ce mai critic, fiul iubitului Mohamed bin Laden crede că poate beneficia de un fel de imunitate.

Statutul său de erou și numele îl vor proteja o vreme, dar regele, sătul de atacurile sale, începe să-i impună același regim ca și altor opozanți, victime ale unei represiuni mai mult sau mai puțin demne de rangul lor. Fiul de familie bună mersese prea departe! Totuși, la începutul Războiului din Golf, bin Laden a propus guvernului său un ajutor, militar și logistic, împotriva Irakului, ce i-a fost refuzat: bin Laden a fost mîhnit. Mai tîrziu, va accepta ca adjuncții săi să aibă contacte cu Bagdadul. Usama bin Laden, care deliberat a hotărît să nu se mai supună regelui și care a devenit cel mai virulent dintre opozanții monarhiei, nu mai are altă soluție decît exilul. Trebuie să părăsească Arabia Saudită. Își va găsi refugiul în Sudan, nu departe, de cealaltă parte a Mării Roșii, acolo unde, în 1989, printr-o lovitură militară, a venit la putere Omar Hassan al-Bechir, un ofițer reputat ca fiind foarte pios și respectuos față de islam.

NOTE

¹ Culese chiar de autor, în Pakistan, din 1998.

² *The new jackals*, André Deutsch, New York, 1999.

³ Hekmatyar s-a născut în 1948; a studiat la facultatea de științe din Kabul. În 1973, se instalează în Pakistan, își întemeiază propriul partid în 1976, mai înainte de a se angaja în campania împotriva sovieticilor, de la Peshawar – nu participă la luptele împotriva Armatei Roșii – și devine unul dintre liderii dominanți ai scenei politice afgane. Bizuindu-se pe simpatizanții săi, este foarte apropiat pakistanezilor și beneficiază de sprijin saudit. În 1994 este victima popularității talibanilor, azi se străduiește să-i îndepărteze de la putere.

⁴ ISI, *Inter Service Intelligence*, face parte din forțele armate pakistaneze. Se află sub autoritatea ministrului Apărării. Beneficiază de o mare libertate de acțiune și de mijloace importante. Este foarte puternic în provincia din nord-vestul Pakistanului, la frontiera cu Afghanistanul. A fost deseori acuzat pentru implicarea sa în acțiuni de destabilizare regională, alături de mudjahedini, în Afghanistan și în Kashmir. În ultimii ani, scopurile ISI n-au coincis în mod necesar cu obiectivele guvernului pakistanez... Cu excepția perioadei în care la putere s-a aflat generalul Zia. Ambiguitatea relațiilor dintre anumiți agenți pakistanezi și familia bin Laden îi îngrijorează pe saudiți și pe occidentali. Numeroși afgani posedă documente pakistaneze în urma căsătoriei sau a furtului.

⁵ Numărul din 6 mai 1996, într-un articol („Paladinul djiihadului”) de Scott McLeod.

Exilat în Sudan

Această călătorie în Sudan nu este, pentru Usama bin Laden, decît începutul unei lungi peregrinări... La Khartoum, în Sudan, țară africană, dar arabă și arabofonă, Usama bin Laden crede că va putea trăi conform obișnuințelor și convingerilor sale și că a găsit o oarecare bunăvoință. Sudanul este una dintre puținele țări care a susținut Irakul în timpul Războiului din Golf, împotrivindu-se astfel monarhiilor saudită și kuveitiana și asigurându-și inamiciția americană, care durează de mult, și relații mai curînd acre-dulci cu Riyadhul – poziții care nu-i displac lui Usama bin Laden. Între altele, el vizitase Sudanul în 1983 și fusese impresionat de imensele posibilități pe care acesta le oferea pentru investiții sau pentru dezvoltarea agriculturii. Fără îndoială, Sudanul poate deveni un golf al liniștii, însă dorește să facă și afaceri.

În primele luni ale exilului său sudanez, înainte de a se instala în propria sa casă, în cartierul rezidențial al capitalei sudaneze, de cealaltă parte a aeroportului, un cartier populat de oameni de afaceri și de politicieni influenți ca șeicul Hassan al-Turabi, organizatorul loviturii de stat din 1989, Usama bin Laden este găzduit în anexa unei cazărmi dezafectate, într-unul din cartierele din nordul Khartoumului, pe malul Nilului Albastru. La Riyadh, reședințele burgheze sînt impozante și chiar luxoase; au nu mai puțin de trei sau patru etaje, agrementate de grădini suspendate și înconjurare de ziduri înalte. Noaptea, în fața fiecărei case veghează un *gaffir*¹ – chiar dacă sînt puține crime în Khartoum – iar în fața casei lui Usama bin Laden gărzile sînt vigilente. Miliardarul saudit a barat extremitățile străzii sale și și-a postat poliția privată, alcătuită din foști luptători în Afghanistan, care filtrează vehiculele.

La acea vreme, Khartoumul era un oraș fascinant: un adevarat cuib de spioni. Veniți din Egipt, din Israel, din Statele Unite și din Marea Britanie, toți acești agenți, mai mult sau mai puțin secreți, caută să identifice mișcările extremiștilor islamici

care și-au găsit aici azil și se supraveghează unii pe alții. Țara nu are o reputație bună: conform mai multor rapoarte occidentale, guvernul ar găzdui, nu departe de Khartoum, în mijlocul deșertului, tabere de antrenament ale luptătorilor de gherilă algerieni, tunisieni, egipteni, libanezi etc.

Fotografii realizate de sateliții americani au dezvăluit existența taberelor militare construite în plin deșert, între capitală și orașele Wad Madani sau Atbara, însă nimeni nu știe cu adevărat dacă aceste tabere² sînt construite oficial de PDF, *Popular Defence Forces*, un fel de gazdă națională compusă din voluntari, sau e vorba de tabere ale *Hamasului* palestinian, ale GIA algerian, ale islamiștilor egipteni sau ale *Hezbollahului* libanez³. Fără dovezi contrare, prevalează teza teroristă și Sudanul, care răspunde fără prea multă tărie acuzațiilor, sfîrșește prin a avea un renume prost, care cu anii se va estompa.

Încet, încet, Usama bin Laden, însoțit de un mic grup de fideli afgano-arabi care îl vor proteja și îl vor ajuta în afaceri, își reconstituie în Sudan mediul familial, social și profesional. Își deschide un cont într-o bancă islamică, al-Shamall Islamic Bank. După mai multe informații, depune aici 50 de milioane de dolari, contribuind la recapitalizarea instituției și creînd numeroase societăți: *Wadi al-Aqiq Company Ltd.*, specializată în export-import; *Taba Investment Company Ltd.*, care comercializează produse agricole (gumă arabică⁴, susan, porumb și floarea-soarelui); al-Themar al Mubarak, o societate de investiții; în fine, *al-Hijrah Construction & Development Ltd.*, consacrată specialității principale a lui Usama bin Laden: lucrările publice. În Sudan, ca și în Arabia Saudită, Usama bin Laden face tot ceea ce l-a învățat atît de bine tatăl său: afaceri. Pentru serviciile secrete occidentale, toate aceste societăți nu sînt în realitate decît instituții de fațadă pentru cumpărarea de arme trimise mișcărilor teroriste islamice din lumea întreagă și pentru acoperirea numeroaselor călătorii ale diferiților membri ai *al-Qaida*, organizația secretă pe care a creat-o în Pakistan.

În Sudan, Usama bin Laden va trăi un exil aproape confortabil, nu departe de orașul istoric Omdurman și într-o fermă în nordul capitalei. Celor care l-au cunoscut la Khartoum le-a lăsat impresia unui om de afaceri calm și politic, care se dedica mai ales familiei și afacerilor sale. Spre deosebire de un alt fugar, instalat cam în același timp nu departe, de cealaltă parte a pistelor aeroportului, într-o casă de pe Africa Road: Carlos, Usama nu prea are contacte cu sudanezii și participă foarte puțin la

activitățile mondene. Venezueleanul fugar însă nu a adoptat aceeași atitudine discretă: are amante în văzul și știința tuturor și se afișează la clubul armean, unde, uneori, se îmbată atât de tare, încît își descarcă în aer pistoalele⁵.

În schimb, Usama bin Laden nu îngrijorează și nu șochează pe nimeni. Sudanезii sînt obișnuiți să vadă numeroși imigranți bogati instalîndu-se la Khartoum sau plecînd, după bunul lor plac; Sudanul era o țară care, pe atunci, nu impunea vize de intrare celor care proveneau dintr-o țară arabă. Usama bin Laden este la Khartoum la el acasă și, dacă n-ar fi gărzile de corp care îl înconjoară și care lasă unora dintre vecini impresia că este un prinț saudit venit să ajute Sudanul, nimic nu l-ar deosebi de un localnic.

În acest Sudan zbuciumat al începutului anilor '90 și pe care Departamentul de Stat american l-a pus pe lista țărilor care susțin terorismul internațional, e greu să nu intri în contact cu un personaj absolut remarcabil al vieții publice: șeicul Hassan al-Turabi, șeful FNI, Frontul Național Islamic, cel care tocmai a susținut venirea la putere a unei junte în mod deschis islamice și care era considerat pe atunci unul dintre cei mai apropiați consilieri ai noului președinte Omar Hassan al-Bechir. Pentru analiștii occidentali, șeicul al-Turabi fusese creierul acestei lovituri de stat pe care ar fi organizat-o și comandat-o el însuși, iar colonelul al-Bechir n-ar fi fost decît un executant, conform tradiției sudaneze, amatoare de schimbări de guvern, în forță sau nu.⁶ Usama bin Laden va avea relații strînse cu acest om abil, bun vorbitor, inteligent și care, în plus, îi este și vecin, relații întemeiate pe credința comună într-un islam universal, fără frontiere și aproape utopic. Li se întîmplă adeseori să viseze împreună.

În țara sa, noul prieten al lui Usama bin Laden este mai mult decît un om politic, este o icoană admirată sau temută de toți. Obiectiv vorbind, șeicul al-Turabi prezintă un dublu interes, deoarece s-a străduit întotdeauna să asocieze dimensiunii spirituale a islamului o altă, ce ține de politica națională, internațională și chiar internaționalistă, care nu putea să-i displace idealistului Usama bin Laden. În Africa neagră, anumiți musulmani l-au poreclit pe acest mic sudanez fragil, poliglot și tot timpul zîmbitor „Pontiful negru”. Istoria foarte specială a șeicului al-Turabi poate explica importanța sa în lumea islamistă internațională a anilor '90 și poate, de asemenea, justifica admirația exilatului Usama bin Laden, cel aflat atât de departe de țara sa și care este în căutarea unui mentor sau a unui complice cu care să

împartă ambițiile sale de renaștere a islamului. Nimeni nu se îndoiește că, la un pahar de *karkadeh*⁷ sau la o cafea sudaneză, cei doi au pus lumea la cale, așa cum îi plăcea lui al-Turabi să o facă pe când frecventa intelectualii parizieni, în Bulevardul Saint-Ecomain, pe vremea studiilor sale la Sorbona.

Șeicul Hassan al-Turabi s-a născut pe 1 februarie 1932, la Kassala, un oraș situat la frontiera Sudanului cu Eritreea. Copilăria și-a trăit-o în lumina învățaturii religioase moștenite de la un strămoș, care, în secolul al XVII-lea, se proclamase „Mahdi” sau ghid spiritual și care atrăsese discipoli din toate colțurile regatului Sennar, o provincie din estul țării. Drumul lui Hassan al-Turabi este o ascensiune metodică, vizînd puterea politică și, în același timp, autoritatea religioasă. Absolvent al universității din Khartoum în anii '60, Hassan al-Turabi se stabilește în Europa, la Londra și Paris, unde își continuă studiile. În urma acestui sejur a păstrat stăpînirea unei franceze cizelate, care deseori îi surprinde pe ziaristi. Ținea să-și însușească cultura occidentală, fără îndoială pentru ca apoi să i se poată opune mai bine.

În octombrie 1964, manifestațiile violente ale studenților și grevele generale duc la căderea regimului generalului Ibrahim Abbud, care guverna țara din 1958. Atunci Hassan al-Turabi intra în politică; avea deja relații cu ramura sudaneză a „Fraților musulmani” egipteni; se apropie acum de elita islamistă din Sudan și devine secretarul general al Frontului Cartei Islamice, un mic partid pe care îl crease. Din ordinul președintelui Nimeiri este închis în 1969. Va petrece șapte ani dincolo de grății, într-o atmosferă de epurări politice sau, mai degrabă, religioase, mai înainte de a fi numit de către același președinte Nimeiri, în funcția de Attorney General (ministru al Justiției). Atunci magistratul al-Turabi cere să fie aplicată *charia*⁸. Lucrurile se schimbă, iar președintele Nimeiri trebuie, de acum înainte, să fie foarte atent la normele religioase.

În timpul vizitei în Statele Unite din aprilie 1985, președintele Nimeiri este răsturnat de la putere și Sadik al-Mahdi preia conducerea. Să fie doar o întîmplare că Hassan al-Turabi o luase în căsătorie pe sora noului om al puterii din Sudan în urma cu cîțiva ani?...

În acest context, dominat de lovituri de stat și de anarhie, Hassan al-Turabi își reia ascensiunea spre putere, sprijinindu-se și mai mult pe islam și folosind abil alianțele oportuniste cu diferiți oameni politici. Partidul pe care l-a creat și care din 1985 se numește Frontul Islamic Național își începe marșul spre

putere: va deveni cel mai important din Sudan. Fără să rupă legăturile cu „Frații musulmani“, al-Turabi adaugă din proprie inițiativă islamului câteva componente sudaneze, cum sînt referirile la masele populare dezmoștenite sau la conflictul dintre nordul și sudul țării. Islamismul său progresist, anticapitalist, însă nu și marxist, este, în plan politic, un adevărat cocteil Molotov. Împreună cu mișcarea islamistă, al-Turabi reușește acolo unde Nimeiri eșuase și contribuie la nimicirea influenței oligarhiei albe, grecești sau armene, care controlează cea mai mare parte a vieții economice, dar care stă mai mult la Cairo sau pe Coasta de Azur decît la Khartoum.

În 1989, Sudanul este sfîșiat între luptele politice interne și un război civil care opune o revoltă din sud puterii centralizatoare de la Khartoum⁹: la 30 iunie, generalul Omar Hassan al-Bechir, susținut de partidul lui Hassan al-Turabi, preia puterea. Formează, câteva luni mai tîrziu, un guvern de o puternică coloratură islamistă. Hassan al-Turabi, care și-a petrecut cea mai mare parte a vieții combătînd, în clandestinitate, colonialismul, comunismul, ateismul și nasserismul, se află acum în prim-planul scenei publice sudaneze. Cu sprijinul larg al populației și al islamiştilor, guvernul generalului al-Bechir încearcă să scoată această țară întinsă din haosul în care o aruncaseră, încet, dar sigur, o democrație anarhică, un război civil costisitor și diverse ingerințe străine.

Ajuns în vîrfurile puterii, mai influent ca niciodată și ca să nu îl stînjenească pe noul șef al țării, Hassan al-Turabi se distanțează de politica obișnuită și se impune ca ideolog. Întîlnirea sa cu Usama bin Laden va fi hotărîtoare; sauditul îi va oferi mijloace ca să-și pună în practică ambițiile și îl va susține în marele proiect al panislamismului.

Șeicul al-Turabi, împreună cu vreo cincizeci dintre mișcările islamiste afro-asiatice, întemeiază, în aprilie 1991, cu puțin înainte de declanșarea războiului din Golf, CPAI, Conferința Populară Arabo-Islamică¹⁰ (cf. Document 4). Al-Turabi dorește să dea un sens decepției lumii arabe adunîndu-i sub același drapel pe militanții islamici „puri și duri“ și pe naționaliști. Șeicul a elaborat cu abilitate o platformă politico-religioasă vagă și confuză, care încearcă să obțină cît mai multe adeziuni: Frontul Islamic al Salvării din Algeria, talibanii, despre care începuse să se vorbească, naționaliștii filipinezi sau organizațiile palestinienilor vor să recunoască această platformă și să participe la lucrările primei reuniuni organizate în Sudan. Între Nehru, Tito și

Khomeini, Hassan al-Turabi își caută identitatea, sfârșind prin a o găsi: o altă cale spre un islam politic.

În scurt timp această organizație, care face multă vilvă în mass-media, va fi percepută de occidentali ca o Internațională islamistă, iar de unii chiar ca o Internațională teroristă în serviciul mișcărilor extremiste islamiste. Hassan al-Turabi devine „bardul” unei islamizări totale. Presa occidentală, care tocmai l-a remarcat, îl descrie ca avînd o inteligență, un farmec, o elocință și puteri nelimitate, fiind de fapt conducătorul din umbră al Sudanului și inspiratorul tuturor rebeliunilor islamice din lume.

Cu toate acestea, Hassan al-Turabi era pe atunci încă binevenit în majoritatea capitalelor occidentale: în 1992 era oaspete al *Royal Institute of International Affairs* și al *Royal Society of Arts din Londra*. Ca să nu mai vorbim de călătoria ce va urma, în Statele Unite ale Americii, unde a fost primit oficial la Washington.

Timp de mai mulți ani, pînă în 1995, Hassan al-Turabi va putea organiza, cu sprijinul financiar al lui Usama bin Laden (care cheltuie mult pentru noul său prieten), această conferință ce reunea la Khartoum ansamblul organizațiilor și conducătorilor islamici din lume. Delegați și jurnaliști din lumea întreagă, găzduiți la Hôtel Méridien, la Grand Hôtel sau la Hilton, în Khartoum, erau, cu sutele, invitați cu generozitate de CPAI, organizație sprijinită de Usama bin Laden. Veniți din lumea întreagă, acești islamişti radicali, primiți de șeicul al-Turabi, au transformat, timp de o săptămînă, capitala sudaneză în cartierul general al fundamentalismului mondial. Au fost văzuți aici vorbind de la tribuna *Friendship Hall* din Khartoum, un centru de conferințe construit pe malurile Nilului de către chinezi, lideri controversați, cum ar fi extremistul musulman american Louis Farrakhan, șefi marginalizați ai FIS, ca Annuar Haddam, Georges Habache din partea Frontului Popular de Eliberare a Palestinei (unul din șefii istorici ai Organizației pentru Eliberarea Palestinei, dar care este... creștin) sau reprezentanți ai talibanilor, care începuseră să iasă în prim-plan. Hassan al-Turabi a ținut discursuri oficiale în fața tinerilor militanți, băieți și fete înarmați cu puști Kalașnikov și a primit invitați străini pe un vas de croazieră, pe Nilul Albatru, într-o ambianță care arăta limpede că „lumea se distrează” în sunetele orchestrelor sudaneze.

Totuși, Hassan al-Turabi nu a reușit, în ciuda sprijinului financiar al lui Usama bin Laden, ca prin această conferință internațională să unească organizațiile islamice într-o Internațio-

nală islamistă, disciplinată și unitară. Astăzi Usama bin Laden a parăsit Sudanul, unde devenise indezirabil (prezența sa suscitând probleme și griji autorităților de la Khartoum, supuse presiunilor și amenințărilor din afară), iar viziunea utopică și uneori seducătoare a șeicului al-Turabi nu mai este de actualitate. Ambițiosul proiect al panislamismului a devenit o himeră. Marginalizat de propriul partid și de executivul sudanez, Hassan al-Turabi nu mai este nici măcar președinte al Parlamentului. Societatea sudaneză se modernizează rapid, refuzând cercul de fier al unui islam la fel de anchilozat ca și cel al talibanilor: pentru tinerele generații, Hassan al-Turabi e deja un personaj istoric, un om respectat, dar o figură a trecutului, marcat de nereușita CPAI. Hassan al-Turabi a creat la 27 iunie 2000 un nou partid, însă pentru mulți sudanezi acesta reprezintă cîntecul său de lebadă, iar „Pontiful negru” este condamnat să devină un înțelept care este ascultat politicos. Investițiile lui Usama bin Laden nu au adus rezultatele așteptate. Iar la 23 februarie 2001, al-Turabi va fi din nou închis din ordinul guvernului, care îi reproșează încercarea de a crea o nouă alianță cu rebeliunea armată a separatiștilor din nord, care nu sînt nici măcar musulmani.

În timpul acestui sejur în Sudan, Usama bin Laden va încerca, de asemenea, să-și dezvolte propria organizație, *al-Qaida*, mișcare pe care a întemeiat-o în Pakistan ca un pol complementar și o alternativă a organizației mudjahedinului palestinian Abdallah Azzam. Palestinianul se opusese pe atunci inițierii unei alte organizații de recrutare, dar Usama bin Laden insistase, susținut de egipteanul Ayman al-Zawahiri¹¹. El dorea să aibă o organizație distinctă, aflată sub controlul său deplin. *Al-Qaida* nu va începe să fie cu adevărat importantă decît după moartea lui Azzam¹² și chiar după retragerea sovieticilor din Afghanistan. Conform experților în drept islamic, *al-Qaida* nu a fost creată respectîndu-se legile *chariei*; ar fi trebuit format un consiliu care să aleagă un emir. În aparență, fondatorii *al-Qaida* n-au ținut cont de nici una dintre aceste reguli rigide, făcînd din organizație un sistem pe jumătate fantomatic și, din punctul de vedere al dreptului islamic, chiar ilegal.

Numele acestei organizații misterioase apare în anumite rapoarte americane, inclusiv în dosarele marii comisii juridice¹³ din New York care a examinat acuzațiile planînd asupra lui Usama bin Laden. Pentru serviciile de poliție și pentru Ministerul american de Justiție, simplul fapt de a fi fost în contact cu *al-Qaida* justifică

arestul sau constituie o acuzație gravă. Va fi cazul lui Wadih al-Hage, un cetățean american implicat în atentatul de la Nairobi, sau al unui alt apropiat al lui Usama bin Laden, sudanezul Manduh Mahmud Salem, arestat la 16 septembrie 1998, la Friesling, în Germania, și acuzat de Ministerul american de Justiție că ar fi organizat livrări de arme pentru *al-Qaida* și că i-ar fi fost trezorier¹⁴.

Conform Statelor Unite, *al-Qaida* și membrii săi își propun din 1990 drept unic țel realizarea de operațiuni antiamericane, dispunând de resursele financiare ale lui Usama bin Laden, în mai multe țări, unde acesta are sau a avut baze: Sudan, Liban și Afghanistan. Dar destinul organizației *al-Qaida* nu e limpede. Conform mai multor observatori, organizația secretă n-ar fi supraviețuit în timpul sejurului sudanez al lui Usama bin Laden, iar azi n-ar mai fi rămas din ea decât un grup de militari care acționează individual și dezorganizat.

Din cauza imaginii sale incendiare, prezența lui Usama bin Laden în Sudan va costa foarte scump această țară, chiar după instalarea sauditului în Afghanistan. Atunci când, la 20 august 1998, președintele american Bill Clinton și-a dat acordul pentru ca o escadrilă de rachete de croazieră Tomahawk să pulverizeze, în plin centru al Khartoumului de Nord, o uzină, el era convins, pe baza informațiilor de care dispunea atunci, că ordonase distrugerea unuia dintre așezămintele strategice ale rebelului saudit. În timpul raidului, reședințele din vecinătate nu sînt atinse. Lovitura a fost „chirurgical” realizată, pentru a relua o formulă consacrată, iar pagubele, riguros circumscrise între zidurile uzinei instalate într-un cartier rezidențial din capitala sudaneză. În aceeași zi, alte rachete au atacat, ca represalii pentru atentatele antiamericane de la Nairobi și Dar es Salaam (cf. documentelor 5 și 6 ce exprimă reacția islamistilor), cartierul lui Usama bin Laden din Khost, în Afghanistan. Motivul invocat pentru a justifica raidul asupra Khartoumului este că uzina al-Shifa produce gaz VX folosit pentru fabricarea armele chimice¹⁵...

Nici unul dintre mijloacele de informare în masă nu își va însuși teza Washingtonului¹⁶. Prestigioasa publicație engleză *Jane's Defence Review*, specializată în probleme de apărare, va vorbi despre slăbirea serviciilor de informații americane. Trezoreria americană va trebui în cele din urmă să elibereze cele 80 de milioane de dolari, înghețați în conturile deschise în Statele Unite, în numele adevăratului proprietar al uzinei, industriașul sudanez Salah Idriss. Dincolo de pierderile materiale,

umbra lui Usama bin Laden la Khartoum va costa cele două state ruperea relațiilor diplomatice și va antrena un contencios pe care contextul politic regional, într-adevăr, nu-l mai justifică.

În schimb, relația amicală a lui Usama bin Laden cu Hassan al-Turabi nu va fi lipsită de avantaje pentru saudit, care va beneficia de numeroase piețe publice și va deschide, în cele din urmă, numeroase șantiere de construcții de autostrăzi și lucrări publice de anvergură, cum este aeroportul din Port Sudan sau drumul de la Shandi la Port Sudan, spre Marea Roșie, un șantier de aproximativ o mie două sute de kilometri, pentru care Usama bin Laden ar fi fost plătit de guvernul sudanez în natură: semințe de susan, de floarea soarelui sau de gumă arabică, pe care le-ar fi revândut cu profit pe piețele din Orientul Mijlociu. Conform mai multor surse saudite și articolului din 31 iulie 1994, publicat în ziarul *al-Fawd* din Cairo, concesiunea asupra materiilor prime sudaneze i-a fost acordată pentru 10 ani, însă nimic nu ne îngăduie să credem că Usama bin Laden sau sudanezii continuă să aplice și astăzi contractul, chiar dacă termenii acestuia au fost confirmați.

Prezența lui Usama bin Laden pînă în 1995, și mai ales simpatiile sale față de subversivul șeic al-Turabi i-au exasperat pe americani pînă într-atît, încît Washingtonul a făcut presiuni asupra Riyadhului pentru a-i trimite lui bin Laden un avertisment. Autoritățile saudite îi reproșează exilatului că a susținut grupările integriste din Algeria și Egipt, implicate în acțiuni teroriste, dar și că a stabilit legături cu opozanți religioși care, la începutul lui mai 1996, au încercat să întemeieze în Arabia Saudită o organizație independentă pentru apărarea drepturilor omului. S-a spus că mandatul de arestare este o formalitate pentru a oferi o garanție americanilor și că nu va afecta cu adevărat relațiile existente între familia regală și clanul bin Laden. Nu există nici o îndoială că doar Usama, și numai el, este oia neagră a familiei, la Riyadh grupul bin Laden fiind de neatins.

În ciuda acestui mandat de arestare, instalat confortabil tot la Khartoum, de cealaltă parte a Mării Roșii, unde se simte în siguranță sub aripa lui Hassan al-Turabi, rebelul continuă, prin declarații și acțiuni, să provoace monarhia wahhabită. O va forța pe aceasta din urmă ca, în februarie 1994, să ia împotriva lui o măsură excepțională, privîndu-l de cetățenia saudită.

Devenit un miliardar apatrid, Usama bin Laden nu mai are nimic de pierdut și își joacă fără ezitare cărțile de opozant în exil. Vrea să zguduie monarhia și, ca să ajungă să-și realizeze țelurile,

cultivă cu răbdare, în sînul aceleiași galaxii islamiste, o rețea de prietenii internaționale. Încă din Khartoum, Usama bin Laden cultivă relații apropiate cu șeicul Omar Abdul Rahman din gruparea egipteană *al-Gamaa al-Islamyia*, cu prietenul său egiptean Ayman al-Zawahiri de la Djihadul Islamic și cu numeroși opozanți saudiți aflați în exil în Orientul Mijlociu și la Londra. El pune acum cu abilitate bazele a ceea ce va deveni „Frația bin Laden”, o organizație transnațională de informații pe care, într-o a doua etapă, o va pune în serviciul miticei legiuni islamice, la formarea căreia a contribuit în timpul șederii sale în Afghanistan.

În mai 1996, presiunile saudite și occidentale la care este supus guvernul de la Khartoum devin foarte puternice, iar Usama bin Laden, căruia îi ajunsese la urechi zvonul privind expulzarea sa din Sudan și chiar extradarea în Arabia Saudită, hotărăște să părăsească țara cît mai repede cu putință. Conform publicației de limbă franceză *Lettre de l'Océan Indien*, în general bine informată, Usama bin Laden ar fi fost înștiințat de negocierile ce-l priveau de Isam al-Turabi, fiul mai mic al șefului Frontului Islamic Național. Acesta ar fi avut, se pare, legături de afaceri cu Usama și, înainte ca un acord de extradare să se fi încheiat, l-ar fi prevenit. Cîteva luni mai tîrziu, informatori saudiți de la Londra vor afirma că a fost, într-adevăr, o negociere. Ei spun că, puțin înainte de plecarea lui Usama bin Laden, autoritățile saudite ar fi expulzat din țară reprezentanți ai rebelului sudist sudanez John Garang și ar fi oprit livrările de arme al căror beneficiar era mișcarea SPLA. În ceea ce-l privește, Usama bin Laden declară diplomatic, într-un interviu acordat la 18 martie 1997 lui Hamid Mir de la cotidianul de limbă urdu din Pakistan: „După războiul nostru sfînt din Somalia, Statele Unite i-au cerut Sudanului să mă expulzeze. I s-a promis că vor fi din nou ajutați economic. Am revenit așadar în Afghanistan, însă ajutorul pentru Sudan nu a fost reluat...”

Miliardarul, care s-a întrebat adeseori unde ar putea trăi dacă ar fi gonit din Sudan și care a exclus posibilitatea stabilirii într-o țară occidentală (de altfel, chiar în acea vreme, Marea Britanie l-a informat prin intermediul ambasadei sale la Khartoum că este *persona non grata* pe teritoriul englez), pornește atunci spre Afghanistan, într-un avion de mare capacitate, Hercules C-130, special închiriat pentru el, pentru soțiile, copiii săi și cei aproape 150 de camarazi. Șase ore mai tîrziu debarcă la Jalalabad; este ca la el acasă în acest Afghanistan pentru care și-a vărsat deja sîngele și unde va fi primit ca un frate.

NOTE

¹ Un paznic.

² Serviciile de informații anglo-saxone vorbesc, între altele, de o tabără stabilită la Bilal, aproape de Port Sudan, în care ar fi adăpostiți afgani; o alta, la Dinkola, pentru egipteni și algerieni; de o bază la Ikli al-Awsat, unde s-ar forma voluntari provenind din Yemen, Somalia, Maroc, Kenya și Mali; de o tabără la Jedid al-Hak, special destinată palestinienilor mișcării *Hamas*, și de o ultimă tabără la Abu Rukhn, pentru afgani. Pentru autoritățile sudaneze, care nu le contestă existența, aceste baze sînt cazărmi ale Forțelor populare de apărare, pe care ziaristii sînt invitați să le viziteze.

³ *Hezbollah* este o organizație libaneză susținută de Teheran, ale cărei baze se găsesc în Cîmpia Bekaa.

⁴ Guma arabică este seva unei varietăți de salcîm, recoltată aproape exclusiv în Sudan. Este folosită pentru fabricarea diferitelor tipuri de sodă și a excipienților pentru medicamente. Cel mai important consumator de gumă arabică este industria alimentară americană.

⁵ Ilici Ramirez Sanchez, alias Carlos, a fost capturat în Sudan, la 15 august 1994, de către serviciile secrete franceze. Cf. lucrarea noastră: *Carlos, le dossier secret*, ed. cit.

⁶ Aproape 40 de lovituri de stat, militare sau civile, în 40 de ani, înainte de preluarea puterii de către al-Bechir, la 30 iunie 1989.

⁷ Băutură națională sudaneză, un decoct pe bază de frunze de hibiscus.

⁸ *Charia* – termenul înseamnă în arabă „calea” – este legea islamică universală care reglementează toate aspectele vieții religioase și sociale, atît din punct de vedere al dreptului civil, cît și din cel al dreptului penal sau comercial.

⁹ Această revoltă, moștenire a colonizării britanice, se compunea în 1989 din șapte mișcări diferite, dintre care cea mai cunoscută este cea a lui John Garang, dar care nu au putut forma niciodată o organizație unică. Din 1989, șase dintre aceste facțiuni și-au normalizat relațiile cu Khartoum și s-au integrat în procesul de pacificare și democratizare; numai SPLA a lui John Garang se menține în afara dialogului.

¹⁰ Autorul a participat la această conferință și a filmat-o.

¹¹ Ayman al-Zawahiri s-a născut la 9 iunie 1951, la periferia orașului Cairo; provine dintr-o familie de notabilități musulmane (unchiul său, Fatha Azzam, a fost primul secretar general al Ligii Arabe), absolvenți ai Universității al-Azhar din Cairo (Universitatea de Științe Islamice). Doctor în medicină și chirurgie al Universității din Cairo, între 1974 și 1978; în 1985 s-a stabilit în Afghanistan ca medic, după ce a fost condamnat, în 1981, la trei ani de închisoare în urma procesului intentat pentru asasinarea președintelui Anwar el-Sadat, organizat de *Djihad*. Devenit șef al mișcării *Djihadului Islamic* egiptean, l-a cunoscut pe Usama bin Laden în 1985, înainte de a-l urma în Sudan în 1992 și 1993. Astăzi este considerat ca unul dintre oamenii de legătură ai lui Usama bin Laden. Doi dintre cei mai apropiați colaboratori ai acestuia, Mohamed Atef și Abu Ubaidah al-Ban-shiri, provin din rîndurile *Djihadului Islamic*. Ayman al-Zawahiri, care folosește două nume de împrumut, posedă mai multe pașapoarte: egiptean, francez (sic!) și elvețian pe numele Ayman Othman și olandez pe numele Sawi Mahmud al-Afnawi. La 24 februarie 1999 a fost condamnat la moarte de către Curtea

militară din Cairo; este unul dintre cei 107 islamişti ai *Djihadului* judecaţi cu prilejul procesului numit „al albanezilor”, deoarece numeroşi dintre ei fuseseră extrădaţi din această ţară. În 1998, împreună cu Usama bin Laden creează Frontul Islamic Mondial pentru Războiul Sfânt împotriva evreilor şi a necredincioşilor. Pentru Ayman el-Zawahiri, după cum a declarat mai multor emisari islamişti veniţi la Londra pentru a-l întâlni, Usama bin Laden este un erou şi milioane de musulmani s-ar răscula dacă acesta ar fi arestat sau închis în Statele Unite ori în Arabia Saudită. Deseori, în public, îşi atribuie titlul de „noul Che Guevara”.

¹² În urma unuia dintre atentatele organizate de sovietici în Pakistan pentru zdrobirea Rezistenţei afgane. După o altă versiune, Usama bin Laden va fi bănuit că ar organiza eliminarea lui Azzam, pentru a deveni astfel liderul afgano-araabilor; în 1999, Usama bin Laden va dezminţi această acuzaţie, explicînd că i-ar fi cerut chiar lui Azzam să fie vigilent, după descoperirea unei bombe într-o moschee din Peshawar (cf. Documentul 7, care dovedeşte influenţa lui Azzam).

¹³ Această comisie numeroasă l-a inculpat, la 4 noiembrie 1998, în districtul de sud al New Yorkului, pe Usama bin Laden, pentru conspiraţie vizînd uciderea americanilor care locuiesc în afara Statelor Unite şi pentru atacul împotriva instituţiilor federale, soldat cu morţi.

¹⁴ În urma interogatoriului, Manduh Mahmud va explica anchetatorilor că a călătorit în lumea musulmană (20 de ţări în patru ani) pentru a-şi găsi o soţie şi că a venit în Europa ca să-şi cumpere un Mercedes.

¹⁵ Usama bin Laden, prin alte modalităţi, îşi procurase deja arme chimice şi bacteriologice şi căuta mijloace pentru a transporta încărcături nucleare.

¹⁶ În acea vreme, mărturia unui transfug sudanez, membru al unuia dintre partidele de opoziţie, nu va fi acceptată. După informaţiile pe care acesta le furnizase mai multor servicii de informaţii occidentale, Sudanul ar fi iniţiat în regiunea Khartoumului un proiect militar-industrial, finanţat de Usama bin Laden, în vederea producerii de arme chimice şi bacteriologice, în cooperare cu societăţi ruseşti, chinezeşti, irakiene şi iraniene. Conform acestor dezvăluiri, dezminţite apoi, coordonarea acestor operaţiuni i-ar fi revenit unei societăţi canadiene apropiate de Usama bin Laden.

6

La talibani

Condamnat la o fugă permanentă, Usama bin Laden a părăsit aşadar Sudanul în mai 1996, la mai puțin de doi ani după ce Franței îi fusese predat teroristul Carlos, refugiat și el în Sudan și demascat de un ofițer din serviciul de informații francez, generalul Philippe Rondot.

În lunile care au precedat expulzarea venezueleanului, Khar-toum și-a manifestat înțelegerea față de lupta antiteroristă. Usama bin Laden devenise tot atât de stînjenitor ca și Carlos, și presiunile împotriva sa se multiplicaseră: în cele din urmă a fost forțat să părăsească țara, împreună cu garda și suita sa, pe atunci alcătuite în parte din reprezentanți ai GIA. Cei mai iritați dintre ei vor pronunța chiar o *fatwa*, condamnîndu-l la moarte pe șeicul Hassan al-Turabi pentru că cedase presiunilor occidentale, incitînd la expulzarea șefului lor.

Cîteva luni mai tîrziu, după ce a părăsit țara, Usama bin Laden declară că nu avea intenția să revină în Sudan, o țară care, după opinia sa, îi vînduse pe afgano-arabi la un preț de nimic! De asemenea¹, el afirmă că a scăpat din două tentative de asasinat: una la Omduran și alta în casa sa din cartierul Riyadh al Khar-toumului². Înțelegerea cu șeicul al-Turabi s-a terminat. Usama bin Laden se simte trădat, în parte pentru că a fost pus la index de regimul de la Khartoum care dă astfel dovadă de *realpolitik*.

Abia coborît din al său Hercules C-130 la Jalalabad, fugarul se stabilește pentru o vreme nu departe de frontiera pakistaneză. Conform mai multor surse din Asia și din Orientul Mijlociu, Usama bin Laden s-ar fi instalat într-o regiune a Afghanistanului cu populație majoritar șiiită, care era oricînd gata să-l ajute să fugă, în caz de pericol, în Iran. Și asta înainte de intrarea talibanilor în Kabul, în septembrie 1996. Pentru saudiți, Usama bin Laden, care s-a bucurat imediat de drept de azil necondiționat în Afghanistan, nu putea fi protejat în acea regiune decît de clanul Hazaras, clan șiiit, indiferent față de cerințele Statelor

Unite. După alți observatori, grupări etnice precum uzbekii generalului Dostam sau tadjicii comandantului Masud – ambii aliați posibili ai americanilor – ar fi acceptat oricând, fără scrupule, să-l livreze pe saudit.

Și de data aceasta, profitând de anarhia care domnea în Afghanistan, Usama bin Laden dispare, scăpându-le și americanilor, și saudiților. La acea vreme, în cursul călătoriilor între Iran și Afghanistan, fugarul, conform serviciilor americane de informații, împreună cu foști luptători afgani din *Hezb-I-Islami*, gruparea lui Gulbudin Hekmatyar, pe care îi cunoscuse în anii '80, ar fi inițiat o rețea de trafic de droguri destinată finanțării organizației sale, plecarea precipitată din Khartoum costându-l foarte scump.

Cîteva luni după instalarea sa în Afghanistan, un nou element va interveni în favoarea sauditului: țara sfîșiată de un război civil vede aparînd o nouă forță politică, talibanii. Acești soldați ai islamului care își revendică și numele de „studenți în teologie” sau de „călugări-soldați” s-au ivit în lumea islamică în vara lui 1994. Sînt sunniți inspirați de ideologia *deobandi*, numită astfel după o facultate de teologie din India, în apropiere de Delhi. Curînd, organizația se va caracteriza prin marea ei deschidere către alte etnii din țară; într-adevăr, se pot întîlni aici pash-tuni, tadjici, uzbeki, balushi și membri ai clanului Hazaras.

Pentru anumiți analiști occidentali, mișcarea talibană este, o dată în plus, o manipulare a omniprezentelor servicii de informații militare pakistaneze, ISI. Mișcarea talibană ar fi o creație a conflictului ce opunea pe atunci ISI³ Ministerului pakistanez de Interne, în timpul celui de-al doilea mandat al lui Benazir Bhutto. Oricare i-ar fi originea, produs al serviciilor de informații sau creație populară spontană, în mai puțin de patru ani mișcarea talibană va schimba înfațișarea Afghanistanului. Usama bin Laden se va acomoda bine cu această mișcare, cu o mică rezervă totuși: declarațiile sale antisaudite îi stînjenesc pe talibani, care primesc din partea Riyadhului un ajutor important. Astfel, el vede acordîndu-i-se statutul de refugiat, cu toate obligațiile de discreție pe care acesta le presupune.

După estimări recente, astăzi talibanii ar fi în număr de cel puțin 60 000. Nucleul dur al organizației este alcătuit din simpli studenți musulmani, care au învățat la *madrasa* – școli coranice din Pakistan, care pe atunci erau finanțate în majoritate de Arabia Saudită. Aceste școli, devenite centre de reflecție sau secte

în sensul oferit de islam acestui termen, au atras, între 1989 și 1991, mai multe mii de mudjahedinii dezamăgiți de scăderea entuziasmului Rezistenței afgane. În orașul pakistanez Penjab, în 1995, existau 1 686 de astfel de așezăminte, iar în 1997 erau deja 2 500. Peste 200 000 de elevi erau școlarizați în astfel de instituții. Înflorirea acestor *madrasa* pakistaneze în Afghanistan a fost favorizată de degradarea societății afgane și de criza economică; într-adevăr, cei mai săraci găseau aici un acoperiș și hrană, ca să nu mai vorbim de discursul politic, simplist, dar seducător, care făcea din ei purtătorii Dreptului natural și legitim al țării și îi autoriza să ia armele pentru a câștiga ceea ce li se cuvenea, în numele dreptului divin.

Pentru autoritățile indiene, implantarea acestor instituții în țările vecine, între altele în Pakistan și Nepal, a devenit o amenințare constantă. În realitate, anumite școli coranice serveau drept acoperire activităților vizînd Kashmirul. Nepalul, a cărui frontieră de nord se situează doar la cîteva sute de kilometri de Delhi, adăpostea 66 de *madrasa* finanțate și controlate de societăți islamice nonguvernamentale, care propovăduiau fațiș un islam fundamentalist antiindian. Astfel, această frontieră indo-pakistaneză, deschisă în urma tratatului de prietenie și pace dintre cele două țări din 1950, a devenit un punct vulnerabil pentru securitatea indiană. Această implicare a școlilor coranice în destabilizarea regională, în special în regiunile de graniță ale statelor indiene Bihar și Uttar Pradesh, a fost descoperită cu ocazia arestării, în iunie 1991, la Bombay, a unui transfug. Interogatoriile au relevat anchetatorilor indieni că una dintre *madrasa* servise drept ascunzătoare pentru puști de asalt AK 47, confirmînd astfel bănuiala că aceste școli coranice au uneori un dublu obiectiv.

Bucurîndu-se de sprijinul pakistanez necondiționat, mișcarea religioasă și puritană a talibanilor, care își fixase drept scop eliberarea Afghanistanului de mudjahedinii corupți și convertirea sau eliminarea ereticilor, a evoluat rapid pînă a devenit o adevărată miliție. În 1996, poseda cîteva sute de tancuri de atac și o escadrilă de avioane cu reacție MIG sovietice, pentru folosirea cărora a apelat la serviciile piloților mercenari, foști militari ai regimului comunist al lui Najibullah.

În perioada ascensiunii lor, talibanii au știut să se arate persuasivi, iar lideri influenți, precum Fazlur Rahman, șeful *Jamaat-i-Ulema-Islam* din Balushistan, au sprijinit mai multe grupuri de „studenți” care, într-o a doua etapă, vor beneficia de

o pregătire militară oferită de *Frontier Constabulary Corps* și de unitățile de cercetași pakistanezi în tabere din Balushistan, aproape de Afghanistan.

Diferitele seminarii ale talibanilor repartizate pe teritoriul pakistanez puteau găzdui mai multe mii de studenți, cum este cazul celui din New Town, de lângă Karachi, *Jamaa-i-Ulema-Islam*, care număra peste 8 000 de elevi. Conform mai multor surse, tocmai în această pepinieră a noii gândiri islamice, la New Town, ar fi studiat mollahul Omar, șeful spiritual al talibanilor. Aici, la începutul anilor '80, Usama bin Laden a finanțat achiziționarea Moscheii Binori și a oferit-o imamului acelor locuri sfinte, același mollah Mohamed Omar, necunoscut pe atunci.

Mulavi Mohamed Omar este un fost luptător pashtun. A fost comandant al unei unități de mudjahedini și participarea sa la luptă îl înfățișează ca un erou; a fost rănit de mai multe ori, în cei 10 ani cât a durat războiul de eliberare. Cei care îl cunosc povestesc că în timpul unei lupte împotriva sovieticilor, explozia unui obuz i-a scos un ochi. Știind că își pierduse ochiul și că e posibilă infectarea rănii, Mohamed Omar l-ar fi smuls el însuși și și-a șters mîna însîngerată de peretele unei moschei din Singesar, la vreo 50 de kilometri vest de Kandahar; aici este păstrată cu pioșenie, ca o relictă, urma însîngerată.

Vocația sa religioasă i-a fost relevată în 1994, printr-o viziune. Pe cînd se retrăsese în același sîtuc din Singesar, pentru a se consacra studiului Coranului și a se distanța de haosul în care se zbătea țara, Profetul Mahomed i-ar fi apărut în vis și i-ar fi ordonat să pună capăt terorii instituite de un mercenar violator, hoț și corupt. Mohamed Omar, împreună cu 50 de soldați care luptaseră sub ordinele sale, l-ar fi eliminat pe tiran și i-ar fi confiscat bunurile, pe care le-a împărțit populației. Există și o altă versiune, mult mai prozaică: pe cînd se ruga, vecinii săi ar fi venit să-l informeze că două tinere fuseseră răpite, rase și violate de mudjahedinii unui post de control. Drept represalii, Mohamed Omar ar fi preluat conducerea unui mic grup de veterani înarmați cu Kalasnikovuri vechi și i-ar fi atacat pe soldații agresivi, iar pe șeful lor l-ar fi spînzurat de un tanc de luptă sovietic.

Legendă sau realitate, mișcarea talibană se nascuse... În cîteva săptămîni, sute de mudjahedini dezamăgiți s-au alăturat miliției, seduși de acest Robin Hood care agita steagul Islamului și care nu disprețuia acțiunea. În mai puțin de trei ani, 20 din cele 32 de

provincii afgane vor fi controlate de omul care, de aici înainte, va fi numit *Amir Ul-Momineen*, conducătorul credincioșilor.

Dezvoltarea politică a mișcării talibane, întemeiată pe o ideologie simplă, o disciplină de fier și valori morale stricte impuse de șeful ei, a început o dată cu preluarea orașului Doorahi, din apropierea Kandaharului. Pe atunci se pare că țelul talibanilor era de a controla frontiera, pentru a se opune intrării în Afghanistan a mărfurilor interzise. O a doua etapă, înainte de marșul spre Kabul, a fost cucerirea orașului Spin Boldak. Încurajați de succese, talibanii, pe atunci cu puțin peste 2 000 de oameni, au început să facă recrutări și, la 6 luni după această cucerire, erau deja 30 000! Nu le lipseau armele. Într-adevăr, serviciile de informații pakistaneze, ajutate de fotografiile realizate de sateliți de spionaj americani, le-au indicat cu precizie ascunzătorile unde sovieticii își abandonaseră arsenalul în momentul retragerii. Astfel, talibanii vor dispune de mai multe zeci de mii de arme și alte muniții stocate în aproape 400 de camioane ascunse în grote, aproape de frontiera pakistaneză.

Totuși, chiar dacă talibanii avansau de neoprit spre capitală, ei purtau puține batalii, iar vreo duzină de provincii au căzut fără să opună rezistență. Profitind de publicitatea oferită de aceste capitulări, capturarea Kabulului, în septembrie 1996, va fi pentru talibani foarte ușor de realizat.

Favorizarea dezertărilor din rândurile dușmanului devine repede o strategie a talibanilor, care astfel puteau învinge fără să participe la lupte în care, poate, nu excelau cu adevărat. Ei reușeau, printr-o abilă motivare politică și religioasă, să-i convingă pe luptătorii diverselor triburi să se ralieze mișcării lor. Numeroasele dezertări din rândurile miliției pashtune, care lupta alături de Masud în apărarea capitalei, ca și izolarea acestuia, după ce își pierduse rețeaua de aprovizionare în orașul Jalalabad, a constrâns de asemenea miliția tadjică să abandoneze Kabulul, cedând astfel orașul unei armate de amatori și de teoreticieni aroganți, sențențioși și semianalfabeți, dar la fel de împăunați de glorie cum vor fi fost cei mai obscuri dintre chinezi în timpul Marșului cel Lung sau khmerii roșii în timpul „eliberării” Pnom Penhului în 1975.

În februarie 1997, talibanii se afla în valea Ghorbandi, limitrofa Pakistanului, fieful lui Masud. Și aici, mici seniori ai războiului au trecut de cealaltă parte a baricadei fără luptă, păstrându-și armele. Și aici, talibanii au cîștigat teren fără înfruntări armate, cel mai adesea intrînd în orașe pustii.

Talibanii impun imediat, în zonele pe care le controlează, *charia* și pedepsele ei cele mai stricte, care sînt și cele mai contestate, conform criteriilor occidentale: lapidarea, flagelarea, amputarea. Se renunță la progresul occidental, iar bărboșii studenți dezlănțuiți fac mărturisiri publice în legătură cu televizoarele, magnetofioanele și casetele video. Casetele audio cu muzică occidentală, confiscate în camioane sau locuri publice, sînt zdrobite sub loviturile furioase ale cizmelor. Plăcerea este prohibită în aproape toate formele ei; nici măcar copiii nu mai au dreptul să înalțe zmeie pe cerul Kabulului. Mai mult, pedeapsa capitală este aplicată fără nici o rezervă, iar femeile înlanțuite de *burkah*-ul prevăzut doar cu o deschizătură în dreptul ochilor sînt reduse la situația de sclave sau de reproducătoare și sînt lipsite de dreptul de a învăța sau de a ieși neînsoțite de soții ori frații lor. Bărbații, constrînși să-și lase o barbă a cărei lungime să fie de cel puțin o palmă, sînt forțați, cu tunul sau cu o pușcă AK 47, să frecventeze moscheea de 5 ori pe zi. Foarte repede, ordinea va domni în Afghanistanul talibanilor, o ordine întemeiată pe teroare și delațiune. Însă, incontestabil, există unități de măsură ale acestei ordini rigide care spune că este ghidată de probitate și dreptate: miliția religioasă, înarmată cu bice, parcurge fără încetare străzile și bazarurile, în căutarea contraveniențelor legii morale, în timp ce dughenele traficantilor de opiu se învecinează, în bazar, cu cele ale vînzătorilor de legume! Opiul este o mană sacră, care le permite acestor mesageri ai puritanismului să-și întoarcă, în mod cinic, privirile spre alte delictes!

În fiecare zi, pe stadionul din Kabul, în fața unui public pietrificat și tăcut, călăii taie, la propriu, cu bisturiul, mîinile sau picioarele micilor hoți de buzunare, iar apoi le arată la televizor, în același timp, mahării heroiniei, acoperiți de puternicii satrapi talibani, își bagă în buzunare profiturile negoțului lor care este totuși oficial condamnat de regim și traversează în jeepuri, importate la prețuri exorbitante, străzile rău famate, sub cerul liber. Acești stăpîni ai Afghanistanului care flutură cu ipocrizie steagul alb al purității folosesc limbajul dublu al corupției și venalității.

Țările vecine au fost cele dintîi care au reacționat față de această nouă ordine afgană, ce amenința să cîștige teren. Islam Karimov, președintele Uzbekistanului, în timp ce talibanii ajung în apropierea țării sale, își exprimă teama de a-i vedea răspîndindu-se de-a lungul frontierelor Asiei Centrale. Karimov face

apel la Consiliul de Securitate al Națiunilor Unite, pe care îl invită să observe evoluția acestei situații.

Timpurile se schimbă și, într-o a doua etapă, opinia internațională, inclusiv cea din Statele Unite, se mobilizează de asemenea împotriva talibanilor, nemaivăzînd în ei niște cruciați anticomuniști. Dar, paradoxal, acești bărboși, pe care presa occidentală îi califică drept extremiști obscuranțiști, se adaptează repede noilor constrîngerii care merg împreună cu puterea pe care și-au însușit-o de curînd și fără mare vărsare de sînge. Șefii talibani, sub presiunea susținătorilor lor de la ISI, învață să facă și compromisuri, sfîrșind prin a permite ziaristilor să fotografieze anumiți combatanți; acceptă să își explice viziunea pe care o au în legătură cu statutul femeilor înainte de a mai slăbi puțin lațul condiției acestora sau, mai mult, admit public ideea că Afghanistanul este o țară multietnică⁵. Ei explică și faptul că *charia* a avut efecte pozitive asupra criminalității; este greu de negat că, de cînd s-au instalat la putere, atacatorii nu mai cer recompense de la călători, iar crimele sîngeroase s-au rarit. În fine, talibanii, într-un ultim efort de a seduce sau de dragul compromisului, refuză să cedeze izolaționismului, dimpotrivă, se declară deschiși față de restul lumii, o atitudine stîngenitoare pentru detractorii lor și o dovadă a simțului lor ascuțit pentru *realpolitik*. Totuși, la începuturile secolului al XXI-lea, regimul taliban nu este recunoscut decît de trei țări: Pakistanul, Arabia Saudită și Emiratele Arabe Unite.

Usama bin Laden și-a organizat repede viața sau supraviețuirea: ea este cea a unui nomad, în acest Afghanistan căzut din lac în puț, în decursul ultimilor 20 de ani, abia ieșit din feudalism pentru a cădea în obscurantism via tirania comunistă. În pofida a numeroase retrageri camuflete cu grijă, Usama bin Laden continuă, mai mult ca niciodată, să conducă „Frația bin Laden” și să-și dirijeze campania antiamericană. Împreună cu partizanii săi, el pregătește un plan de luptă împotriva prezenței americane în Golf și acțiuni de mare amploare împotriva forțelor armate americane staționate în Arabia Saudită.

Nu mult după sosirea sa în mai 1996, după informațiile publicate de ziarul *al-Watman al-Arabi* (*Națiunea Arabă*), la 19 iulie 1996, pe baza mărturisirii unui participant rămas anonim, Usama bin Laden este deja în primele rînduri ale djiihadului. Cei mai mari șefi ai fundamentalistilor islamici din lume se adună cu prilejul unei reuniuni, ținute undeva în munții deșertici, într-un

loc atât de retras, încît e imposibil de știut dacă se găsește în Afghanistan sau în Pakistan, dar totuși în apropierea unei tabere de pregătire militară a afgano-arabilor. La apus, în jurul unui enorm cort de caid, luminat de un generator, un șir lung de je-epuri luxoase aduc vizitatorii care poartă turbane sau uniforme militare. Posturi de apărare se ghicesc pe cîteva promontorii din împrejurimi. Înăuntru, așezați pe perne sau pe covoare, așteaptă liniștiți seniorii războiului terorist ai momentului: medicul Ayman al-Zawahiri, prietenul lui Usama bin Laden, dar și militanți islamici veniți de la Londra, Teheran, Beirut, algerieni din FIS, un reprezentant al lui Gulbudin Hekmatyar, egipteni, militanți ai *Hezbollahului*. Toți sînt aici, fundamentalisti extremiști din toate organizațiile și de toate orientările. Toți dezbat cu calm necesitatea unui front islamic unit, pentru „a contracara aroganța americană și israeliană”. La intrarea lui Usama bin Laden, însoțit de afganul Abdul Rasul Sayyaf, cu toții tac respectuoși. Însă discuția se reia și mai animată, pînă dimineața, în timp ce Usama rebelul își scarpina mașinal barba, lăsîndu-l pe Sayyaf să expună strategia.

În următoarea noapte, cu prilejul unei a doua reuniuni, participanții vor adopta o rezoluție lipsită de ambiguități: „să se opună cu orice preț forțelor străine staționate pe pămînt musulman”. Participanții decid, de asemenea, crearea mai multor comitete pentru planificare, finanțare, acțiuni militare și mobilizare.

Prin intermediul rețelei sale din Europa și a site-urilor de pe Internet, pe care indirect le subvenționează, bin Laden se îngrijește de imaginea sa și face cunoscut că nu este vinovat de atentatele din Arabia Saudită, dar că totuși se felicită pentru reușita lor. El consideră că aceste atentate nu reprezentau decît avertismente ale musulmanilor pioși, menite să-i convingă pe americani să se retragă, ca să evite o înfruntare cu legiunile islamice.

La 23 august 1996 (anul 1417 al Hegirei), o pledoarie, semnată Usama bin Laden și pe care americanii o califică drept declarație de război, face turul lumii musulmane, retransmisă de imamii cei mai militanți, de media lumii arabe și de o mulțime de site-uri de pe Internet. Acest apel, însumînd vreo 20 de pagini și intitulat „Împotriva americanilor care ocupă Locurile Sfinte, să-i expulzăm pe necredincioși din Peninsula Arabă!”, vizează atît regimul saudit, cît și guvernul american. Extrasele ce urmează redau tonul întregului: „Nu trebuie ascuns faptul că poporul islamului a suferit agresiunea, inechitatea și nedreptatea

care le-au fost impuse prin alianța sioniștilor și a necredincioșilor [creștinii], ca și prin colaboratorii lor, încît sîngele musulman s-a vîndut pe nimic, iar bunurile musulmanilor au devenit o pradă pentru dușmani. Sîngele lor trebuia să mînjească Palestina și Irakul. Oribilele imagini ale masacrelor din Cana⁶, în Liban, sînt încă proaspete în amintirea noastră. La fel și cele din Tadjikistan, Birmania, Kashmir, Assan, Filipine, de la Ogaden⁷ în Somalia, Eritreea, Cecenia și Bosnia-Herțegovina. Aceste masacre ne înspăimîntă și zguduie conștiințele.“

Și Usama bin Laden încearcă să zguduie conștiințele fidelilor lui sau pe cele ale nehotărîților, se străduie să prezinte, printr-un abil amalgam, musulmanii ca victime inocente ale unei coaliții internaționale: „Noi, eu însumi și grupul meu, am suferit aceste nedreptăți. Am fost împiedicați să ne adresăm musulmanilor. Am fost urmăriți în Pakistan, în Sudan și în Afghanistan, de unde și această lungă absență a mea. Prin grația lui Allah, dispunem acum de o bază sigură pe înălțimile Munților Hindukus, la Khorassan, unde – grație lui Allah – cea mai mare armată necredincioasă din lume (URSS) a fost distrusă. În timp ce mudjahedinii intonau *Allah Akbar* (Dumnezeu este cel mai mare), mitul superputerii a fost înlăturat. Astăzi, de cînd ne-am stabilit în acești munți, ne străduim să înlăturăm această nedreptate care a fost impusă comunității musulmane prin alianța dintre necredincioși și sioniști, în special după ocuparea pămîntului binecuvîntat din jurul Ierusalimului, după acapararea drumului pe care l-a folosit Profetul (Allah să-l binecuvînteze și să-l mîntuiască) și a Locurilor Sfinte. Îi cerem lui Allah să ne dea victoria, El este Binefacătorul nostru și Atotputernicul.“

După care Usama bin Laden conchide limpede: „În aceste condiții, una dintre primele noastre datorii este aceea de a alunga dușmanul din țară.“

Ilustrîndu-și afirmațiile cu referiri la istoria lumii musulmane și la numeroșii ei eroi, care și-au vîrsat sîngele luptînd împotriva necredincioșilor, Usama bin Laden se adresează direct americanilor: „Acești tineri pe care îi numiți lași se-ntrec unii pe alții pentru a lupta împotriva voastră și pentru a vă ucide. Ascultați ce spune unul dintre ei: «Armata creștinilor a devenit pulbere cînd am aruncat în aer al-Khobar împreună cu tinerii curajoși al Islamului, care nu se tem de pericol...» Timp de 10 ani acești tineri au luptat în Afghanistan și s-au rugat lui Allah ca, atît cît vor trăi,

să continue să lupte împotriva voastră, pînă ce – prin voia lui Allah – veți fi expulzați, înfrinți și umiliți.”

În același document perceput de militanții „Frăției bin Laden” ca o declarație de război de referință, ex-sauditul cheamă musulmanii să rămînă uniți și să nu se angajeze într-un război civil în Arabia Saudită sau în altă parte a lumii arabe; face un apel ca ei să nu se lase înșelați în privința dușmanului, să nu pună în pericol infrastructurile petroliere din peninsula și să practice, în schimb, războiul economic împotriva intereselor americane, cerînd femeilor să boicoteze produsele *made in USA*.

Vehiculînd sau suscitînd astfel încontinuu pledoarii anti-americane, antisauдите și condamnări ale lumii occidentale, în general, telefonul prin satelit al ghidului cauzei panislamismului funcționează din plin, astfel încît „protectorii” săi îi atrag atenția că riscă să fie reperat. Sistemele militare americane ar putea, folosind apelurile sale telefonice, să-l identifice pe clandestin „cu o precizie de cîțiva metri” și să trimită fără greutate o rachetă în urma reperării. Ceea ce se va întîmpla la 20 august 1998, prin bombardarea uneia dintre taberele lui Usama bin Laden din Khost. Rafala de rachete Tomahawk își ratează ținta principală – miliardarul terorist – și cauzează mai ales pagube materiale. A doua zi, vocea lui Usama bin Laden va răsuna pe undele unei stații radio și de la telefonul său prin satelit: „Mulțumită lui Allah sînt viu...”

În urma acestui atac împotriva unuia dintre centrele sale și a sfaturilor agenților din serviciile de informații pakistaneze, care li sînt favorabile, Usama bin Laden va folosi de aici înainte o metodă de comunicare mai... ecologică, constînd în echiparea zvoimilor domesticiți cu un sistem de emisie radio. În mod obișnuit dresați pentru vînătoare, păsările devin, cu ajutorul unor antene de 34 de centimetri, mesageri capabili să transmită la sol misive radio agenților lui Usama bin Laden; prinderea uneia dintre păsări a permis descoperirea planului.

Potrivit americanilor, raidul din 20 august 1998 nu viza asasinarea lui bin Laden, ci doar producerea de pagube materiale teroriștilor. Este un punct sensibil în Statele Unite, unde directiva 12 333 interzice ca un funcționar al guvernului să se implice într-un asasinat sau chiar într-un conflict urmărind asasinarea cuiva. Așadar, americanii se feresc să spună că ar fi vrut să-l elimine pe bin Laden. Ținta din Khost era, conform serviciilor de informații, cunoscută drept un complex de antrenament și

locuințe, destinat organizării de atentate împotriva Statelor Unite. Potrivit mai multor informații provenite de la transfugii lui bin Laden, efectivele acestei baze ar fi sporit simțitor, dovedind o creștere a puterii care nu putea fi justificată decât prin proiectarea de acțiuni teroriste. Pe scurt, Statele Unite nu regretă nimic, iar la 28 august 1998, William S. Cohen, secretarul de stat al Apărării, declară presei: „Ar putea exista și alte lovituri.”

De altfel, după acest raid, guvernul american informase agențiile umanitare nonguvernamentale că ar fi imprudent să-și reia activitatea în Afghanistan. Textul era limpede: „Washingtonul îi avertizează pe străinii care prevăd să meargă în Afghanistan că, potrivit informațiilor disponibile, Usama bin Laden se găsește tot acolo și este activ. Din punctul de vedere al Washingtonului, aceasta ar putea pune în pericol viața acelor străini care vor să-și reia activitatea în Afghanistan. Washingtonul își rezervă dreptul de a lovi orice loc din Afghanistan susceptibil a ascunde teroriști. Washingtonul avertizează Națiunile Unite și străinii domicili să se întoarcă în Afghanistan că nu va fi posibil să fie preveniți în vederea unei retrageri rapide.”

De atunci Usama bin Laden a fost văzut de mai multe ori în mașina „emirului credincioșilor”, mollahul Mohamed Omar, care nu mai era un simplu șef religios, ci numărul 1 al regimului afgan. Părăsindu-și reședința din Jalalabad ca să se stabilească în cele din urmă la Kandahar, Usama bin Laden și-ar fi manifestat pur și simplu dorința de a se apropia de un ghid spiritual drag lui. După alte informații, în realitate ar fi încheiat cu talibanii un acord, plătindu-și protecția cu suma de 50 de milioane de dolari. De atunci și-ar fi împărțit timpul între Kandahar și reședințele secrete din localitățile Kharasam și Zara el-Handakuch. După Milton Bearden, fostul șef al CIA în Afghanistan, Usama bin Laden este un cameleon care se adaptează mediului: se poate ascunde într-o grotă în munți devenind astfel de negăsit, un adevărat ac într-un car cu fîn, sau foarte bine, ca la Komaha, în sud-vestul taberei lovite de rachete, într-o casă ale cărei ziduri de chirpici sînt de mai mult de trei metri grosime, dar al cărei interior nu este departe de al celor din Beverly Hills.

Nomadul s-a stabilit în martie 1997 în împrejurimile Jalalabadului. Baza sa se numește Najam-ul Djihad, „Steaua Războiului sfînt”. Astfel, Usama bin Laden dispune de o vizuină amenajată în grotile din apropierea Jalalabadului: trei camere modeste păzite de mai multe sute de oameni, dintre care un grup

de fundamentalişti algerieni, iniţiaţi în tehnicile războiului chimic şi aleşi a fi garda sa de corp⁸.

Această grotă care, printr-un tunel, iese într-o vale străbătută de un drum îngust, nu este decât un punct de retragere inexpugnabil şi lipsit de confort, echipat totuşi cu laptopuri şi cu un telefon prin satelit, ca să nu mai vorbim de o frumoasă bibliotecă înzestrată cu opere islamice de care fugarul este deosebit de mândru.

Mollahul Omar şi Usama bin Laden sînt foarte apropiaţi. Un telefon roşu îi lega pe cei doi şefi integrişti; Usama bin Laden răspundea la numărul 925 125306. Ex-sauditul s-a arătat întotdeauna generos faţă de comandantul afgan; i-a cumpărat chiar o casă pentru cele trei soţii şi pentru cei patru copii, la Kandahar. Dar l-a ajutat şi politic, asigurînd finanţarea mai multor proiecte care vor fi realizate în folosul talibanilor, cum este cel al construirii unui canal de irigaţii în provincia Helmand, ca şi electrificarea şi aprovizionarea cu apă a Kandaharului. În schimb, Usama bin Laden se va putea mişca liber între diferitele sale rezidenţe: tabăra de la Richkor, la 80 de kilometri de Kabul, tabăra de la Khost sau o casă din apropierea hotelului International din Kabul.

De asemenea, Usama bin Laden întreţine legături amicale şi cu alte organizaţii religioase din regiune care au reprezentanţi la Kabul sau Jalalabad. Are legături strînse cu organizaţia integristă pakistaneză *al-Badr* şi cu militanţii *Tabligh* (o asociaţie islamică prozelitistă indiano-pakistaneză), pe care le finanţează cu generozitate. Pentru el, talibanii sînt un alu ce nu trebuie neglijat; într-adevăr, aceştia dispun de două aşezăminte religioase situate nu departe de Baku, capitala azerbaidjană. Cel dintîi este condus de un somalez, asistat de doi yemeniţi şi un saudit; cel de-al doilea este în întregime condus de yemeniţi. Aceste două centre şcolarizează predicatori chemaţi să facă prozelitism în Cecenia sau Daghestan, două republici ex-sovietice, cu o puternică majoritate musulmană, care contestă puterea Moscovei şi în care Usama bin Laden a început să se implice. Aceste reprezentanţe ale *Tabligh* servesc, de asemenea, drept agenţii de legătură pentru alte organizaţii islamice, mai ales cele care, în cadrul djihadului (cf. Documentul 8), contribuie la trimiterea de mudjahedini alături de luptătorii ceceni.

Chiar şi în exil, Usama bin Laden rămîne deci foarte activ pe plan politic. Informaţii provenite dintr-o sursă arabă dezvăluie că la 23 februarie 1998 el a organizat o reuniune în Pakistan, în apropierea graniţei afgane. În cursul acestui conclav, delegaţii, printre care se numărau egiptenii Rifai Ahmed Toha şi Amine

Dawari, ca și pakistanezul Fazal al-Rahman, conducător al mișcării *al-Ansar*, au creat un front mondial al djihadului, desemnând drept adversar Statele Unite, dar, cu o mențiune specială, și Franța, care persecută islamiștii pe teritoriul propriu și în Algeria (cf. Documentul 9, revendicînd atentatul din stația de metrou Saint-Michel, și Documentul 19).

Usama bin Laden admite, în comunicatele sau diatribele sale publicate de cînd s-a stabilit în Afghanistan, și implicarea sa în Somalia, unde declară că ar fi trimis 250 de mudjahedini pentru djihadul împotriva americanilor. Nu este scutită nici Franța, pe care o acuză de susținerea juntei la putere în Algeria și de persecutarea a 4 milioane de musulmani ce trăiesc pe pămîntul ei, deoarece aceștia refuză să-și abjure identitatea islamică. Aceste afirmații, publicate în ziarul pakistanez *The Muslim* și reluate prin diverse canale de transmisie ale rețelei lui bin Laden din Europa, conțineau toate elementele pentru a fi agreate în moscheile din lumea întreagă, inclusiv cele din periferiile franceze.

În fine, sauditul își afirmă sprijinul acordat talibanilor și predică fără rezervă apropierea lor de iranieni, care, în opinia sa, sînt singurii musulmani adevărați din lume; adevărați islamiști care, în plus, au un dușman comun: americanii⁹.

Regimul taliban îi întoarce amabilitatea și, la 20 noiembrie 1998, purtătorul de cuvînt al talibanilor, Abdel Hai Mutmaen, afirmă că Usama bin Laden a fost „considerat nevinovat de acuzațiile de terorism proferate de Statele Unite și, prin urmare, este la el acasă în Afghanistan”. Mutmaen insistă asupra faptului că nu va fi retrasă nici una dintre acuzațiile Curții Supreme privind atentatele împotriva ambasadelor americane din Dar es Salaam și Nairobi, deoarece aceasta își fixase o dată-limită pentru a-i fi prezentate dovezi convingătoare și că aceste dovezi nu i-au parvenit niciodată! Și Mutmaen conchide: „Poate că trăiască în Afghanistan ca invitat musulman, dar acțiunile sale politice și militare vor continua să fie interzise.”

Aceste declarații grandilocvente nu sînt pentru americani decît praf în ochi. Usama bin Laden nu se jenase, într-adevăr, cu cîteva luni înainte, în februarie 1998, să constituie FII, Frontul Islamic Internațional, a cărui misiune este să lupte împotriva evreilor și a creștinilor. Potrivit mai multor surse occidentale, acestei noi organizații îi erau strîns asociați militanți pakistanezi, prin intermediul unei societăți deosebit de active în Kashmir și cunoscute sub numele de *Harkat ul-Ansar*. Pe atunci, ofițeri ai lui

Usama bin Laden, Abdelaziz al-Masir, Abu Haser și Abu Ibrahim, foloseau de asemenea clandestin teritoriul indian și mai ales orașul Armistar din Kashmir ca punct de întâlnire pentru șefii fundamentaliști ce doreau să-l întâlnească pe Usama bin Laden. Folosirea teritoriului indian arată că Usama intervine în permanență în afacerile Kashmirului și că ar putea fi implicat chiar în susținerea comandourilor pakistaneze în provincia indiană Kargil. Participarea sa la această operațiune ar fi fost pregătită în decembrie 1998, cu prilejul unei reuniuni secrete de la Peshawar, la invitația autorităților acestei provincii din nord-vestul Pakistanului.

E limpede că bin Laden este ca peștele în apă în această parte a lumii care scapă oricărui control și adăpostește extremiști de toate felurile. E de ajuns să fie numărate taberele militare sau paramilitare pentru a se înțelege ușor de ce majoritatea experților califică această regiune drept un butoi cu pulbere. Permeabilitatea frontierei a favorizat într-o largă măsură prezența numeroaselor centre de antrenament în Afghanistan, dar și în Pakistan. Mai ales de-a lungul graniței, în provinciile afgane Nangarhar, Pakhtia, Logar și Kunar, sînt răspîndite taberele militanților angajați în conflictul din Kashmir. Înainte de a cădea în mîinile talibanilor, majoritatea acestor centre au fost sub controlul lui Gulbudin Hekmatyar. Potrivit informațiilor de care dispunem, taberele din aceste provincii au primit recruți veniți din Pakistan și din Kashmir, dar și mujahedini algerieni, tunisieni, saudiți, irakieni, egipteni, iordanieni și palestinieni. Provincia Pakhtia, din regiunea Khost, adăpostește două dintre cele mai importante centre de instruire: al-Badr I și al-Badr II, al căror complex se întinde pe o suprafață de 20 de kilometri pătrați. Sînt înconjurare de sîrmă ghimpată și supravegheate de miradoare. În aceste cazărmi sînt antrenați în permanență mai mult de 350 de luptători pakistanezi, care sînt apoi trimiși în Kashmir, sau luptători arabi – pentru operațiunile de gherilă din Cecenia și Bosnia. Instructorii îi învață pe recruți tehnicile clasice ale conflictelor de intensitate scăzută: fabricarea de bombe artizanale și mînuirea armelor automate sau a lansatoarelor de rachete. Alte tabere, aflate de-a lungul frontierei, Omar, al-Khuldan și Faruk, adăpostesc în special mercenari pentru Cecenia. Tabăra Abu-Bakr, din apropiere de Khost, este specializată în minare și în antrenamentul de înalt nivel asigurat de consilieri a *Djihadului Islamic* al lui Ayman al-Zawahiri.

Lista acestor tabere afgane ar fi lungă, cu atît mai mult cu cît unele dintre ele, simple sate de corturi, se deplasează în funcție

de mai mulți parametri: condiții meteo sau securitate – spre exemplu, raidul american împotriva taberei lui Usama bin Laden de la Khost a stîmuit o oarecare dezordine. Astfel, anumite tabere, inițial instalate în regiunea Peshawar, au fost deplasate în munții din Afghanistan. Astăzi se pare că principalele centre sînt taberele de la Jali, Spin Shaga și Shepuli, în provincia Pakhtia. Principalele patru tabere din provincia Nangarhar sînt: Teraki Tangi, Mauzaffarabad, Dehbala și Nazian Shinwar, unde sînt găzduiți mai ales recruți din Kashmir. În schimb, tabăra de la Jalalabad, din aceeași provincie, este specializată în antrenarea militanților arabi care vor participa la misiunile teroriste din țările occidentale. În sfîrșit, într-o ultimă tabără, Darunta, condusă de un egiptean cunoscut sub numele de Abu Abdalallah, în fiecare etapă de instruire se formează un contingent de 300 de mercenari filipinezi, malaiezieni, turci și egipteni, din care cea mai mare parte sînt apoi trimiși alături de legiunea islamică în Bosnia, în Cecenia și în Azerbaidjan. Din 1996, un specialist afgan în explozibili, al cărui nume nu este cunoscut, dar care este un apropiat al FIS algerian, instruieste viitori teroriști.

În provincia Kabul, la numai 15 kilometri de capitală, există de asemenea tabere conduse de talibani. O agenție de sprijin destinată mujahedinilor, sucursală a faimoasei agenții din Peshawar a palestinianului Azzam, a fost înființată la Kabul sub conducerea unui egiptean, Abu Mohsen. Din 1996, agenția a fost condusă de un algerian, Budjemah Bunua Anass, apropiat al FIS-ului și ginere al lui Azzam. Astăzi, acest algerian expulzat din Franța în 1992 este posesorul unui pașaport diplomatic afgan.

Alte provincii afgane, Logar, Kunar, Badakhshan, Kunduz și Takhar, adăpostesc cel puțin 30 de tabere, majoritatea controlate de talibani.

Serviciile de informații occidentale și diferitele mărturisiri ale luptătorilor islamiști afirmă că în Pakistan există, de asemenea, tabere, uneori sub acoperirea *madrassa*. Aceste centre de pregătire militară, în mare parte susținute de ISI, dar finanțate și de naive organizații neguvernamentale care uneori ignoră tot ce este legat de activitățile lor militare, se găsesc mai ales în provincia din nord-vest. Cele mai cunoscute și mai active dintre aceste așezăminte par a fi taberele de la al-Sada, în nordul Peshawarului, conduse de un egiptean, Abu Hachim, supranumit Suheib. Alte tabere sînt implantate în regiunea trecătorii Khyber sau în regiunea Bajaur. S-ar părea că organizația lui Usama

Laden, *al-Qaida*, încă de la înființare, și-a deschis de asemenea primul centru de instruire în apropierea Peshawarului. Dar probabil ca de atunci ex-sauditul să-și fi transferat toate invitațiile în Afghanistan. El păstrează și numeroase rețele în dul armatei și al serviciilor de informații pakistaneze.

Totuși, Usama bin Laden este de negăsit, chiar dacă reușește odată, într-un fel sau altul, să primească invitații sau să se afle în afara teritoriului afgan. „Dezvăluiri“, care țin după toate abilitățile de tehnica dezinformării, afirmă că în aprilie 1998 un comando american s-a infiltrat în Afghanistan prin Peshawar, să-l elimine pe bin Laden la Kandahar. Un complot, după cum în apropiatăii lui Usama bin Laden, „din fericire dejucat de foștii nți ai *Khad*“, serviciul secret afgan, astăzi înfeudat talibanilor. Este zvon despre o tentativă americană de lansare a unui atac și surprindere va invada mai multe site-uri de pe Internet, fără oială finanțate de Usama bin Laden însuși. De când s-a retras nunți, rebelul are grijă de imaginea sa de martir...

În februarie 1999, camaradul său întru Djihad, al-Zawahiri, una membrii disponibili ai diferitelor grupări apropiate lui Usama bin Laden în tabăra de la Salalabad, în urma arestării, mai în Egipt, a numeroși islamiști. Tot în 1999 are loc o adevărată itură de teatru pe scena afgană: Usama bin Laden dispăre! Am apoi că rebelul a înființat o altă bază secretă, aproape de alabad, la Fahimhaddah, și, în februarie, el a abandonat Kandaharul, împreună cu cei 100 de apropiați ai săi, dar fără familie. Presionantul convoi blindat al fostului saudit dezamăgit trece în Nimroz, Farahand, Bola Bluk, Uruzgan și Baghlan, înainte a dispărea în munți. În acest moment, Usama bin Laden alege adevărat rezistența în hațișurile greu accesibile, iar la 21 iunie 1999 purtătorul de cuvânt al talibanilor, mollahul Abdel Hai Muten, va admite că, dacă Usama bin Laden este tot în Afghanistan, deplasările sale nu mai sînt cunoscute de autorități. Astăzi gur că omul cel mai căutat din lume și-a construit, undeva în ști munți afgani greu accesibili, o fortăreață camuflată și bine mată, chiar dacă nu locuiește în ea. De asemenea, s-a observeseori că circulă în convoaie protejate de rachete Stinger și multe vehicule blindate marca Viper identice sînt trimise în ecții diferite înainte de fiecare deplasare.

În ciuda măsurilor excepționale de securitate, uneori mișcările Usama bin Laden sînt limitate de împrejurări politico-diplomatice, de care, fără îndoială, s-ar lipsi. În noiembrie 1998, invitat la o

conferință islamistă în Pakistan, s-a văzut chemat la ordine de Islamabad, care i-a făcut cunoscut că venirea sa era incompatibilă cu apropiata vizită a prim-ministrului pakistanez, Nawaz Sharif, la Washington. Din cuibul său de vulturi, Usama bin Laden a trebuit să se mulțumească cu un mesaj de solidaritate adresat participanților.

Pentru guvernul american și Consiliul de Securitate al ONU, cei mai vinovați pentru crearea acestei situații sînt talibanii, în-controlabili și independenți, care i-au acordat azil prea multă vreme sauditului. La 6 iulie 1999, președintele Clinton a impus sancțiuni economice Afghanistanului. Ca de fiecare dată, în declarațiile lor în legătură cu Usama bin Laden, talibanii vor răspunde printr-o abilă ocolire a problemei: „Usama bin Laden este în Afghanistan, dar nu știm unde...”

Acest refuz al talibanilor de a-l expulza pe fostul saudit a deschis calea numeroaselor speculații: pentru unii, Usama bin Laden ar fi în realitate adevăratul șef al talibanilor și ar fi dovedit-o căsătorindu-și fiuca cu mollahul Omar, alții cred că și-ar fi cumpărat pur și simplu securitatea, plătind gras, și că ar finanța laboratoarele secrete de preparare a drogurilor din Afghanistan.

NOTE

¹ Declarație dintr-un interviu acordat cotidianului *al-Qods al-Arabi* („Ierusalimul arab”), la 27 noiembrie 1996. În același interviu, Usama bin Laden afirmă că regimul saudit a făcut presiuni asupra familiei sale cerindu-i ca el să revină în Arabia Saudită, unde îi vor fi restituite bunurile și pașaportul dacă afirmă că regele Fahd este un bun musulman.

² În noiembrie 1995 a avut loc unul dintre aceste atentate, nu mult după atentatul de la Riyadh împotriva Gărzii Naționale Saudite. Această reacție împotriva lui Usama bin Laden a aparținut anumitor militari saudiți.

³ Generalul Hamid Gul, „patronul” ISI, a organizat după 1989 filiere de recrutare și de dirijare spre Afghanistan a combatanților islamști din Pakistan. Numărul celor care au primit documente de „turisti” este evaluat la 17 000.

⁴ În anii '80, ISI a facilitat antrenarea Sikhilor [membrii unei secte hinduse influențate de islam] în Punjab și, tot atunci, a fost creată o tabără la Pattia (Afghanistan): anumiți Sikhi vor secesiune și independență (actualmente ei fac parte din Uniunea Indiană).

⁵ În Afghanistan trăiesc circa 20 de popoare și se vorbesc peste 30 de limbi. Triburi din cadrul aceleiași etnii pot avea interese divergente. Asta face din Afghanistan o țară extrem de eterogenă.

⁶ În primăvara lui 1996, aviația israeliană bombardează ținte civile la Cana Bilant: 150 de morți.

⁷ Regiunea etiopiană revendicată de Somalia.

⁸ Confidența făcută autorului de către un apropiat al lui Usama bin Laden

⁹ Declarație apărută în jurnalul pakistanez de limbă urdu, *Pakistan*, la 18 martie 1997.

¹⁰ Acest raid, întreprins pe teritoriul indian, în regiunea contestată a Kashmirului, al unei alianțe militare dintre pakistanezi și mujahedini, începînd cu 9 mai 1999, declanșase violente confruntări militare între India și Pakistan. Acest incident a dus la concluzia că, ținîndu-se cont de capacitatea nucleară a celor două state și de tensiunea dintre ele (nu există nici un dialog), riscul unui război nuclear nu ar fi exclus. Această tensiune între cele două țări a atins punctul culminant la 24 decembrie 1999, prin afacerea Airbusului companiei Indian Airlines, ce făcea legătura între Katmandu și New Delhi, deturmat spre Afghanistan de pirăți ai aerului care, în schimbul a 155 de ostatici, cereau eliberarea unui credincios musulman, Massud Azhar, care avea o situație bună la Rawalpindi, în Pakistan, și care din noiembrie 1994 era închis la Jannu, în Kashmir, pentru a se fi asociat cu *Harakat ul-Mujeihidin*, una dintre cele mai violente mișcări separatiste din Kashmir (cf. Documentul 10). În urma bombardamentului american asupra bazei Khost, din august 1998, această organizație își pierduse majoritatea militarilor. Azhar aparține școlii *deobandiste*, de la care se revendică, de asemenea, talibanii. La 7 ianuarie el va fi eliberat în schimbul ostaticilor. Potrivit observatorilor, această deturare a fost comandată de ISI pakistanez. Talibanii, cu prilejul aceste crize, au condamnat luarea de ostatici și au cooperat cu New Delhi, spre surpriza indienilor, fără să pună condiții, nici măcar pe cea a recunoașterii. Pentru unii, aceasta este o dovadă că deturarea era o operațiune bine organizată, a cărei rezolvare se cunoștea dinainte.

¹¹ AIS a fost creată în toamna lui 1993 și este considerată ca fiind ramura armată a FIS. Această organizație nu a asasinat niciodată civili sau străini.

Legiunea islamică

Dacă Usama bin Laden a devenit, în mai puțin de 10 ani, unul dintre personajele principale ale luptei islamice internaționale, aceasta se datorează în mare parte angajării sale fără rezerve în ceea ce unii analiști sfârșesc prin a numi „legiunea islamică”: o armată considerată secretă, care nu are un statut juridic real, nici măcar o conducere centralizată, sau un sistem de finanțare unificat, cum are, de exemplu, *Hezbollah*, dar care are o existență internațională. Usama bin Laden și-a făcut debutul ca luptător în rândurile acestei legiuni islamice, virtuală ca organizare și, cu toate acestea, foarte reală pe teren. Înțelegând mai bine de ce și cum s-a născut această legiune islamică, ne va fi mai ușor să înțelegem personalitatea lui Usama bin Laden și cum a putut el contribui la expansiunea acestei grupări.

Pe 27 decembrie 1979, spre stupefacția lumii occidentale, care nu mai asistasese la o astfel de înfruntare directă de la afacerea din Golful Porcilor (Cuba), cu 20 de ani mai înainte, sovieticii invadaseră Afghanistanul. Opinia publică se revoltă, dar nimeni nu-și dă seama că, fără să vrea, Moscova tocmai i-a oferit lumii musulmane o cauză pe care islamiștii o vor sluji timp de mai multe decenii. Intrarea Armatei Roșii în Kabul a fost semnalul unei puternice campanii internaționale de recrutare a *mudjahedinilor*, cu toții solidari prin războiul sfânt împotriva opresorului ateu. Consecință directă a formării acestor „brigăzi internaționale islamice”: sovieticii vor fi înfrinți, iar Armata Roșie va trebui să se retragă din Afghanistan, lăsând în Kabul, împreună cu noul regim comunist afgan, o altă formă de haos sau de dominare tot atât de puțin favorabilă dezvoltării libertății ca și ocupația sovietică.

Între 1980 și 1990, acești voluntari, proveniți din lumea musulmană și antrenați în Pakistan (în numele anticomunismului) de către cei mai buni instructori occidentali, au fost vârful de lance al luptei de gherilă împotriva Armatei Roșii. Ei și-au câștigat numele de „afgano-arabi” sau „afgani”. Un nume care

mai este și azi respectat în toată lumea musulmană, inclusiv în Africa de Nord, dar și la Paris și în suburbiile franceze. Pe atunci invazia sovietică era calificată drept inacceptabilă, iar mudjahedinii, universal denumiți „membrii ai Rezistenței” sau „luptători pentru libertate”. Nimeni nu îndrăznea să pună aservirea poporului afgan pe seama „bilanțului, în mod global pozitiv, al socialismului” cu care se împăunează Partidul Comunist Francez.

Dar Istoria a făcut o cotitură, și astăzi națiunile occidentale, în frunte cu Statele Unite, îi consideră pe acești afgano-arabi ca pe cei mai ingrați dintre renegați. Pentru guvernul american nici nu se pune problema să-i ierte că au devenit teroriști, după ce au avut, aproape 10 ani, același inamic: sovieticii. Ajutoarele americane oferite în anii '80 acestei mișcări de Rezistență lasă astăzi impresia că, din birourile lor discrete, de pe malul Potomacului, departe de minele antipersonal și de apelul muezinilor, foștii aliați ai mudjahedinilor bat deliberat pasul pe loc în jurul steagului înstelat. Amărăciunea americanilor este justificată și, în același timp, de înțeles. Și totuși, din 1980, epopeea luptătorilor din Afghanistan nu este făcută decît din salturi, trădări și reveniri.

Ar fi fost greu de prevăzut în anii '80 că sunniții care au format grosul forțelor arabe mobilizate împotriva armatei sovietice și care, împreună cu majoritatea statelor occidentale împărțaseau, pe punctul de a fi percepuți drept „musulmani buni”, o aceeași aversiune împotriva Moscovei, ar putea să facă un asemenea viraj și, în cele din urmă, să se angajeze în djihadul împotriva Occidentului. În realitate, luptătorii afgano-arabi nu au fost fideli decît intereselor lor, iar pentru America pilula este cu atît mai greu de înghițit, cu cît Washingtonul a cheltuit mult pentru a-i susține. Erau idealişti sau oportunişti aceşti mudjahedini cărora America le reproşează astăzi că ar avea o memorie cam scurtă sau prea puţină constanţă politică? Fără îndoială, mai degrabă un amestec din cele două: atunci cînd situaţia se radicaliza, idealul a fost depăşit.

Majoritatea musulmanilor care s-au angajat alături de afgani împotriva Armatei Roşii erau sinceri. Mulţi dintre ei au plătit cu viaţa adeziunea lor curajoasă, dar dintre ei cîteva sute sau cîteva mii nu se angajaseră decît pentru a fugi de serviciile de securitate ale propriilor ţări, care nu aşteptau decît o ocazie ca să-i aresteze pentru terorism. Pe atunci se admitea, în mod tacit, în majoritatea ţărilor musulmane, că, oricare ar fi fost temeiul vechilor acuzaţii aduse cuiva, acest djihad contra sovieticilor ar spăla răţacirile trecutului sau chiar acte considerate subversive. Aici mu-

djahedinul câștiga amnistierea și, dacă se jertfea pe câmpul de onoare, chiar gloria pentru familia sa. Ironia destinului face ca, din Pakistan sau Afghanistan, să fie tocmai aceiași luptători cei care duc astăzi, cel mai adesea cu armele terorismului, lupta împotriva Occidentului. Spre deosebire de grupările palestiniene din anii '70-'80, acești afgano-arabi nu sînt susținuți de nici un statut și nu au în comun decît trecutul lor din taberele de antrenament din Pakistan și Afghanistan; dar și aceeași ideologie și sentimentul că sînt camarazi de arme ce au depășit împreună cele mai grele încercări. Trebuie să revenim în 1978, la momentul în care poporul afgan se organizează pentru a rezista invaziei, ca să înțelegem destinul acestor afgano-arabi.

Ianuarie 1979. După cîteva negocieri dificile între facțiuni rivale, poporul afgan întemeiază Alianța Islamică pentru Rezistență. În februarie 1979, se mobilizează cu adevărat și restul lumii, dar abia după rapirea și asasinarea ambasadorului american la Kabul. Președintele american Jimmy Carter impune sancțiuni economice URSS și se angajează într-un proces de asistență necondiționată în favoarea membrilor Rezistenței afgane. Această Rezistență se întărește în 1981, la inițiativa noului președinte american, Ronald Reagan, care, împreună cu Pakistanul și Arabia Saudită coordonează o alianță internațională destinată înarmării eficiente, dar secrete, a mudjahedinilor. Pakistanul devine sanctuarul luptei împotriva Moscovei, iar Statele Unite susțin deschis un... djihad. William Casey, director al CIA, va fi însărcinat cu organizarea ajutorului acordat luptătorilor afgani!

Începînd cu 1983, națiunile implicate în susținerea militară și financiară a luptătorilor din Rezistența afgană sînt, în primul rînd, Arabia Saudită, Statele Unite și Pakistanul, dar și numeroase alte țări, precum Egiptul, Marocul, Iordania, Omanul și Turcia, care contribuie la fel de generos la ajutorarea poporului afgan. Cauza afgană câștigă unanimitate; Israelul¹, după anumite informații confirmate astăzi, se pare că i-a ajutat pe... islamiștii puri și duri, în împrejurări în care serviciile americane nu mai voiau să-și implice direct consilierii militari. Dar Ronald Reagan și Mihail Gorbaciov, numărul 1 sovietic, ajung, în februarie 1989, la un acord asupra retragerii trupelor sovietice: acesta va fi sfîrșitul campaniei americane de ajutorare a celor din Rezistența afgană.

În acest deceniu, mișcarea de revoltă *Hezb-I-Islami*, a șefului islamic fundamentalist Gulbudin Hekmatyar, exilat la Peshawar într-o casuță din cartierul universitar, va beneficia de aproape 40%

din acest ajutor militar. Atunci cînd, în 1988, l-am întîlnit pe Hekmatyar în reședința sa, sub pază atentă, șeful religios era încă nehotărît în plan politic, însă foarte înconjurat de pakistanezi membri ai ISI, mișcare competentă și bine organizată. Hekmatyar nu înțelege deocamdată consecințele acestui impuls islamic și nici rolul pe care islamiștii îl vor juca în Afghanistan, însă pakistanezii care îl susțin au deja o viziune precisă asupra a ceea ce va fi noul Afghanistan.

Hekmatyar nu și-a spus încă ultimul cuvînt, iar serviciile secrete îl forțează, însă nu într-atît încît să-l manipuleze. Intelligent, calculat și destul de abil pentru a accepta asistența Islamabadului, fără a-și pierde însă identitatea și a se vinde militarilor pakistanezi, Hekmatyar conduce astfel din Peshawar o puternică rețea de mudjahedini și de mollahi care, datorită sprijinului străin, va sfîrși prin a acoperi întreg Afghanistanul. Un suport pe care Hekmatyar îl poate pretinde în mod legitim și istoric: el aparține unui grup etnic important, clanul Kharutî al tribului pashtun. Această componentă tribala este o realitate a societății afgane de care beneficiarii de fonduri din Rezistență trebuie să țină seama. Și alte organizații, cum sînt *National Islamic Front (Quadissiya*²) sau Frontul Salvării Naționale din Afghanistan beneficiază, în numele cruciadei anti-comuniste, de finanțări, însă nu pot rivaliza cu mișcarea lui Hekmatyar. Asistența oferită luptătorilor afgani merge de la vînzarea de accesorii ale costisitoarelor rachete Stinger, livrate direct de Statele Unite sau prin intermediul Arabiei Saudite, pînă la crearea de centre de antrenament pentru comandouri. Anumite misiuni periculoase, de cealaltă parte a frontierei, în Tadjikistanul sovietic între altele, sînt realizate de echipe mixte americano-afgane. Pe teren, serviciile ISI vor lua cu adevărat conducerea operațiunilor, asigurînd logistica și supervizînd formarea Rezistenței.

Cîtiva ani mai tîrziu, o dată cu plecarea sovieticilor, cu miile, cei cărora nimic nu le fusese refuzat și care se bucuraseră de o pregătire de excepție, au devenit „afgani” și nu au depus armele. Pentru ei djihadul a continuat, în primul rînd împotriva guvernului de la Kabul, tot comunist și tot opresor. Alții s-au întors în țările lor, unde, înarmați cu o puternică experiență, s-au implicat în lupta împotriva propriului guvern, pentru a favoriza o mișcare islamică, așa cum este cazul Algeriei, al Tunisiei și chiar al Marocului (cf. Documentul 11, cu amenințările lor din toate direcțiile). Alții au devenit mercenari în Bosnia sau, în Franța, teroriști ce instalează bombe.

Această legiune islamică nu este un mit. Nu există nici un monument ridicat pentru morți pe care să poată fi citit numele celor care și-au pierdut viața în munții afgani, nici un document în care să fie înscrise numerele de cod ale acestor luptători din umbră, dar numărul acestor „afgani” care se duceau atunci în Pakistan, în doar câteva luni, a ajuns la mai multe mii, poate chiar la mai multe zeci de mii. În anii ce au urmat invaziei sovietice, consulatul pakistanez din Alger a eliberat 2 800 de vize tinerilor algerieni care se duceau să lupte împotriva Armatei Roșii, în timp ce alții, care nu figurează în nici un document, au trecut prin Iordania sau Iran. Potrivit unuia dintre ofițerii generalului Masud, pe care l-am întâlnit în 1997, luptătorii algerieni au ajuns în Afghanistan în trei tabere, unde au format o unitate specială, „Brigada Coranului Algerian”, prin intermediul numeroaselor organizații umanitare stabilite în Pakistan. În cadrul acestei legiuni, pierderile au fost foarte mari, iar astăzi sînt în viață cel puțin 3 000 de „afgano-algerieni”, deveniți foști luptători inveterați. O mică parte din acest contingent algerian se găsește tot în Afghanistan, rămînîndu-i fidel lui Massud³, unul dintre primii săi comandanți. De aici înainte o parte dintre ei vor recruta voluntari pentru taberele de antrenament pakistaneze; alții vor deveni membri ai Rezistenței GIA, după anularea, în 1992, a alegerilor din Algeria. Potrivit serviciilor de informații algeriene, pînă în primăvara lui 1994 aproape 1 000 de foști luptători în Afghanistan ar fi revenit acasă, în mai multe valuri, contribuind la izbucnirile de violență care, din 1992, au costat Algeria viața a 60 000 de persoane.

Acești foști afgani se regăsesc practic peste tot acolo unde există conflicte de mică intensitate: în Azerbaidjan, Bangladesh, Birmania, Malaysia, Cecenia, vestul Chinei, Egipt, India, Algeria, Maroc, Uzbekistan, Filipine, Tadjikistan, Tunisia, Yemen... Ca să nu mai vorbim de sanctuarele lor liniștite, aflate mai ales în Franța, Statele Unite și Londra (pe care anumiți islamisti o numesc, ironic, „primul oraș arab al Europei”). *Jane's*, revista britanică devenită o autoritate în domeniul apărării, evaluează numărul acestor „afgani” la 14 000, dintre care 5 000 de saudiți, 3 000 de yemeniți, 2 000 de egipteni, 2 800 de algerieni, 400 de tunisieni, 370 de irakieni, 200 de libieni și cîțiva iordanieni.

Această „Sfîntă Alianță”, între legionarii musulmani și poporul afgan, care durează de 20 de ani și care amenință cu acțiuni teroriste, nu este rodul unei pomiri dezordonate: originile se plasează în 1980, la inițiativa lui Abdallah Azzam, un palestinian azi dispărut. Acest simpatizant al „Fraților musulmani” iordanieni,

raliat la islamism în anii '70, se stabilise în 1980 la Peshawar, unde întemeiasse *Maktab ul-Khedamat Mujahideens*, „Agenția de servicii pentru mujahedini“, consacându-se, cu sprijin financiar saudit, recrutării mujahedinilor. Vreme de mai multe luni, Abdallah Azzam va străbate lumea araba pentru a constitui această „legiune islamică de sprijin“, animată de un ideal mistic care le lipsea însă luptătorilor din Rezistența afgană, excelenți războinici, dar aflați încă sub influența unui sistem feudal.

În 1995, în urma unui atentat împotriva ambasadei Egiptului din Islamabad, „Agenția de servicii pentru mujahedini“ este închisă de autoritățile egiptene; însă circuitul recrutării și instruirii militare, pus la punct în anii de ocupație a Afghanistanului, nu a fost niciodată întrerupt, nici după război, nici după închiderea oficială a agenției. Aici vor fi primiți, în primul rând, mai mulți responsabili ai FIS (Frontul Islamic al Salvării din Algeria), expulzați din Franța în august 1992 și în 1993, dintre care Kamar Eddin Kherban⁵, un fost ofițer al aviației algeriene, membru al IEFE, instanța executivă a FIS în străinătate. Cu mult înainte de ralierea lui Kherban, un alt algerian, Budjemah Bunua, alias Abu Anass, și el membru al IEFE, se căsătorise cu fiica fondatorului agenției și, la moartea socrului său, devenise patronul acesteia: Abdallah Azzam, întemeietorul primului batalion de mujahedini arabi, pe când se întorcea de la moschee împreună cu fiul său, este victima unui atentat cu mașină-capcană, la Peshawar, în toamna lui 1989. Aceasta pentru a menționa ce rol-cheie au avut Peshawarul și „Agenția de servicii pentru mujahedini“ în antrenarea „legionarilor“ în Afghanistan. Pentru anumiți experți ai serviciilor de contraspionaj francez, este foarte probabil ca la Peshawar, devenit deja un cuib de militanți islamisti, să se fi născut ideea fondării, la începutul anilor '90, a organizației GIA algeriene.

În 1994, cu doar câteva luni înainte de atentatele de la Paris⁷, filierele de recrutare pakistaneze lucrau din plin. Serviciile ambasadei Franței la Islamabad atrăseseră de mai multe ori atenția SCTIP⁸ din Paris asupra mai multor francezi veniți să urmeze stagii „de antrenament terorist în Pakistan sau în regiunea apropiată“, după cât se pare Afghanistan. Pe atunci, „stagiații“, erau primiți de un ghid care răspundea la pseudonimul de Aissa, Abu Quassim sau, pur și simplu, „Afganul“. Corespondentul rețelei de recrutare din Islamabad avea un telefon celular al cărui număr va fi regăsit în carnetul lui Maalui Monahim bin Amar, un „Afgan“ arestat la 24 iulie 1994 la Perpignan, în Franța. Recru-

țarea viza întreaga Franță, nefiind limitată la periferiile periculoase din Paris, Lille sau Lyon.

Mai mulți foști militanți ai FIS au dezvăluit că în Afghanistan antrenamentul comandourilor se derula de-a lungul unor perioade lungi, între 10 săptămîni și 18 luni, în cel puțin patru dintre tabele situate la Charyasab – care a fost o vreme Cartierul General al lui Hekmatyar – la Kundjak, la Jagi și în provincia Paktia, în apropiere de frontiera pakistaneză. Aici recruții învățau să mînuiască arme de atac, AK 47 sovietice, puști-mitralieră Scorpio fabricate în Cehia sau lansatoare americane de tip RPG-7 (*Rocket Propelled Gun*). Mărturisirile spun că, în contextul luptelor de gherilă afgane, stagiarilor algerieni sau europeni erau foarte repede antrenați cu prilejul participării directe la operațiuni, ceea ce conducea la pierderi grele printre ei. Uneori, dar mai rar, ținîndu-se cont de prețul acestor rachete, comandourile erau instruite să mînuiască rachete Stinger, din care foarte puține fuseseră folosite, și încă și mai puțin restituite după războiul antisovietic, spre nemulțumirea SUA, care se temeau să nu vadă într-o zi că propriile lor arme se întorc împotriva unor obiective americane.

Instruirea morală era esențială și se întemeia pe lungi ședințe de autocritică, la întoarcerea din misiuni, iar formarea religioasă ocupa, de asemenea, un loc foarte important (cf. Documentul 12), mai ales cu prilejul înmormîntării luptătorilor căzuți în timpul atacurilor de scurtă durată. Potrivit martorilor, înhumările erau ceremonii interminabile, punctate de discursuri religioase și de lecturi din Coran.

Timp de mai mulți ani, acești legionari, pentru a ieși din Pakistan și a intra în Afghanistan, au putut beneficia de simpatia serviciilor secrete pakistaneze. Însă, din 1994, ISI a încetat să mai faciliteze deschis tranzitul stagiarelor, acestuia succedîndu-i asociațiile de caritate islamice ca IIRO (*International Islamic Relief Organisation*) sau *al-Kifah Refugee Center*, care au devenit, sub acoperire umanitară, simple organizații intermediare, permițînd militanților islamisti să circule, cu prilejul misiunilor mai mult sau mai puțin caritabile, de la Marsilia la Peshawar, via Dakar sau Djibouti. Chiar și astăzi unele dintre aceste organizații (cf. Documentul 13) cu sediul la Peshawar și acreditate de Înalțul Comisariat pentru Refugiați al ONU, sînt cunoscute pentru susținerea djihadului.

În noiembrie 1985, de exemplu, un tînar musulman al cărui prenume este Muldi este ascultat de DTS: va povesti cum recru-

țarea poate deveni o deturnare și chiar o răpire. La începutul anilor '90, acest tânăr, licențiat în matematică, s-a dus în Afghanistan, via Alger, pentru a deveni profesor. Calătoria sa fusese organizată de *Tabligh*.

Jamaat al Tabligh, întemeiată în 1927 de predicatorul Mawlana Mohamed Ilyas, este o organizație, de origine pakistaneză, de propagare a islamului. Această organizație fundamentalistă este favorabilă aplicării fără restricții a *charia*. Sediul *Tabligh* este în Pakistan, cu o filială europeană la Dewsbury, la periferia Leedsului, în Marea Britanie. În septembrie 1972, *Tabligh* a deschis o filială în Franța, sub numele de „Credință și Practică”; sediul oficial se găsește la Clichy, dar cel neoficial este Moscheea Omar, din strada Jean-Pierre Timbaud, la Paris, în al nouălea arondisment. Organizația controlează numeroase moschei în nordul Franței și în regiunea pariziană, probabil o sută. Strânși în grupuri de câte 3 sau 5, conduși de un emir, ei predică în stradă, în piețe și chiar în casele celor încă nehotărâți. O a doua țintă predilectă o reprezintă spitalele și închisorile, unde recrutarea merge bine. Cu prilejul unui turneu a 8 demnitari *Tabligh* veniți din Pakistan, în 1993, Ministerul de Interne francez a sesizat importanța acestei organizații, a cărei prosperitate a condus la existența mai multor centre în provincie, la Saint-Sabel, în Auvergne, la Meyzieu, în Vaux-en-Velin, și la Lyon.

Fără îndoială că Muldi nu știa nimic despre puternica mașinărie militantă și religioasă care îi organizase sejurul în Pakistan. La Peshawar, Muldi va preda, într-adevăr, într-o școală canonică și va fi găzduit într-o vilă („Casa francezilor”), însă va fi recrutat la scurt timp pentru un stagiul de comando. Muldi, plecat pentru a fi profesor, chiar dacă nu era voluntar, va petrece, în cele din urmă, multe săptămâni în munți, învățând tehnici militare de gherilă, sub comanda foștilor luptători în Afghanistan... În ianuarie 1995, tinerii francezi de origine maghrebină, care sînt condamnați la Fès, în Maroc, pentru că au participat la atentatele din Marrakech, în cursul verii 1994, făcuseră și ei un stagiul de instruire în Afghanistan, în 1992.

Filiera pakistaneză a devenit o problemă de securitate, astfel încît, la 12 octombrie 1995, judecătorul Jean-Louis Bruguière a însărcinat DST să se intereseze mai îndeaproape de toți acești cetățeni francezi întorși din Pakistan, unde, oficial, se duseseră pentru a studia Coranul (cf. Documentul 14: încă din mai 1993, poliția de frontieră era preocupată de acest lucru).

Dintre cele cîteva zeci de persoane care au fost interogate de DST, aproape toate aveau același statut: francezi de proveniență sau de origine nord-africană, erau toți șomeri, proveneau din periferiile defavorizate și se aflau în conflict cu societatea contemporană. Aproape toți au admis fără multă greutate că au o pregătire militară, făcută „unde, în munți, între Afghanistan și Pakistan” dar nu știau exact unde. Majoritatea acestor falși studenți mai au încă un punct comun: ca din întâmplare, cu puțin înainte de întoarcere, își pierd pașapoartele, iar consulatul din Islamabad trebuie să le elibereze documente care să le permită reîntoarcerea în Franța. Pașapoartele lor, care nu erau pentru toată lumea pierdute, le vor servi falsificatorilor organizației. Odată întorși în Franța, unii dintre acești stagiați vor deveni simpli soldați din umbră în rîndurile unei organizații, dar alții vor ajunge conducători sau recrutori: Abdelkader Hemmali, unul din acești afgano-arabi reveniți în Franța, va fi arestat în decembrie 1994, în timp ce era pe punctul de a-și înființa propria rețea, nu multă vreme după sosire; un alt francez de origine algeriană, bin Abdel-kader, va fi condamnat în noiembrie 1998, în Albania, la 20 de ani de închisoare pentru uciderea unui student albanez; în timpul procesului va recunoaște că a lucrat pentru „Frația bin Laden” care îl angajase să lupte pe teren în timp ce se afla în Albania, în aprilie precedent. Atunci reprezentanții organizației îi promisesea fonduri ca să se lupte în Kosovo.

Potrivit unui raport confidențial al UCLAT – Unitatea (franceză) de Coordonare a Luptei Antiteroriste – datat 27 decembrie 1997, profilul celui care face recrutările este încă și mai important decît recrutarea, care se bazează în mare parte pe vulnerabilitatea tinerilor apropiați. Într-adevăr, după cum afirmă Irène Stoler, șeful secțiunii antiteroriste a Parchetului din Paris, pregătirea militară este întotdeauna asociată unei condiționări mentale fondate pe ura față de Occident și pe respingerea valorilor sale, așa-zise materialiste (cf. Documentul 15: raportul luptei antiteroriste privind rețelele sunnite, finanțarea lor etc.).

Teroriștii islamici folosesc agenți de recrutare care, în afara cunoașterii islamului, a mijloacelor de finanțare considerabile – cel puțin în ochii tinerilor săraci de la periferie – și a raporturilor directe cu șeful unei organizații din GIA, se bucură și de renumele obținut în operațiuni militare ce trec drept prestigioase, în special în Bosnia sau în Afghanistan. Astfel, le este mai ușor să-i facă să viseze pe tinerii candidați la djihad, care vor lupta împotriva societății occidentale.

Din septembrie 1995, serviciile poliției europene se infiltraseră sau desființaseră destule rețele în Franța, în Tunisia și în Maroc pentru a-și face o idee mai precisă asupra aceluia *modus operandi* al celor ce recrutau și asupra naturii filierelor lor. Pe atunci, cele mai active tabere de antrenament erau cele din Baktia și Schehar Siab în Afghanistan. Informațiile de la acea dată despre instrucții cu explozivi extrem de perfecționați, cum este faimosul C4, folosit, în ultimul deceniu, de majoritatea organizațiilor teroriste. Tot pe atunci existau, în Pakistan, tabere de antrenament destinate atentatelor cu mașini-capcană. Conversații interceptate de serviciile de informații, britanice între altele, permiseseră înregistrarea de discuții între islamisții din Franța și din Marea Britanie cu stagiați găzduiți în tabere de pregătire din Pakistan și aflați sub conducerea unui anume Abu Kassem. Aceste interceptări au dezvăluit că, în 1995, acesta căuta să recruteze tineri din comunitățile islamice din țările europene, în special din Franța, Marea Britanie și din Germania, pentru a-i pregăti ideologic în vederea realizării unor operațiuni *kamikaze* în Europa.

Înregimentarea se intensifică puțin înainte de atentatele de la Paris din 1995. Alți radicali islamisți erau pe cale să creeze în Europa o adevărată legiune pentru Bosnia. Și acești voluntari erau destinați să îngroașe rândurile stagiarilor din Afghanistan. Majoritatea celor care vor fi, mai târziu, trimiși să lupte în Bosnia aparțineau unei unități numite „Falanga credincioșilor”. De asemenea, dintre acești viitori martiri, unii urmau să fie folosiți de mișcarea *Djihadului islamic* din Palestina. La sfârșitul anului 1995, Fathi Chanak, șeful acestei organizații, anunțase că dorea să organizeze comandouri sinucigașe de 100 de voluntari, pentru a iniția operațiuni împotriva forțelor israeliene, dar și împotriva tuturor celor care combăteau islamul, în Europa și în Algeria. Acest număr de 100 de luptători gata să se sinucidă pentru *Djihad* pare o extravaganta, însă adevărul este și mai înspăimântător.

Iată, în continuare, mărturisirea unui stagiar care a supraviețuit acestor tabere. Candidații se înghesuiau, practic, într-o bază din Liban, unde el însuși fusese instruit să devină o bombă vie. Însoțiți din prima până în ultima zi a instruirii lor de un imam însărcinat să-i motiveze din punct de vedere spiritual, novicii *kamikaze* sfârșeau prin a-și implora maestrul să-i trimită în misiune, atât de mare era nerăbdarea lor de a ajunge în Paradis... sau tensiunea nervoasă și dorința de a termina odată. Aceste comandouri primeau o instruire militară rudimentară, iar condițiile lor de viață erau, până

în ziua misiunii, monahale. Cu doar două ore înaintea atentatului, un imam trezea bombele umane și le trimitea să se roage pentru ultima dată. Apoi, voluntarii urcau într-o mașină, ale cărei portiere erau sudate! Același martor povestește că, de asemenea, la fiecare sesiune de pregătire instructorii sacrificau voluntar un stagiar care, avînd corpul încins cu o centură de explozibil, se zdrobea de un zid cu mașina, condusă cu 50 km/h. Abominabila viziune a morții camaradului lor, departe de a-i șoca, le dădea celorlalți „nebuni ai lui Dumnezeu” energia disperării. Pe vremea aceea, *Djihadul islamic* din Palestina, care își avea agențiile în Iran, primea un ajutor financiar de 200 000 de dolari pe lună pentru a cumpăra arme, explozibil și pentru a asigura pregătirea voluntarilor *kamikaze*.

Conform ziarului *al-Watan al-Arabi* din 7 iunie 1997, o tabără similară ar exista la frontiera afgano-pakistaneză. Aici se antrenau în vederea unei ultime și definitive participări la *djihad* (cf. Documentul 16 sau *kamikaze* programați) 5 000 de viitori sacrificeți, cu vârste între 16 și 25 de ani, veniți din întreaga lume. Tabăra era condusă de un pakistanez supranumit *al-Archad* (cel mai bun ghid).

Alte circuite de recrutare apelau și la mișcarea *Hamas* din Palestina. Se știe, de asemenea, că mai mulți partizani din regiunea Blida din Algeria au fost formați de Yehia Ayache, cunoscut și sub numele de „Inginerul”, omul care pe atunci pregătea în taberele *Hamas* viitoarele bombe vii. După reluarea noii Intifade, în septembrie 2000 și ianuarie 2001, Usama bin Laden ar fi trimis emișari *Hamas*-ului. Alții, încă și mai numeroși, care s-au alăturat GIA sau AIS, au fost antrenați în taberele *Hezbollah* din Palestina. Militanții acestei organizații își primeau instruirea militară în taberele *Hezbollah* din Liban sau în cele ale Frontului Popular de Eliberare a Palestinei – Comandamentul general (FPLP-CG) al lui Ahmed Jibril, un redutabil militant palestinian convertit la islamism și care dispunea de baze în Liban, Iran, Europa de Nord și, potrivit BKA¹⁰, chiar în Germania.

Aproape toți islamiștii care au avut un rol important în atentatele de la Paris din 1995 au o trăsătură comună, chiar dacă originea lor socială este foarte diferită: ei au fost fie instruiți în Pakistan sau în Afghanistan, fie au fost elemente-pivot în filierele de recrutare a teroriștilor islamici. Este cazul lui Abu Fares, alias Rashid Ramda, director al revistei *al-Ansar*¹¹ din Londra, de asemenea cunoscut pentru a-i fi finanțat pe autorii atentatului din 25 iulie 1995, împotriva RER, la stația Saint-Michel din Paris.

Ramda a fost și organizator de „stagii” în Afghanistan pentru islamistii din Marea Britanie.

În aceleași tabere s-ar fi antrenat și Adam Abdel Ali, alias Adam Khan Balush, alias dr. Adel Sabah, mai cunoscut sub alte 40 de nume false: Ramzi Yussuf, autorul atentatului de la World Trade Center. Pe adevăratul său nume Abdel Basit Mahmud Abdulkarim, un nume pe care a încetat de multă vreme să-l mai folosească, Ramzi Yussuf s-a născut în 1968, în Kuweit, într-o familie originară din Balushistanul pakistanez. Acesta din urmă ar fi fost în legătură cu apropiați ai lui Usama bin Laden din 1998, în Afghanistan și în Pakistan pe când locuia la Peshawar, în pensiunea de familie *Beit as-Chouada* („Casa martirilor”) și, în mai multe tabere, finanțate de saudit, ar fi învățat să fabrice bombe artizanale. În 1991, în urma unei întâlniri la Peshawar cu Abubakr Janjalani, fondatorul grupului filipinez Abu Sayyaf¹², pe atunci finanțat în parte de Usama bin Laden, Ramzi Yussuf ar fi ales deliberat calea terorismului. Grație competențelor sale, ar fi fost recrutat consilier tehnic în grupul luptătorilor lui Abu Sayyaf. Expert în luarea de ostatici și specialist în protejarea convoaielor de droguri pe aeroporturile din Insulele Basilan și Jolo. Cît privește acest grup terorist, în ediția din 23 august 1998 a ziarului *Philippine Daily Inquirer*, ziaristii filipinezi arată că, în decursul ultimilor ani, Usama bin Laden a fost un vizitator frecvent, mai ales al regiunii Mindanao, fief al rebelilor grupului lui Abu Sayyaf. Tot atunci, mai mulți oficiali filipinezi, între care șeful de cabinet al președintelui, precizau că Usama bin Laden este cunoscut pentru acțiunile sale filantropice în mai multe organizații musulmane din sudul țării. Conform aceluiași ziarist, cumnatul lui Usama bin Laden, Mohamed Jamel Khalife, șef al unui ONG saudit, a sprijinit financiar mișcarea *Jamaa Islamiya*, care a revendicat masacrul (60 de morți!) turiștilor din Luxor, în Egipt, în 1997 (cf. Documentele 17 și 18, în care *Jamaa Islamiya* și *Djihad* justifică operațiunea de la Luxor.) Un alt membru al familiei teroristului, unchi matern al lui Ramzi Yussuf, Zahid el-Cheikh, închis în Statele Unite, este, de asemenea, cunoscut pentru legăturile sale cu Usama bin Laden. Ca și ex-sauditul, el a luptat în Afghanistan, unde și-a pierdut un frate, iar mai înainte a lucrat pentru o organizație nonguvernamentală în capitala kuweitiană, *Mercy International*. Originar din Balushistan, a fost, totodată, implicat în traficul de arme din Pakistan; potrivit mărturiei unui apropiat al lui Ramzi Yussuf, o parte din aceste arme ar fi fost destinate asasinării lui Benazir

Bhutto, în cursul unei campanii electorale. Potrivit altor surse, Zahid el-Cheikh a fost în strînsă legătură cu unul dintre finanțatorii și mentorii nepotului său, un saudit identificat sub numele de Abdul Madjid Madni. De asemenea cunoscut pentru legăturile sale cu Usama bin Laden, acesta l-ar fi folosit de mai multe ori ca agent de legătură, mai ales cu Ramzi. Cu prilejul unei percheziții la domiciliul lui Zahid el-Cheikh din Islamabad, anchetatorii au găsit o cerere de pașaport pe numele Abdel Basit, patronimul adevărat al lui Ramzi Yussuf, și au făcut numeroase descoperiri tulburătoare: fotografii ale lui el-Cheikh în compania generalului Zia, președintele Republicii pakistaneze, și a lui Nawaz Sharif, prim-ministrul aceleiași țări, dovedesc că unchiul lui Ramzi Yussuf avea relații amicale cu *establishment*-ul politic pakistanez.

Islamiștii algerieni ai grupului lui Hassan Hattab, în special rețelele lor din Europa (cf. Documentul 19) s-au apropiat de mișcarea lui bin Laden. Se pare că ei beneficiază de mijloace financiare reîmprospătate, apropiați ai GIA fiind însărcinați să mențină cu regularitate legătura. În urma unui raport din 25 noiembrie 2000, UCLAT, care depinde de Ministerul francez de Interne, este neliniștită de prezența imamilor favorabili tezelor lui bin Laden în moschei din Paris, Londra, Bruxelles și Germania.

În privința rețelei algeriene apropiate lui Usama bin Laden, se descoperă că și ea trece prin Afghanistan. Algerianul Ahmed Ressay¹³, provenind din Canada, a fost arestat în Statele Unite pe 14 decembrie 1999, fiind în posesia a 50 de kilograme de explozibil. El făcea parte dintr-o rețea de mudjahedini care luptaseră în Afghanistan și în Bosnia. Această rețea fusese condusă din Montreal de Fatah Kamel, care a fost extrădat în Franța pe 16 mai 1999, în cadrul unei anchete judiciare legate de afacerea islamiștilor de la Roubaix. Fatah Kamel organizase în Iordania, în interiorul țării, o bază pentru islamiștii algerieni. Ei se îndreptau spre Canada ca studenți sau pentru a cere azil. După arestarea lui Ressay, directorul serviciului canadian de informații și apărare va recunoaște că țara sa găzduise numeroși simpatizanți ai GIA. În 1997, Usama bin Laden avea legături cu organizația canadiană *Human Concern International*. Unul dintre membrii săi, Ahmed Said Khadr, îl întâlnise pe bin Laden la Kandahar, în iulie 1996 (pe atunci, acesta își construia fără probleme o vilă pe o suprafață de 43 000 m²). Atunci a fost înființată filiera canadiană. Unul dintre personajele-cheie ale acestei rețele, Said Atmani, cunoscut și sub numele de Abu Hisham, avea două pașapoarte, bosniac și marocan, și fusese for-

mat în celulele organizației egiptene *Jamaa Islamiya*, iar mai înainte luptase în Bosnia în rândurile batalionului de mujahedini arabi, sub ordinele lui Abdelkader Mokhtari, comandantul celei de-a șaptea brigăzi de la Zenica. La sfârșitul anului 1995, algerianul Res-sam trebuia să se instaleze în Canada, ca refugiat politic. Aceste bănueli privind implicarea fundamentaliştilor algerieni de partea lui Usama bin Laden ar fi fost confirmate în octombrie 1995, prin înmînarea de către generalul algerian Mohamed Lamaari autorităților saudite a unei liste de islamişti algerieni care proveneau însă și din alte țări din zona Maghrebului și care se pregătiseră în taberele lui Usama bin Laden.

În mai 1995, al-Zawahiri, mîna dreaptă a lui bin Laden, organizează în apropierea Genevei o întâlnire a islamiştilor egipteni cu doi ideologi algerieni, simpatizanți ai GIA (să amintim că la 26 iulie a avut loc atentatul din metroul parizian, la stația Saint-Michel, tot o „operă” a algerienilor). Unul dintre scopurile acestei întâlniri secrete era de a stabili contacte între islamişti egipteni și „afgano-algerieni”. Pentru ajutorul acordat unei minorități a GIA, al-Zawahiri voia, în schimb, sprijin pentru pregătirea unui complot împotriva președintelui egiptean Mubarak, care venea deseori în Franța în vizite oficiale sau private. De altfel, mai multe tentative de asasinare a președintelui egiptean eșuaseră. După Iosif Bodanski, consultant în Congresul american și autor al cărții *Bin Laden, omul care a declarat război Americii*¹⁴, al-Zawahiri n-ar fi circulat clandestin prin Europa, în 1997, decît pentru a crea aici rețele de teroriști islamişti în așteptare. De asemenea, el ar fi promis să-i sprijine pe cei din GIA care, sub presiunea grupului lui Hassan Hattab, visau să organizeze atentate cu prilejul Cupei Mondiale de fotbal găzduite în 1998 de Franța. Pe 16 iulie 2000, acest grup a trimis Parisului două scrisori de amenințare, pe care responsabilii luptei antiteroriste le-au luat foarte în serios, din cauza legăturilor acestor algerieni cu bin Laden. În pușcăriile franceze, unde au fost închiși membri ai GIA și unde au apărut graffiti pro-bin Laden, au fost descoperite legături între algerieni și ex-saudit. Parisul nu a vrut să dezvăluie aceste pericole.

Acum cîteva luni, Algeria a aflat că grupul lui Hattab fusese zguduit de disensiuni: o parte dintre membrii săi fuseseră „detumați” de credincioși sudanezi anti-bin Laden.

În 1994, Usama bin Laden însuși a efectuat o călătorie la Manchester și la Wembley, la periferia londoneză, pentru a-i întâlni pe simpatizanții GIA, în special pe cei care animau ziarul

Al Ansar. Acest ziar, finanțat prin intermediul lui bin Laden, încă din 1995, chema la djihađ împotriva Franței: prima lovitură a fost atentatul din stația de metrou Saint-Michel.

Și Bosnia, din 1992 pînă la Acordul de la Dayton¹⁵ din noiembrie 1995 – care va determina închiderea taberelor de voluntari musulmani și desființarea unităților lor – a oferit noi perspective pentru implicarea mudjahedinilor care nu prea voiau să se întoarcă în țara lor. Începînd din 1992, cel puțin o mie de combatanți din Maghreb, Iran, Liban sau din Turcia ar fi luptat în fosta Iugoslavia. Majoritatea algerienilor prezenți în Bosnia pe atunci, aparțineau de exemplu, grupului Abdallah Anas, o organizație finanțată de societățile yemenite aparținînd lui Usama bin Laden. Dar luptătorii veneau din toată lumea musulmană sau chiar din Franța, precum Lionel Dumont, născut în 1971 în Nord, mezinul unei familii cu opt copii și care, în 1992, după ce s-a convertit la islam, a îmbrățișat cauza djihađului. Acest tînăr francez lipsit de griji, cu o pregătire școlară modestă, încorporat în Armata a IV-a RIMA de la Frejus, va participa în 1993, la Djibouti, la operațiunile umanitare din Somalia, înainte de a trece de partea islamistilor fundamentalisti. Între 1993 și 1995 el merge cu regularitate în Bosnia, unde participă la acțiunile umanitare în favoarea musulmanilor, înainte de a iniția o filieră de trafic de arme. În cele din urmă, va lupta împotriva sîrbilor în batalioanele Legiunii islamice, înconjurat de afgani. Devenit, prin căsătorie, bosniac, se va numi de aici înainte Abu Hamza. Dedîndu-se banditismului de drept comun, va fi arestat în Bosnia, după atacarea unei benzinării, în cursul căreia unul dintre acoliții săi, un nord-african, a fost ucis.

Din surse arabe, ipotezele cele mai avansate vorbesc, așadar, de 4 000 de mudjahedini. Odată instalați, acești „afgani” experimentați au servit drept instructori noilor recruți musulmani sau convertiți de curînd, sosiți direct din Europa Occidentală, sub acoperirea organizațiilor occidentale și, departe de a avea rolul de calma spiritele, ei puneau, mai degrabă, gaz pe foc și transformau conflictul etnic bosniac în djihađ.

Una dintre principalele figuri islamiste din Bosnia este Abu Abdel Aziz, zis Barbarossa, din cauza bărbii sale vopsite cu hena. În Afghanistan, era instructor al comandourilor speciale ale lui Abdallah Azzam. În Bosnia, își va etala cruzimea, plăcîndu-i să se împodobească cu capetele sîrbilor decapitați (Cf. paginii 11 din caietul cu fotografii). Barbarossa, finanțat de bin Laden, va recruta mai multe grupuri pentru acesta. Dar anturajul egiptean al ex-sau-

ditului îl va pune în gardă pe bin Laden în legătură cu instabilitatea lui Abu Abdel Aziz și cu pericolele care puteau decurge de aici.

În 1993, în moscheile și în centrele din Franța, Germania și din Marea Britanie, prin intermediul ziarului *Chemarea djihadului*, tipărit în Bosnia, a fost anunțată crearea acestui „batalion independent al mudjahedinilor”. În același timp, această unitate de voluntari antrenați în Bosnia, în apropiere de Zenica, n-ar fi numărat totuși niciodată mai mult de câteva sute de luptători. Acest nou djihad european a permis apariția altei generații de militanți islamisti, mai tineri, dar la fel de bine instruiți ca și cei mai în vîrstă. În această pepinieră s-a realizat revigorarea mișcării islamiste internaționale de astăzi. Bosnia le-a redat numeroșilor veterani din Afghanistan o anume inocență; ei au putut primi, prin căsătorie, naționalitate bosniacă, renunțînd astfel, cel puțin din punctul de vedere al stării civile, la un trecut uneori stînjenitor.

După încheierea acordurilor de la Dayton și după retragerea unui mare număr de mercenari, rețelele lui Usama bin Laden s-au dezvoltat pe acest teren bosniac fertil. La numai câteva luni după predarea armelor de către mercenari, în 1996, Usama bin Laden a reușit să-și reia acțiunile în Bosnia, prin intermediul unei organizații de caritate supuse islamului, *Saudi High Commission* (SHC). Potrivit unui informator francez, majoritatea cadrelor SHC îi sînt favorabile lui Usama bin Laden, deși, sau tocmai pentru că, în mare parte fondurile provin din Arabia Saudita. Această organizație, oficial înregistrată pe lîngă HCR a Națiunilor Unite, este structurată ca o armată, „subordonările în cadrul ei sînt definite cu claritate și rareori contestate”, pentru a relua termenii unui agent de informații care a putut să se infiltreze în organizație. Lider este aici șeicul Nasser, un șef foarte autoritar care își are sediul la Sarajevo, unde beneficiază de sprijin la nivel înalt. În general, ordinele sale sînt trimise prin fax, o dată pe săptămîină, pe întreg teritoriul bosniac. Dar SHC folosește frecvent, ca în multe alte țări occidentale, rețeaua de moschei cu prilejul rugăciunilor de vineri. De cele mai multe ori aceste ordine se referă la gestionarea stocurilor și la transportarea cu camionul a ajutoarelor umanitare acordate de această asociație. Cu prilejul organizării convoaielor, șoferii, recrutați dintre localnici și care nu sînt plătiți decît odată ajunși la destinație, nu-și primesc instrucțiunile decît în ultima clipă. Adesea, odată trecută frontiera croato-bosniacă, echipajele sînt înlocuite pentru a asigura confidențialitatea misiunilor și pentru ca șoferii să nu știe ce transportă. În schimb, personalul care girează

stocurile este compus din tineri arabi, pe care organizația îi folosește și pentru alte îndatoriri; acești tineri care lucrează în depozite ar fi, în realitate, mudjahedini care se ocupă de recuperarea și distribuirea de materiale ilicite, droguri sau armament.

SHC este o organizație puternică, ce acoperă ansamblul teritoriului federației croato-musulmane din Bosnia. Orașele Mostar, Bihac, Tuzla, Jablanica, Gracanica și Goradze adăpostesc antrepozite. La Sarajevo sediul este prosper. Omniprezentă, SHC este implantată chiar în portul Ploce și în aeroportul din Split, două dintre cele mai importante surse de tranzit, de încărcare și de descărcare. Organizația, al cărei Stat-Major este alcătuit din cadre apropiate lui Usama bin Laden, se ocupă, cu precauție, de menținerea imaginii sale și aderă cu scrupulozitate la misiunile oficiale de caritate: cantități importante de curmale, făină, zahăr, orez sau grâu sînt repartizate în diferite centre pázite din Ploce sau Split. Acestor livrări de ajutoare alimentare li se adaugă și cele de materiale destinate spitalelor, în special celui din Mostar, a cărui aprovizionare sistematică este în mod deosebit supravegheată de Usama bin Laden.

Pentru diferiții informatori care au trecut acțiunile SHC printr-un filtru fin, se pare că această organizație servește drept bază logistică operațiunilor lui Usama bin Laden, cu binecuvîntarea șefilor ei sau fără știința acestora. S-a stabilit că printre încărcăturile de hrană sau medicamente au fost strecurate, printre altele, arme, mine, explozibil și puști de asalt. Șefii SHC au fost constrînși, pentru a evita punctele de vamă sau controalele poliției croate, să stabilească itinerare care ocolesc spre Mostar, trecînd mai ales pe drumuri de munte puțin frecventate, care tranzitează prin orașele Cvimi Gam, Ljubuski și Citluk. Astfel, mudjahedinii, combinînd o rețea de relații, cumpărate cu bani peșin o dată cu fiecare trecere, împreună cu o abilă mascare a automobilelor, ajung să-și aprovizioneze camarazii cu arme. Această metodă a fost confirmată după ce un convoi a fost obiectul unei percheziții atente; într-adevăr, armele se găseau ascunse în camioanele al cincilea, al șaselea și al șaptelea ale primului convoi și în al șaselea și al șaptelea ale celui de-al doilea.

Din aprilie 1996, printre activitățile organizației se numără și îngrijirea orfanilor de război. Orfelinelor, în special, le sînt dăruite medicamente și cărți. Bineînțeles că în cadrul obiectelor de studiu predate în aceste așezăminte islamul ocupă o parte însemnată, tinerele victime ale războiului civil, dezorientate și

influențabile, reprezentînd un sol propice pentru prozelitism. Pregătirea religioasă pune accentul pe fraternitatea dintre țările musulmane și insistă cu deosebire asupra legăturilor dintre Bosnia și lumea arabă. Usama bin Laden face cu regularitate donații acestor orfeline. Această campanie de islamizare a tinerilor este foarte asemănătoare celei din școlile coranice (*madrassa*) din Afghanistan, Pakistan și Nepal.

Simultan, organizația se însărcinează să imprime o urmă vizibilă a islamului, prin favorizarea construirii de moschei. Aceste edificii au un dublu scop: susțin financiar o economie slabă și lasă pe pământul Bosniei o dovadă de necontestat a credinței generoșilor donatori. Această omniprezență este întărită prin existența cohortelor de tineri veniți în principal din Yemen, Siria, Libia și Iordania, care sînt principalii agenți ai prozelitismului în rîndul tinerilor localnici dezorientați. Acești *mudjahedini* nu riscă să se lanseze în acțiuni ce ar putea să-i expună; e limpede că misiunea lor este diferită de cea a obișnuiților acestei organizații. Ei păstrează cea mai mare discreție, astfel încît nu-și iau niciodată permisiuni și nu-și părăsesc bazele. Cu prilejul aplicării acordurilor de la Dayton, „frații arabi” prinși în antrepozite au putut totuși să se strecoare printre obstacole, grație unui vast trafic cu documente false înlesnit de oamenii politici care simpatizează cu islamismul. Unii au ajuns cu ușurință în străinătate și au reușit apoi să revină sub o nouă identitate. Astfel, după cum conchide, la 20 mai 1997, un raport al Direcției de Informații Militare (DRM), din cadrul Ministerului francez al Apărării: „*Saudi High Commission*, sub acoperirea ajutorului umanitar, contribuie la favorizarea unei islamizări de durată a Bosniei, prin acțiunile sale asupra tineretului din această țară. Îndeplinirea unui astfel de proiect conduce la asigurarea unei platforme desăvîrșit plasate în Europa pentru integrismul islamic și la conferirea unei acoperiri membrilor organizației bin Laden.”

Pentru publicația sîrbă *Dani*, această implicare este aproape neîndoielnică, astfel încît, în 1993, ambasada Bosniei i-a oferit lui Usama bin Laden un pașaport bosniac. Revista este atît de sigură de sursele sale, încît publică numărul documentului de călătorie: 0801888 și data pînă cînd este valabil, 14 septembrie 2003... Nimic surprinzător, centrul diplomatic de la Viena este cunoscut pentru activismul său în privința căutării de fonduri.

În aprilie 1999, o altă afacere avea să confirme bănuielele privind implicarea lui Usama bin Laden în Europa. Atunci, un raport al serviciilor de informații europene afirma că *al-Qaida* ar

fi susținut financiar UCK, Armata de Eliberare din Kosovo¹⁶ și ar fi instruit o parte din reprezentanții ei în taberele din Afghanistan. Potrivit revistei britanice *Jane's International Defence*, adevărată biblie în materie, documente găsite asupra unui soldat din UCK ar fi dezvăluit că acesta era un ghid clandestin de trecere peste frontiere a luptătorilor și că grupul său se compunea, în parte, din mercenari de origine saudită, fiecare dintre acești voluntari avînd un pașaport albanez. Raportul insistă asupra modului de finanțare a UCK: prin recurgerea, în mod hotărîtor, la traficul de droguri. Această rețea de distribuie, cunoscută sub numele de „Drumul Balcanilor”, ar introduce în Europa narcotice produse cu binecuvîntarea talibanilor în Afghanistan.

Astfel, conform Observatorului Geopolitic al Drogurilor din Paris, UCK ar fi trecut, în fiecare an, în Europa heroină și cocaină în valoare de peste două miliarde de dolari! Aceste tranzacții ar fi adus, în buzunarele organizației, beneficii de peste 10 milioane de dolari, permițîndu-i ca, înainte de ofensiva sa din primăvara anului 1998, să se reînnearmeze integral.

Astfel, destinul lui Usama bin Laden este extrem de legat de această armată islamică din umbră, care este infiltrată din Pakistan pînă la frontierele Europei, și de sateliții ei mafioți. Începînd prin a fi unul dintre părinții fondatori ai acestei legiuni islamice, dat fiind că a contribuit hotărîtor la aprovizionarea ei cu luptători pe timpul „cruciadei” antisovietice, sauditul i-a devenit unul dintre moștenitori. Poate singurul moștenitor, pentru că a dat un nou sens luptei tuturor acestor oameni, gata de orice sacrificiu, însă lipsiți de adversar, Usama bin Laden le-a arătat cu degetul Statele Unite și Occidentul. Le-a oferit o nouă „cruciadă”. Să ne amintim de Airbus-ul companiei Air France, deturat la Alger de GIA, în decembrie 1994. Avionul trebuia să explodeze deasupra Parisului. Un cotidian algerian, *El Yum*, publica, în februarie 2001, un interviu cu Omar Chikki, șeful comandoului. Poliția algeriană a arestat șase dintre membrii săi, reducîndu-i efectivul la un număr de patru, de unde și eșecul său și asaltul GIGN pe aeroportul din Marsilia.

NOTE

¹ Informații primite de autor de la surse oficiale din Israel.

² De la numele unei victorii arabe împotriva perșilor, din 637, preludiv al cuceririi musulmane a Irakului: aceasta a pus capăt ocupației persane.

³ Poziția lui Masud este astăzi foarte clară. În opinia sa, exprimată în cursul unei discuții cu autorii, terorismul prejudiciază islamul. În ipoteza că ar

reveni la putere, el afirmă că ar pune capăt tuturor activităților teroriste din taberele din Afghanistan, inclusiv celor ale lui Usama bin Laden. Potrivit șefului opoziției armate a talibanilor, tensiunea din regiune se datorează intervenționismului Pakistanului, animat de ambiția de deveni o mare putere regională. Pentru aceasta, Islamabadul are nevoie de Afghanistan drept bază de rezervă, în cazul unei confruntări directe cu India.

⁴ Mai mult de 60 de publicații islamiste redactate în principal de militanți egipteni și algerieni, apar la Londra (cf. Documentele 20 și 21; astfel, bin Laden însuși semnează deschiderea unei agenții în capitala engleză). Pînă în 1998, o mare parte dintre aceste publicații au fost finanțate de Usama bin Laden și de un pakistanez cunoscut sub numele de Kelim. Usama bin Laden a încercat, în 1996, să finanțeze conferința islamică de la Londra, care a fost apoi anulată sub presiunea guvernului britanic. În timpul acestei conferințe, Usama bin Laden voia să cheme la djihad în Golf, mai exact, împotriva intereselor anglo-saxone. De altfel, această conferință nu suscitase unanimitatea în mediile islamiste din Marea Britanie; Azzam Tamini, unul dintre șefii „Fraților musulmani” din Marea Britanie, credea că mai multe mișcări islamiste nu erau în favoarea acestei conferințe și că, dacă aceasta ar instiga la acte de terorism, el ar refuza să participe. În realitate, Usama bin Laden dorea să folosească această tribună în Marea Britanie pentru a chema la unirea šiitilor cu sunniții și la o apropiere între Iran și organizațiile foștilor afgani. Dezvăluirile organizațiilor din Londra au dus la deconspirarea acestui plan islamist.

⁵ Kamar Eddin Kherban a părăsit forțele algeriene în 1993 și s-a alăturat mujahedinilor din Pakistan, unde a preluat conducerea afgano-algerienilor.

⁶ Pentru membrii „Frației bin Laden”, *Mossadul* israelian poartă răspunderea acestui atentat, iar Usama bin Laden a luat hotărîrea de a finanța orice combatant ce se revendică a fi un membru legitim al acestei organizații.

⁷ Între 11 iulie și 17 octombrie 1995, populația pariziană este victimă a șase atentate teroriste, dintre care cel mai sîngeros va fi cel din 25 iulie, din stația de metrou Saint-Michel. Bilanț: 7 morți și 84 de răniți. Această serie de atentate va lăsa în urmă 9 morți și 198 de răniți.

⁸ Serviciul de Cooperare Tehnică Internațională a Poliției.

⁹ Relațiile lui Usama bin Laden cu *Hamas* datează cam din 1994. De pe atunci miliardarul finanța deja mișcarea islamistă palestiniană. De altfel, Usama bin Laden s-a lovit de reticența anumitor țări din Golf și a Iranului, care nu vroiau ca organizația să fie condusă de fostul saudit. El va propune, în august 1997, elementelor extremiste ale *Hamas* sume considerabile după ce Statele Unite au oprit cele 360 de milioane de dolari colectate de agenții mișcării de eliberare a Palestinei. Această înghețare a conturilor integriştilor de către autoritățile americane i-a dat ideea de a folosi propriile mijloace financiare pentru a recruta militanți din organizația *Hamas*, specializați în acțiuni de comando, cu scopul de a-i integra în taberele sale din Afghanistan. Nimic nu se obține pe gratis...

¹⁰ BKA este serviciul de contraspionaj german.

¹¹ Înainte de interzicerea sa, acest periodic denigra Occidentul și ocara Franța, împotriva căreia instiga la djihad.

¹² Kumander Abu Sayyaf, cunoscut și sub numele de Abubakr Janjalani, s-a născut în 1963 la Isabela, din părinți creștin și musulman. A studiat în Arabia Saudită și în Libia. La începutul anilor '90 a creat grupul Abu Sayyaf și a fost

ucis în decembrie 1998, în cursul unei operațiuni a poliției, în Insula Basilan. Pe capul său fusese pusă o recompensă de 375 000 de dolari. Grupul Abu Sayyaf revendica autonomia regiunii Mindanao din sudul Insulelor Filipine. Această organizație teroristă, ale cărei metode țineau mai mult de banditism decât de cele ale unei formațiuni politice revoluționare, s-a făcut vinovată de a fi luat ostaticii un grup de 21 de turiști europeni, asiatici, libanezi și sud-africani, la 23 aprilie 2000, în insula malaieziază Sipadan. Ostaticii au fost apoi transferați pe Insula Jolo, situată la 960 kilometri de Manila, unde teroriștii își aveau baza. Gruparea dispunea de aproape 1 000 de oameni bine înarmați. Gruparea Abu Sayyaf, pe când se afla în plin proces de eliberare a ostaticilor, a răpit, la 30 august 2000, un american și a cerut eliberarea lui Ramzi Yussuf, închis în Statele Unite pentru atentatul de la World Trade Center.

¹³ Legăturile sale cu bin Laden au fost dovedite după arestarea unor membri ai *al-Qaida*, în Iordania.

¹⁴ Editura Forum, New York, 1999.

¹⁵ Acordul încheiat la Dayton, în Ohio, monitorizat de mediatorul american Richard Holbrooke, a fost numit „acordul de tipul *Pax americana*”... El stipulează ca Bosnia-Herțegovina să devină un stat suveran, ce nu trebuie confundat cu republica sârbă a Iugoslaviei, alcătuită din federația croato-musulmană (51% din teritoriu) și Republica sârbă (49%).

¹⁶ Miliție albaneză al cărei obiectiv este obținerea independenței regiunii Kosovo și regruparea albanezilor din țările învecinate (Macedonia și Albania). UCK număra, în 1998, mai multe mii de voluntari veniți din Elveția și Germania.

„Cruciada“ antiamericană

Angajarea ca terorist a lui Usama bin Laden se oficializează la 23 august 1996, atunci când declară începerea djihadului. Până la această dată, sprijinul acordat musulmanilor afgani și reînnoirea islamului, în general, par să fi fost calul de bătaie al sauditului, dar nici un atac antiamerican nu fusese rostit în mod explicit. *Fatwa* din 23 august nu prezintă nici un fel de ambiguitate, Usama trece Rubiconul: „Zidurile opresiunii și ale umilinței nu pot fi dărâmate printr-o ploaie de gloanțe.“

Usama bin Laden se referă la forțele americane prezente în Arabia Saudită și îi îndeamnă categoric pe musulmani să pună mîna pe arme împotriva americanilor. În februarie 1998, va face un pas mai departe: în timpul unei adunări a islamiştilor din Afghanistan, îi va îndemna pe musulmani să acționeze împotriva intereselor americane peste tot în lume. Șapte luni mai târziu, în dimineața zilei de 7 august 1998, două dintre ambasadetele americane, cea din Tanzania și cea din Kenya, sint ținta unor atacuri. Explozia din Nairobi, în plin centru, pricinuită de încărcătura explozivă plasată în parcare din spatele ambasadei, la intersecția dintre bulevardele Arap Moi și Haile Selassie, va face 212 victime: 10 americani, dar mai cu seamă kenyanii, funcționari la serviciile poștale diplomatice, și 4 650 de răniți. Atentatul de la Dar es Salaam, ce va avea loc cu cîteva minute mai târziu, va provoca moartea a 11 persoane și va răni 72¹.

Bill Clinton hotărăște să reacționeze: trimite rachete asupra taberelor afgane ale lui Usama bin Laden. Să notăm că pe 20 august 1998, adjunctul lui Usama bin Laden, Ayman al-Zawahiri, l-a sunat, de pe telefonul mobil al șefului său, pe jurnalistul pakistanez Rahimullah Yusufzay². Convorbirea a durat 40 de minute, iar 20 de minute mai târziu, primele rachete americane cad asupra taberelor lui Usama bin Laden din Afghanistan. A doua zi, Al-Zawahiri îi comunică telefonic jurnalistului că bin Laden e în viață.

Cei din anturajul lui Usama bin Laden erau atât de siguri pe ei, încît nu se temeau să folosească telefoane conectate prin satelit, chiar și după bombardament! Unul dintre apropiații lui Usama bin Laden aflase despre iminența atacului: de la militarii pakistanezi, poate?

Faptul că telefoanele jurnalistului pakistanez sînt ascultate nu mai e un secret pentru nimeni. Acesta ne-a și relatat, de altfel, cum o dată, în timp ce vorbea cu bin Laden, o a treia persoană intervenise brusc pe fir, întrebînd în engleză: „Cu cine vorbiți? Cu cine vorbiți?”

În orele de după atacul american, ISI furniza o informație falsă guvernului său, arătînd că una dintre rachetele americane lovise teritoriul pakistanez, provocînd numeroase victime. Pakistanul protestase, pentru ca după cîteva ore să retracteze totul. Directorul ISI, Manzoor Ahmed, a fost revocat după această gafă. Cu atât mai mult cu cît cu cîteva minute înainte de lansarea rachetelor, Pentagonul trimisese un mesaj secret Pakistanului, pentru ca acesta să nu-și închipuie că ar fi vorba de un atac indian. Date fiind relațiile tensionate dintre Pakistan și India, o asemenea confuzie ar fi fost extrem de gravă, putînd declanșa o alarmă atomică.

*

Dar seria de atentate din Africa ar fi putut fi mult mai gravă. După unele informații dezvaluite la 20 octombrie 2000 de către unul dintre militanții organizației, „Frația bin Laden” viza și alte ținte străine la Nairobi, între altele ambasada Franței și centrul cultural francez. Aceste dezvaluiri au fost făcute la New York de către un fost sergent al armatei americane, Ali Mohamed³, care a recunoscut că acționase pentru Usama bin Laden. Ulterior, subofiterul a fost inculpat pentru că a luat parte la complot, ajutînd rețelele „Frației bin Laden” să se instaleze în Kenya, însă mărturisirea lui le-a confirmat anchetatorilor că, dincolo de interesele americane, sînt vizate, în sens mai larg, și interesele occidentale și că amenințarea e cu mult mai generală decît pare la prima vedere (cf. documentele 22, 23 și 24, care justifică atentatele din Nairobi și de la Dar es Salaam).

La cîteva zile după atentatele din Africa Orientală, cei 375 de agenți FBI, specialiști în contraterorism, care debarcă la Nairobi au de îndeplinit o misiune imposibilă și, totodată, sfîntă să adune laolaltă piesele unui joc de puzzle împrăștiate pe patru conti-

nente. Vor reuși în parte datorită ajutorului dat de polițiștii kenieni și tanzanieni⁴. Primele elemente ale anchetei scot la iveală faptul că bombele utilizate împotriva ambasadelor din Nairobi și Dar es Salaam erau niște uriașe mașini infernale: mai bine de o tonă de TNT aprins cu capse detonatoare și încărcături de plastic. Treabă de profesioniști!

După părerea experților, bombele sînt fabricate în Orientul Mijlociu: dovada o constituie rămășițele din micile cartușe de oxigen și acetilenă încorporate în încărcătură, care echivalează cu semnătura mai multor experți în explozibili, cunoscuți de serviciile de spionaj. Capse detonatoare identice cu cele de la Nairobi sînt descoperite la Dar es Salaam, în casa lui Rashid Saleh Hemed, unul dintre suspectii arestați de poliția tanzaniană. Ceea ce demonstrează că în operațiuni a fost implicată o adevărată rețea, și nu doar niște indivizi izolați. Logistica atentatelor fusese asigurată de resursele financiare furnizate de banca saudită *Greenland Bank*, din Dar es Salaam, și de unele organizații caritabile islamice din Nairobi.

O altă anchetă, consacrată mașinii aruncate în aer la Dar es Salaam, din care n-a mai rămas decît plăcuța de înmatriculare, va permite identificarea vehiculului datorită citorva bucățele de metal. E vorba de un vechi camion frigorific, un Nissan din 1987, la care încărcătura explozivă fusese sudată sub șasiu. Prin intermediul uzinei japoneze Nissan și al importatorului în Tanzania, FBI va ajunge pînă la ultimul proprietar al vehiculului: una dintre persoanele care a pus bombele. Peste trei tone de indicii vor fi recoltate de pe locul exploziilor de către anchetatori, pentru a fi expediate în laboratoarele FBI, precum și kilograme de hîrtoage abandonate de teroriști în ascunzătorile lor. Precum se vede, membrii rețelelor lui Usama bin Laden lucrau ca niște adevărați birocrați și țineau o evidență exigentă și pedantă a tuturor tranzacțiilor, a tuturor cumpărăturilor, pînă și a convorbirilor telefonice.

Întîmplarea și norocul contribuie deseori la succesul unor anchete complexe; FBI va avea noroc. Ba chiar cu carul... În ziua atentatelor, un ofițer perspicace de la Serviciul Imigrări de pe aeroportul din Karaki îl ia la ochi pe unul dintre călători, altminteri cu o ținută foarte decentă, proaspăt ras, avînd asupra lui un pașaport yemenit în regulă, dar în care exista fotografia unui ins... cu barbă. Pasagerul suspect vine din Nairobi cu zborul numărul 746 al *Pakistan International Airways*, și se duce la Peshawar. Intrigat, funcționarul de la Imigrări îl chestionează și, primind explicații confuze, care se adaugă pașaportului fals, îl

dă pe mîna poliției. După trei zile de interogări, Mohammed Sadik Odeh mărturisește: a participat la atentatul de la Nairobi și se ducea să se ascundă în Afghanistan.

Deși celula din Nairobi pregătise cu toată grija logistica în vederea atentatului, neglijase acest „amănunt”: pașaportul fals al unuia dintre agenții ei nu se potrivea deloc. Și atunci, Odeh e dus cu discreție de către americani în Kenya. La Nairobi, suspectul e din nou interogat de poliția kenyană și de FBI; omul rezistă două zile, zicînd că mărturisirile pe care le făcuse la Karaki îi fuseseră smulse cu forța, dar, pus față în față cu unele probe descoperite în casa lui din Nairobi, nu are încotro și spune tot anchetatorilor: de la locul unde-și aveau Cartierul General la Nairobi, Hotelul Hilltop, și pînă la casa unde-și fabricaseră mașina infernală, pe strada Rundu Estates nr. 43, o casă goală, cu două etaje, închiriată de unul dintre membrii comandoului, și, în sfîrșit, despre cum plecaseră din Kenya cu puțin timp înainte de explozie.

Odeh dezvăluie numele complicilor: al-Owhali⁵, Fazzam și Mohammed Fazul, care, după părerea lui, s-ar afla tot în Kenya, precum și alți doi, un sudanez, Mohammed Saleh, și un saudit, Abdallah, sosiți în Afghanistan. În cele din urmă, divulgă și numele organizației lor, *al-Qaida*, și pe cel al șefului ei, Usama bin Laden! Și va explica și modul în care a contribuit la constituirea celulei din Nairobi: fiind palestinian, originar din Iordania, mai întîi s-a instalat la Mombasa, pe țărmul Oceanului Indian, unde a cumpărat o șalupă cu banii ce-i fuseseră dați în acest scop. Întreprinderea lui de pescuit îi îngăduia să susțină financiar rețeaua aflată la început, fără a mai depinde de fondurile „Frației”. Anchetatorii au sentimentul că și-au atins ținta. În orele care urmează, o parte din cei aproape 400 de „agenți speciali federali” care „treceau prin sită” Kenya de mai multe zile, fac percheziții la adresele indicate de Odeh, inclusiv la casa lui Mohammed Fazul aflată într-unul din cartierele selecte din Nairobi. Și anchetatorii descoperă particule de exploziv. Ei au aflat, de asemenea, că Fazul s-a născut la Moroni, în Insulele Comore, la 25 august 1972, și că l-a cunoscut pe Usama bin Laden la Khartoum. Dar în clipa cînd FBI intervine, suspectul fuge; potrivit unor date verificate de serviciile de informații franceze, el sosește pe Insula Grande Comore la 14 august 1998, cu un zbor Air Madagascar dinspre Nairobi și avînd asupra lui un bilet Nairobi-Moroni-Dubai-Karaki, iar apoi părăsește Moroni, la 22 august,

cu un zbor al companiei Emirates, din cite se pare cu destinația Pakistan, de unde putea ușor trece în Afghanistan.

La Hilltop, care se dovedește a fi un hotel ca vai de lume, unde camerele mobilate se închiriază cu 15 franci pe noapte, și care e situat deasupra unui magazin de fierărie, FBI va descoperi că teroriștii vorbiseră la telefon cu cineva din Comore. Pistă care-i duce la Moroni, pe urmele lui Fazul Mohammed. Dar când anchetatorii sosesc la fața locului e prea târziu. Teroristul le-a luat-o iarăși înainte, și și-a luat zborul, pe cit se pare via Dubai, în Emiratele Arabe Unite, unul dintre puținele state care au recunoscut regimul talibanilor. Într-un fișier informatic descoperit acasă la fugar, FBI găsește diverse documente privind relațiile lui cu al-Qaida și, mai cu seamă, un document menționind numele unui american, Wadih al-Hage, care locuiește în Texas. E începutul unei noi piste, deși americanul e cunoscut.

La rindul lui, Mohammed Rashid al-Owhali, pe care FBI l-a chestionat, în urma mărturiei unor doctori dintr-un spital din Nairobi, care-i îngrijiseră rănille suspecte, cauzate de explozie, recunoaște și el că face parte din organizația lui Usama bin Laden și că a venit în recunoaștere de la Lahore, în Pakistan, pe 31 iulie: misiunea lui era să conducă mașina-capcană pînă în spatele ambasadei, în parcare, chiar și cu riscul de a muri la bord în timpul exploziei. În cele din urmă atentatul va fi declanșat în mod diferit, al-Owhali renunțînd în ultima clipă la martiraj și declanșînd explozia cu o grenadă, după ce fugise din camionul-capcană. În momentul exploziei, unul dintre teroriști, Fazzam, care n-a izbutit să fugă destul de repede, deoarece l-a acoperit pe al-Owhali, e pulverizat, anchetatorii descoperindu-i rămășițele în crengile unui copac. Clădirile vecine cu ambasada, care adăpostesc *Cooperative Bank House* și *Ufundi Cooperative Building*, sînt, la rindul lor, spulberate de explozie.

Ajuns la sfîrșitul anchetei, FBI va expedia mandate internaționale de arestare în șase țări: împotriva lui Odeh, al-Owhali, Mohammed Fazul, Usama bin Laden și Wadih al-Hage, pentru conspirație în atentatele de la Nairobi și de la Dar es Salaam. Conlucrarea cu poliția sud-africană va permite, în octombrie 1999, arestarea și extrădarea lui Khalfan Khamis Mohammed, unul dintre suspectii atentatului de la Dar es Salaam. Teroristul acesta, în vîrstă de 26 de ani, de naționalitate tanzaniană, se refugiase în regiunea Capului sub numele de Zahran Nassor Maulid. Ancheta va demonstra că el îi întîlnise pe ceilalți teroriști iden-

tificați de poliția tanzaniană și de FBI într-o casă din Dar es Salaam, pe care o închiriasse pe numele lui, în iunie 1998.

La o lună după atentatul de la Nairobi, cetățeanul american Wadih al-Hage, pe care FBI îl găsisse în Statele Unite, e arestat în finalul unei mari audieri, unde venise să depună mărturie în fața unei comisii importante, aceasta acuzându-l de minciună. Pe parcursul a 50 de pagini, comisia din New York rezumă viața presupusă a lui Usama bin Laden și a apropiaților săi, deschizându-și rechizitoriul astfel: „Începînd de prin 1989 și pînă la această punere în acuzare, un grup terorist internațional a existat și a avut drept misiune neîntrepută să se opună guvernelor neislamice prin forță și violență. Această organizație s-a desprins din *mekhtab al-Khidemat* („biroul serviciilor“), o organizație care a întreținut birouri în diferite locuri din lume, mai cu seamă în Afghanistan, în Pakistan (mai ales la Peshawar), precum și în Statele Unite, în special în centrul de refugiați *al-Kiffah* din Brooklyn, la New York. Grupul a fost fondat de către acuzatul Usama bin Laden și de către Mohammed Atef, împreună cu Abu Ubaidah al-Banshiri și alții. De la acea dată, din 1989 și pînă în prezent, grupul s-a numit *al-Qaida*. Din 1989 pînă în 1991, grupul a avut Cartierul general în Afghanistan și la Peshawar, în Pakistan. În 1991, sau în jurul acestei date, conducerea grupului *al-Qaida*, inclusiv emirul său (sau prințul), acuzatul Usama bin Laden, s-a instalat în Sudan pînă în 1996, dar a păstrat birouri în mai multe locuri din lume. În 1996, acuzatul Usama bin Laden, Mohammed Atef și alți membri s-au instalat iarăși în Afghanistan.”

În acest act de acuzare, justiția americană afirmă că Usama bin Laden s-a opus pe față prezenței americane în Golf; că întreține relații permanente cu numeroase organizații teroriste islamiste din toată lumea, chiar și în Filipine, și că a recrutat cetățeni americani, în special pe Wadih al-Hage, devenit secretarul lui în Sudan, pentru a-i sluji cauza, a-i transmite mesajele sau pentru a face diverse operațiuni financiare. În partea a doua a rechizitoriului, se vede că Wadih al-Hage va fi inculpat pentru sperjur în urma unui interogatoriu pe a cărui durată susține că nu a știut nimic despre declarațiile antiamericane ale lui Usama bin Laden:

„Judecătorul: Cînd ați aflat că *al-Qaida* a început să vizeze Statele Unite?

Wadih al-Hage: Cu ocazia celui de-al doilea interviu acordat de Usama bin Laden la CNN.

Judecătorul: Aproximativ cu cit timp în urmă l-ați auzit pe bin Laden declarînd la CNN că Statele Unite sînt acum o țintă?

Wadih al-Hage: Cînd am venit de la Nairobi, acum aproape trei săptămîni.“

După mai multe audieri, judecătorul Leonard Sand s-a opus punerii lui în libertate pe cauțiune. Wadih al-Hage va rămîne încarcerat la *Metropolitan Correctional Center* din New York, pînă în februarie 1999, cînd va compărea în fața unui tribunal federal din Manhattan, pentru o audiere preparatorie.

Cazul lui Wadih al-Hage⁶, un libanez naturalizat american, e grăitor în ceea ce privește mecanismul subtil prin care a fost racolat, atît de caracteristic filierelor islamiste. Wadih al-Hage s-a născut în 1960, într-o familie catolică din Saida, Liban. Își va petrece o parte din viață în capitala Kuweitului, unde tatăl lui lucrează pentru o companie petrolieră. Împotriva voinței familiei, Wadih al-Hage s-a convertit la islam, pe cînd era doar un adolescent; un șeic kuweitian se va ocupa de educația lui în Statele Unite, pînă cînd tînarul va termina învațămîntul secundar. Începînd din 1978, Wadih al-Hage urmează cursurile Universității Lafayette din Louisiana, unde studiază urbanismul și, în paralel, își câștiga existența lucrînd într-un fast-food. În 1979, pleacă în Pakistan. Împărtaşind destinul a mii de mudjahedini, ia parte la djihaad. La Peshawar, al-Hage e în legătură cu șeicul Azzam, palestinianul care este șeful Biroului de ajutorare a mudjahedinilor; în acest fel îl va cunoaște pe Usama bin Laden.

În ianuarie 1985, Wadih al-Hage se întoarce în Statele Unite și se căsătorește cu o tînară musulmană americană de 18 ani, April, despre care a auzit vorbindu-se în moscheia din Tucson, Arizona. Într-un fel, e vorba de o căsătorie „aranjată“, de vreme ce Wadih al-Hage a scris mai întîi familiei, și mai apoi, peste o lună, s-a căsătorit. Tinerii însă se plac cu adevărat... Vor avea șapte copii. La puțină vreme după ce obține diploma universității din Louisiana, Wadih al-Hage pleacă din nou în Pakistan împreună cu soția și familia acesteia. Activează cu toții pentru djihaad: soacra lui e infirmieră la *Afghan Surgical Hospital*, iar socrul distribuie exemplare din Coran prin școli. Se întorc însă în Statele Unite, iar în 1989 Wadih al-Hage obține cetățenia americană. Locuiește mai întîi în statul Arizona, apoi în Texas, la Arlington.

În 1991, Wadih al-Hage este chemat la New York, ca director al asociației de caritate *al-Kifah Refugee Center*, instalată în Brooklyn pe Atlantic Avenue, una dintre arterele principale ale

acestui oraș de periferie situat vizavi de Manhattan, a cărei misiune este să strângă fonduri pentru foștii combatanți din Afghanistan. De cum sosește la New York, Wadih al-Hage se vede amestecat într-un caz de crimă: cadavrul lui Mustafa Shalabi, directorul asociației *al-Kifah Refugee Center*, este găsit mutilat în locuința lui din Brooklyn. După părerea anchetatorilor, avusese loc o dispută privitoare la utilizarea fondurilor asociației, care se terminase printr-o reglare de conturi.

În 1992, Wadih al-Hage e arestat la Arlington pentru o afacere cu cecuri fără acoperire. În timp ce este anchetat, cel care îl însoțește în mașina sa e un anume Marwan Salama. Peste câțiva ani, ancheta asupra atentatelor de la World Trade Center va scoate la iveală că Salama avusese numeroase convorbiri telefonice cu cei care puseseră bombele. Wadih al-Hage frecventează deci persoane periculoase.

La începutul lui 1992, el își agravează și mai mult situația, plecând împreună cu familia în Sudan, pentru a se pune în slujba șefului terorist. Dar, lucru curios, ori de câte ori călătorește, Wadih al-Hage are întotdeauna grijă să se înscrie împreună cu familia la consulatul american. Fie din calcul, fie din naivitate, nu va încerca niciodată să se ascundă.

La Khartoum, el devine secretarul lui Usama bin Laden, deși, oficial, funcția lui era cea de director internațional de marketing și cumpărări. La acea vreme, după cum susține familia lui, Wadih al-Hage lucrează pentru firmele și societățile de construcții ale grupului lui Usama bin Laden, e foarte activ și călătorește des în Europa. După părerea magistraților americani, în timpul acestei șederi în Sudan, el devine unul dintre principalii colaboratori ai sauditului. E ultima barieră înainte de biroul lui Usama bin Laden, căruia îi programează agenda de lucru. În Sudan, Usama bin Laden îl indeamnă pe Wadih al-Hage să-și ia o altă soție, însă April, care e în aceeași măsură americană, nu doar musulmană, se revoltă; îl va pune pe Wadih să-l părăsească pe Usama bin Laden, ceea ce acesta și face în 1994.

Familia al-Hage se instalează apoi la Nairobi, unde Wadih al-Hage preia conducerea unei organizații de caritate, *Help Africa People*, care-și consacră eforturile luptei împotriva paludismului. În Kenya, Wadih al-Hage păstrează legătura cu anumiți apropiați ai lui Usama bin Laden, ca de pildă Ubaidah al-Banshiri⁷, care va muri în naufragiul unui feribot pe Lacul Victoria, în Africa Orientală, în mai 1996⁸. Wadih al-Hage mai e în legătură și cu

Mohammed Fazul, un alt apropiat al sauditului. Fazul, fără domiciliu și fără resurse materiale cunoscute, se instalează în locuința familiei al-Hage, devenind secretarul lui Wadih. Un alt terorist implicat în atacul din Nairobi, Mohammed Sadik Odeh va recunoaște în timpul interogatoriilor că era și el în legătură cu Wadih al-Hage.

Exact cu un an înainte de atentatul împotriva ambasadei americane din Nairobi, Wadih al-Hage va fi interogat de agenții speciali ai FBI, doritori să-i asculte pe apropiații sauditului. În timpul primei percheziții, cu puțin înainte de acest interogatoriu, al-Hage se află în călătorie în Afghanistan, unde în mod oficial e pe cale să cumpere pietre prețioase, ocupație ce nu are nici pe departe legătură cu preocupările lui umanitare oficiale. Agenții de securitate kenieni îi confiscă computerul, dându-le de înțeles lui April și mamei ei că ar fi mai bine să-și facă bagajul și să se întoarcă în Statele Unite. După părerea acestora din urmă, amenințările abia dacă erau deghizate. În calculatorul lui Wadih al-Hage agenții găsesc o scrisoare, redactată, fără indoială, de Mohammed Fazul, care dă relații despre o anume „celulă din Africa de Est“, ca fiind în legătură cu Usama bin Laden, precizând că securitatea sa e amenințată. Dam și noi traducerea citorva fragmente, păstrând tonul și stilul documentului original: „Putem declara acum că securitatea celulei e sută la sută în pericol. În acest raport, mă voi strădui să explic motivele care ne dau senzația de a fi în pericol. După cum voi încerca să-mi ofer recomandările înțeleptului și onoratului nostru conducător care, o știu, înțelege tot și sper că va căuta soluția cea mai bună. Există mai multe motive care m-au făcut să cred că membrii celulei din Africa de Est sint în mare pericol, ceea ce ne face să nu avem altă alegere decît să ne dea de gîndit și să muncim pe rupte pentru a contracara planurile dușmanului, care muncește zi și noapte pentru a-l prinde pe vreunul dintre noi ori ca să adune și mai multe informații despre oricare dintre noi. Oricine se interesează de chestiunile de securitate în mod serios nu va putea trece peste nimic cu ușurință, fie că-i vorba de lucruri neînsemnate, fie de lucruri importante, ci va privi totul cu gravitate. După cum am auzit, văzut și citit, conducătorul nostru a declarat război Americii, iar asta s-a confirmat cînd am văzut interviul luat la Jalaabad, în care șeicul face declarațiile următoare:

– că declară război Americii, fiindcă ea s-a autoproclamat «jandarmul lumii»;

– că nu are nici o legătură cu cele două explozii din Arabia Saudită, dar că e incert că au avut loc;

– că planurile lui de viitor vor fi auzite la radio.

Acestea și alte lucruri care, slavă Domnului, ne-au plăcut tuturor. De fapt, scopul Americii în convorbirea aceea era să-l calomnieze pe șeic în ochii poporului american și să deschidă calea spre un nou atac. [...]

Au arătat și un film despre șeic pe 10 august 1997, pe același canal CNN. Din toată discuția, am înțeles că America vrea să întreprindă ceva împotriva șeicului sau împotriva celor care s-au asociat cu el. După asta, s-au difuzat o mulțime de informații despre șeic și partizanii lui, la radio și prin reviste. Apoi am auzit știrea că s-a mutat împreună cu familia de la Jalalabad la Kandahar; au dat chiar și numele satului unde locuiește împreună cu familia. Am fost mirați să citim într-un ziar englezesc că America a trimis o forță multinațională de 1 000 de mercenari în Pakistan, pentru a încerca să-l prindă pe șeic sau pe domnul Atef⁹.

Din toate acestea am înțeles că se desfășoară un război, că situația e periculoasă și că oricine se asociază cu *hadji* (conducătorul), oricare i-ar fi poziția și naționalitatea, își asumă riscuri. Am văzut doar cum forțele americane trec la operații de răpire împotriva oricui amenință securitatea națională americană și pe cetățenii lor și am văzut că atunci când au arestat într-un sat de la frontieră un pakistanez în timp ce dormea, acesta din urmă s-a trezit de dimineața la Washington.

Recomandarea pe care o fac fraților mei din Africa de Est e să nu trateze cu ușurință problemele de securitate, căci trebuie să știe că am devenit acum prima țintă a Americii. Și mai trebuie să știe că există o activitate (intensă) a serviciilor de informații americane, kenyene și egiptene la Nairobi, urmărind să afle numele și domiciliul membrilor asociați cu șeicul, deoarece americanii știu că tinerii care trăiau în Somalia și care sunt membri ai celei șeicului sunt cei care i-au ucis pe americani în Somalia. Și mai știu că, de vreme ce Kenya era calea de acces principală pentru acești membri, trebuie neapărat să existe un centru în Kenya. Ahmed (Tawi) mi-a spus că o să vorbească la Taysir despre niște schimbări, de vreme ce sintem cu adevărat amenințați. Problema noastră cea mai mare e că securitatea e foarte slabă. I-am spus că rețeaua s-ar bucura dacă ar exista schimbări, de vreme ce sintem sută la sută convinși că agenții kenyeni ne cunosc existența și că situația securității noastre e foarte proastă.“

Autorul acestui document înțelegea situația destul de bine. La două zile după ce i se percheziționează locuința, Wadih al-Hage, întors din Afghanistan, este chemat de poliția kenyană, care-i face aceeași recomandare imperativă ca și soției lui: „Plecați din Kenya“. Ceea ce va și face o lună mai târziu, în septembrie 1997, fără să-și facă griji în legătură cu întoarcerea lui în Statele Unite; afacerea pare a fi înmormintată. După părerea experților americani în lupta antiteroristă, trimiterea lui Wadih al-Hage în Statele Unite fără urmări era o strategie pentru spargerea celulei lui Usama bin Laden din Nairobi, la puțină vreme după constituirea ei.

Întorși în Statele Unite, cuplul al-Hage și cei șapte copii ai lor se stabilesc într-o periferie din Arlington, unde Wadih al-Hage își găsește de lucru într-o prăvălie de articole pneumatice, *Loane Star Tire Store*. Familia își reia traiul obișnuit fără probleme; copiii merg la o școală musulmană și toți se duc, în fiecare vineri, la moschee. În comunitatea lui, Wadih al-Hage e socotit aproape un imam; i se întâmplă să conducă rugăciunea. E respectat, iar arestarea lui, survenită o lună mai târziu, va fi o surpriză generală. În asemenea măsură, încît prietenii lui americani se vor oferi să strângă banii necesari pentru cautiune.

La două săptămîni după atentatul de la Nairobi, Wadih al-Hage se află cu adevărat de data aceasta în ghearele FBI, astfel încît „Frația“ lui Usama bin Laden începe să se neliniștească; FBI interceptează mesaje ale cercurilor islamiste americane care afirmă că „*Food and Beverage Industry* din America se interesează de aproape de rețelele bin Laden“, o aluzie abia deghezată la FBI.

La 15 septembrie 1998, al-Hage depune mărturie în fața comisiei și afirmă că nu știa de moartea lui al-Banshiri, după cum declară că nu-l cunoaște nici pe Odeh și nici pe alți apropiați ai lui Usama bin Laden. Acuzat de sperjur, e arestat, apoi inculpat pentru a fi conspirat la „uciderea americanilor“.

Episodul cu al-Hage este revelator pentru importanța Africii în rețelele lui Usama bin Laden. Se descoperă astfel că Africa de Est este aleasă de Usama bin Laden pentru a ascunde explozibil și pentru a recruta sinucigași (de altfel, se va duce el însuși în Zanzibar, în 1992). Nici Africa francofonă nu e dată uitării de Usama bin Laden, căci poartă corespondență cu persoane din Niger și Ciad.

La nord, împreună cu prietenii lui egipteni, bin Laden vrea să supravegheze traficul maritim dinspre extremitatea sudică a Africii. Amenință cu acțiuni teroriste vapoarele care trec prin Marea Roșie și antrenează echipe de teroriști pentru operațiuni

kamikaze în baze din Yemen și Insula Socotora. Amenințări care, în cele din urmă, se vor concretiza.

În octombrie 2000, un nou atentat spectaculos zguduie opinia publică americană. Vasul *USS Cole*, un distrugător de 154 de metri, lansat la 8 ianuarie 1996, și echipajul lui de 300 de oameni fac escală la Aden, în Yemen, pentru a se aproviziona cu carburant, înainte de a se îndrepta spre Golful Persic, unde nava e așteptată pentru a întări dispozitivul flotei a cincea, a cărei misiune este de a pune în aplicare embargoul împotriva Irakului. Joi, 12 iunie, la ora 12.15, în timp ce echipajul se află în alarmă Bravo, cota maximă de alarmă în marina americană, strecurându-se discret în manevrele remorcherelor care conduc nava în Portul Aden, o mică barcă pneumatică plină cu exploziv se aruncă în vasul american. Explozia provoacă o gaură de 12 m pe 12 m în flancul stâng al cocii, între cele două săli ale mașinilor, cea din față și cea din spate. Bilanțul e tragic: 17 morți și 38 de răniți, una dintre cele mai mari pierderi pentru forțele americane de la atentatul asupra cazărnilor US Air Force din Arabia Saudită, ce avusese loc în 1996.

Primele concluzii ale celor 100 de anchetatori FBI care s-au deplasat la Aden după explozie sînt îngrijorătoare: teroriștii erau bine informați în privința procedurilor de intrare în port și au pus în acțiune un dispozitiv împotriva căruia era, practic, imposibil de reacționat: în momentul atentatului, vasul *USS Cole* era deosebit de vulnerabil. Încarcătura, acționată de cei doi membri ai comandoului sinucigaș, era de cel puțin 180 de kilograme de TNT. Cum se întimplă adesea, fragmentele de detonator permit, în cele din urmă, să se descopere „îscalitura” teroriștilor, dar vor trece săptămîni sau chiar luni pînă ce specialiștii din laboratoarele poliției vor ajunge la o concluzie.

Dacă FBI e încă foarte rezervat în privința acestui atentat, poliția yemenită, în schimb, a făcut unele dezvăluiri, reconstituind faptele în mod parțial. După mărturisirile vecinilor din cartierul Medinat Ash-Shab, unde se aflase prima ascunzătoare a grupului, comandoul muncise mult la barcă, folosindu-se de o instalație de sudură. La cîteva săptămîni după ce pregătise barca, banda de teroriști se instalase în cartierul rezidențial Kud Namir, acolo unde poliștii aveau să găsească resturi de explozibil. În ziua dinainte stabilită, vor sosi alte două comandouri, care îl vor ajuta pe primul să pună barca la apă, sub un pod, într-un alt cartier din Peninsula Micul Aden, vizavi de radă. Pomînd pe mare în cea din urmă călătorie a lor, teroriștii îi vor cere în mod straniu unui

puști de 12 ani să le păzească mașina, pentru câțiva riali... Mărturia copilului va face posibilă reconstituirea pistei; poliția va scoate mașina abandonată și purtând o falsă plăcuță de înmatriculare yemenită, descoperind adresele a cel puțin alte 5 ascunzători, precum și elemente ale unor costume de scufundători.

Cîteva săptămîni mai tîrziu, un document publicat în arabă, pe cit se pare în cercurile islamiste egiptene, va dezvălui că atentatele costaseră 5 000 sau 10 000 de dolari, subliniind faptul că luptătorii djiihadului nu trebuie să fie bogați ca să se lupte cu unchiul Sam (cf. Documentul 25).

Președintele yemenit Ali Abdallah Saleh va declara mai întîi că în Yemen nu se află nici un fel de terorist. Însă pentru Washington și experții americani în lupta antiteroristă, umbra sauditului începe să se profileze. Într-adevăr, Yemenul nu e o *terra incognita* pentru Usama bin Laden. De mult timp el își avea aici punctele lui de legături, rețelele, prietenii, pînă și cîteva societăți comerciale, conduse adesea de foști luptători în Afghanistan. În 1992, simpatizanții săi încercaseră să arunce în aer la Aden un hotel locuit de soldați americani.

Există bănuieli întemeiate care-l incriminează pe Usama bin Laden și care vor fi confirmate de informații strînse în exclusivitate de agenții de informații din Afghanistan.

Cu cîteva zile înainte de atentat, o întrunire ținută în Afghanistan adunase la unul din Cartierele ei Generale nucleul dur al „Frației”: Usama bin Laden, doctorul Zawahiri și Rifai Taha, organizatorul atentatelor de la Luxor împotriva turiștilor. Considerat astăzi unul dintre oamenii puternici ai „Frației”, din cauza dublei lui imagini, de teoretician intelectual și de „tehnician operațional”, Taha le-ar fi amintit atunci conducătorilor „Frației bin Laden” că mișcarea lor nu se manifestase de luni întregi și că era necesar să se gîndească la unele acțiuni ca reacție la evenimentele dramatice din Orientul Mijlociu; într-adevăr, situația era extrem de încordată între Ehud Barak, premierul israelian, și Yasser Arafat, neexistînd premisa nici unui compromis, iar cele două comunități, evreiască și arabă, se înfruntau cu violență pe teren. Astfel încît, în cursul acelei întruniri, trebuia să se ia hotărîrea organizării unei serii de atentate în Egipt, îndreptate împotriva americanilor din cauza sprijinului necondiționat acordat de Washington Israelului. Și, într-adevăr, unul dintre suspecții în cazul atentatului împotriva vasului *Cole* mărturisise anchetatorilor yemeniți că fusese antrenat în Bosnia și în Afghanistan de organizația lui Usama bin Laden.

Un alt acuzat, Fahdal Quoso, a recunoscut că a primit bani pe aceeași filieră: trebuia să filmeze atentatul, pentru ca pelicula să fie utilizată ulterior în scopuri de propagandă. Șeful operațional al rețelei, Mohamed Omara Harazi¹⁰, este un specialist în explozivi, înregistrările comunicațiilor telefonice mobile dovedind că echipa lui menținea contacte cu rețelele lui Usama bin Laden din Somalia, Eritreea, Kenya și Tanzania. Și asta în timp ce tot ei încercau să recruteze islamisti din cartierul newyorkez Brooklyn. Autoritățile judiciare americane au dovada că unul dintre șefii militari ai „Frației bin Laden”, Tufik al-Atach, îi ordonase încă din mai 1999 lui Jamal al-Badawi – unul dintre suspectii arestați în Yemen – să cumpere două bărci. Acestea erau destinate să devină adevărate bombe îndreptate împotriva navei de război americane.

NOTE

¹ Ar fi interesant de notat că, nouă luni înaintea acestor atentate, mai multe servicii de informații occidentale, și mai cu seamă cele americane, fuseseră informate despre o amenințare teroristă împotriva ambasadelor americane din Africa. La originea acestor informații se aflau convorbirile telefonice ale unui egiptean, Mustafa Mahmud Ahmed, înregistrate cu cîteva luni în urmă.

² Autorul a stat de vorbă de mai multe ori cu acest jurnalist (Nota editorului francez).

³ La 21 octombrie 2000, Ali Mohamed și-a recunoscut, în cele din urmă, vinovăția în timpul judecării acestui caz de către un tribunal american.

⁴ Această operațiune purta numele de *Kenbom & Tanbom*, după numele locurilor lovite de atentate, și ea a reprezentat cea mai mare desfășurare de personal FBI în străinătate din întreaga istorie a Biroului Federal de Investigații. Anchetele vor duce la audierea a peste 1 000 de martori.

⁵ Al-Owhali este unul dintre autorii atentatului împotriva ambasadei din Nairobi. Fusese fotografiat în tabăra de la Khost, în timpul conferinței de presă a lui Usama bin Laden, cînd acesta își lansase vestita *fatwa* împotriva americanilor. Avînd legături cu islamistii algerieni și comorienți, al-Owhali le promisese algerienilor că-i va ataca și pe francezii din Nairobi (potrivit informațiilor pe care le-am cules de la unii islamisti bine informați).

⁶ Al-Hage ar fi folosit, după cum susține actul de acuzare american, și următoarele pseudonime: Abdus Sabbur, Abd-al-Sabbur, Norman și Wa'da Norman.

⁷ Al-Banshiri era unul dintre presupușii înalți comandanți ai organizației *al-Qaida*.

⁸ Unii islamisti răspindesc zvonul că al-Banshiri nu s-ar fi înecat.

⁹ Mohamed Atef aparține celor mai apropiați discipoli ai lui Usama bin Laden.

¹⁰ După părerea serviciilor de informații yemenite, adevăratul său nume ar fi fost Abdul Rahman Hussein Mohamed al-Safani. El ar fi avut legături, pentru a beneficia de sfaturile lor, cu vechi membri ai rețelei lui Wadi Haddad, unul dintre durii OEP în momentul în care s-a declanșat *Septembrie negru*; Wadi Haddad este cel care l-a recrutat pe Carlos (cf. lucrarea noastră *Carlos, dosarul secret, op. cit.*).

Ținta: bin Laden!

La sfârșitul anului 1998, Usama bin Laden acceptă să-l primească într-una dintre ascunzătorile sale afgane pe Rahimullah Yusufzay, un jurnalist pakistanez de la cotidianul *The News*. Cînd, în 1999, l-am întîlnit pe Yusufzay la Peshawar, acesta spera ca sauditul fugar să reia contactul cu el, pentru o nouă întîlnire...

După cîteva ore de drum prin deșert, jurnalistul îl întîlnește, în sfîrșit, pe Usama bin Laden instalat într-o mică tabără de trei corturi. Usama bin Laden îl încredințează că e sănătos, contrar zvonurilor care circulă. Nu are cancer, îi place să călărească și se ocupă și de familia lui: soțiile și copiii săi. Odată terminate întrebările de politețe convențională, Usama bin Laden, care ține un Kalasnikov pe genunchi și-și întărește fiecare frază cu cite o binecuvîntare, intră direct în subiect: „Dacă faptul că îndemn la dji-had împotriva evreilor și americanilor pentru eliberarea Moscheii al-Aqsa și a Sfintei Qaba e considerat drept o crimă, să lăsăm atunci pe seama istoriei grija de a mă categorisi drept criminal.”

Tonul a fost dat... Usama bin Laden explică acum că activitatea lui este aceea de a sensibiliza credincioșii și, slava Domnului, unii dintre ei îl ascultă. Spusele lui sînt antiamericane, dar el nu revendică atentatele comise la Nairobi și Dar es Salaam: îi felicită numai pe aceia care le-au comis. Cît privește moartea soldaților americani în Somalia, Usama bin Laden recunoaște cu cinism: „Dumnezeu mi-e martor, moartea soldaților americani ne-a uns pe inimă.”

La 22 decembrie 1998, Usama bin Laden primește un alt jurnalist, pe Yamal Ismail, un palestinian care scrie în *Newsweek*¹. Sauditul îi are, alături de el, pe doi dintre fiii săi, dar se plînge că o parte din familia lui nu a putut să i se alăture în Afghanistan. Continuînd să strîngă în mîini Kalasnikovul pus pe genunchi și invocîndu-l pe Dumnezeu, Usama bin Laden declară: „Nu eu am dat ordine (pentru atentatele din Africa de Est), dar sînt foarte mulțumit de ce li s-a întîmplat americanilor acolo... Dacă ame-

ricanii ucid copii mici în Palestina și dacă americanii omoară nevinovați în Irak, iar dacă majoritatea americanilor îl susțin pe acel președinte rătăcit², asta înseamnă că poporul american se află în război împotriva noastră, iar noi avem dreptul să-l luăm drept țintă... Înțelepții credinței au proclamat o *fatwa* împotriva oricărui american care-și plătește impozitele către stat. Acesta devine ținta noastră pentru că sprijină mașina de război americană declanșată împotriva națiunii musulmane."

Nici o ambiguitate... Asemenea unui profet din vremurile de demult și unui acuzator, Usama bin Laden arată dușmanul cu degetul. Dar nu-și mănjește mâinile decît pe jumătate, de vreme ce nu finanțează nimic. Nimic din discursul său nu seamănă cu o directivă sau cu o chemare la arme. Își cruță imaginea, aceea a unui gînditor care inspiră fără să poruncească. În asta stă toată forța lui.

Rudimentar, cum este în ultimele două declarații, și pe înțelesul majorității militanților, adesea prea puțin instruiți, discursul lui Usama bin Laden poate fi și mai elaborat, pentru a fi pe placul unei alte categorii de simpatizanți: intelectualii fundamentalisti. Pentru ei, Usama bin Laden declară: „Nimănui nu-i pasă că americanii au arme de distrugere în masă. Dar toată lumea e de acord ca statul evreu să dispună de același gen de arme! Iar dacă o țară musulmană cum e Pakistanul încearcă să se apere împotriva hegemoniei hinduse în Asia de Sud, se recurge la orice pentru a o împiedica. Noi, noi nu socotim că e o crimă dacă încerci să ai arme nucleare, chimice sau biologice (cf. Documentul 26, *n.a.*). Țara noastră sfîntă e ocupată de forțele americane și israeliene. Avem dreptul să ne apărăm și să ne eliberăm Țara Sfîntă."

La 4 noiembrie 1998, călcînd pe urmele comisiei din New York care fusese înființată la începutul anului, procurorul federal Mary Jo White³ din districtul sudic al statului New York începe o acțiune judiciară împotriva lui Usama bin Laden; „cruciada" anti-americană a sauditului a mers prea departe. Într-un act de acuzare de 50 de pagini, magistratul declară începerea urmăririi generale împotriva lui Usama bin Laden, șeful organizației, a lui Mohammed Atef și a altor 12 islamiști pentru apartenența lor la *al-Qaida*. Documentul acuză organizația *al-Qaida* de a fi desemnat ambasadele americane din Kenya și Tanzania drept ținte, precum și bazele militare din Somalia și Arabia Saudită. Organizația mai e acuzată că antrenează și ascunde teroriști, că strînge fonduri pentru a finanța astfel de acțiuni violente și că îndeamnă la uciderea americanilor.

„La 23 august 1996, Usama bin Laden a semnat și publicat în Munții Hinducuși din Afghanistan o declarație de djihad intitulată: Mesajul lui Usama bin Laden către Frații săi musulmani din lumea întreagă și cu deosebire din Peninsula Arabia, declarație de război sfânt împotriva americanilor care ocupă pământul celor două sfinte moschei; expulzarea ereticilor din Peninsula Arabia... Declarația de război afirmă că trebuie unite eforturile în vederea uciderii americanilor și îi încurajează pe toți musulmanii să se alăture djihadului împotriva dușmanului american.“

Numai câteva informații sumare despre angrenajul operațiunilor și câteva arestări ori dezertări ale unor executanți au permis înțelegerea, cel puțin parțială, a felului cum funcționează mecanismul „Frației lui bin Laden“. Așa cum s-a întâmplat în timpul anchetei din Kenya, când evenimente neașteptate sau nesperate i-au luminat uneori pe anchetatori. Și tot cam atunci, de pildă, în timpul unei audieri cu ușile închise, un informator purtând numele de CS-1 (*Confidential Source nr. 1*)⁴ recunoaște că a fost implicat în atentatele din Africa și accepta să depună mărturie împotriva lui Usama bin Laden și a opt dintre complicitii săi.

Arestarea lui Mandu Mahmud Salem în Germania, un locotenent al lui Usama bin Laden, le-a furnizat anchetatorilor dovezi privind gradul de dezvoltare a „Frației lui bin Laden“ în Palestina. După părerea lui Salem, supranumit Abu Hajar în sinul organizației și considerat ca fiind directorul financiar al lui Usama bin Laden, ex-sauditul își constituise organigrama cu mult înainte de a se duce în Afghanistan. Dispozitivul său prevedea mai cu seamă recurgerea la executanți islamisti recrutați din Indonezia, Filipine și din Insulele Comore. Dar în spatele acestor naivi deveniți „came de tun“, necalificați, se aflau adevărații profesioniști ai terorismului: foști șefi palestinieni proveniți din grupurile FPLP-CG ale lui Ahmed Jibril. Aceștia, intrucitva demobilizați din cauza vârstei înaintate a patronului lor, aflat acum în retragere, abia așteptau să se pună iar pe treabă. Nefiind islamisti fundamentalisti, dar fiind toți musulmani și atașați cauzei palestiniene, acești militanți experimentați au constituit adevărate celule în adormire gata să intervină. Pentru a nu neglija componenta ideologică atât de dragă acestor vechi combatanți, Usama bin Laden a adăugat atunci programului său și lupta împotriva evreilor.

Confruntate cu „cruciada“ antiamericană a lui Usama bin Laden, Statele Unite au elaborat în urma amenințărilor și a decretelor (*fatwa*), un dispozitiv de evaluare și de sistematizare

a riscurilor. O veritabilă „celulă bin Laden“ a reușit, printre altele, să urmărească pas cu pas tranzacțiile din conturile bancare cunoscute ale miliardarului. Celula își prezintă activitatea zilnic în fața Consiliului Național de Securitate de la Casa Albă.

O altă instituție americană, NSA (*National Security Agency*), înființată în 1952 și avîndu-și sediul la Fort Meade, în statul Maryland, nu departe de Washington, joacă și ea un rol hotărîtor în lupta împotriva terorismului.

Condusă de un aviator, locotenent-generalul Michel Hayden, NSA este organizația specializată în protecția sistemelor de informații și de comunicații americane, dar mai are și misiunea de a strînge informații din străinătate și de a le analiza. Conceperea sau „spargerea“ codurilor secrete, precum și analizarea documentelor scrise în diferite limbi, chiar și a celor mai neobișnuite sau neimportante, în aparență, sînt doar cîteva dintre sarcinile NSA, și anume cele ale secției SIGINT (*Signal Intelligence*). Cele mai multe dintre discuțiile purtate de Usama bin Laden și de locotenenții săi fac astfel obiectul unor rapoarte detaliate, mai cu seama convorbirile prin satelit. NSA are mai multe mii de colaboratori specializați în interceptare în diferitele țări arabe și care supraveghează permanent undele prin sisteme de ascultare fixe sau nu. Filtrele funcționează cu cuvinte-cheie și permit ca vreo 30 de calculatoare dotate cu sisteme de recunoaștere vocală să efectueze o primă triere în haosul hertzian care îmbicsește atmosfera de cînd au apărut telefoanele celulare și de cînd marele public are acces la telefonie prin satelit. Cuvinte precum *djihad*, *rachete*, *arme chimice* sau nume de persoane pot declanșa automat înregistrarea. Aceste mesaje vor fi apoi analizate de traducători și autentificate de alte computere, specializate în depistarea timbrului sau a inflexiunilor vocale. Ca o completare a sistemelor de ascultare, supravegherea fotografică este, de asemenea, posibilă datorită sateliților *Photint* (*Photo Intelligence*), care pot, prin acuratețea imaginilor obținute, să redea ceea ce se întîmplă la cîteva zeci de centimetri de sol. Acești sateliți-spioni, înzestrați cu „vedere“ au apărut în anii '70, purtînd numele de cod Kennan. „Ochii“ acestor sateliți din seria KH11 și KH12 se mișcă în jurul Pămîntului pe o orbită eliptică, la o altitudine maximă de 400 de kilometri și minimă de 240 de kilometri. Avantajul acestor sateliți față de predecesorii lor este că funcționează în timp real, adică „în direct“, ca o cameră de televiziune, mai puțin atunci cînd trec prin dreptul norilor, care-i „orbesc“ temporar. Numai că sateliții aceștia costa

peste o jumătate de miliard de dolari fiecare și, din 1976, Statele Unite n-au lansat decît 7. Sînt aceiași care au contribuit la înfrîngerea lui Saddam Hussein în timpul Războiului din Golf. Probabil că pînă acum au și făcut fotografii ale diverselor ascunzători din Afghanistan ale lui Usama bin Laden.

Pe 9 iunie 2000, într-un raport de 64 de pagini, Paul Bremer, președintele comisiei speciale a Congresului înstituite după atentatele împotriva ambasadelor americane din Africa de Est, recomandă președintelui Clinton să încredințeze pe viitor armatei, și nu FBI, lupta împotriva terorismului pe teritoriul american. În plus, raportul mai propune ca toți studenții străini, veniți, între altele, din țări precum Grecia sau Pakistan, să fie riguros verificați. Și ca ultim punct, Bremer sugerează ca CIA să-și modifice criteriile de recrutare, pentru a se putea infiltra mai ușor în organizațiile teroriste.

Pentru experți însă, cel mai catastrofal dintre scenarii ar fi, de pildă, ca Usama bin Laden să poată trimite o rachetă asupra Washingtonului. Extremiștii islamiști visează, firește, să poată materializa o astfel de amenințare și se pregătesc pentru aceasta. Care este situația? Dispun țările occidentale de un scut antirachetă care să le poată apăra în caz de agresiune? Cele mai multe dintre studiile existente afirmă faptul că trebuie să detectezi racheta în primele 5 minute după ce a fost lansată și s-o distrugi în următoarele 5. Strategii de la Pentagon, Ministerul american al Apărării, se așteaptă intrucîtva la această amenințare din partea națiunilor așa-numite de ei *rogue states*, „state în afara legii”, printre care figurează Irakul, Iranul, Libia, Coreea de Nord sau Afghanistanul. Amenințarea teroristă este de aceeași natură ca și cea creată de aceste *rogue states*, iar relativa ineficiența a rachetelor Patriot împotriva rachetelor Scud, mecanisme destul de primitive totuși în timpul Războiului din Golf, a determinat Statele Unite să conceapă sisteme de apărare antirachetă mai performante. Acest scut are ca obiectiv, în primul rînd, interceptarea rachetelor cu rază scurtă de acțiune; realizarea unui sistem de apărare împotriva rachetelor intercontinentale a fost începută de Bill Clinton sub numele NMD (apărarea națională antirachetă)⁵. Numai că acest proiect destinat să apere țara va costa nimica toată: doar 60 de miliarde de dolari pentru vreo 200 de „vectori” (alte rachete) instalate în Alaska și Dakota de Nord!

Pentru moment, așa-numitele *rogue states* sau organizațiile teroriste nu au posibilitatea de a fabrica rachete cu o rază de

acțiune indeajuns de mare pentru a atinge Statele Unite, dar americanii vor să prevină acest lucru.

În ceea ce privește Franța, Marea Britanie și Germania, acestea au pus la punct o nouă rachetă de croazieră aer-sol care ar putea rezolva problema interceptării. Racheta în cauză, numită SCALP, are o rază de acțiune de 250 de kilometri, ține seamă de relief și e ghidată de un satelit de telecomunicații. Cu o încărcătură obișnuită, ar putea distruge rampa de lansare a unei baze teroriste.

Numeroși diplomați occidentali angajați în dezbaterile asupra cursei înarmărilor, pe care proiectul scutului antirachetă a deschis-o în mod inevitabil, își pun totuși o întrebare: vor fi tentați teroriștii să recurgă la arme convenționale, inclusiv la rachete, câtă vreme ceea ce caracterizează terorismul e tocmai faptul că recurge la metode și la arme imprevizibile, putînd apela, la o adică, chiar și la luptători fanatici, gata să-și dea viața pentru a-și atinge scopurile?

NOTE

¹ În iulie 2000, acest jurnalist a publicat în tiraj redus textul interviului cu Usama bin Laden și cu al-Zawahiri.

² Bill Cinton, personajul unei farse de prost gust, împreună cu Monica Lewinsky.

³ Această specialistă în operațiuni de tip mafiot a urmărit mai multe dintre „familiile” newyorkeze.

⁴ Martorul acesta a ieșit din anonimat la 6 februarie 2001, în timpul procesului rețelei lui Usama bin Laden la New York. Acest sudanez de 34 de ani, Djamal Ahmed al-Fadl, alias CS-1, a relatat aventura sa în organizație, începută într-o moschee din Brooklyn, în 1988, și terminată cu angajarea în djihadul din Afghanistan. A mai arătat că scopul organizației *al-Qaida* e de a instaura califatul în toate țările arabe. În timpul interogatoriului pe care i l-a luat procurorul Patrick Fitzgerald, al-Fadl a susținut că a depus un jurământ de fidelitate față de emirul Usama bin Laden în 1989; ba chiar a fost al treilea care a semnat *bayat-ul*.

Marturia sa va permite parțial descifrarea organigramei organizației lui Usama bin Laden, structurată în comitee de finanțe, militare, de decrete (*fatwa*) sau de deplasări.

Comitetul media era condus de un militant cunoscut sub numele de Abu Mussa „Reuters”, după numele celebrei agenții telegrafice de presă!

Implicată în rețeaua *al-Qaida* încă de la înființarea ei, sursa CS-1 a mai dezvăluit că organizația s-a mutat în Sudan pentru că, după plecarea rușilor din Afghanistan, „nu mai era mare lucru de făcut”; Sudanul însă era mai aproape de lumea arabă, iar Frontul Național Islamic, venit de curînd la putere, era dispus să-i ajute.

⁵ Noul președinte american George W. Bush a făcut din aceasta piatra de temelie a politicii sale în domeniul apărării.

Usama bin Laden și arabii

Usama este, fără îndoială, inamicul public numărul 1 al americanilor, dar nu numai atât... A nu vedea în el decît un „bancher al djihadului” sau o căpetenie a legiunii islamice ar însemna să uităm că el este, înainte de toate, saudit, chiar dacă i s-a retras cetățenia și, în plus, a devenit un opozant virulent al regelui Fahd. Anti-americanismul lui nu este – conform propriilor spuse și celor ale apropiaților săi – decît o consecință directă a ceea ce Usama bin Laden denunță ca fiind „alianța blestemată a Riyadhului cu Washingtonul în timpul Războiului din Golf”. Opoziția față de puterea saudită este un motor deosebit de puternic al comportării sale. Deslușind mai bine acest aspect al personalității lui, putem înțelege cum și de ce sauditul s-a angajat în cruciada antiamericană, pe care o consideră pe deplin îndreptățită și întemeiată.

De-a lungul anilor, în mare parte din cauza supravegherii din ce în ce mai stricte a disidenților în Arabia Saudită, dar și ca urmare a fugii lui Usama bin Laden în Sudan și în Afghanistan, și alți rebeli saudiți aflați în exil la Londra, dintre care unii foarte apropiați lui Usama bin Laden, au devenit, în străinătate, susținători ai miliardarului hăituit. Exilații aceștia au început și ei să denunțe, în mijloacele de comunicare în masă engleze, „deriva monarhiei wahhabite”.

Cel mai important, dar și cel mai misterios dintre acești emișari ai lui Usama bin Laden, este Khaled al-Fawaz, un omuleț rotofei, cu o față plăcută și o barbă grijuliu tăiată. Simpatice și zămbitor, purtînd totdeauna costumul tradițional, sauditul acesta de 40 de ani, care s-a instalat la Londra în 1994, nu vorbea o boabă de engleză cînd a sosit în Marea Britanie. Astăzi, într-o engleză elegantă, el exprimă gîndirea lui Usama bin Laden, cu multă răbdare și amabilitate, ca atunci cînd expune păreri greu de înțeles sau foarte greu de apărut în fața unui occidental, cum ar fi virtuțile legii islamice – *charia*. Khaled al-Fawaz este el însuși exemplul intelectualului strălucit angajat în lupta politică extre-

mistă, dar care nu se înfierbîntă niciodată și nu scapă din vedere firul unei demonstrații logice, menite să-i liniștească pe interlocutorii săi. Acest talent stă neîndoiește la originea succesului său la Londra, unde a jucat un rol important printre arabi, jurnaliști și oameni politici, pe lângă care s-a dovedit a fi un agent de influență ieșită din comun. Din casa lui modestă din cartierul londonez Dollis Hill, unde trăia alături de familia sa și unde m-a primit de mai multe ori, el s-a manifestat ca un adevărat purtător de cuvînt al ultimelor mesaje ale lui Usama bin Laden, pînă la arestarea sa de către Scotland Yard, în septembrie 1998. O arestare care, ținînd cont de concluziile importantei comisii juridice din New York, ar fi putut însemna pentru el și extradarea în Statele Unite, pentru a li se alătura lui Wadih al-Hage, Ramzi Yussuf și șeicului Abdul Rahman de la moscheea din Brooklyn. Într-adevăr, legăturile lui Khaled al-Fawaz cu Usama bin Laden nu sînt puse la îndoială de nimeni; el însuși le revendică fără nici un ocol.

Înainte de arestarea sa de către Scotland Yard, Khaled al-Fawaz susținea că ruptura definitivă dintre bin Laden și monarhia wahhabită intervenise în 1990, o dată cu Războiul din Golf și cu sosirea militarilor americani și occidentali – „necredincioși” – în Arabia Saudită. Această „invadare a Țării Sfinte” de către soldații străini reprezenta pentru Usama bin Laden nu doar vînzarea suveranității regatului, ci chiar apostazie curată. După părerea lui Khaled al-Fawaz, chiar dacă Usama bin Laden a fost o vreme aliatul Washingtonului, pe vremea cînd a organizat djihadul împotriva Armatei Roșii, astăzi îi judecă aspru și fără drept de apel pe americani, căci i-au inspirat „oroare” după ce i-a văzut pe prima pagină a tuturor revistelor, pe ecranele televizoarelor din toată lumea cum, înarmați, au călcat în picioare pămîntul sacru al Arabiei¹. Khaled al-Fawaz, reluînd în parte cele spuse de Usama bin Laden în declarația sa de război adresată Statelor Unite, afirma că, pînă atunci, Arabia Saudită nu lăsase nici un soldat nemusulman, și cu atît mai puțin o femeie-soldat, să pună piciorul pe pămîntul ei sacru, cum au îndrăznit să facă americanii... Numai umorul usturător al lui Usama bin Laden și al emisarilor lui din Europa mai temperează descrierea corpului expediționar american drept „o șleahță de neajutorați, incapabili să supraviețuiască în deșert fără sticle de apă minerală”. Pentru Usama bin Laden, provocarea Statelor Unite este de neiertat, iar „trădarea regelui Fahd, istorică”.

Usama bin Laden e conștient că argumentul acesta e șubred și că poate fi folosit numai în Arabia Saudită și, chiar și aici, numai

În cercurile restrinse ale opozanților. Mai mult, demonstrația aceasta este perimată, de vreme ce prezența americană în Arabia Saudită durează de 10 ani², fără a fi provocat nici cea mai mică reacție populară, cu atât mai mult cu cât pericolul irakian e subliniat întruna. Pentru a sensibiliza mass-media internațională și pentru a încerca să-i cîștige de partea cauzei lor pe oamenii politici arabi, opozanții regelui Fahd și simpatizanții lui Usama bin Laden au pus la punct un discurs convingător, bazat pe argumente religioase și juridice. Pentru Khaled al-Fawaz, concluzia acestei îndelungi argumentări e simplă – regele Fahd trebuie să abdice: „Monarhia saudită a ajuns în afara legii: nu mai respectă principiile fundamentale ale *chariei*. Prima exemplificare a trădării se bazează pe natura universală a legii islamice: *charia* fiind unică, ea nu poate fi nici modificată, nici ocolită în fel de fel de variante. Dar ceea ce se vede e că regimul saudit aplică legi islamice diferite, după împiricini... Există o *charia* pentru străini, una pentru muncitorii imigranți, una pentru militari, una pentru tagma religioasă și, evident, una pentru membrii familiei regale, adaptată mai cu seamă pentru fărâdelegile lor... Aceste forme diferite și oportuniste ale *chariei* nu au alt motiv de a exista decît acela de a proteja familia regală și pe demnitarii regimului, care se fac în permanență vinovați de corupție, furt, tănuire și alte delictе, toate osîndite și pedepsite de legea islamică. Situație ce e de ajuns pentru a pune în afara legii regimul saudit: simplul fapt că acesta din urmă aplică o *charia* modificată pentru a-și acoperi delictеle îl face ilegal din punct de vedere al islamului și îndreptățește alungarea lui...”³

Pentru a face să circule mesajul său subversiv și pentru a se asigura de un sprijin internațional în planul lui de a-l răsturna pe regele Fahd, Usama bin Laden, devenit primul dintre „cruciații” purificării regimului wahhabit, încearcă să-și asigure influența prin intermediul numeroaselor sale relații și a asociațiilor de cercetare și meditație. Cel mai activ și mai vizibil dintre aceste institute este ARC, *Advice & Reformation Committee*. Această organizație are ca obiectiv declarat consilierea în vederea realizării unei reforme a instituțiilor saudite și revendică, după cum susțin membrii ei, o acțiune nonviolentă. Pentru a feri populația saudită de represaliile pe care le-ar atrage în mod inevitabil o răscoală sau numai o simplă contestare a regimului, înțelepții din ARC propovăduiesc... dialogul oficial. Dar, înaintînd mascați în spatele acestui demers care, în aparență, respectă legea și ordinea, militanții ARC îi îndeamnă implicit pe cei mai radicali contestatari saudiți să răstoarne regimul.

Cei mai mulți dintre responsabili ARC nu fac, în realitate, altceva decât să instige la violență. Pentru a-i duce pe saudiți la insurecție, consiliul clandestin al înțelepților sau ulemalelor din ARC se sprijină pe legea islamică, și anume pe dreptul la djihađ. „Doctorii credinței” din ARC sînt categorici și se justifică astfel: „Doi musulmani pot avea o viziune diferită asupra uneia și aceleiași situații; e de ajuns ca aceste două viziuni să respecte deopotrivă *charia*”.

După părerea lui Khaled al-Fawaz, această referire la teologie îndreptățește recurgerea la violență, de vreme ce războiul sfînt este admis împotriva unui adversar dacă acesta a încălcat legea islamică. În numele a ceea ce ei definesc astfel drept un „temei de drept”, ARC și Usama bin Laden susțin așadar djihađul împotriva monarhiei considerate ilegale. „Reformatorii” își alimentează permanent acțiunea subversivă denunțînd privilegiile regelui și ale familiei lui, dar mai cu seamă legitimitatea acestuia. Folosind un discurs moderat și argumente religioase presupuse a se baza pe „învățătura”, de natură a-i impresiona pe militanții lor mai puțin instruiți, „reformatorii” întrețin astfel o rețea clandestină gata de orice sacrificiu. Acestor argumente religioase, Usama bin Laden le adaugă unele mai puțin savante, recurgînd la niște calcule uluitoare. Ex-sauditul explică răbdător, într-un interviu acordat unui jurnalist palestinian, că americanii le fură arabilor de 25 de ani 131 de dolari la fiecare baril de petrol.

După el, ar fi vorba de cea mai mare escrocherie din istoria omenirii... Usama bin Laden demonstrează: 30 milioane de barili pe zi produși de țările musulmane echivalează cu un cîștig de 4 050 milioane! În 25 de ani, „furtul” se ridică, așadar, la 37 000 miliarde de dolari. Ceea ce, după părerea rebelului, îl îndreptățește pe fiecare musulman – dintr-un miliard și două sute de milioane cîți există în lume – să ceară Americii 30 de miliarde de dolari. *Quod erat demonstrandum!* (În cadrul aceluiași interviu, Usama bin Laden i-a atacat pe conducătorii din Orientul Mijlociu „care și-au pierdut bărbăția” și a afirmat că femeile musulmane „ar refuza să fie apărate de niște curve de americance și evreice”).

Fără a intra în amănuntele acestor ecuații alambicate, Usama bin Laden încearcă să se apropie de o teză dragă celor din lumea a treia: jefuirea resurselor țărilor sărace de către capitaliștii occidentali. „Ca să ne silească să achităm dobinzile împrumuturilor, americanii au antrenat țările din regiune într-un cerc vicios, imposibil de depășit altfel decît prin voia lui Dumnezeu.”

După cum susțin membrii ARC aflați în exil la Londra, această rezistență secretă ar număra astăzi în Arabia Saudită mai multe zeci de mii de simpatizanți înarmați, majoritatea neidentificați de serviciile de securitate saudite. Khaled al-Fawaz, care a fost un reprezentant al ARC deosebit de activ în mass-media din Anglia până la arestarea sa, în 1998, susține că e o tradiție de beduin să ai arme multe, iar uneori arme grele, cum ar fi blindate mici, grijuliu întreținute de peste 40 de ani, baterii de apărare contraaeriană sau lansatoare de rachete antitanc. Rețeaua „reformatorilor“ ar fi, de asemenea, generos finanțată în secret de saudiți bogați, dintre care mulți apropiați ai familiei regale, dar care au ales să nu se manifeste deschis și să nu se exileze ca să poată îndemna la rebeliune și să grăbească schimbarea. Opozanții ar dispune și de mijloace de comunicare în masă, de un serviciu de informații și chiar de un tribunal. Toată această organizație insurecțională ar respecta cu strictețe *charia* și ar fi devotată trup și suflet lui Usama bin Laden, rebelul, în vederea răsturnării regelui corupt.

Această rețea subversivă, care inițial a fost o simplă mișcare de disidență saudită, orientată strict spre obiective de politică internă, a devenit, în viziunea lui Usama bin Laden, o mașină de război în plus, aflată în slujba luptei islamice de pe glob. Cu prilejul ultimei mele întâlniri cu Khaled al-Fawaz, în ianuarie 1998, la Londra, înainte de arestarea sa, acesta mi-a explicat cum lupta GIA din Algeria prefigurează întocmai ceea ce ar putea fi viitoarele înfruntări cu partizanii monarhiei saudite, și cum grupările armate ale rebelilor au studiat cu grijă metodele GIA. Această declarație a unuia dintre oamenii lui Usama bin Laden din Europa este cu atât mai puțin surprinzătoare, cu cât e de notorietate faptul că sauditul s-a interesat totdeauna îndeaproape de islamismul algerian. Între altele, a favorizat contacte discrete cu membrii simpatizanți ai GIA, la Londra, cărora le-ar fi propus la început să participe la stagii de formare în mai multe tabere din Pakistan. Unul dintre membrii foarte activi ai GIA, Mustafa al-Djezairi, s-a întâlnit cu Usama bin Laden în ascunzătoarea acestuia din Afghanistan, înainte de a fi ucis, în aprilie 1997, în timpul unei lupte din tabăra de la Jalozaï, ca urmare a unei înfruntări între două facțiuni.

Opoziția față de regele Fahd se integrează, așadar, pe deplin, astăzi în tezele răzvrătutului Usama bin Laden. Alungat din țara sa, decăzut din drepturile sale de cetățean, izgonit din Sudanul unde se exilase, amenințat întruna în munții Afghanistanului unde se ascunde, sauditul rebel a învățat să se slujească de tot ce-i este la

indemina. Îi place să semene confuzie și să încurce piste. Și izbutește, amestecând între ele cauzele pentru care luptă. Declarând război Statelor Unite și lansându-și „cruciada” antiamericană, pozează în militant al lumii a treia, anticapitalist și, în subsidiar, islamist, dar în realitate luptă indirect împotriva regelui Fahd. Susținând gruparea ARC și pe militanții ei, pozează în disident saudit, dar îi amenință mai cu seamă pe americani, pe care îi îngrijorează atitudinea propriilor aliați din Golf și, în final, seamănă panică. Membrii societăților petroliere multinaționale au coșmaruri, obsedați fiind de imaginile cu rafinării în flăcări sau de sabotarea petrolierelor.

Răspîndind zvonul că a ales GIA ca model de luptă pentru opoziția saudită, bin Laden pune monarhia saudită pe jâratic și lasă cancelariile europene să se teamă de ce poate fi mai rău, căci ce țară occidentală ar avea de câștigat văzînd Arabia Saudita destabilizată? Finanțînd școli coranice și moschei în Europa sau madrase la porțile Indiei, își afirmă voința de a crea sanctuare peste tot în lume, în slujba planurilor sale de acțiune subversive. Semănînd aceste confuzii cu abilitate, Usama bin Laden și-a depășit imaginea de saudit rebel și, ajutat și de complicitatea unor ziariști, a pus pur și simplu bazele „Frăției bin Laden”, o organizație clandestină cu mult mai interesantă decît muribunda *al-Qaida*. Pericolul reprezentat de „Frăția bin Laden” se află peste tot, mai ales din cauză că agenții ei sînt toți necunoscuți și nu-și trădează apartenența la ideile lui Usama bin Laden decît după ce-și îndeplinesc misiunea.

NOTE

¹ Contrar unei idei preconcepute, operațiunea „Furtună în Deșert” nu a fost exclusiv americană. Aliații și țările prietene au furnizat peste 245 000 de oameni corpului expediționar din Arabia Saudita și au contribuit cu 70 de miliarde de dolari la cheltuielile angajate de Statele Unite. Usama bin Laden și simpatizanții săi acuză pe față Statele Unite, care sînt o țintă ușoară, dar asta nu înseamnă că ei nu știu că întreaga planetă își dăduse acordul, Saddam Hussein punînd în pericol centrele mondiale de aprovizionare cu petrol. Cf. *La Guerre du Golf (Războiul Golfului)* de Thierry d'Artis și Jean Paul Croizé, Ed. Jean Picollec, 1991.

² Invazia Kuweitului de către Irak a început la 2 august 1990. Ajutorul american a fost imediat, cu toate că amploarea operațiunilor militare „Scutul” și „Furtună în Deșert” a pretins cîteva luni.

³ Interviu cu autorul la Londra, în noiembrie 1997.

11

„Frația bin Laden“

Marea întrebare pe care ne-o punem astăzi este dacă Usama bin Laden este sau nu șeful unui imperiu islamist terorist. Sau, dacă nu conduce un imperiu, este el doar un guru al unei mase de fundamentalisti extremiști? Sau, cum s-a spus de-atâtea ori, „bancherul“ terorii islamiste? Cu atât mai mult cu cât speculațiile referitoare la averea lui reală merg foarte departe.

Usama bin Laden e, în realitate, cu mult mai puțin decît toate astea și, în același timp, cu mult mai mult. E, înainte de orice, un remodelator al panislamismului, un federalizator care se ostenește să-i unească pe sîiți. Este șeful spiritual al acestei puternice „Frații bin Laden“ care pînă acum s-a manifestat doar prin acte sau tentative de acte teroriste. Nu are nici un post oficial în calitate de șef militar, ideolog sau șef religios, dar influența lui e profundă și reală. Nu pretinde nimic, dar totdeauna se găsește cîte un combatant care arde de dorința de a-i face pe plac. Nu dă niciodată directive precise, dar întotdeauna se găsește cîte un mudjahedin care să dea ascultare orbește la ceea ce el consideră a fi un ordin, ba chiar o ia înaintea dorințelor lui (cf. Documentul 27: represiunea nu înfrînge hotărîrea islamistilor). Ascultîndu-l sau citîndu-i declarațiile și decretele, observi că Usama bin Laden n-a comandat nici un atentat, dar totdeauna se bucură cînd americanii sînt loviți și o spune cu plăcere cui vrea să-l asculte; prin urmare, e atât de ușor să-i faci pe plac! (cf. Documentul 28.)

Pentru asta, e de ajuns să procuri cîteva kilograme de exploziv și să recrutezi cîțiva „buni musulmani“, gata să se sacrifice sau să trăiască în condiții mizerabile pînă la îndeplinirea misiunii, ca apoi să încerce să reintre în anonim, dacă nu cumva sînt prinși sau uciși înainte. Există un om mai puternic decît acela care nu are nevoie să pretindă pentru a obține și a cărui autoritate nu ar putea fi contestată, de vreme ce discipolii lui nu l-au întîlnit niciodată și nici nu-l vor întîlni, cei mai mulți dintre ei?

Cine sînt acești bărbați și femei care alcătuiesc armata lui din umbră și care dau chiar și puținul pe care-l au pentru a avea privilegiu să execute comenzile șeicului invizibil? Cum circulă informațiile și consemnele? De unde provin fondurile și cum sînt „spălate“, dacă e nevoie? Analiza informațiilor colectate cu ocazia unor acte recente de terorism islamic în Europa ne îngăduie să demontăm mecanisme adesea complexe și să înțelegem cum și de ce Usama bin Laden a putut și încă poate să se sprijine pe o rețea puternică, pe care nici măcar nu-i nevoie să o întrețină sau să o finanțeze el însuși: o rețea ce își este suficientă, devotată și puțin costisitoare, dacă nu chiar gratuită...

„Frăția bin Laden“ are două fațete: una ascunsă, alta la vedere... Cea mai cunoscută este, evident, cea asupra căreia s-au aplecat, sub focul reflectoarelor presei, serviciile secrete occidentale de luni de zile; adesea, aceleași informații se învîrt în cerc. Mare parte din informațiile disponibile sînt credibile, cu toate că deseori sînt speculative. Dar nu se poate ajunge la o mai mare precizie în dosarele antiteroriste ce s-au adunat în anii '80, privind mișcările palestiniene, sud-americane sau chiar pe Carlos.

Fața ascunsă a „Frăției bin Laden“, în schimb, alcătuită din zeci de mii de militanți, e încă și mai misterioasă prin însăși existența ei, de vreme ce majoritatea membrilor ei sînt necunoscuți sau clandestini. Dar, în mod paradoxal, se știe mai mult despre acest al doilea cerc, pe care s-ar cuveni să-l numim „rezerva“ lui Usama bin Laden, decît despre nucleul lui dur, deoarece de multă vreme cercurile islamiste au făcut obiectul unor studii aprofundate din partea diferitelor servicii de informații, atît în Europa, cît și în Statele Unite. Și tocmai această cunoaștere aprofundată a rețelelor extremiste panislamice permite o luptă eficientă împotriva lor.

Primul cerc al lui Usama bin Laden este, după toate aparențele, foarte restrîns. Diferitele mărturii ne permit să presupunem că se reduce la un număr de fideli care pot fi numărați pe degetele unei singure mîini. Cel mai căutat dintre ei, după Usama bin Laden însuși, este șeicul Tassir Abdullah, sau Abu Afez al-Masri al-Khabir, cunoscut și el de FBI sub numele de comandantul Atef sau Mohammed Atef. El ar fi, de fapt, șeful operațiunilor militare ale lui Usama bin Laden, post pe care l-ar fi împărțit cu Abu Ubaidah al-Banshiri, pînă la moartea acestuia, în 1996. Atef este, după părerea justiției americane, implicat în atentatele de la Nairobi și Dar es Salaam. Pe capul lui s-a pus o recompensă de 5 milioane de dolari în cadrul programului „Eroi“ al FBI¹. Un program de tele-

viziune „patriotică“, care-i îndeamnă pe cetățeni să furnizeze FBI elemente care să permită arestarea diferiților infractori.

Un alt apropiat al lui Usama bin Laden, șeicul Tassir, a asigurat securitatea în timpul întâlnirii cu jurnalistul pakistanez Rahimullah Yusufzay, de la *News*, din 22 decembrie 1998. În cadrul acestui interviu, Usama bin Laden căuta din cînd în cînd să-i obțină aprobarea, cînd era vorba de întrebări ce-l puneau în incurcatură. În februarie 1998, cu ocazia conferinței de presă pe parcursul căreia a anunțat crearea „Frontului Internațional Islamic al Djihadului împotriva Statelor Unite și a Israelului“, Usama bin Laden l-a prezentat pe șeicul Tassir ca fiind mina sa dreaptă. Îmbrăcat ca un demnitar afgan, purtînd barbă și turban, șeicul Tassir a devenit fără putință de tăgadă unul dintre pilonii „Frației bin Laden“. Format în poliția egipteană în anii '70, Tassir Abdullah a sosit la Peshawar în 1983 pentru a lua parte, ca și coreligionarii săi, la războiul sfînt. După cum susțin mai multe surse, pe vremea aceea era în relații strînse cu Abdallah Azzam, recrutorul-șef palestinian. După unii informatori, Tassir l-ar fi convins pe Azzam, care pe vremea aceea era student, să se înroleze. Și tot pe atunci, Tassir l-ar fi întîlnit pe Usama bin Laden.

Șeicul Tassir respinge, bineînțeles, acuzațiile americanilor privind implicarea sa în atentatele din Africa.

Și tot în acest prim cerc al șefilor îl întîlnim și pe doctorul Ayman al-Zawahiri, unul dintre fondatorii și animatorii organizației egiptene *al-Djihad*. Bunicul său, Abdul Wahab, a fost ambasadorul Egiptului în Pakistan. După mai multe surse arabe și occidentale, doctorul al-Zawahiri și familia sa ar fi petrecut aproape 17 ani în Afghanistan. Ayman al-Zawahiri este căutat de FBI pentru aceleași motive ca și Usama bin Laden, pe care pare să-l fi întîlnit în Sudan, în 1994.

Doi alți militanți de mai mică importanță, dar simbolici prin filiația lor, gravitează în jurul lui Usama bin Laden. Sînt fiii șeicului Omar de la moscheea din Brooklyn, cel încarcerat în Statele Unite. Mohamed și Abu Asim au fost recunoscuți în compania unor jurnaliști pakistanezi pe locul unde americanii au bombardat una din bazele lui Usama bin Laden la al-Badr, lîngă Khost. Mohamed nu s-a ferit să spună că, pentru arestarea și detenția tatălui său, americanii ar merita să suporte represalii, mai devreme sau mai tîrziu.

Alte două personaje mai puțin cunoscute, Abu Yassir Rifai Ahmed Taha, un egiptean devotat șeicului Omar și care ar fi întocmit unele dintre *fatwalele* lui Usama bin Laden, și Shawki al-

Islambuli, fratele lui Khalid, asasinul președintelui Anuar al-Sadat², ar fi și ei foarte apropiați de saudit.

Dincolo de acest prim cerc restrins care trăiește în clandestinitate și despre care se știu puține lucruri, polițiștii au obținut primele informații ce le permit să meargă pe firul diferitelor filiere operaționale din rândurile militanților. Procesele din ultimii 10 ani au fost foarte instructive în materie de luptă antiteroristă, căci au fost 10 ani în care serviciile de informații și polițiile occidentale, între care FBI, au centralizat toate informațiile disponibile pentru a analiza acel *modus operandi* al organizațiilor și indivizilor și pentru a putea întocmi portretele-robot ale teroriștilor, ale agenților, ale recrutorilor sau ale altor „imbecili utili”, o categorie dragă lui Lenin, și pe care sistemul dur al mișcării islamiste nu neglijează s-o utilizeze. Procesele descrise mai jos au permis reconstituiri edificatoare.

Atentatul de la World Trade Center din New York, din februarie 1993, a pus FBI în situația de a aresta 4 palestinieni, un egiptean și un irakian. La scurt timp, cu prilejul unei a doua tentative deșuate, au fost prinși 6 sudanezi și 5 egipteni. La 25 august 1995, la Rabat, poliția marocană interoghează un comando constituit în Franța din musulmani și din deținuți francezi, în vederea comiterii unei serii de atentate în Maroc; din fericire, tinerii teroriști nu putuseră duce la capăt decît unul din planurile lor. În 1997, dezmembrarea unei rețele islamiste alcătuite de Mohamed Chalabi în regiunea pariziană duce la interogarea mai multor francezi convertiți la islam. Aceștia furnizau ajutor logistic militanților din GIA infiltrați în Franța.

Cu teatre de operațiuni aflate la distanțe de mii de kilometri unele de altele, cu militanți aparținînd unor culturi variate, veniți de pe toate continentele, aceste trei exemple scot în evidență faptul că acțiunea de constituire a rețelelor islamiste s-a internaționalizat cu mult mai mult decît ar justifica-o obiectivul inițial: instituirea de republici islamice în toate țările arabe sau eliminarea Israelului. Dacă studiem toate informațiile privind rețelele dezmembrate sau aflate sub supraveghere în Europa, pînă la atentatele deja comise, 5 puncte comune se desprind cu claritate: o rețea teroristă islamistă prezintă cel mai adesea caracteristicile unei mafii transnaționale descentralizate, mai degrabă decît structura centralizată a unei veritabile organizații; aceasta nu depinde numai de un donator de fonduri și cel mai adesea își procură ea singură propriile resurse; e întotdeauna legată de unul sau mai mulți șefi carismatici, care uneori trec în ochii ei drept

victime sau chiar martiri; e cu violență antioccidentală, anti-americană și deci antievreiască în discursurile ei și se opune sistematic procesului de instaurare a păcii în Orientul Mijociu. În sfârșit, o rețea islamistă se sprijină, în general, în ceea ce privește aspectele operaționale ale războiului ei sfânt, pe filierele afgane și bosniace de recrutare și antrenare, acestea furnizându-i, la cerere, arme și combatanți experimentați.

„Frația bin Laden“ corespunde acestor cinci criterii.

Terrorismul religios, fondat pe un militantism islamic extremist, a urmat '80, care se bazau pe revendicări naționaliste sau separatiste, cum erau cele ale organizației basce ETA, ale IRA irlandeze, ale FLNC corsican sau ale FLB breton, ca și pe o ideologie ultrastingistă, rudimentară, dar construită ca aceea a organizației *Acțiunii Directe* din Franța. Prin comparație cu tezele politice ale grupurilor teroriste din anii '70 și '80, cele ale mișcărilor islamiste actuale sînt, în general, sărăcicioase. Și asta pentru că acestea nu se referă la scrierile nici unui teoretician, filozof sau economist recunoscut. În lipsa unor opere teoretice de Marx, Hegel, Malthus, Keynes sau, mai aproape de noi, Kenneth Galbraith, islamistii nu propun decît Coranul. Chiar dacă admitem că acesta răspunde la toate preocupările oamenilor de-a lungul secolelor, puțini dintre ei acceptă acest postulat! Din cauza acestei slăbiciuni ideologice, lumea islamică e departe de a avea revendicări la fel de precise, precum cele ale organizațiilor Facțiunea Armata Roșie germană, Brigăzile Roșii italiene sau Armata Roșie japoneză, toate de orientare marxistă.

Relațiile feudale de supunere islamice și internaționala teroristă islamistă au exigențe la fel de vagi ca și structurile lor; ceea ce nu le împiedică să recruteze în permanență. În cele mai multe țări subdezvoltate, referirea la valori religioase de nediscutat sau preținse a fi universale face ca supunerea feudală islamică să fie suficient de unificatoare și mobilizatoare prin ea însăși pentru ca animatorii să nu mai aibă cu adevărat nevoie să-și precizeze obiectivele, și, încă și mai puțin, planurile. Nu există nici o scadență electorală, nici un proiect concret. Nici militanții nu au, în general, nici o exigență politică precisă privind viitorul lor, în afară de ceea ce le însuflă șefii lor: mai ales unele teme sumare, cum ar fi instaurarea unui regim islamic în țările arabe sau un refuz global al culturii americane. Dar nu există nici un fel de program economic sau social la care militanții să poată adera. Combatanții islamisti de bază nu sînt de altfel niște militanți în sensul politic al termenului, nu au nici un fel de manifest sau

cartă care să le definească obiectivele, așa cum, la vremea ei, a avut *Freedom Charter* a ANC, în Africa de Sud. Căci nu vād mai departe de virful țevii de la Kalasnikov.

Islamiștii extremiști din zilele noastre se strîng în jurul mai multor predicatori religioși, care însă nu sînt toți de primă mărime. Acești mollahi, prin mijlocirea predicilor lor, devin inspiratorii actelor credincioșilor lor, inclusiv a acțiunilor lor teroriste; dar prin aceasta ei nu devin și șefii lor militari. Și se apără de o asemenea bănuială, prefăcîndu-se chiar cu ipocrizie a nu cunoaște violența pe care o provoacă, ascunzîndu-se cu abilitate în spatele necesității sau justificării teologice a războiului sfînt, o rațiune care îi transcende și pe care n-ar ști s-o comenteze sau s-o judece... Apartenența la o moschee sau alta stă la originea structurilor ramificate și a tendințelor multiple ale terorismului islamic. Luptătorii se recunosc mai degrabă în interpretarea comună a predicilor unui îndrumător spiritual, decît în instrucțiuni precise. Imprecizia aceasta, care nu are nimic artistic și care e întreținută cu bună știință, se află la originea docilității și a supunerii activiștilor islamici.

După părerea celor mai multe dintre serviciile de informații occidentale, acești predicatori, care inspiră comportarea organizațiilor islamiste, dar care refuză să se afirme în calitate de șefi, sînt azi în număr de șase: Omar Abdul Rahman, Mohamed Hussein Fadlallah, Rashid Ghannouchi, Gulbuldin Hekmatyar, Hassan al-Turabi și mollahul Omar. Dar numărul lor poate varia în funcție de „persecuții” sau de un eveniment precum apariția imprevizibilă a organizațiilor islamiste talibane, izvorîte dintr-o viziune a mollahului. Unul dintre acești îndrumători, Hassan al-Turabi, pe care Usama bin Laden l-a întîlnit la Khartoum în 1991, dar de care s-a distanțat după evacuarea lui din Sudan, și-a pierdut influența în ultimele luni, nemaiputînd pretinde că este un carismatic.

Cel mai cunoscut dintre acești îndrumători spirituali e șeicul egiptean Omar Abdul Rahman (cf. Documentul 29).

Imamul acesta de la moscheea din Brooklyn a fost inculpat în Statele Unite pentru că a ucis americani în timpul atentatului de la World Trade Center. El mai este bănuît și că ar fi comandat sau măcar instigat la asasinarea președintelui egiptean Anuar al-Sadat, cu toate că justiția egipteană nu l-a condamnat pentru aceste motiv. Portretul lui, acela al unui bătrîn decrepit și orb³, aflat după grațiile unui penitenciar american, a năpădit ecranele televizoarelor o vreme, făcînd din el un martir. Fața lui, fotografiată de poliția americană, a devenit un simbol în mediile islamiste. Din punctul de vedere al administrației americane însă,

șeicul din Brooklyn poartă o mare responsabilitate: atacul împotriva edificiului newyorkez reprezintă o cotitură în strategia islamiştilor, care pînă atunci nu îndrăzniseră niciodată să organizeze vreun atentat pe pămînt american. FBI va fi cu atît mai îngrijorat, cu cît principalul suspect, Ahmed Ramzi Yussuf, mai este bănuit și de-a fi pregătit din Thailanda, Malaysia și Filipine o tentativă de asasinat împotriva Papei, ce-ar fi trebuit să aibă loc în decembrie 1994. Ramzi Yussuf, care stătuse multă vreme în Pakistan și Afghanistan la mijlocul anilor '80, fusese antrenat în grupul filipinez al lui Abu Sayyaf, care pe atunci întreținea relații cu islamişti algerieni și cu... Usama bin Laden.

După cum crede FBI, Ramzi Yussuf pregătea la acea dată, în Manila, capitala Filipinelor, un atentat gigantic, fără precedent: explozia simultană a 12 avioane de pasageri americane deasupra Pacificului. Ramzi Yussuf va fi arestat de FBI la 7 februarie 1995, în Pakistan. Trăia destul de confortabil într-o pensiune de familie din Islamabad, „Su casa”.

La 16 februarie, în timp ce este audiat de FBI, Ramzi Yussuf confirmă că informațiile descoperite pe hard-diskul calculatorului său se refereau la planurile unui atentat împotriva companiilor aeriene americane și împotriva Air France⁴. O anchetă a serviciilor americane va arăta mai târziu că rețeaua teroristă care atacase World Trade Center le promisese fonduri și unor emisari ai GIA, organizație islamistă algeriană, în timpul unei întîlniri secrete la Manila, dovedind, dacă mai era nevoie, că teroristi islamişti își bat joc de frontiere în numele djihadului.

În 1995, Benazir Bhutto le promite saudiților să controleze mai temeinic ISI, care susținea grupările fundamentaliste. O parte a serviciilor pakistaneze se supune: generalul Rehman Malik va anihila rețeaua lui Ramzi Yussuf implicată în atentatul de la World Trade Center. Lăsîndu-l deoparte pe șeicul Omar Abdul Rahman, Egiptul este o extraordinară rezervație islamistă. Prima dintre organizații este Djihadul islamic egiptean al doctorului Ayman al-Zawahiri, camaradul lui Usama bin Laden, supranumit „profesorul”, „inginerul” sau „emirul general al *Tanzim*-ului”. Numeroase anchete ale Siguranței statului egiptean și nu mai puțin numeroasele interogatorii ale fundamentaliştilor islamişti⁵ arestați peste tot prin lume au permis descifrarea organigramei acestei mișcări care se sprijină pe un consiliu consultativ format din 9 imami; *Majlis Choura* își are sediul în Afghanistan și îl are ca președinte pe Ayman al-Zawahiri însuși, care dispune de un consiliu operațional format din responsabili

implantați în Albania, Kenya, Tanzania, Statele Unite, Marea Britanie și Pakistan. Mai multe comitete își împart diferite atribuții: unul pentru „organizarea civilă internă”, care veghează asupra relațiilor cu imamii din Egipt; unul pentru securitate, supraveghindu-i în permanență pe ofițerii egipteni și interesele egiptene în străinătate; unul pentru „documente”, care furnizează bilete de avion, pașapoarte și vize; un comitet financiar, condus de Nasr Fahmi Nasr, unul dintre apropiații lui Usama bin Laden, care se ocupă cu colectarea fondurilor; un comitet al *chariei*, care decretează diferitele *fatwa* și studiază jurisprudența islamică și, în fine, un comitet pentru relațiile cu mass-media.

Aceste comitete operaționale nu au, în realitate, multă autonomie, fiind, înainte de orice, niște celule de execuție; după cum a declarat al-Najar, în timpul procesului său de la Cairo (cf. Document 30), aceste comitete sînt subordonate întru totul ordinelor colonelului al-Zawahiri, care interzice categoric orice conlucrare între responsabili lor, pentru a evita suprapunerea instrucțiunilor. Ordinele de la „cartierul general” sosesc prin poștă, fax sau telefon, folosind cuvinte și fraze codate sau enigmatice, după cum pot fi transmise și în timpul întîlnirilor ce au loc în alte țări sau în timpul ceremoniilor religioase, inclusiv în timpul pelerinajelor la Mecca. Al-Najar va admite în timpul procesului său că sediul organizației sale e, în realitate, Afghanistanul, chiar dacă nu e în măsură să spună numele șefului său. Se pare, într-adevăr, că securitatea membrilor mișcării se bazează în mare parte pe anonimat; multe manuale și circulare interne precizează că militanții nu trebuie niciodată să-și dezvăluie adevărata identitate, numărul pașaportului sau domiciliul. După cum le este interzis să se pună în situații de încălcare a legii, mai ales să nu călătorească avînd asupra lor două pașapoarte pe nume diferite sau să aibă la ei documente secrete ce-ar face referire la activitățile mișcării, căci ar putea trezi curiozitatea poliției sau serviciilor de imigrare.

După sursele egiptene, *Djihadul* ar avea antene peste tot în lumea arabo-musulmană, în Yemen, în Arabia Saudită, în Albania, dar și în Austria, în Germania, ca și la Chicago și San Francisco... În Afghanistan, cea mai mare tabără de antrenament a *Djihadului* s-ar găsi pe valea Konar, lângă tabăra al-Mourabitoun, aparținînd unei mișcări islamiste egiptene, *Gamaa Islamiya*.

Se pare totuși că, de la începutul anului 2000, *Djihadul* s-ar fi divizat din cauza unei răfuiei între șefi, încît, după unele informații, Ayman al-Zawahiri ar fi fost mazilit sau ar fi ales să demisioneze, ca să nu creeze dificultăți organizației. Anumiți

membri ai săi i-ar fi reproșat asocierea cu „Frația bin Laden“, care abate *Djihadul* de la obiectivul lui inițial și, totodată, cel mai important: răsturnarea regimului egiptean. În plus, subliniază opoziția lui Ayman al-Zawahiri, adeziunea la cauza antiamericană a lui Usama bin Laden a expus *Djihadul* la o hăituire nemaiîntilnită în istoria organizației. Unii dintre conducătorii locali au și tras ponoasele de pe urma acestei fuziuni, fiind extrađați în Egipt, ca urmare a presiunilor americane, așa cum s-a întâmplat la Tirana⁶, la Baku sau la Dubai.

După părerea lui Muntazir al-Zayyat, avocatul integriștilor din Egipt, Ayman al-Zawahiri nu a fost mazilit din postul lui de emir, ci pur și simplu *Djihadul* s-a reorganizat. El susține că: „Demisia lui al-Zawahiri demonstrează propria lui logică obiectivă și hotărîrea de a-și asuma eșecurile suferite de organizație în anii din urmă“.

Dar, dincolo de recurgerea la clișeele limbii de lemn, se prea poate ca membrii *Djihadului* să-și fi amintit un incident din 1995 și să fi contestat probitatea lui Ayman al-Zawahiri, banuit că ar fi deturnat, împreună cu alți trei complici, o mare parte din fondurile trimise de o comunitate islamică din New York, ca și de Biroul iranian al Mișcărilor de eliberare. Pe vremea aceea, celor patru demnitari li se reproșase că nu trimiseseră destui bani în Egipt pentru finanțarea războiului sfînt împotriva regimului.

Mișcarea a mai întîmpinat și alte dificultăți, cum a fost arestarea, la 7 aprilie 2000, pe aeroportul din Dubai, de către poliția militară, a lui Mohamed al-Zawahiri, fratele lui Ayman, supranumit „inginerul“, care trăia în Emiratele Arabe Unite din februarie (cf. Documentul 31). În timpul interogatoriilor, Mohamed al-Zawahiri a făcut destăinuiri cu privire la ramura militară a organizației, de care răspundea chiar el în cadrul *Djihadului*. Adevărul e că Mohamed al-Zawahiri rupsese relațiile cu organizația de la demisia sau demiterea fratelui său și se alăturase uneia dintre bazele lui Usama bin Laden, pentru ca ulterior să fie acuzat că e agent dublu și să fie expulzat în Pakistan. De aici, „inginerul“, temîndu-se pentru siguranța sa, ar fi încercat să ajungă în Yemen via Dubai, escală ce-i va fi fatală.

Printre căpeteniile religioase se numără și călauza islamiștilor din Liban: șiiitul Mohammed Hussein Fadlallah, șeful *Hezbollahului*. Originar din Irak, Hussein Fadlallah s-a născut în 1936 și s-a stabilit în Liban înainte de 1976, unde a înființat „Cercul Frației“ și Institutul Legal Islamic. *Hezbollahul* e, fără îndoială, una dintre organizațiile cel mai bine încheiate ale structurilor

extremiste islamice, o organizație excepțională care își exercită autoritatea asupra tuturor celorlalte mișcări din lumea musulmană. *Hezbollahul* înseamnă „Partidul lui Dumnezeu“, iar originea cuvântului se află într-un verset din Coran: „*Wa inna Hezbollah houn al ghaliboun*“, adică „partizanii lui Dumnezeu vor fi învingători“. La 1 februarie 1979, la Teheran, cuvintele acestea figurau pe sute de banderole, pentru a saluta întoarcerea triumfală a imamului Khomeini, după anii de exil petrecuți la Neauphle-le-Château, în Franța. La puțină vreme după întoarcerea îndrumătorului revoluției islamice, în Iran a luat ființă *Hezbollahul* iranian. În numele acestei revoluții islamice, responsabilii iranieni au hotărât atunci să „exporte“ mișcarea *Hezbollah* în toate țările șuite. În primăvara lui 1984, Teheranul cerea așadar integrării islamisti libanezi să înființeze propriul lor *Hezbollah*.

Foarte repede, acesta se va impune prin violența acțiunilor sale, destinate să golească Beirutul și Libanul de toate „satanele“ străine: nemusulmanii și, mai cu seamă, creștinii, occidentalii și evreii. În vreme ce atentatele dinainte îi vizau numai pe străini⁷, *Hezbollahul* generalizează teroarea, semănând spaimă și în rândurile populației libaneze, care nu mai știe în ce miliții și facțiuni să se încreadă. Pe scena libaneză, *Hezbollahul* își va găsi specialitatea; în câteva luni, conducătorii săi pun la punct tehnica răpirii. Începând din 1985, *Hezbollahul* înmulțește luările de ostatici dintre jurnaliști, diplomați sau fete bisericești, pentru a atrage atenția mijloacelor de comunicare în masă internaționale. Și reușește. Un recensământ al efectivelor *Hezbollahului* ne îngăduie presupunerea că aproximativ 15 000 de persoane, inclusiv sunniți, sînt cu regularitate subvenționate de către organizație, avînd un nucleu dur de aproximativ 7 000 de persoane, dintre care 5 000 de „salariați cu normă întreagă“. Pe plan financiar, *Hezbollahul* nu depinde de nici un donator; fondurile provin din cultivarea drogurilor în Cimpia Bekaa și din taxele percepute negustorilor, proprietarilor de restaurante sau antreprenorilor din zona sa de influență și ale căror bunuri sînt aruncate în aer dacă refuză să plătească „impozitul“ revoluționar.

În august 1992, adjunctul lui Usama bin Laden, al-Zawahiri, va semna un acord de cooperare cu șiiții iranieni și cu organizațiile lor teroriste, cum ar fi *Hezbollahul*.

Astfel, legiunile islamice sunnite au fost susținute în secret de paznicii revoluției iraniene, numiți „pasdarani“. Izbucnesc însă fricțiuni, deoarece iranienii voiau să-și asigure controlul. Totuși, Usama bin Laden întreține relații foarte bune cu gruparea

lui Imad Mughnyeh, responsabil de răpirea unor francezi în Liban, în 1986. Imad Mughnyeh fusese recrutat în anii '80 de către „Departamentul 210” al serviciilor secrete ale „pasdaranilor”, și se specializase în luarea de ostatici; de atunci, rețeaua lui Mughnyeh dispune de agenți în Europa și Africa.

Hezbollahul are numeroase ramificații în afara Libanului, cu reprezentanțe oficiale în alte țări arabe: în Arabia Saudită, Kuweit sau în Iran, *Djihadul islamic* al lui Hussein Mussaui sau Organizația Justiției Revoluționare a lui Imad Mughnyeh. Aceste două ultime grupări, specializate în terorism, manipulează o mulțime de grupușcule extremiste din Liban, ca de pildă: Sîndardul Islamului, Mișcarea Independentă pentru Eliberarea Persoanelor Răpite (*Hezbollah-Palestina*); Organizația Justiției Divine sau, în fine, grupușculul cel mai cunoscut în Franța: CSPPA, Comitetul de Solidaritate cu Prizonierii Politici Arabi deținuți în Europa. Acest comitet, condus de un tunisian, Fuad Ali Saleh, a revendicat atentatele comise în Franța în decembrie 1985, apoi în februarie, martie și septembrie 1986. CSPPA va fi anihilat de către DTS (serviciile de contraspionaj franceze), în 1987.

Și islamiștii nord-africani își au călauza lor: Rashid Ghanouchi. Influența acestui intelectual a depășit totdeauna granițele țării sale, Tunisia, el fiind într-un anume fel unul dintre promotorii panislamismului maghrebien. În 1990, Rashid Ghannouchi în persoană a întocmit platforma electorală a FIS pentru alegerile municipale algeriene din 1990. În 1990 și 1991, *En-Nahda*⁸ a trimis numeroase cadre în Algeria pentru a-i susține pe militanții FIS în campania lor electorală. În fine, tot *En-Nahda* și șeful ei au ajutat FIS să caute „sponsorii” printre monarhii arabi în ajunul Războiului din Golf.

Alți „grei” ai ideologiei islamice de astăzi sînt: Gulbuddin Hekmatyar, șeful organizației *Hezb-I-Islami*. La plecarea trupelor sovietice din Afghanistan, acesta a devenit un șef politico-religios de primă mărime. În 1995, a avut chiar funcția de prim-ministru. Organizația lui a fost și este încă unul dintre pilonii „filierii afgane” de antrenament al mudjahedinilor algerieni sau europeni. Mai mult decît o călauza spirituală, Hekmatyar este și un șef militar și un bun diplomat, stăpînind la perfecție mecanismul alianțelor oportuniste și... întoarcerea cu 180°. Doritor să-și afle un loc pe eșichierul afgan, în ultima vreme s-a apropiat de fostul său inamic Massud. Încă din 1988, în ciuda îndoielilor și incertitudinilor lui, el izbutise să-și creeze imaginea unui conducător greu de descifrat și, într-un fel, vizionar, în legătură cu destinul

Afghanistanului, una din țările-cheie ale continentului asiatic⁹. După ce multă vreme a fost ignorat, inclusiv de către Washington, care a subapreciat ofensiva islamică și ieșirea lui din haos, Afghanistanul a devenit o cheie în plan geografic, mai cu seamă din cauza numeroaselor forme de trafic de droguri care îl distrug de atîta vreme. Aflat la încrucișarea drumurilor ce duc în China, în Asia Centrală sau la musulmanii din India și Pakistan, Afghanistanul, unde domnesc fără a împărtăși puterea cu nimeni islamisti fundamentalisti și traficanții de droguri, a devenit punctul fierbinte ce ar putea compromite echilibrul unei întregi regiuni.

*

Comparat cu aceste diferite figuri emblematice ale cauzei islamiste contemporane, Usama bin Laden cu siguranță că nu e o călăuză spirituală, nu are competența religioasă necesară și, de altfel, nici nu revendică acest titlu. Dar, deși respinge acest lucru, din cauza imaginii lui de martir al americanilor și a peregrinărilor lui permanente, a ajuns totuși unul dintre acei șefi islamici care mobilizează întreaga înflăcărare a musulmanilor din lumea întreagă (cf. Document 32). Influența lui se înscrie într-un context diferit. Dintre toate personalitățile lumii islamice actuale, este fără îndoială cel mai pragmatic și mai implicat în politică. Discursul lui nu este confuz și, deși spusele îi sînt uneori întortocheate, în special cînd vorbește despre atentatele ce i se pun în circă, acest lucru are drept scop să evite să fie acuzat că a comandat atacul asupra ambasadelor de la Nairobi și Dar es Salaam. Usama bin Laden nu se luptă pentru idei: nu le promite simpatizanților săi doar paradisul veșnic, ci pretinde și abdicarea regelui Fahd, retragerea trupelor americane staționate în Arabia Saudită și recunoașterea guvernului taliban.

Un program în aparență mai realist decît instaurarea unei societăți islamice în lumea întreagă sau dispariția Israelului.

În plus, Usama bin Laden are un simț politic dezvoltat. Caută sprijin și alianțe nu numai la călăuzele religioase fundamentaliste. Încă din timpul șederii în Sudan, în numeroase rînduri, a încercat să îi sensibilizeze pe conducătorii politici ai lumii arabe față de lupta sa antiamericană, sperînd să poată face să vibreze în interlocutorii săi una și aceeași coardă. Conform unor surse occidentale bine informate și niciodată divulgate pînă astăzi, în 1997, Usama bin Laden a încercat să capteze bunăvoința Irakului de trei ori, prin mijlocirea canalelor diplomatice. Prima tentativă a avut loc la Ankara, cînd un om de afaceri turc trimis de saudit a

cerut audiență la ambasadorul irakian în Turcia, Dahman al-Takriti. Usama bin Laden ținea să aducă la cunoștința diplomatului irakian că dorește să stabilească relații cu Irakul în vederea coordonării eforturilor lor „împotriva inamicilor islamului întruchipați de Statele Unite, Israel și agenții lor din Golf”. Fără ca măcar să consulte Bagdadul, ambasadorul care, pe cit se pare, primise instrucțiuni în acest sens, nu a dat curs acestei cereri.

Un alt trimis s-a prezentat în iunie 1997 la ambasada irakiană din Cairo. Primit de către ambasadorul Samir Najim al-Takriti, trimisul lui Usama bin Laden, un somalez, prezentându-se sub numele de Hadj Ahmed Tijani, a făcut aceeași propunere, însoțită însă și de altele foarte atractive, precum livrarea de material electronic și piese aeronautice detașabile, cărora Irakul le simte în mod dramatic lipsa din cauza embargoului draconic impus țării din august 1990. În ciuda acestor propuneri ispititoare, misiunea lui Tijani a fost, la rîndul ei, un eșec.

Contactul următor va avea loc după puțin timp, tot în 1997, cînd tensiunea dintre Bagdad și Washington devenise extremă. Yemenitul Fadel Chaih al-Dalii este trimis la Bagdad. El provine dintr-o familie care a dat mulți mudjahedini organizației lui Usama bin Laden în timpul djihadului din Afghanistan. Al-Dalii va repeta propunerile precedente ale lui Usama bin Laden, adăugînd alte trei oferte: să dea serviciilor irakiene numele și adresele opozanților știți irakieni; să organizeze o rețea de lobby în favoarea Irakului în lumea întreagă pentru stringerea de fonduri și, în sfîrșit, să întreprindă operațiuni în comun cu serviciile irakiene împotriva intereselor anglo-saxone. Această a treia și ultimă tentativă nu va fi nici ea încununată de succes, la fel ca și precedentele; irakienii sînt laici, se feresc de islamști din principiu, iar Usama bin Laden nu este credibil din cauza fundamentalismului său ostentativ; pentru ei, cuvîntul lui n-are nici o valoare, Qossay Saddam Hussein¹⁰, fiul președintelui, care-l numește pe bin Laden „un fățarnic”, nu-i acordă atîta încredere, încît să riște să expună regimul unor noi campanii internaționale de presă negative, cîtă vreme și-așa regimul de la Bagdad e cit se poate de rău văzut de mass-media. În plus, o cooperare cu sauditul exilat ar periclita planul lui Saddam Hussein de a relua legăturile cu Arabia Saudita.

Se pare totuși că versiunea de mai sus e cea mai potrivită sau cea mai corectă din punct de vedere politic... Ar exista, după părerea aceleiași surse, un alt scenariu mai potrivit cu mentalitatea prag-

matica a lui Saddam Hussein și a serviciilor lui speciale. În 1998, acestea din urmă, după ce au declinat toate ofertele de colaborare venite pe canalele diplomatice oficiale, ar fi stabilit cu Usama bin Laden o întâlnire secretă, ce-ar fi avut loc la Manila sau în Kashmir. Era dificil, într-adevăr, pentru Irak, să ignore un arab precum Usama bin Laden care „îi umilește atât de eficient pe americani“...

Colonelul Khairallah al-Takriti¹¹, fratele celui care este în fruntea *Moukhabaratului*, serviciile de informații, este cel care ar fi primit însărcinarea să trateze această relație. Arestarea celor doi marocani apropiați ai lui Usama bin Laden la Rabat, pe 11 noiembrie 1998, a permis să se stabilească cu certitudine existența acestei legături. După părerea occidentalilor, serviciile irakiene ar fi încercat la acea dată să se asigure de ajutorul rețelelor lui Usama bin Laden în cazul în care Irakul ar fi fost din nou atacat de Statele Unite, cu scopul de a se comite atentate în țări arabe împotriva unor ținte americane.

Potrivit unor surse arabe, în eventualitatea unui previzibil reviriment al Kabulului¹², Usama bin Laden se află în contact discret, din septembrie 2000, cu oameni de-ai lui Oudai Hussein, alt fiu al lui Saddam: punctul comun este lupta antiisraeliană și antiamericană. Usama bin Laden și irakienii ar fi făcut schimb de informații în legătură cu armele chimice și biologice, și asta în ciuda opoziției anumitor conducători de la Bagdad, precum Tarek Aziz¹³.

*

Un alt factor favorabil dezvoltării „Frației bin Laden“ este existența unui puternic lanț islamist în Europa. Opinia publică europeană a înțeles, de pildă, cu oarecare uimire, că Londra adăpostește de ani de zile o mulțime de algerieni, foști deputați ai FIS, lideri islamiști tunisieni, precum Rashid Ghannouchi, activiști ai GIA, opozanți ai moharhiei saudite, ca și foarte mulți egipteni din *Djihadul islamic*, bănuți a fi fost implicați în asasinarea lui Anuar Sadat.

Rolul preponderent al Londrei în calitate de creier al acestei societăți islamiste lipsite de formă nu trebuie să ne facă să uităm că restul Europei constituie pentru islamiști nu numai baza din spatele frontului, ci chiar cîmpul de bataie. La 17 februarie 1995, un raport secret întocmit pentru Președinția Uniunii Europene de către grupul de lucru „Terorism“ scoate în evidență în cit de mare măsură Europa, în ansamblul ei, e amenințată de organizațiile

islamiste. Acești experți obișnuiți cu analiza comportamentului grupărilor teroriste convenționale, precum ETA sau IRA, admit că amenințarea islamismului fundamentalist este radical diferită: „În contextul islamic, structura se limitează la cîțiva purtători de cuvînt și relee mediatice, în timp ce anumite moschei, mișcări și chiar asociații caritabile sînt utilizate drept fațetă religioasă de către grupările teroriste. Astfel, în absența unei strategii propriu-zis politice, politica se identifică cu religia, iar activismul e înțeles ca o îndatorire religioasă...”

Citind documentul în cauză, se vede că întreaga Europa e cîngrenată de organizații islamice. Numele lui Usama bin Laden apare în calitate de finanțator al principalelor rețele islamiste violente din Europa. După Marea Britanie, Germania adăpostește cel mai mare număr de militanți islamști, răspîndiți pe tot teritoriul ei, în mijlocul unei comunități de 2 200 000 de musulmani, chiar dacă cei mai mulți sînt imigranți fără probleme. Germania este un teritoriu de întîlnire între maghrebieni și turci, unde aceștia au înființat de mai mulți ani rețele de solidaritate și de influență, pentru a pune în comun bazele și mijloacele logistice de care dispun grupurile turcești, implantate în Germania de cîteva decenii.

Într-adevăr, la Köln și la Hachen pot fi întîlnite grupări care pretind a aparține de *Hamas*, de *Hezbollah* și de multe alte facțiuni apropiate de FIS sau de GIA și care se concentrează asupra unor acțiuni politice legale, nu clandestine. Dar anchetatorii germani susțin că Germania, sub fațada unor acțiuni de propagandă, e înainte de orice o bază logistică și operațională, în special pentru aprovizionarea cu arme a gherilelor GIA, din Algeria.

Într-o mai mică măsură, și Europa de Nord este un focar de activitate islamistă. În Danemarca sînt 80 000 de musulmani, din care cea mai mare parte sînt refugiați liniștiți. Există totuși o organizație cunoscută pentru activitățile ei criminale: *al-Gamaa Islamiya*, în care militează mai cu seamă egipteni și pakistanezi. Serviciile de securitate îl urmăresc în special pe activistul Fuad Mohamed Talat, care călătorește adesea în Australia și în Regatul Unit pentru a se întîlni cu alți conducători islamști.

În Belgia, unde trăiesc mai bine de 300 000 de musulmani, dintre care 12 000 de algerieni, islamismul radical este reprezentat de asociația „Fraților Musulmani”. FIS, GIA și mișcarea tunisiană *En-Nahda* sînt bine implantate, cu toate că dispun de puțini militanți. Rețeaua islamistă cea mai activă din Belgia este cea a lui

Ahmed Zaoui, bănuit a-l fi ascuns pe misteriosul Tarek, cel implicat în atentatele de la Paris.

În Suedia, mai cu seamă iranienii și brațul lor armat, *Hezbollahul*, se evidențiază. Există, de asemenea, numeroase focare ale FIS, GIA și *En-Nahda*. Prezența lui Abdelkrim Deneche la Stockholm a fost luată foarte în serios de poliția suedeză. Deneche, fost responsabil al revistei *al-Ansar*, a fost o vreme animatorul și coordonatorul rețelelor teroriste din nordul Europei, iar asupra lui planează bănuiala că ar fi fost implicat în atentatele de la Paris.

Țările de Jos, cu o comunitate de 400 000 de musulmani, dintre care un val recent de imigranți din Africa de Nord, Orientul Apropiat și fosta Iugoslavie, au devenit de câțiva ani un focar îngrijorător.

Sudul Europei găzduiește comunități instalate de multă vreme, iar Italia e un exemplu în această privință. FIS și GIA sînt bine implantate, mai ales la Milano, Napoli, Perugia și Roma, iar legăturile pe care le mențin au fost demonstrate mai ales cu prilejul perchezițiilor de la Perugia, din 1994. Reprezentantul cel mai activ al rețelelor din Italia era Lounici, alias Zubir. Înainte de a deveni conducătorul rețelei în această țară, Djamel Lounici se stabilise în Germania, după ce plecase din Algeria, ca urmare a anulării alegerilor din ianuarie 1992. În Germania, după ce recrutase o plevușcă întreagă de infractori din cartierul lui natal din Alger, Lounici a constituit o adevărată rețea de contraspi-onaj, care-i îngăduise să-i descopere pe ofițerii din Securitatea Militară Algeriană, care atunci încercau să-și infiltreze oameni în organizația lui. În funcție de interlocutorul cu care avea de-a face, Lounici își schimba și identitatea, fiind cînd Salah Mustafa, cînd Bengacem Labyed ori Uhaduh Jamal. Posesor al unui permis de rezidență perfect legal și căutat de polițiile din patru țări, Lounici trăia discret în sudul Milanului, pe via Trento nr. 62, o stradă burgheză din Porto Morone. Se ocupa mai ales de cumpărarea armelor, trimise apoi în Algeria, prin Maroc. Tot pe vremea aceea se specializase în răscumpărarea materialului militar provenit de la Armata Roșie, ce se găsea din belșug în Germania. După părerea judecătorului Jean-Louis Bruguière, Djamel Lounici era șeful rețelei operaționale GIA în Europa. Datorită unui mandat de arestare emis de Interpol, Lounici va fi reținut la 1 noiembrie 1994, ca urmare a unei plingeri formulate de marocani, care stabiliseră vinovăția lui Djamel Lounici într-o livrare de arme, efectuată la Oujda, la frontiera cu Algeria. În cli-

pa arestării lui, Lounici aproviziona, aşadar, cu arme gherilele algeriene ale lui Rabah Kebir, unul dintre şefii FIS din străinătate, şi ale adjunctului acestuia, Abassi Ussama, fiul liderului FIS Abassi Madani, aflat şi-acum în Algeria, sub supraveghere.

Arestarea lui Djamel Lounici în Italia nu a dus însă la destrămarea reţelei. O altă organizaţie, cit se poate de oficială, avea să-i preia activităţile. Institutul Cultural Islamic avea sediul pe strada Jenner, la Milano, şi era condus de un egiptean, Anuar al-Saied Chaabane, un apropiat al lui Gulbuddin Hekmatyar. Alimentată cu fonduri provenite de la băncile kuweitiene şi saudite, organizaţia avea relaţii cu islamiştii din *al-Gamaa Islamiya* egipteană, care îi trimiteau toate comunicatele prin care revendicau atentatele săvârşite în Egipt. Interceptările convorbirilor telefonice ale unui post al institutului realizate de italieni aveau să arate că unul dintre animatorii centrului islamic era în legătură permanentă cu şeful Omar de la moscheea din Brooklyn, înainte de arestarea acestuia.

La începutul lui ianuarie 2001, nişte algerieni conduşi de un anume Abu Doha voiau să arunce în aer, cu ajutorul unei maşini-capcană, ambasada americană din Roma. Rezultatul: consulatele Statelor Unite în Italia şi-au închis brusc birourile timp de două zile, iar bazele NATO din Italia au fost în alertă maximă!

La jumătatea lui februarie 2001, la Londra, o reţea algeriană a „Mişcării salafite pentru predică şi luptă” condusă de Hassan Hattab, care se pare că ar fi fost continuatoarea organizaţiei GIA, este dezmembrată, în timp ce la Paris, în aceeaşi perioadă, era judecată o reţea implicată, în nordul Franţei, în atacuri armate şi în traficul cu acte false pentru foştii luptători din Afghanistan şi Bosnia. Unul dintre inculpaţi, Fatah Kamel, este în contact cu Usama bin Laden, fiind unul dintre agenţii acestuia în Canada.

Pe la mijlocul anilor '90, membrii reţelei italiene au avut legături strinse cu Elveţia, din evidente raţiuni financiare, cum susţin experţii. Militanţii islamişti din Elveţia l-au sprijinit mult timp pe Murad Dhina, un fizician atomist care a lucrat la CERN, Centrul European de Cercetări Nucleare, pînă în 1994. O percheziţie efectuată de poliţia judiciară franceză la domiciliul lui Dhina din Saint-Genis-Pouilly, în departamentul Ain, în timp ce locatarul se afla în Sudan, a permis găsirea a numeroase documente compromiţătoare. La întoarcerea de la Khartoum, Dhina s-a refugiat în Elveţia, unde a dispărut; arestarea corespondentului său din Italia, Djamel Lounici, nu a permis localizarea sa. Fără îndoială că Dhina alesese Elveţia pentru că această ţară avea o ati-

tudine binevoitoare față de islamisti. E adevărat că Elveția găzduiește de multă vreme organizații islamice. Centrul Islamic din Geneva, de pildă, a fost deschis în 1961, din inițiativa doctorului Said Ramadan, ginerele lui Hassan al-Banna, fondatorul Confreției Fraților Musulmani, înființată în 1945. Alături de centrul din München, centrul internațional din Geneva va fi mai bine de 30 de ani singura tribună a „Fraților” în Europa.

Turul de orizont al rețelelor islamiste din Europa oferă imaginea exactă a acestei lumi a teroriștilor care și-a pus unii membri la dispoziția lui Usama bin Laden... Și încă nu am avut în vedere nici una dintre țările Europei de Est, unde islamistii radicali s-au implantat, de asemenea, dar de unde e încă foarte greu să capeti informații plauzibile.

„Frația bin Laden” dispune așadar în Europa de un teritoriu favorabil și este evident că nimic din ceea ce se întâmplă în cercurile islamice fundamentaliste, în sinul mișcărilor palestinene, a vechilor grupușcule teroriste gravitând în jurul OEP sau în serviciile secrete din multe țări arabe nu-i este pe deplin străin lui Usama bin Laden și „Frației” lui. Cu toate că nu sînt sistematice, nu înseamnă că aceste contacte sînt mai puțin reale sau că riscurile pe care le implică sînt mai reduse.

Astfel, serviciile antiteroriste germane au capturat, la sfîrșitul, lunii decembrie 2000, în afara de arme, substanțe chimice interzise, materiale documentare despre explozivi și o casetă video în două dintre apartamentele a patru islamisti salafiți din Frankfurt. Avînd o durată de 12 minute, pe muzică arabă, caseta prezintă catedrala și piața din Strasbourg în zilele de Crăciun. Șeful comandoului e un algerian, născut în Franța la Romans, în Drôme, are puțin peste 30 de ani și-l cheamă Fuad Sabour. Judecătorul Jean-Louis Bruguière îl remarcase în 1995 ca fiind unul dintre membrii importanți ai rețelelor logistice GIA din Lyon și Saint-Étienne. Cînd a fost arestat, în iunie 1996, trebuia să distribuie revista *al-Ansar* în regiunea Marsilie. Dar, înainte de proces, e pus... în libertate. Dispare, refugiîndu-se într-una din taberele de antrenament ale lui Usama bin Laden din Afghanistan, apoi se întoarce în Germania. Unul dintre cei trei acoliți ai săi are acte false de englez, ceilalți doi de francezi.

Contraspionajul francez (DST) a stabilit, de asemenea, că acest grup avea legături cu Abu Doha, cel care este implicat în terorismul antiamerican din Italia. Dar tot el este cel care ar fi trebuit să-l recupereze pe Ahmed Ressam după atentatele acestuia în Statele

Unite, dar care a fost împiedicat să-și ducă misiunea la îndeplinire de arestarea sa la frontiera cu Canada, în decembrie 1999.

Dar iată că, la sfârșitul lui iunie 2001, Mohamed Bensakhria, un algerian din anturajul lui Usama bin Laden, e arestat în Spania, la Alicante. La jumătatea lui iulie e extradat în Franța, pentru participarea la pregătirea atentatului de la Strasbourg.

NOTE

¹ Apelînd la informațiile publicului, FBI a inițiat un program de căutare numit „Eroi”, pentru urmărirea tuturor criminalilor.

² La 6 octombrie 1981.

³ O infirmitate care, după unii exegeți ai Coranului, l-ar putea împiedica să devină emir.

⁴ Această informație va face obiectul unui telefon diplomatic extrem de urgent al ambasadei Franței la Washington, pe 2 mai 1995.

⁵ În special interogatoriul luat de către Parchetul General egiptean lui Ahmed Ibrahim al-Sayed al-Najar, în timpul procesului acestuia de la Cairo, în septembrie 1998, după ce a fost extradat din Albania.

⁶ E vorba de arestarea și extradarea lui Ahmed Ibrahim al-Sayed al-Najar, la 12 iunie 1998. Condamnat la moarte de către Înalțul Tribunal Militar egiptean și executat la sfârșitul lui februarie 2000. Oficial, al-Najar era conducătorul Mișcării de Întrajutorare Islamică din Tirana. Era și un apropiat al lui Ayman al-Zawahiri. După unii analiști, arestarea sa a dus la atentatele de la Nairobi și Dar es Salaam, ca represalii.

⁷ Atentatele din 18 aprilie 1983 împotriva ambasadei americane din Beirut (16 morți și 120 de răniți); împotriva comandamentului marinarilor americani, la 23 octombrie 1983 (239 de morți); împotriva comandamentului soldaților francezi ai forței multinaționale, în aceeași zi (74 de morți).

⁸ *En-Nahda* („Renașterea”) este o mișcare religioasă a cărei ideologie este inspirată de cea a „Fraților Musulmani”.

⁹ În timpul unei întâlniri cu autorul, în 1988, la Peshawar.

¹⁰ Qossay este directorul adjunct al serviciului de contraspionaj irakian, *al-Khass*.

¹¹ Saddam Hussein e originar din Takrit. El și-a asigurat un anturaj devotat, alcătuit din persoane din regiunea sa.

¹² După unii, dimpotrivă (cf. *Le Monde* din 24 martie 2001), bin Laden joacă un rol mult mai important în chestiunile interne afgane datorită legăturilor cu comandanții războiului antisovietic. Cu atât mai mult cu cît combatanții arabi sînt din ce în ce mai frecvent angajați împotriva opoziției armate afgane. În replică, influența Karachiului scade.

¹³ Ar fi interesant de notat că Tarek Aziz, unul dintre miniștrii-cheie ai lui Saddam Hussein, e... creștin.

Febra asiatică

Prezența lui Usama bin Laden și a „Frației“ sale în toată lumea arabă devine, în cele din urmă, „contagioasă“. Serviciile de informații lucrează de câteva luni pe baza unei ipoteze îngrijorătoare: se pare că Usama bin Laden a reușit să implanteze câteva capete de pod ale „Frației“ lui în China, în Asia de Sud-Est și în fostele republici islamice sovietice.

Scenariile cele mai surprinzătoare imaginează că Usama bin Laden, ispitit de dжихadul chinez din Sinkiang, s-ar putea instala în China dacă situația ar deveni prea tensionată în Afghanistan. Într-adevăr, China nu e prea departe și are o porțiune restrinsă de graniță cu Afghanistanul; pe cât se pare, mai mulți emisari ai ex-sauditului s-ar fi deplasat la fața locului pentru a-i îndemna pe musulmanii din Sinkiang, care se mai numește și Turkestanul Oriental¹, să-și exprime osulitatea față de Beijing și să ia exemplu de la musulmanii din fosta URSS, cerându-și independența. Minoritățile musulmane (uiguii, kazahii, kirghizii, uzbekii, tătarii și huii²), se arată interesate de discursurile separatiste, pentru că pretind a fi victime ale discriminării. Considerându-se, totodată, și persecutați economic în favoarea altor provincii chineze de pe coasta oceanică, chinezii musulmani sînt ispitiți să se apropie de vecinii lor pakistanezi sau afgani. La sfîrșitul lui august 1999, serviciile de securitate chineze au arestat 20 de militanți uigui înarmați, în timp ce aceștia instalau o rețea logistică cu scopul de a comite atentate pe 1 octombrie, cu prilejul ceremoniilor de aniversare a 50 de ani de existență a Republicii Populare Chineze. Ca urmare a acestei alarme, chinezii le-au cerut talibanilor să nu-i mai permită lui Usama bin Laden să antreneze separatiști uigui în taberele lui. Într-adevăr, potrivit unei surse occidentale care a stat mai bine de-o lună în Afghanistan, două tabere conduse de un anume Tahar Jan erau destinate exclusiv antrenării islamiștilor chinezi. Conform aceleiași surse, talibanii fac un joc periculos în relațiile lor cu Beijingul, deoarece au livrat Chinei trei rachete de

croazieră americane, care nu explodaseră, în schimbul unui program de deminare a țării lor. Numai că lucrările de deminare încă n-au început, iar autoritățile de la Beijing poate că nu sînt de acord cu jocul dublu al talibanilor.

Dacă agitatorii ex-sauditului izbutesc să toarne gaz pe foc în Turkmenistanul Oriental, în special prin sponsorizarea separatiștilor islamiști, ei vor pune în grea încurcătură guvernul chinez, căci provincia Sinkiang este o regiune strategică, bogată în petrol, fără să mai vorbim de existența centrului de experiențe nucleare de la Lopnor!

Problema este cu atât mai serioasă pentru Beijing cu cît, cu cele 35 de milioane de musulmani pe care îi adăpostește – 150 de milioane după estimările religioase – China este a douăsprezecea țară musulmană din lume³! În plus, musulmanii din țările vecine: (Tadjikistan, Kirghistan, Kazahstan și Pakistan) încurajează discret, dar eficient, mișcările rebelilor musulmani chinezi de-a lungul unei frontiere destul de prost păzite. Pentru a înăbuși revoltele separatiștilor islamiști, China a luat decizia de a-i încuraja pe musulmanii cazaco-chinezi din Sinkiang să emigreze în Kazahstan și duce, totodată, o politică autoritară de colonizare prin intermediul hanilor, politică numită „transmigrație națională”. Kazahstanul, slab populat, cu 17 milioane de locuitori, și-ar spori populația cu mai bine de un milion de suflete, perspectiva pe care autoritățile o consideră destul de ispititoare. Din 1993, Kazahstanul i-a autorizat pe separatiștii din Sinkiang să-și deschidă o reprezentanță în capitala Alma Ata, fapt considerat de Beijing, firește, drept un amestec în treburile interne, chiar dacă pericolul unei implozii demografice a Chinei din cauza marelui islamism este destul de utopic.

La rîndul lui, în Rusia, FSB, moștenitorul KGB – semn că riscul nu e neglijabil – a încercat să limiteze influența islamiștilor, și mai cu seamă a talibanilor, în această regiune din Asia Centrală. Șeful serviciului de informații rus, locotenent-generalul Serghei Lebedev, a început, cu ajutorul dat de *Shanghai Five Club*, care grupează serviciile secrete din Rusia, China, Tadjikistan, Kazahstan și Kirghistan, să le facă viața grea rebelilor islamiști uiguri. Usama bin Laden și consilierii lui au analizat, se pare, situația și au descoperit în această regiune din China Occidentală o nouă miză pe măsura ambițiilor lor. Și alte țări din Asia se află pe lista de priorități a lui Usama bin Laden, la fel ca și Imperiul Mijlociu, Malaysia, Thailanda, Filipinele, aflate și ele în pericol de a fi contaminate. Malaysia e un teren extrem de favorabil: islamul este în această țară religie de stat din 1967! Ca

și în China, islamul a fost introdus de negustori. În general, Malaysia, membru activ al Conferinței Islamice Internaționale, pozează în apărător al islamului și, de exemplu, a trimis soldați de partea forțelor de pace din Bosnia. O mișcare religioasă deosebit de puternică, *al-Arqam*, militează împreună cu cei 100 000 de simpatizanți în favoarea aplicării legii islamice – *charia* – luptând pentru instaurarea regimurilor islamice în tot sud-estul Asiei. Această organizație deosebit de bogată – se spune că a obținut mai bine de 120 000 de milioane de dolari din contribuții voluntare – a justificat, în 1994, convocarea unei reuniuni extraordinare a Ministerelor Cultelor din țările ASEAN⁴. Ca urmare a acestei reuniuni, asociația *al-Arqam*, ale cărei relații cu „Frații Musulmani” egipteni au putut fi demonstrate, a fost interzisă în Malaysia. De atunci, lipsiți de structuri, militanții *al-Arqam* acționează ca francitiori, constituind o adevărată rezervă de militanți fără cauză, numai buni să fie recrutați de „Frația bin Laden”.

O altă țară cu mare potențial de risc, Indonezia, este, la egalitate cu Pakistanul, țara musulmană cea mai populată din lume. La începutul secolului XX, islamul a fost fermentul naționalismului indonezian și al respingerii colonialismului olandez. Islamul este, așadar, în Indonezia o realitate ce nu poate fi trecută cu vederea, chiar dacă Sukarno, părintele independenței, a pus bazele statului laic încă din anii '30. Dar, de la revoluția iraniană, renașterea islamului câștigă păturile populare; imamii sînt mai ofensivi în timpul predicilor și din ce în ce mai multe femei poartă val. Războiul din Golf, din 1990–1991, a amplificat această recrudescentă islamică, iar guvernul a făcut concesii islamiştilor: în 1991, de pildă, președintele Suharto s-a dus în pelerinaj la Mecca, iar în 1994 portul valului a fost autorizat în școli, unde învățarea islamului a devenit obligatorie, inclusiv în așezămintele creștine. Aceste numeroase semne de înflorire a asociațiilor islamice îi fac să creadă pe observatori că Indonezia este pîndită de pericolul de a aluneca treptat pe panta integrismului. În fine, secta malaieziană *al-Arqam*, interzisă în Malaysia, și-a țesut rețelele militante în Sumatra, mai cu seamă la Aceh, populată de musulmani: această parte din nord-vestul Sumatrei își cere vehement independența.

Altă țară care adăpostește o comunitate numeroasă de musulmani (aproape trei milioane de fideli), Thailanda, prezintă riscuri mai mici de „contaminare”, totuși are mulți musulmani grupați în sud. Patru provincii (Pattani, Yala, Satun și Narathiwat) sînt zguduite de un război civil endemic, cerînd eliberarea regiunii Pattani, odinioară regat musulman dependent de Siam, și reclamînd

alipirea de statul malaysian Kelantan, condus de partidul islamist malaysian. Aceste patru provincii, musulmane în proporție de 80%, dispun de o importantă rețea de moschei și de școli coranice. Organizația de Eliberare din Pattani – PULF⁵ (*Pattani United Liberation Front*), – primește instrucțiuni de la sediul ei aflat la... Mecca, în Arabia Saudită, și de la Kelantan, în Malaysia. PULF dispune de propriile ei tabere de antrenament, tranzitate în mai multe rânduri de membrii „Frației bin Laden”.

În sfârșit, Filipinele prezintă riscul declanșării unei crize din cauza comunității moro. Aceștia, în număr de 5 milioane, cam 8% din populație, locuiesc în partea de sud-est a țării, iar unii dintre ei cer un stat independent. Însă adevărata situație de criză la ora actuală e cea care opune armata grupului de rebeli fundamentalisti Abu Sayyaf. Organizația aceasta, care se ascunde în spatele unui discurs politic mai mult decît sumar și al unor obiective nebuloase, caută, mai curînd, să se dedea unor acte de banditism: de la luarea de ostatici, la traficul cu stupefiante, obținînd venituri de un miliard de dolari pe an, și asta doar pentru marijuana pe care o transportă spre Insulele Jolo și Basilan. Din punct de vedere istoric, grupul s-ar înrudi cu Frontul Național de Eliberare al populației moro, care în anii '70 militase pentru crearea unui stat islamist secesionist, deși astăzi cei mai mulți dintre membrii Frontului duc tratative cu guvernul filipinez și nu se recunosc în discursul și acțiunile extremiste ale grupului Abu Sayyaf. Legăturile acestuia din urma cu „Frația bin Laden” au fost stabilite de mai multe ori; între altele cu ocazia procesului lui Ramzi Yussuf, care trecuse prin trupele de gherilă ale lui Abu Sayyaf. Se pare însă că în 1999 grupul Abu Sayyaf a fost puternic infiltrat de agenți ai serviciilor secrete libiene și filipineze, determinînd „Frația bin Laden” să se distanțeze și chiar să rupă orice relație cu grupările din Jolo. Luările de ostatici ce vor urma vor fi, fără îndoială, pentru rebelii din Jolo un fel de a încerca să se pună din nou bine cu Usama bin Laden, arătînd că sînt niște interlocutori eficienți.

Manevra de captare a bunăvoinței a grupului Abu Sayyaf trebuie să fi dat roade, de vreme ce, pe 27 iunie 2000, un cetățean francez de origine algeriană, Abdessalam Bulanuar, era ținut în arest preventiv și interogat la Paris de către DST. Tocmai fusese expulzat din Filipine: fusese arestat la 16 decembrie 1999, avînd asupra lui un manual pentru luptă de gherilă urbană și un „element de încărcătură explozivă”. Arabul în cauză era bănuît că avea legături cu afgano-algerieni, cu Usama bin Laden și cu Frontul Național de Eliberare al populației moro care, cu arma în

mîna, chema la lupta pentru independență în sudul Filipinelor. Pe 29 mai 2000, șeful acestui Front de Eliberare Islamică declara la postul ZDF al televiziunii germane că e susținut financiar de către bin Laden. În august, serviciile de informații filipineze (care începuseră să-l urmărească pe Alfred Sirven, finanțatorul ocult al ELF) anchetau în legătură cu eventualele legături dintre Usama bin Laden și Gemma Cruz Araneta, ministrul Turismului! Acesta era bănuit de a avea legături cu IIRO (*International Islamic Relief Organisation*). Sub acoperire umanitară, IIRO, după cum susținea cotidianul filipinez *Daily Inquirer* din 15 aprilie 2000, îngăduia „Frației bin Laden” să finanțeze operațiunile Frontului moro.

Chiar dacă nici o amenințare reală de destabilizare islamică nu se profilează în aceste țări din Asia, unde problemele specifice lumii arabe pătrund cu greu în păturile populare, totuși baza islamistă deja existentă poate transforma sud-estul Asiei într-un gigantic centru de recrutare pentru islamismii fundamentalisti, veșnic în căutare de salahori pentru organizarea de atentate sau pentru a face trafic de droguri.

Un alt punct sensibil în Asia, sau mai curînd în Caucaz, este Cecenia. Usama bin Laden a început să-și mute pionii spre ea, furnizînd ajutor discret separatiștilor islamici. Criza nu e recentă, cecenii se află în conflict cu Moscova încă de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea. Iar brațul de fier moscovit impune un guvern centralizator, perceput a fi foarte brutal de o populație care vrea să-și păstreze caracteristicile culturale. Pentru a complica și mai mult situația cu puterea de la Moscova, cecenii sînt sunniți de inspirație sufită și au fost islamizați în decursul secolelor de către vecinii lor din Daghestan.

La 27 octombrie 1991, un curent naționalist cecen, apărut în anii '80, mătură de la putere autoritățile impuse de Kremlin. Sub impulsul unui naționalist, tînărul general al armatei sovietice Djohar Dudaiev, șeful Congresului Național al Poporului Cecen, sînt organizate alegeri legislative și prezidențiale. Dudaiev e ales cu o largă majoritate, iar la 27 octombrie 1991 Cecenia își proclamă unilateral independența. Deriva secesionistă de la Groznii e însă respinsă de Moscova. Autoritățile, încă sovietice la acea dată, adresează „criminalilor ceceni” amenințări abia voalate cu represalii, declarînd ilegale alegerile din 27 octombrie. Pe 7 martie, Boris Elțin declară starea de urgență la Groznii și trimite un contingent de 2 000 de oameni. Două zile mai tîrziu, pus în situația de a face față unei mobilizări excepționale a populației, care se constituise în miliții antisovietice și invocă declanșarea

djihadului împotriva ocupantului, Kremlinul bate în retragere. Pe 9 noiembrie, Parlamentul rus ridică starea de urgență; trupele rusești sînt poftite să părăsească teritoriul cecen. Înfruntarea dintre Moscova și Groznii începe; republica rebelă refuză să adere la Tratatul Federației Ruse semnat pe 31 martie 1992. Dudaiev însă, care s-a lăsat foarte repede sedus de dictatură și nepotism, va avea mari dificultăți în guvernarea unei țări aflate pradă intereselor mafioate și tendințelor divergente de clan. Un climat preinsurecțional se instalează încă din iulie 1994; facțiunile se înfruntă pînă la lovitura de stat ratată împotriva regimului lui Dudaiev, din 26 noiembrie 1994.

Pentru Moscova, criza devine prea gravă și pe 11 decembrie 1994 o divizie rusească de blindate forțează frontiera Ceceniei: 30 000 de oameni, 230 de tancuri și 450 de blindate. Rușii susțin că nu e vorba de o invazie, ci de „o operațiune de dezarmare a facțiunilor”. Cecenii se opun trupelor rusești cu o miliție puternică, formată din 45 000 de oameni. Punctul culminant al înfruntărilor îl va constitui batalia de la Groznii din decembrie 1994–februarie 1995, pregătită de raiduri ale avioanelor rusești și de bombardamente. Căderea și distrugerea orașului Groznii⁶ de către forțele rusești vor avea un efect dezastruos asupra moralului trupelor și asupra opiniei publice. Dar rebelii secesioniști nu sînt nici zdrobiți, nici descurajați: războiul civil continuă la sate. Departe de a fi decapitată din cauza pierderii liderului ei (Dudaiev este asasinat la 21 aprilie 1996), rebeliunea se intensifică în asemenea măsură, încît Kremlinul se vede nevoit să-l trimită pe carismaticul general Aleksandr Lebed să negocieze cu separatiștii. O negociere ce se va termina cu retragerea armatei rusești, înfrînte, și cu promisiunea că se vor plăti daune cecenilor pentru distrugerile cauzate capitalei Groznii.

Însă înfringerea Moscovei n-avea să însemne și sfîrșitul războiului: 5 ani mai tîrziu, în iulie 2001, după a doua bătălie dată la Groznii, începută la 5 septembrie 1999, armata rusă continuă să fie împotmolită în Cecenia. Contestînd iarăși legitimitatea republicii independente Cecenia și hotărîți să sfîrșească definitiv cu „terorismul cecen”, rușii lansează o nouă și puternică lovitură în Caucaz. Armata rusă, cu un efectiv de peste 80 000 de oameni, intenționează de data aceasta să folosească împotriva rebelilor noi bombe lansate de avioane Sukhoi-27, mai adaptate pentru lupta în zonele urbane. Această nouă tehnologie, numită FAE (*Fuel Air Explosive*), constă în provocarea unui efect de suflu și căldură la înălțime, declanșînd combustia unui nor de gaz pulverizat în atmosferă. Aceste încărcături vor fi lansate și de rachete

antitanc Metis-M și Kornet, ca și de lansatoare de rachetă portabile Shmel, modificate în acest scop.

Asumarea unor asemenea riscuri de către Moscova, cum ar fi angajarea unităților sale de elită și utilizarea unor arme care, fără îndoială, vor duce la reacții internaționale foarte dure, dau de banuit că problema cecenă prezintă un interes deosebit de mare, în măsura în care exemplul miciei republici rebele ar putea deveni contagios pentru Daghestanul vecin, de pildă⁷...

Pe fondul războiului sfînt împotriva ocupantului rus, criza cecenă se aseamănă mult cu cea afgană din anii '80: armata rusă a fost umilită în Afghanistan de rezistența musulmană. Într-adevăr, cele mai multe dintre țările arabe au trimis mudjahedini la Groznii, situație denunțată de către Rusia care, o dată în plus, califică această asistență străină drept amestec în treburile interne. Mesaje limpezi au fost trimise în Pakistan și în mai multe țări din Golf. Kremlinul este îndreptățit să se neliniștească: gruparea extremistă pakistaneză *al-Badr*, condusă de emirul Bakht Zameen Khan a cerut recent națiunii islamice – în sensul larg al termenului – să se angajeze militar alături de ceceni. Pe de altă parte, Moscova a stabilit mai de mult o listă cu peste 20 de asociații caritabile arabe și islamice care i-au susținut financiar pe separatiști încă de la declanșarea conflictului. Serviciile rusești de informații consideră că „Frăția bin Laden” se numără printre aceste organizații și se tem și în prezent de săvîrșirea unor atentate pe teritoriul rus, cum a fost cel de la 8 august 2000 (bilanț: 12 morți și 100 răniți) într-unul din pasajele subterane din Piața Pușkin din Moscova. Chiar dacă președintele cecen Aslan Maskhadov a afirmat că atentatul nu a fost comis la comanda Ceceniei, serviciile secrete ruse par a nu se îndoi de implicarea separatiștilor.

Usama bin Laden are numeroase posibilități de acțiune în acest nou butoi cu pulbere asiatic. Serviciile ruse și occidentale sînt vigilente dar, la fel ca în Afghanistanul anilor '80, ca în îndepărtatele insule ale arhipelagului filipinez, sau ca în Malaysia și Sinkiang, Daghestanul și Cecenia sînt zone minate de conflicte endemice, punctate de explozii violente. Oamenilor din „Frăția bin Laden” nu le va fi greu să-și țasă pinza, așteptînd răbdători momentul propice pentru a-și activa rețelele. Cu atît mai mult cu cît, din toamna lui 2000, islamistii au lansat ofensiva pentru controlul căilor pe care circulă drogurile în Asia Centrală (cf. Documentul 33). În Uzbekistan, șeful islamist Djumaboi Namangani primește bani, instrucțiuni și arme moderne de la Usama bin Laden. Drept mulțumire, se străduiește să-i furnizeze arme chimice

și biologice provenind din fostele republici musulmane ale URSS. Precum și o bază de repliere în Valea Fergana, în cazul în care talibanii l-ar trăda pe „fratele Usama”.

NOTE

¹ Această provincie chineză a fost, între 1933 și 1934, integrată în Republica Islamică a Turkestanului Oriental.

² Huiții sînt descendenții negustorilor arabi veniți în China. Sînt 10 milioane și sînt musulmani.

³ Islamul a fost introdus în China în secolul al XIII-lea, de către negustorii musulmani care străbăteau Drumul Mătăsii. Islamul chinez e implantat în provinciile din centru și din nord-vest: Yunnan, Sichuan, Gansu, Ningsia, Șansi, Quinghai, Anhui și Sinkiang.

⁴ ASEAN este o asociație a națiunilor din Asia de Sud-Vest, din care fac parte: Brunei, Indonezia, Filipine, Singapore, Thailanda și Malaysia.

⁵ PULF a fost întemeiat în India, în 1968, de către un grup de intelectuali condus de Tengku Bira Kotanila. Un timp, a fost susținut de Libia, Iran și OEP. Și alte mișcări militează pentru independența provinciei Pattani: Frontul Național de Eliberare din Pattani, Frontul Revoluționar Național și Frontul Unit al Combatanților Patanezi.

⁶ Mai mult de jumătate din capitala cecenă a fost făcută una cu pămîntul. Zeci de școli și spitale, precum și aeroportul, sînt distruse.

⁷ De la retragerea din Afghanistan, Moscova încearcă cu disperare să-și apere bunurile din regiune, precum și populația rusă care locuiește aici, o populație care beneficiază adesea de studii superioare la Moscova și pe care Rusia se bazează pentru a-și menține influența și pentru a contracara marea islamică: astfel, 5 milioane de ruși trăiesc încă în Kazahstan, 900 000 în Kirghizia, 800 000 în Uzbekistan și 50 000 în Tadjikistan. Moscova crede că astfel va fi în măsură să reziste pericolului de destabilizare pricinuit de o eventuală contagiune talibană în Asia Centrală, pericol ce ar putea fi agravat de traficul de droguri deja existent, căruia i s-a asociat din plin mafia rusă. Dar Moscova a imaginat și alte ipoteze, în special aceea a unei politici machiavelice ce ar tinde să încurajeze afirmarea forțelor islamice radicale în anumite republici, pentru a le atrage la sine pe altele, în schimbul unei anumite protecții...

Milioanele lui bin Laden

Cînd te-apuci să analizezi cum reușește o grupare islamistă să iasă din neant și să își creeze alianțe internaționale, o altă întrebare se ivește imediat: cum procedează oamenii aceștia? Și mai ales: ce anume fac acești militanți internaționaliști pentru a-și finanța activitățile?

Ajungînd unul dintre șefii legiunii islamice, Usama bin Laden a moștenit totodată și titlul de finanțator al terorismului internațional islamic. De cîțiva ani, averea lui e obiectul unor speculații interminabile. Usama bin Laden e, fără îndoială, un om bogat. Tatăl lui ajunsese cel mai mare antreprenor de construcții din Arabia Saudită, cu o avere adunată, după cum spun publicațiile americane, „din reciclarea petrodolarilor în activitatea de construcții”. Familia bin Laden este și astăzi deținătoarea unei averi estimate la mai bine de 5 miliarde de dolari, iar în anii '90 bunurile personale ale lui Usama bin Laden erau evaluate la 300 de milioane de dolari. Detractorii lui susțin că și-ar fi clădit averea personală în parte și din „fondurile de solidaritate” de care răspundea pe vremea cînd se ocupa de filiera afgano-arabă, în folosul serviciilor secrete saudite. Fonduri care, în mare parte, fuseseră donate pentru membrii Rezistenței afgane de către Occident și monarhiile din Golf.

Fără îndoială că Usama bin Laden dispune de o avere considerabilă, dar care nu mai este la fel de mare ca pe vremuri. Surse bine informate îi atribuiău, în momentul cînd a plecat în exil, 800 de milioane de dolari, bani lichizi, fără a mai vorbi de investițiile lui imobiliare sau industriale, care poate că nu erau în întregime profitabile. Fuga precipitată din Sudan l-ar fi costat mai bine de 150 de milioane de dolari din cauza închirierii unui avion – un Hercules! –, abandonării creanțelor unor contracte neterminate sau în curs de derulare la Khartoum, lichidării rapide a bunurilor imobiliare și a cheltuielilor de instalare în Afghanistan. Unul dintre apropiații săi s-ar fi plîns chiar pentru că nu a fost plătit integral de guvernul sudanez pentru anumite șantiere de construcții. Ceea ce

la Khartoum, în cercurile de afaceri, este contestat. Cel mai important contencios ar privi, după părerea anumitor surse islamiste din Londra, plata drumului *Tahaddi* (sfidarea) dintre Shandi și Port Sudan, al cărui cost este estimat la 200 de milioane de dolari.

O anume anecdotă arată totuși, chiar dacă Usama bin Laden e un om de afaceri priceput, că purtarea lui nu e neapărat dictată de venalitate: e în stare să-și cheltuie averea într-un mod deosebit de curios... După unele surse pakistaneze, capitalul pe care-l are i-ar fi permis să supraliciteze împotriva serviciilor secrete americane! Usama bin Laden încearcă, se pare, de luni de zile, să obțină rachetele Stingers distribuite Rezistenței afgane în anii '80. Din 1998, s-a declanșat o adevărată întrecere între el și Pentagon, care încearcă să recupereze toate tuburile lansatoarelor de rachetă. Dacă militarii americani oferă 100 000 de dolari pentru un Stinger, Usama bin Laden dă dublu! Evident că americanii se tem ca aceste rachete să nu fie utilizate împotriva obiectivelor americane sau occidentale¹.

*

Să fie oare importante fonduri de care încă dispune Usama bin Laden distribuite în conturile numeroaselor societăți-paravan, ca de pildă *Asma United*, cunoscută și sub numele de *Mira*? Mai multe societăți de caritate identificate de către serviciile de informații americane, precum: *al-Rahma*, *al-Hramein*, cu sediul la Londra, *al-Mouwafak*, cu sediul în Balcani, *Islamic Resurrection Foundation* și *Islamic Revival Foundation*, condusă de un albanez, să fie, de fapt, relee financiare? În fine, se spune că occidentalii ar fi început tratativele cu guvernul sudanez, în încercarea de a confisca bunurile din Sudan ale ex-sauditului. După alte informații, provenite de la bancheri arabi, Usama bin Laden ar fi depus fonduri în siguranță în băncile sultanului din Brunei și chiar și în bănci europene, la acestea din urmă prin grija unuia dintre colaboratorii fostului patron al *Arab Banking Corporation*². Serviciile de informații din Peninsula Arabică susțin că mai bine de 750 de milioane de dolari aparținând lui Usama bin Laden s-ar afla încă plasați pe termen scurt pe mai multe piețe financiare. În august 1998, bancherul acesta ar fi cumpărat pentru rebel pachete de acțiuni franceze: BNP, Unisor Sacilor, Axa și Société Générale, pe care le-ar fi vândut peste câteva săptămâni realizând un beneficiu de 20 de milioane de franci. După părerea mai multor analiști americani și europeni, acest tip de tranzacție pe termen scurt nu atrage atenția și con-

stituie în prezent una din metodele preferate ale lui Usama bin Laden prin care acesta își fructifică capitalul și-și creează rezerve în mai multe țări europene, mai cu seamă în Belgia, Bulgaria, Italia și Țările de Jos. Prin mijlocirea unui agent imobiliar din Singapore, a investit în acest domeniu la Londra, Paris și pe Coasta de Azur. Alte surse din Europa de Nord afirmă că Usama bin Laden a început să investească și în Danemarca, mai ales în... industria lactatelor, prin mijlocirea unui egiptean care, într-o vreme, a lucrat ca șef de șantier în grupul Bin Laden din Mecca, între 1983-1988. Bin Laden și „lăptarul“ s-ar fi asociat cu un suedez convertit la islam, cumnatul „lăptarului“. Se pare că și în Suedia bin Laden ar fi prezent în sectorul echipamentelor sanitare, cu o investiție în valoare de 15 milioane de dolari. Usama bin Laden și partenerul lui suedez vizează piețele medicale irakiene, iordaniene și egiptene. Și în Norvegia ex-sauditul și-a diversificat activitățile: prin intermediul palestinianului Samir al-Husseini, aflat în Norvegia încă din anii '60, a achiziționat acțiuni în industria lemnului și a hîrtiei în valoare de 40 de milioane de dolari. Dar, lucru ce pare oarecum scandalos, fundamentalistii își finanțează rețelele și prin prostituție: femei bosniace ar fi fost plasate în acest scop în Belgia și Franța.

În mai 1997, un financiar saudit, Sidi Tayyeb, este arestat la el în țară. Recunoaște a fi unul dintre trezorierii lui Usama bin Laden și a-i fi deschis acestuia conturi în Europa, Africa, Pakistan și chiar și în Statele Unite. Dar, conștient de riscurile pe care le prezintă tranzitarea unor fonduri importante pe piețele transparente din Europa în domeniul industriei sau al comerțului, Usama bin Laden și consilierii lui financiari au recurs și la utilizarea sistemului bancar al fostelor republici islamice sovietice. Pentru aceste tranzacții în direcția țărilor din Est, se pare că ex-sauditul a făcut apel la băncile aflate în partea turcească a Insulei Cipru, beneficiind și de colaborarea anumitor apropiați ai membrilor guvernului cipriot. Este amintit chiar și un membru al familiei președintelui!

Dar aproape că nici una dintre aceste acțiuni financiare nu a scăpat serviciilor de informații saudite, americane sau europene. În plus, scurgeri de informații sau dezvăluiri, dintre care unele aparțin unor transfugi din „Frăția bin Laden“ sau unor simpli agenți arestați în cursul ultimelor luni, l-au zdruncinat grav pe Usama bin Laden. De aceea, prudența lui în afaceri a sporit de 10 ori și a trebuit să renunțe la anumite operațiuni profitabile ce i-ar fi permis să investească fonduri în puncte strategice pentru acțiunile lui viitoare.

Un alt episod ilustrează bine metodele grupării lui Usama bin Laden. În 1991, a izbucnit scandalul de la BCCI (*Bank of Credit and Commerce International*), condusă de pakistanezi. Așezămintul a fost acuzat de spălare de bani proveniți din traficul de droguri și din vânzările de arme. Anchetatorii britanici au descoperit o filieră de care beneficiau teroriștii islamiști și grupul Abu Nidal (acesta avind la BCCI mai multe conturi personale). Ca urmare a scandalului, fondurile au fost transferate de la BCCI spre alte bănci din Dubai, Iordania sau Sudan, controlate de „Frații Musulmani”. O parte din bani au fost returnați unor organizații, ca de pildă FIS algerian. O altă parte a fost virată de către Ayman al-Zawahiri în Elveția, Țările de Jos, Londra, Anvers și în Malaysia. Cînd a fost dezvăluită implicarea lui bin Laden în atentatele de la Nairobi și Dar es Salaam, un înalt magistrat german i-a alertat pe americani și Interpolul. „Disponem de mărturia unei femei plecate din Franța și măritată cu un saudit. Arestată pentru spălare de bani în 1997, ea ne-a declarat că a plasat fonduri pentru Usama bin Laden între 1983–1990.”

*

Dar marele avantaj al lui Usama bin Laden îl reprezintă independența economică a „Frației”, care este puțin costisitoare și reușește să se autofinanțeze, membrii ei fiind deosebit de mîndri să contribuie la dжихad. Finanțarea rețelelor lui Usama bin Laden face așadar apel la un întreg mecanism bine pus la punct. Dacă lumea islamică cultiva o organizație politică cu ramificații independente, același lucru e valabil și pe plan financiar: diverșii șefi islamici au reținut lecțiile, uneori usturătoare, pe care Libia le-a dat în trecut organizațiilor palestiniene pe care le-a îmblinzit și le-a transformat în grupuri de mercenari docili în schimbul subsidiilor oferite. Într-adevăr, dacă finanțarea dintr-o unică sursă prezintă avantaje sigure pe planul confortului – teroriștii nu mai au grija zilei de mâine – ea are totodată și inconvenientul de a face ca mișcarea să depindă de un „naș” unic, care o integrează în propria lui politică externă și care nu va ezita să o și sacrifice, ca o dovadă de bunăvoință față de guvernele occidentale sau pentru a evita represaliile străine. Ceea ce explică de ce Abu Nidal, Carlos sau Ahmed Jibril, în anii '70 și '80, au ratăcit de la o capitală arabă la alta, la bunul plac al finanțatorilor lor de moment, constrînși uneori să renunțe la convingerile lor ideologice pentru a-și satisface protectorii.

Astfel, decît să copieze o situație care nu s-a dovedit viabilă în trecut, islamiștii au hotărît să folosească mai mulți sprijinitori și finanțatori în stare să-i ajute sau să le găzduiască organizațiile-paravan, în locul unui singur donator de fonduri. Luciditatea și pragmatismul organizațiilor islamiste, inclusiv ale „Frăției bin Laden“, fac, cu siguranță, dovada unei strategii comune, chiar dacă ele nu dispun și de o comandă militară unică.

Dincolo de obiectivul împărtășit al djihadului împotriva inamicilor islamului, modul de finanțare a grupărilor islamice constituie cel de-al doilea numitor comun al acestor organizații. Contribuțiile financiare ale statelor din Golf firește că nu sînt neglijabile. În 1993, Charles Pasqua, pe-atunci ministru de Interne al Franței, aflat în vizită în Arabia Saudită, l-a rugat pe omologul său saudit, Nayef bin Abdelaziz, fratele regelui Fahd, să încerce să limiteze sprijinul financiar dat de unii oameni de afaceri saudiți islamiștilor apropiați FIS și grupărilor din Algeria. Iar guvernul saudit s-a angajat să controleze finanțarea fundamentalistilor, cel puțin în... Franța.

Și ONG-uri – adică organizații nonguvernamentale – puternice, implantate peste tot în lumea arabă și occidentală, pompează fonduri extremiștilor, făcîndu-i încă și mai de necontrolat. (Numeroși conducători ai unor organizații umanitare condamnă violența, dar nu pot evita să nu fie manipulați, chiar și fără voia lor.) Astfel, pot fi citate *Hezb-I-Islami* din Afghanistan; un comitet de binefacere și de solidaritate implantat în Franța, *Islamic Relief Agency*, sau *Save Bosnia Now*, organizație cu sediul în Statele Unite, animată de foștii luptători în Afghanistan. Caracteristica acestor organizații de binefacere e aceea că colectează și manipulează liber importante sume de bani sub acoperirea unor acțiuni umanitare. Aceste organizații, fiind, prin natura lor, nonprofit, au deci posibilitatea de a dirija fonduri în folosul cui vor ele. Și tocmai o organizație umanitară de acest tip, instalată la Nairobi, va alimenta rețeaua kenyană a „Frăției bin Laden“, găsita vinovată pentru comiterea atentatelor din Africa Orientală.

Aceste ONG-uri sînt cunoscute în mare parte și fac obiectul unei supravegheri sporite în ultimele luni. Mai cu seamă vreo 20 dintre aceste organizații de caritate, active în țările din Golf, au fost puse sub observare strictă de către serviciile de informații din Cairo. *Hamas* sau rețelele islamiste maghrebiene ori europene sînt generos și discret alimentate printr-un sistem de dubla contabilitate instituit de bancheri inventivi. Deseori, aceste fonduri tranzitează prin bănci islamice, ale căror mecanisme pot

deveni opace pentru bancherii convenționali sau pentru ancheta-tori. Căci sistemul de calcul al dobânzilor sau al comisioanelor de depozit – controlate de *charia* – sînt complet diferite. Recurgerea la băncile islamice e încă o componentă esențială a mecanismelor de finanțare integriste.

Sistemul băncilor islamice a apărut în 1969, în timpul primei conferințe OCI, Organizația Conferinței Islamice, din inițiativa regelui Faisal. O dată cu creșterea prețului petrolului brut, devenea imperios necesar pentru țările producătoare să găsească un mijloc de a-și injecta petrodolarii în economia națională, recurgînd la propriul lor sistem bancar, în loc să îmbogățească băncile occidentale. În orice caz, asta era ideea... Și astfel, la recomandarea regelui Faisal și a prim-ministrului malaysian de atunci, Banca de Dezvoltare Islamică a fost fondată în 1975. Fiecare dintre cele 40 de țări din Organizația Conferinței Islamice deținea cel puțin o acțiune; în realitate însă capitalul era deținut în proporție de 25% de Arabia Saudită, 16% de către Libia, 14% de Emiratele Arabe Unite și restul de alte țări din Golf. Banca, avînd sediul la Djedda, fusese înzestrată cu un capital de două miliarde de dolari.

Conform statutului lor, rolul acestor bănci islamice, care au înflorit începînd din 1975, era de a ajuta dezvoltarea proiectelor de infrastructură, beneficiari fiind țările musulmane, și răspîndirea islamului. Fără îndoială, intenția promotorilor era de a instaura o „nouă ordine economică islamică”. După cîțiva ani, o dată cu apariția Băncii Islamice de Solidaritate din Sudan, dimensiunea militară și ideologică a sistemului bancar islamic devine preponderentă față de aspectul strict financiar. Dovadă e faptul că aceste bănci nu au fost niciodată utilizate pentru a adăposti masiv fondurile țărilor producătoare de petrol. Aceste bănci, cu toate că sînt foarte bogate în materie de depozite, n-au realizat niciodată, pe plan internațional, decît operațiuni minore, și nici una dintre ele nu se află printre primele 10 din lume. Unul din motivele acestei relative letargii a sistemului bancar islamic pe plan internațional este că economia mondială, în frunte cu Statele Unite, n-ar fi acceptat niciodată o retragere masivă a depozitelor arabe, iar Arabia Saudită n-ar fi riscat niciodată să înfrunte Statele Unite sau alte bănci occidentale pe terenul acesta sensibil. Datorită acestei atitudini timorate și ambigue a Arabiei Saudite, țară care se află totuși la originea proiectului, băncile islamice sînt încă blocate în situația lor de bănci bogate și puternice din punct de vedere financiar, dar aproape întotdeauna marginalizate pe piețele financiare internaționale.

Departa însă de-a constitui un handicap, statutul acesta, ca și izolarea relativă a băncilor islamice sînt compatibile cu interesele și scopurile grupărilor islamiste. Căci acestea se împacă mult mai bine cu aceste bănci decît cu marile bănci internaționale, rigide și puternic supravegheate, dispunînd aproape toate de mecanisme de control și cerînd declarații pentru transferul fondurilor – cînd acestea se situează peste plafonul de 50 000 de franci francezi. Serviciile speciale – precum Tracfin în Franța – nu îngăduie nici o operațiune bancară fără să se asigure că emițătorul și beneficiarul sînt cunoscuți și că originea fondurilor e transparentă.

Acest statut aparține al băncilor islamice e cu atît mai confortabil cu cît, în anii '80, au fost înființate bănci islamice în mai bine de 23 de țări, între care: Elveția, Luxemburg sau Malaysia, fără a mai vorbi de cele existente în Turcia sau... Bahamas.

Prăbușindu-se visul economic al anumitor teoreticieni și economiști islamici de a crea un sistem monetar universal, bazat pe un mic dinar de aur, sistemul bancar islamic s-a văzut pus în situația de a-și găsi o nouă utilitate. Astfel, pe plan economic intern – și la nivel internațional – băncile islamice vor juca un rol capital, demonstrîndu-și performanțele excepționale. Colectînd și convertînd în devize banii provenind din comerțul informal³ sau de pe piața neagră a întregii lumi musulmane, ca și din anumite țări africane, aceste așezăminte bancare, funcționînd mai mult ca niște case de schimb decît ca niște bănci de depunere, au ajuns să manipuleze sume importante, care înainte, evitau sistemul bancar clasic.

Numărîndu-se printre așezămintele bancare ce-și împart depunerile din sectorul islamic, trei bănci s-au bucurat recent de o atenție specială, ținînd seama de activitățile lor „extrabancare”. Ele contribuie la finanțarea unor organizații islamiste fundamentaliste, deseori fără voia lor, prin intermedierea unor persoane sau situații ce acționează ca fațadă a unei organizații islamice.

DMI, *Dar al Maal al Islami*, filială a *Faysal Islamic Bank Group*, înmatriculată în Insulele Bahamas, la 27 iulie 1981, e întrucîtva în „adormire” astăzi. O *fatwa* autorizase înființarea băncii, iar conformitatea islamică a operațiunilor băncii era riguros controlată printr-un neobișnuit consiliu de administrație, alcătuit jumătate din bancheri, jumătate din oameni cu funcții religioase. Atunci, banca nu avea concurenți; era prima bancă islamică din lume, iar acționarii ei erau toți lideri politici prestigioși, precum președintele pakistanez Zia Ul Haq, președintele sudanez Gaffar Nimeiri și mulți prinți saudiți. Prin subscripție publică s-a constituit un depozit de 35 de milioane de dolari. Începînd din 1982,

DMI și societățile ei de investiție au manipulat miliarde de dolari pe piețele financiare internaționale, deși banca promise cu un capital de 315 milioane de dolari. Deși conform statutului își avea sediul Bahamas, DMI avea totuși un birou la Geneva, pe rue des Alpes nr. 7. Acest birou din Geneva ar fi trebuit să devină capul de pod al băncii în lumea occidentală. Într-adevăr, una din ambițiile conducătorilor băncii era să deschidă agenții în Occident și să utilizeze banca pentru acțiuni internaționale de prozelitism islamic. DMI s-a izbit însă de autoritățile europene. Continentul african, în schimb, i se va deschide larg, și țări precum Guinea-Conakry vor accepta chiar să-și adapteze legislația bancară, în special cea referitoare la remunerarea depunerilor sau în materie de credite, pentru a fi compatibilă cu cea a băncilor islamice, legislativ strict reglementate de *charia* care interzice să câștigi bani din împrumuturi și dobinzi. Dar, cum trebuie totuși să câștigi, băncile islamice izbutesc să obțină profituri numai datorită unor reglementări foarte complexe ale serviciilor bancare și ale investițiilor.

Dar proiectele băncii se vor opri în scurt timp... În 1984, DMI afișează o pierdere 28 de milioane de dolari, în vreme ce cu un an în urmă avusese un beneficiu de 7 milioane de dolari. Pierderile se datorează unor operațiuni speculative riscante pe piața aurului. Ceea ce nu înseamnă sfârșitul băncilor islamice, departe de asta. Și, încă și mai puțin, a dorinței nutrite de unii de a le atrage discret în finanțarea islamismului radical.

În timp ce DMI se află în dificultate, apare o altă bancă islamică, *Dellah al-Baraka*. Cu un capital de un miliard de dolari, banca se afișează drept rivala directă a DMI, care a pierdut încrederea depunătorilor. *Al-Baraka* a fost fondată de un grup de oameni de afaceri arabi necunoscuți, și nici un prinț saudit nu face parte din consiliul ei de administrație. Din sediul ei de la Londra, banca pătrunde în 12 țări printre care: Sudan, Mauritania, Bahrein, Tunisia, Thailanda și SUA. În 1990, deschide un birou în Algeria. Doritoare să pătrundă în lumea occidentală, *al-Baraka* izbuteste acest lucru prin intermediul societăților financiare, ca de pildă *Islamic Banking System International Holding*. Pentru că procedează mascat, *al-Baraka* reușește acolo unde DMI eșuase, ajungând ca la Copenhaga să controleze prima Bancă Islamică Internațională, IBI. Deschisă în 1984, banca în cauză va deveni repede, din cauza discreției ce caracterizează băncile elvețiene sau luxemburgheze, banca preferată a musulmanilor care locuiesc în Europa. Între altele, IBI a devenit și banca Grupării Islamice din Franța, organizație aflată parțial la originea FIS și a mișcării isla-

mice tunisiene *En-Nahda*. În 1990, *al-Baraka* a deschis agenții peste tot unde e necesar să se întrețină relații cu comunitățile islamice: la Djibouti, Johannesburg sau Shanghai.

Dar cea mai misterioasă dintre băncile islamice rămâne *al-Taqwa*. E atât de discretă, cu singura ei agenție din Bahamas, încât multe servicii de informații au ajuns să se îndoiască de existența ei. Și totuși *al-Taqwa* există cu adevărat și operează în mai bine de 30 de țări! A fost fondată în 1987 la Nassau, cu un capital de 50 de milioane de dolari, din care două treimi provin de la organizații fundamentaliste și în special de la frăția musulmană kuveitiană *al-Islah*. Restul se bazează pe subscripție publică. Ca în cazul tuturor băncilor islamice, compatibilitatea operațiunilor bancare cu *charia* este supervizată de un consiliu religios și de un membru al asociației „Fraților Musulmani” egipteni.

Unele rapoarte ale poliției, în special ale celei egiptene, au stabilit că banca *al-Taqwa* a finanțat în mai multe rânduri candidați islamici în timpul alegerilor municipale din Egipt, iar fondatorul și președintele ei este Yussuf Nado, unul dintre „Frații Musulmani” egipteni, om deosebit de bogat și care se află în fruntea a peste 2 000 de societăți comerciale. Vicepreședintele băncii, Ali Ghalib Himmat, este și el cunoscut pentru activitățile lui islamiste militare; a fost unul dintre animatorii comunității din Germania și al celei de la Centrul din München. Ambii au devenit astăzi... italieni, dar nici un anchetator nu i-a bănuit că ar fi în relații cu rețelele islamiste teroriste. Dincolo de sediul din Nassau, adevăratul cartier general al activităților băncii *al-Taqwa* s-ar afla în Elveția, în orașul Campione, lângă Lugano.

Conducătorii fundamentalști cei mai intransigenți au căutat adesea să recurgă la bănci ale căror verigi se întind din Nassau la Peshawar, trecind prin aproape toate paradisurile fiscale ale planetei. Ei se folosesc cu cinism de serviciile lor și uneori cred că băncile acestea sînt în stare să evite circuitele financiare convenționale în vederea spălării de bani, și încă repede, plecînd de la orice fel de monedă neconvertibilă de pe piețele obișnuite! Într-adevăr, o mare parte din resursele destinate djihadului provin din activități delictuale sau informale. Din 1995, cooperarea internațională a permis sensibilizarea conducătorilor de bănci islamice; mai multe transferuri de fonduri dubioase destinate unor mișcări integriste au fost astfel identificate și blocate. Vinarea lui Usama bin Laden de către serviciile de informații, precum și de către Interpol, s-a concentrat și ea asupra acestui aspect strict financiar, determinîndu-i pe experți să ia măsuri

susceptibile a-l stingheri pe ex-saudit în activitățile lui, privindu-l de resurse.

NOTE

¹ Potrivit unei alte teorii, traficul cu rachete s-ar afla și în mâinile anumitor șefi ai ISI, care răscumpără armele prin intermediari cu scopul de a le revinde apoi și mai scump lui Usama bin Laden. La rândul lor, talibanii dau rachete în schimbul anhidridei acetice, necesară producerii heroinei. Uneori, trgul acesta se soldează cu... păcăleli, rachetele nefiind întotdeauna operaționale, din cauza duratei de viață limitată a unora dintre componentele lor, cum ar fi bateriile, limitate la doi ani. Problema pe care Usama bin Laden a încercat s-o rezolve angajând ingineri electroniști.

² Pentru administrarea fondurilor lui secrete, Usama bin Laden a înființat o structură specială, Fundația Islamică a Salvării, a cărei siglă – FIS – îi amintește pe islamisții algerieni.

³ Prin „informal”, sau „prin sector economic informal”, se înțelege, în țările aflate în curs de dezvoltare, orice activitate economică nesupusă nici unei reglementări și care nu achită, în general, nici un fel de taxe și impozite.

Noile arme ale djihadului

Experții serviciilor de informații specializați în lupta antiteroristă sînt siguri că în viitor militanții fundamentalisti nu se vor mai mărgini la atentate împotriva unei cazărmi americane sau a unei ambasade, provocînd cîteva sute de victime. Viitoarele lor ținte ar putea fi orașe sau țări întregi! Escaladarea aceasta a violenței se bazează pe stăpînirea de noi tehnologii și pe capacitatea financiară a rețelelor subversive de a achiziționa tehnologii de distrugere în masă sau de a-i corupe pe cei care le minuiesc.

„A achiziționa arme pentru apărarea musulmanilor este o datorie. Dacă e adevărat că am cumpărat arme (chimice sau nucleare), îi mulțumesc lui Allah, care mi-a îngăduit-o. Iar dacă încerc să-mi procur asemenea arme, e pentru că a devenit o îndatorire. Ar fi un păcat pentru musulmani dacă n-ar încerca să aibă arme ce i-ar putea împiedica pe necredincioși să le facă rău...”

Această declarație ambiguă și neliniștitoare, cum deseori sînt declarațiile lui bin Laden, a zguduit multe cancelarii occidentale.

În septembrie 1998, un document oficial american semnală „presupusele demersuri ale lui Usama bin Laden pentru a-și procura arme nucleare”.

Documentul – o plîngere depusă împotriva lui Manduh Mahmud Salem, unul dintre apropiații lui Usama bin Laden, arestat în Germania în 1998 pentru că era bănuît că pregătise un atentat împotriva consulatului american din Hamburg – afirmă că există o legătură directă între Usama bin Laden și Iran, țară trecută de Washington pe celebra sa listă neagră, ca fiind susținătoare a terorismului. După părerea procurorului federal din New York însărcinat cu această afacere, la începutul anilor '90, Usama bin Laden ar fi încheiat o alianță antiamericană cu Iranul și Sudanul, o altă țară aflată atunci pe lista neagră a Departamentului de Stat, și și-ar fi trimis emisarii prin lume cu scopul de a achiziționa arme nucleare.

În actul de opt pagini, acuzarea susține că Salem s-ar fi întîlnit clandestin cu ofițeri iranieni la Khartoum și la Teheran, pentru ca

aceștia să furnizeze milițiilor lui Usama bin Laden un antrenament militar intensiv, ce ar fi trebuit să aibă loc în sudul Libanului, în taberele *Hezbollahului*, controlate și finanțate de Iran.

Actul acuzării îl prezintă pe Salem ca pe un islamist grijuliu să-i unească pe šiiti cu sunniții, întru și mai marele beneficiu al islamului, dar mai cu seamă pentru ca aceștia să-și unească forțele împotriva Statelor Unite și Israelului. Salem este unul dintre membrii fondatori și, totodată, deosebit de influenți ai ramurii armate a „Frației bin Laden“, *al-Qaida*. După părerea procurorului federal, Salem ar fi făcut parte cel puțin din două comitele *al-Qaida*: *Majlis al Choura*, consiliul superior, a cărui misiune e să autorizeze acțiunile militare, și comisia *fatwa*-lelor, care era însărcinată de a promulga edicte și sentințe împotriva americanilor. Procurorul mai susținea că Salem ar fi răspunzător pentru mai multe dintre misiunile *al-Qaida* din Afghanistan, Malaysia și Filipine. Se pare că o vreme ar fi predat lecții recruților și ar fi condus un centru de primire *al-Qaida* în Pakistan. Mai presus de orice, el se ocupa de procurarea echipamentelor de transmisie și a materialului electronic pentru fabricarea detonatoarelor. În 1993, continuă acuzarea, Salem ar fi semnat un memoriu pentru achiziționarea de uraniu îmbogățit destinat fabricării armelor nucleare. Procurorul se vedea însă nevoit să admită că nu știa în ce măsură Salem realizase acest lucru.

După cum susțin unii transfugi afgani și egipteni „pocăiți“, Usama bin Laden ar avea mai multe bombe nucleare „rudimentare“, instalate în valize protejate de un cod secret. Adevăr sau propagandă? Dar, judecînd logic, ca în cazul celor mai multe dintre armele nucleare, detonarea pretinde mai multe niveluri de autorizare, și nimic nu dovedește, fără putință de tăgadă că teroriștii dispun de toate cheile. Dacă valizele acestea sînt operaționale, ceea ce nu e verificat – deoarece cumpărătorii lui bin Laden ar fi putut fi înșelați de escroci – teroriștii nu vor avea dovada acestui lucru decît în ziua în care vor încerca să le declanșeze, asumîndu-și în același timp, toate consecințele unei eventuale reușite. Oricum, riscul acesta trebuie luat în serios.

Conform altor informații, în special ale serviciilor rusești, Usama bin Laden ar fi suferit un eșec usturător în încercarea lui de a achiziționa arme nucleare. În 1993, rețelele lui ar fi încercat să-și procure un cap de rachetă de pe piața neagră, dar, negăsind, s-ar fi îndreptat spre furnizorii ilegali de uraniu îmbogățit care operau în fostele republici sovietice sau în țările din Asia. Piața materiei fisionabile e, într-adevăr, aproape la fel de înfloritoare

ca și cea a drogurilor, chiar dacă rețelele și metodele sînt diferite; în martie 1999, un contrabandist indian a fost prins avînd asupra lui 1,8 kilograme de uraniu și 350 grame de heroină! I se dăduseră 700 de dolari de către o bandă de traficanți care făcea troc dînd heroină produsă în Afghanistan și Pakistan pe uraniu 238, provenind de la mina indiană Jadugda din Bihar.

Din nefericire pentru Usama bin Laden și din fericire pentru eventualele sale victime, emisarii lui, prea puțin pricepuți în materie de fizică nucleară, n-au nimerit pe cine trebuia, ba chiar au fost înșelați de traficanții ruși, care s-au prezentat drept specialiști în fizică nucleară. Inițial, ei au cumpărat pentru o armă nucleară uraniu care nu poate să explodeze, apoi deșeuri prezentate drept *Red Mercury*, produs radioactiv pretins a fi utilizat în fabricarea unor arme secrete. Pe cit se pare, cumpărătorii lui bin Laden n-ar fi primele victime ale combinației *Red Mercury*: după dezafectarea arsenalului nuclear sud-african, în anii '80 și '90, stocuri din acest misterios *Red Mercury* fuseseră vindute pe bani grei și cîtorva nepricepuți care reprezentau interesele irakiene.

Chiar și talibanii ar deține materie fisionabilă, se pare. Pe 25 mai 1998, unul dintre reprezentanții lor prezentase la Kabul, în fața presei, un container metalic plin cu o materie sub formă de pulbere, prezentată drept uraniu. Talibanii susțin că ar fi vorba de stocuri îngropate în pămînt, rămase din timpul ocupației sovietice. După cum se menționează într-un raport transmis pe-atunci de ambasada Franței ministrului Apărării de la Paris, alt recipient metalic cu o încărcătură de aceeași origine ar fi fost și găsit de talibani. Dacă pulberea aceea poate să explodeze, nimic nu ne-ar mai opri să credem că Usama bin Laden ar fi bucuros să finanțeze proiectul realizării unei bombe atomice islamice de către talibani, gazdele sale.

Nimic nu ne îndreptățește așadar, să credem că șeful „Frației bin Laden” a renunțat definitiv să cumpere sau să fabrice propria sa bombă nucleară. În iunie 1998, o scurgere de informații a permis serviciilor occidentale să afle că Usama bin Laden a intrat în legătură cu tinerii cercetători pakistanezi în fizică nucleară. Informație reală sau propagandă, important e să aflăm adevărul; poate că Usama bin Laden nu face decît să descurajeze încercările americane de a lovi din nou vreuna din ascunză-torile sale, amenințîndu-i că, în acest caz, ar riposta printr-un atac nuclear.

Informațiile din acest domeniu se obțin greu; totuși, în aprilie 2000, serviciile uzbece au descoperit la frontiera kirghiză un camion conținînd materie fisionabilă. Pe cit se pare, încărcă-

tura era destinată fie Pakistanului, fie lui Usama bin Laden. O altă pistă se referă la un anume traficant cunoscut sub numele de cod Antonov Botov. Acest negustor de arme ucrainean, fost luptător în Afghanistan ca ofițer al Armatei Roșii, a fost contactat de mai multe ori de către trimișii „Frației bin Laden”, dornici să achiziționeze material nuclear prelucrat.

Descurajați, lipsindu-le tehnologia, și nepricepindu-se, ne putem închipui că trimișii lui Usama bin Laden au renunțat în cele din urmă, la fabricarea unei arme atomice și că s-au îndreptat spre achiziționarea armelor chimice gata fabricate. Se spune că bin Laden ar deține mai multe, răspindite prin ascunzătorile lui secrete din Afghanistan. Dar poate că și în altă parte, în Asia, Europa ori în Statele Unite. Această informație a făcut obiectul unor întruniri excepționale ale serviciilor de securitate occidentale, în decembrie 1999 și în mai 2000 la Washington, Paris și la sediul NATO din Bruxelles.

Aceste bănuieli ale serviciilor de informații occidentale s-au confirmat prin declarația unui înalt conducător islamist al *Djihadului* egiptean, în timpul procesului său dintr-un tribunal militar din Cairo, proces încheiat la 17 aprilie 1999 printr-o condamnare la muncă silnică pe viață¹.

După cum susține Ahmed Salama Mabruk într-o declarație făcută cotidianului saudit *al-Hayat*, Usama bin Laden deține arme chimice și bacteriologice pe care intenționează să le utilizeze împotriva obiectivelor americane. Conform altor dezvăluiri făcute în timpul acestui proces, Usama bin Laden ar fi cumpărat substanțele necesare fabricării de arme chimice dintr-un laborator al unei țări din Est, care i-ar fi trimis pur și simplu comanda prin poștă, contra sumei de... 11 185 de dolari! Declarația lui Mabrouk trebuie să fie luată în serios: înainte de a fi fost extrădat din Afghanistan, în septembrie 1998, el a fost adjunctul doctorului Ayman al-Zawahiri, șeful ramurii înarmate a *Djihadului* și locotenent al lui Usama bin Laden, cu ale cărui trupe le unise pe ale sale de cind se refugiase în Afghanistan. Mabruk susține că peste 100 de operațiuni teroriste au fost planificate de „Frația bin Laden” și că serviciile din Cairo au aflat despre ele după ce i-au confiscat o dischetă de calculator. Chiar dacă autoritățile egiptene au refuzat să-și spună părerea, amenințarea pare să fie reală. Informațiile acestea sînt puse în legătură cu cele furnizate de serviciile secrete rusești. Se pare că, într-adevăr, doi instructori ai fostei STASI est-german au petrecut 8 luni într-una din taberele din Afghanistan pentru a-i instrui pe recruții „Frației

bin Laden" în manipularea armelor chimice și bacteriologice individuale – diferite grenade ce conțin otrăvuri. După cum susține Yumad Bodansky, ar fi fost recrutați și foștii luptători Speznaz, trupele de elită ale Armatei Roșii, specializați în sabotaje și arme chimice și bacteriologice. După unii partizani de la Londra ai lui Usama bin Laden, cu care ne-am întâlnit, persoane-cobai ar fi acceptat să testeze substanțele toxice, în taberele lui bin Laden, mai ales la Kandahar. Alții au murit în tabăra Tora-Bura de lângă Jalalabad.

În sfârșit, și unii dintre luptătorii din Bosnia, apropiați ai lui bin Laden, i-au atras atenția liderului fundamentalist asupra posibilității de a recruta anumiți ingineri care lucraseră într-o uzină de producere a armelor chimice, *Zica*, situată la periferia orașului Sarajevo, a cărei activitate fusese întreruptă de trupele IFOR².

Așa cum se vede, Usama bin Laden n-a renunțat niciodată în această privință... Cu atât mai mult cu cât armele bacteriologice și chimice sînt – teoretic – mai ușor de asamblat, de vreme ce componentele lor sînt accesibile pe piața industriei chimice și farmaceutice. De multă vreme militarii europeni și americani se pregătesc să acționeze în cazul declanșării unui război cu arme chimice, acest război apocaliptic al săracului. Armele bacteriologice sînt incontestabil superioare armelor convenționale, cum sînt grenadele și explozivii: sînt practic imposibil de depistat cu detectoare de metale, raze X sau chiar cu sisteme cu bombardare de particule, ceea ce face din ele – cel puțin teoretic – un material ofensiv perfect adaptat arsenalului terorist. În sfârșit, prețul armelor bacteriologice e cu mult mai scăzut decît cel al armelor nucleare. Încă de mult timp, din 1969, un studiu realizat de o echipă de cercetători europeni și americani, care au depus mărurie în fața unei comisii a Națiunilor Unite, a ajuns la concluzia că o acțiune militară vizînd civilii dintr-o zonă dată de un kilometru pătrat ar costa 2 000 de dolari dacă sînt folosite arme convenționale, 800 de dolari în cazul armelor nucleare; 600 de dolari cu gaze neurotoxice și... un dolar cu arme biologice! Chiar dacă prețurile au mai urcat un pic, proporțiile se mențin: conform unor studii mai recente, făcute în 1995 de către serviciile canadiene de informații și prezentate într-un raport secret foarte alarmant, investigația necesară pentru pregătirea unei acțiuni teroriste cu arme biologice n-ar depăși un milion de dolari, cu un preț de cost de 400 de dolari pentru producerea unui kilogram de toxină botulică A, o substanță mai periculoasă decît gazele neurotoxice de astăzi, eliminate din arsenalele lor de către cele

mai multe dintre forțele armate ale lumii! De asemenea, conform aceluiași raport, producerea de toxine e extrem de ușoară în comparație cu dificultatea fabricării unei arme nucleare. Cu un minimum de precauții, o echipă restrinsă, ce ar dispune de cunoștințe științifice de nivelul primului ciclu universitar, ar putea, într-un laborator rudimentar, să manipuleze agenți biologici patogeni. Lucru și mai îngrijorător, formulele și metodele de cultură sint accesibile în orice bibliotecă științifică universitară la care publicul are acces! Cu alte cuvinte, fabricarea unei arme bacteriologice nu e cu mult mai complicată decât producerea heroinei – curent practică în laboratoarele clandestine sud-americane ori în cele din Triunghiul de Aur de către oameni cu o instrucție sumară – sau decît distilarea unui rachiu prost într-un alambic... Producerea de agenți patogeni în cantitate mare este același lucru cu ceea ce fac cu regularitate, de la descoperirea lui Pasteur, cele mai multe laboratoare farmaceutice: între altele, cultivarea de tulpini de viruși pentru fabricarea vaccinurilor! Se vede deci că nu e imposibil, dacă ai câteva relații și bani, să-ți procuri materia primă necesară.

Unul dintre primii agenți cunoscuți pentru a fi utilizat ca armă a fost bacilul de antrax, boala pe care cei mai mulți dintre doctori n-o cunosc decît din cărțile de școală. *Bacillus anthracis* nu e greu de produs și nici foarte greu de transformat pentru a produce distrugerii în masă. Se pare că irakienii s-au gîndit serios într-o vreme să folosească antraxul împotriva forțelor americane în timpul Razboiului din Golf, dar, fără îndoială, au ținut seama de capacitatea de reacție a Ministerului Apărării american: acesta dispunea de un vaccin, astfel încît Bagdadul a renunțat în cele din urmă; într-adevăr, în 1997, două milioane și jumătate de soldați americani au fost vaccinați, la un cost de 130 de milioane de dolari, desigur, dar neutralizîndu-se o eventuală inițiativă irakiană. Vaccinul este autorizat de oficialitățile sanitare americane încă din anii '70, dar pentru anumite asociații de foști luptători – deosebit de vigilente în privința efectelor pe termen lung ale armelor americane, cum ar fi de pildă celebrul „Agent Portocaliu“, un defoliant folosit într-o vreme pentru a înlocui napalmul în timpul Razboiului din Vietnam – n-ar fi exclus ca, datorită celor șase injecții de bază ale lui, vaccinul contra antraxului să fie la fel de periculos ca boala însăși; ceea ce, evident, autoritățile dezmint.

Toxina botulică, amintită mai sus, nu e o noutate în arsenalul biologic al teroriștilor, ci este un agent vechi și bine cunoscut de cercetători. Uneori există chiar în cutiile de conserve prost preparate sau prost sterilizate, mai ales în cele de legume, și e o boală de

care multă vreme s-au temut marinarii de cursă lungă. Maladia e cunoscută și de eschimoși care, de multe ori, au fost otrăviți de carnea pe care o sâraseră și care fusese contaminată de toxină. În versiunea ei zisă unilaterală, toxina botulică are efecte asemănătoare cu cele ale unei intoxicații alimentare: provoacă o paralizie neuromusculară ce se manifestă între 24 și 36 de ore după contaminare. Boala e fatală dacă toxina atinge terminațiile nervoase și dacă victima nu beneficiază imediat de îngrijiri intensive. Primele semne clinice sînt lăsarea în jos a pleoapelor, o dilatare a pupilei, o paralizie generală ce antrenează, în cele din urmă, oprirea funcțiilor respiratorii, provocînd moartea prin asfixiere.

În aplicațiile ei militare – sau potențial teroriste – toxina botulică nu e ingerată cu alimentele, ci, mai curînd, inhalată, ceea ce, teoretic, o face mai ușor de dispersat. Însă primele efecte ale acestui agent aeropurtat se manifestă diferit, prin: uscarea mucoaselor, dificultăți de vorbire sau de înghițire, urmate de paralizie generală. Un ser a fost pus la punct în Statele Unite, dar nu e disponibil în cantități suficiente pentru a face față unui eventual atac de această natură. În plus, serul este derivat dintr-un produs veterinar și are numeroase efecte secundare cînd e injectat la om. În timpul operațiilor „Scutul” și „Furtună în deșert”, armata americană a realizat o antitoxină produsă în organismul calului și tratată apoi cu enzime pentru a i se elimina caracteristicile și a permite corpului omenesc s-o identifice și s-o înlătore ca pe un produs animal. Nu e sigur dacă această substanță, concepută în scopuri militare și sub presiunea timpului, ar obține autorizația oficialităților pentru a fi vîndută pe piață. Fidelii lui bin Laden susțin că stocuri de produse toxice sînt de pe acum rîspîndite în capitalele arabe și occidentale.

Războiul bacteriologic încă nu a început cu adevărat, e doar în faza de pregătire. Dar un incident petrecut la New York în august 1999, și care s-a prelungit pînă acum, a constituit o grăitoare prefigurare a ceea ce ar putea fi o amenințare teroristă de această natură. Cazul virusului *West Nile*, sau „virusul Nilului Occidental”, a început să semene panica în serviciile de sănătate newyorkeze, după ce s-au înregistrat 5 decese. Amplificată de mass-media, epidemia a fost chiar prezentată în mai multe rînduri drept o agresiune teroristă, în baza unor informații venind de la mai multe servicii de securitate. După cum spun cercetătorii, simptomele de infecție cu virusul Nilului Occidental sînt febra ușoară și grețurile, între trei și șase zile, iar vectorul (purătorul) ar fi țîntarii. La copii și la persoanele cu o slabă apărare imunitară, la seropozitivii cu HIV între alții, virusul Nilului Oc

cidental poate provoca o encefalită mortală. Nici acest virus nu e un nou-venit. Își are locul lui în istoria virusologiei; a fost descoperit în 1937, în districtul Nilului Occidental din Uganda. Transportat de țintări și de păsări, virusul în cauză e un mare călător, căruia i se întâmplă să urmeze migrațiile sezoniere ale păsărilor spre Europa. Unele tulpini au fost depistate în Rusia, la Volgograd și la Rostov pe Don. La New York a apărut abia în august 1999, dar nimeni nu știe de ce „vehicul” s-a folosit ca să traverseze Atlanticul. Ținând cont de data apariției primilor pacienți infectați, experții se gîndesc că vectorul, poate o pasăre sosită pe un cargou, a apărut la sfîrșitul lui iulie în nordul cartierului Queens și în sudul Bronxului, două periferii situate la est și la nord de Manhattan. Pentru a face parcă și mai credibilă această teză, un curios fenomen survine în împrejurimile grădinii zoologice din Bronx: pe la mijlocul lui august, zeci de ciori, avînd în mod vizibil tulburări neurologice și de orientare în trei dimensiuni, nemaiputînd să zboare, se prăbușesc la pămînt. După autopsie, experții trag concluzia că păsările au murit de encefalită. În zilele următoare, epidemia lovește cormoranii și vulturii, tot în împrejurimile Manhattanului. Și exact atunci două persoane în vîrstă mor de o stranie encefalită provocată de un virus încă necunoscut, într-un spital din Queens, la cîțiva kilometri depărtare.

Eșantioanele de creier prelevate de la victime și analizate de experții CDC din Atlanta (*Center for Disease Control*) demonstrează, într-o a doua fază – după ce într-o primă etapă i se atribuiseră o falsă identitate, sub numele de „virusul Sfîntul Ludovic” – că, în realitate, e vorba despre un virus apropiat de virusul Nilului Occidental, același care pricinuiseră hecatomba de păsări! Peste puțin timp, primarul New Yorkului, Rudolf Giuliani, dă dispoziție să se pulverizeze din elicoptere tone de insecticide deasupra suburbiei Queens. După criză, practic toate rezervele americane de insecticid au fost consumate de către orașul New York în cîteva zile: peste o jumătate de miliard de bidoane!

Ancheta aprofundată, condusă de experții americani în amenințări bacteriologice avea să scoată la iveală că mai mulți agenți de informații americani atrăseseră deja atenția Casei Albe asupra unei inițiative a lui Saddam Hussein ce le-ar fi fost dezvăluită, cu cîteva luni în urmă, de către un transfug aflat în contact direct cu dictatorul irakian: Saddam Hussein îl anunțase, cuprins de surescitare și jubilație, într-unul din birourile lui secrete din Bagdad, că dăduse ordine pentru dezvoltarea unei arme biologice pe bază de tulpinii SV1417 a virusului Nilului

Occidental, în aprilie 1999, armă pe care intenționa s-o utilizeze împotriva unei ținte numai de el știute.

Epidemia newyorkeză a pus, o dată mai mult, problema capacității de reacție a serviciilor de sănătate în fața unei amenințări bacteriologice. În acest caz, precis, riposta a fost satisfăcătoare, amenințarea era însă și ea de mică amplitudine. Ea fusese motivată de informații referitoare la activitățile „Frației bin Laden” în America.

Dacă armele biologice au un mare potențial letal pe plan calitativ – au o mare capacitate de a ucide și îngrozesc opinia publică – și dacă costul lor scăzut le face ispititoare pentru teroriști, problema majoră a acestei categorii de arme rămâne slaba lor eficacitate pe plan cantitativ. Căci răspindirea agenților toxici deasupra unei ținte pretinde cunoștințe de fizică, meteorologie și hidrologie. Fără un fizician cu solide cunoștințe în tehnicile aerosolilor, unui grup de teroriști i-ar fi foarte greu să pună în practică o operațiune ucigătoare de mare anvergură.

Un comando terorist, ferm hotărât să recurgă la acest tip de armă, ar dispune, teoretic, de mai mulți vectori ca, de pildă, contaminarea la sursă a produselor alimentare: într-o fabrică de lactate, într-o uzină de îmbuteliere, într-o fabrică de conserve sau ar putea recurge la poluarea rezervoarelor de apă. Un alt mijloc de dispersie ar fi cel utilizat cu eficiență de către teroriștii japonezi ai sectei Aum³, în metroul din Tokyo: e vorba de împrăștierea de vapori toxici într-un spațiu închis, agravând efectele contaminării prin violență ce se produce din cauza panicii. Alți vectori, mult mai puțin controlabili, cum sînt insectele, animalele infectate – șoareci sau vite – ar putea fi, teoretic, utilizate. Numai că sînt mult mai greu de stăpînit.

Și totuși, cele mai multe dintre studiile realizate în acest domeniu au ajuns la concluzia improbabilității unei acțiuni de acest tip, care s-ar lovi, în aproape toate țările dezvoltate, de procedurile de control al calității, foarte stricte în lanțurile de produse agroalimentare.

Dar, încă o dată, nici un risc nu poate fi exclus.

Ancheta asupra atentatului din metroul din Tokyo a dezvăluit că teroriștii puseseră la punct metode de dispersie foarte elaborate. De pildă, cumpăraseră două modele reduse de elicoptere radio ghidate, care puteau duce fiecare cîteva kilograme de substanță toxică. La scurtă vreme după atentat, arestarea unuia dintre membrii sectei, aflat în posesia unei valize metalice capcană, avea să demonstreze că și alte atentate similare celui din metrou erau proiectate.

tate: valijoara conținea un sistem autonom de aerosoli, utilizând un ventilator, un vibrator și un tub plin cu lichid ce urma să fie transformat în vapori cu ajutorul dispozitivului. Toată mașinăria era comandată de ultrasunete, o bijuterie de înaltă tehnologie. O armă care, cu siguranță, că e disponibilă pe piața terorii și pe care trimișii lui Usama bin Laden, veniți în Malaysia, au încercat s-o procure.

Numeroase scenarii de contaminare în masă au fost elaborate de serviciile specializate în lupta antiteroristă din numeroase țări occidentale. Cercetătorii americani Douglass, Livingstone și Berkowitz au împins simularea cât de departe s-a putut pentru a observa efectele pe care le-ar avea un atac bacteriologic asupra orașului New York și mai cu seamă asupra Insulei Manhattan, „dacă s-ar folosi numai 90 de litri dintr-un agent patogen difuzat prin niște aerosoli puternici: „Într-o zi cind condițiile meteorologice ar fi favorabile și ar sufla un vânt ușor dinspre sud-est (12 km/h), un vapoarăș ce s-ar deplasa cu o viteză de șase noduri ar putea parcurge în 3 ore aproximativ cei 32 km care despart Battery Park (virful cel mai sudic din Manhattan) de City Island (la intrarea în Long Island Sound) [...]. Dacă numai jumătate din persoanele vizate ar fi expuse și dacă numai jumătate din persoanele expuse ar fi atinse de forma pulmonară a antraxului și, în fine, dacă numai jumătate din persoanele atinse ar muri (toate estimările de față sînt moderate), ar exista peste 600 000 de morți“.

E vorba, bineînțeles, de o ipoteză de tip exercițiu școlar... Pentru experții raportului canadian, realitatea e sensibil diferită de teorie! Uzura mecanică a agenților contaminanți într-un scenariu de acest tip poate reduce considerabil riscurile unei contaminări masive. Ceața, umiditatea, schimbările de temperatură, razele ultraviolete, un curent de aer contrar sau ascendent pot altera considerabil virulența unei arme bacteriologice răspindite pe calea aerului sau prin apă. Deci nu-i chiar atât de simplu să atingi țintele, iar acțiunile bacteriologice sau biologice n-ar putea fi decît de slabă intensitate, producînd un climat de teroare la un moment dat, dar nu un cataclism. Ceea ce nu înseamnă că amenințarea e neglijabilă, de vreme ce crearea panicii e, în genere, scopul urmărit de teroriști, cel mai adesea pentru a exercita un șantaj sau pentru a favoriza un climat preinsurecțional.

Varianta a armelor biologice, armele chimice sînt, după cum spun experții, mai ușor de manipulat, de stocat și de dispersat pentru utilizatorii puțin experimentați, dar sînt cu mult mai puțin ucigătoare decît agenții vii. Și, după cum susține un raport nord-american, pentru a ucide un consumator ce a băut o jumătate

de cană de apă, provenind dintr-un rezervor de 5 milioane de litri, ar fi necesare cel puțin 10 tone de cianură de potasiu, pe cînd numai 500 de grame dintr-un agent bacteriologic, precum *salmonella typhi*, ar rezolva problema. Cei mai cunoscuți agenți chimici sînt gazele de luptă ca *tabunul* sau *sarinul*, deseori numite „gaze-muștar”⁴. Acestea au fost utilizate pe cîmpurile de luptă europene în timpul primului război mondial, între 1914-1918. Producerea sarinului nu pune probleme speciale, iar costul lui e foarte scăzut, comparativ cu prețul altor arme: fabricarea a 140 de grame de sarin necesită ceva mai puțin de 50 de franci și nu ar pretinde decît o investiție de 4-5 000 de franci în materiale de laborator. Substanțele de bază sînt disponibile în comerț, dar utilizarea lor cere cunoștințe de chimie, în special din cauza manipulării acidului fluorhidric ce intră în compoziția produsului.

O generație mai recentă a acestor agenți incapacitanți este gazul VX, de 10 ori mai toxic decît sarinul. Costul lui e tot atît de scăzut: cîțiva decilitri n-ar costa mai mult de 40 de franci, iar prepararea produsului s-ar putea face într-o bucătărie sau într-un garaj, dar și în acest caz ar fi necesare solide cunoștințe de chimie. O listă de produse deosebit de toxice, stabilită în septembrie 1999 de către guvernul american, clasează aceste substanțe în funcție de eficacitatea lor și preconizează măsuri de urgență pentru eventualele victime; gazul VX e socotit cel mai periculos, urmat de un altul, desemnat cu inițialele GF. Urmează apoi, la același nivel, somanul, sarinul și tabunul, gazele-muștar clasice, raportul recunoscînd că sînt destul de ușor de fabricat. Aceeași listă, enumerînd agenții bacteriologici, precizează că cei mai toxici sînt antraxul și ciuma, dar că tulpinile sînt extrem de greu de obținut și de utilizat ca arme de distrugere în masă. Usama bin Laden a chemat și găzduit vreme de 8 luni niște foști agenți comuniști ai STASI: germanii aceștia erau instructori în manipularea armelor chimice și bacteriologice. După cît se pare, *al-Qaida* ar dispune de grenade cu otrăvuri foarte periculoase.

Alte studii au presupus că teroriștii ar putea utiliza agenți psihoactivi sau psihotropi, ce ar provoca victimelor stări secundare: apatie, letargie sau depresie. Unele substanțe ar putea chiar afecta puterea de judecată a subiecților atinși, acreditînd părerea că nu-i nevoie să ucizi o populație întreagă pentru a o teroriza.

Și în aceste ultime cazuri se pune problema dispersiei produsului toxic. Studii precise au tras concluzia că, în medie, ar trebui produsă de un milion de ori doza letală pentru a atinge o populație dată, și asta din cauza slabei eficacități a agresiunii.

Atacuri foarte limitate, cum a fost cel din metroul din Tokyo, sau contaminarea unui loc public cu un avion utilitar agricol, sînt scenarii plauzibile, dar puțin probabile pentru atacuri masive.

Mai îngrijorătoare sînt scenariile privind raidurile de anvergură limitată împotriva clădirilor publice ce adăpostesc factorii de decizie politică de înalt nivel. Experți americani de la Fort Detrick, Maryland, au simulat cu succes un atentat împotriva Casei Albe și a Capitoliului, „contaminînd“ circuitele de aer condiționat și „infectînd“ apa. Atentatul, dacă ar fi avut loc în realitate, n-ar fi făcut multe victime... doar președintele Statelor Unite, cîțiva membri ai echipei lui și eventual cîțiva senatori.

Considerînd lucrurile din punct de vedere istoric, grupările teroriste n-au fost niciodată prea departe de acest domeniu. În anii '80, banda teroristă germană de extremă-stînga Bader-Meinhof amenințase că va răspîndi antrax prin poștă în Germania de Vest, dar amenințarea nu a fost pusă în practică. Arhivele serviciilor de poliție americane și europene sînt doldora de astfel de cazuri, mai mult sau mai puțin fanteziste, de amenințări bacteriologice: de la contaminarea alimentelor pentru copii sau a cerealelor, revendicate de organizații care de cele mai multe ori cer oprirea experiențelor pe animalele de laborator, pînă la arestarea unor nebuni furioși, care cultivă ciuperci otrăvitoare sau ricin⁵ în grădinile lor, pentru a-și pune otrăvurile în slujba unei cauze mondiale.

Pe scurt, dacă agenții bacteriologici sau chimici n-au fost niciodată utilizați pe scară largă de către o organizație teroristă este pentru că nu-i chiar așa de simplu să faci asta. După cum ne putem întreba dacă teroriștii mai au cumva și altă ambiție decît aceea de a semăna teroarea; recurgerea la niște arme de exterminare atît de greu controlabile, ar avea drept efect imediat mobilizarea opiniei publice internaționale împotriva lor, făcîndu-i să treacă de la statutul de victime la acela de călăi, și nu acesta e scopul lor.

Indiferent care ar fi poziția teroriștilor în legătură cu acest subiect, serviciile occidentale de luptă împotriva terorismului continuă să fie vigilente după atentatul împotriva bazei de la Dahran, din Arabia Saudită, la 25 iunie 1996. A doua zi după atac, ministrul american al Apărării, William Perry, declara:

„Știm că atacuri încă și mai puternice sînt posibile. Vrem să le anticipăm și să procedăm în consecință. În Golf și în țări precum Turcia și Bosnia, trebuie să fim pregătiți pentru un atac cu arme chimice, cu arme biologice, cu bombe de peste 1 500 kg și bombe avînd între 5-10 tone, sau pentru atacuri cu mortiere.“

În prezent, „Frația bin Laden“ își realizează noile arme cu ajutorul mijloacele de comunicare moderne, la îndemina oricui. Și mai ales cu ajutorul informaticii. Pe 16 decembrie 1999, expulzarea din Pakistan și arestarea în Iordania a lui Khalil Deek și a altor 13 militanți implicați în pregătirea unui atentat ce urmarea sabotarea serbarilor sfârșitului de mileniu va pune într-o lumină nouă metodele activiștilor islamici.

În 1997, Khalil Deek, un informatician arab naturalizat american, dar născut în teritoriile ocupate de Israel, s-a dus în Pakistan pentru a salva pe un CD-ROM, pentru posteritate, scrierile unui mare mistic musulman. În California, unde locuia pe atunci, Deek e specialist în crearea de site-uri pe Internet. Dar CD-ROM-ul ce va fi confiscat de poliție în casa lui Khalil Deek din Pakistan, lângă frontiera afgană, după arestarea lui în Iordania, nu este un manual de teologie ori vreo culegere de *surate*. Departe de asta! Spre marea mirare a anchetatorilor, aceștia vor descoperi că CD-ROM-ul găsit în locuința lui Deek conține citeva mii de pagini scanate, alcătuiind o adevărată enciclopedie în limba arabă a luptelor de gherilă și a activităților subversive! Mai multe manuale erau consacrate întreținerii armelor de mină și a puștilor de asalt sau folosirii lor în luptele de stradă. Altele descriau primele îngrijiri care trebuie acordate celor răniți de gloanțe sau de mine antipersonal. Iar altele detaliau pas cu pas fabricarea artizanală, de la patul armei pînă la butoiș, a mitralierelor automate.

Conlucrarea lui Deek cu „Frația Bin Laden“ nu putea fi pusă la îndoială. Într-adevăr, se va dovedi repede și ușor că americanul avea în Pakistan un cont bancar comun cu Abu Zubaidah, unul dintre locotenenții lui Usama bin Laden. Deek va nega însă că ar fi compilat enciclopedia aceea a djihadului, susținînd că fusese realizată de pakistanezi și că e victima unei înscenări. Lucrarea aceea de referință ar fi fost, de fapt, întocmită de celebrul „Birou de intrajutorare a mudjahedinilor“ al lui Abdallah Azzam, condus astăzi de șeicul Mahomet Yussuf Abbas. Compilația aceea constituie memoria a 10 ani de djihad afgan împotriva ocupației sovietice.

Enciclopedia adună laolaltă 11 volume ce tratează despre război, sub toate formele lui. Unul dintre volume era consacrat armamentului, de la armele de mină pînă la armele antiaeriene tractate. Însușindu-și unul dintre aceste documente de peste 500 de pagini, întocmite în arabă, ucenicii mudjahedini pot învăța cum se demontează un pistol Makarov rusesc, o mitralieră grea 12.7 DH-SK, un mortier de 82 mm sau o baterie de apărare anti-

aeriană. O broșură întreagă privea tancurile de luptă, detaliindu-le tipurile, motoarele, diversele tunuri de la bord, precum și punctele lor slabe, exploatabile în luptele de gherilă.

Diverse modele de mină antitanc și de grenade sînt și ele prezentate într-unul dintre volumele consacrate explozibililor, precum și felului în care trebuie dispuși pe cîmpul de luptă. Modul de amplasare a TNT-ului sau al semtexului, de pildă, unul dintre explozibilii preferați ai teroriștilor, face, de asemenea, obiectul unui alt manual foarte amănunțit. Ajutați de planșe, stagiarul descoperă în paginile lor rudimentele terorismului. Anumite pagini (pe care nu le reproducem din grija de a nu-i informa pe aspiranții-teroriști) explică în mod foarte precis cum poate fi transformat în capcană un pachet de țigări, un plic cu o foiță subțire de exploziv C4, ușa unui imobil, un aparat de radio, un televizor sau o canapea. Unul dintre capitolele acestui manual propune mai multe formule pentru fabricarea de explozibil, de la clasicul praf de pușcă, pînă la nitroglicerina. Sistemele de aprindere, de la detonatorul improvizat, meșterit dintr-o canistră plină cu apă și prevăzut cu un flotor sau cu o cursă de șoareci, totul e descris cu aceeași minuțiozitate. Un alt capitol este consacrat distrugerii operelor de artă, însoțit de numeroase desene de poduri suspendate sau arcade. Îngrijirile acordate răniților, topografia, strategia, stăpinirea luptelor de stradă și pînă și fabricarea *ex-nihilo* a unei puști de asalt, într-o fierărie de țară, totul este explicat în „enciclopedia” djiihadului. Ceea ce demonstrează că CD-ROM-ul acesta e o binecuvîntare pentru teroriști: pe un disc de mai puțin de 10 grame sînt stocate peste 6 000 de pagini de teroare și subversiune! (cf. Documentul 34).

Utilizarea informaticii depășește însă simpla stocare a informațiilor cunoscute sau confidentiale: Internetul și numeroasele lui site-uri constituie o tribună pentru propaganda mișcărilor fundamentaliste islamice. Separatiștii musulmani din Daghestan, care, ca și cecenii, sfidează astăzi Moscova, au și cîștigat, de pildă, **bătălia** Internetului, difuzîndu-și comunicatele în rusă și engleză pe zeci de site-uri. Aceste adrese de pe Internet intitulate „Centrul din Caucaz” sau „Cecenia liberă” trag cu bule roșii virtuale asupra Kremlinului. Anumite site-uri sînt mausolee electronice în memoria eroilor luptei separatiste, ca de pildă generalul Djohar Dudaiev, ucis de ruși în 1996. Site-urile acestea fac o propagandă intensă, afirmînd, de pildă, că au fost găsite droguri asupra cadavrelor de soldați ruși din Cecenia... Rușii însă au protestat imediat...

Mesageriile electronice ale rețelei Internet pot și ele contribui la dжихad, căci permit unei rețele subversive să comunice în timp real, să facă schimb de texte, de fotografii, de imagini video sau de elemente grafice în anonimatul cel mai absolut. Dacă respecti cîteva reguli de bază pentru asigurarea securității, circulația informației devine aproape imposibil de piratat, chiar și pentru serviciile secrete cele mai eficiente. Zeci de furnizori de servicii de mesagerie electronică, ca de pildă Hotmail, Yahoo în Statele Unite, sau Libertysurf în Europa, permit crearea unei adrese de e-mail, fără a-ți dezvălui identitatea sau dîndu-ți un nume fals, în cîteva minute, și nimeni nu te mai poate opri, după ce transmiți sau primești un prim mesaj! Nici măcar nu-i nevoie să ai propriul tău telefon sau calculator, ca să poți comunica. Răspîndirea Internet café-urilor în lumea întreagă, inclusiv – și mai ales – în țările în curs de dezvoltare, face ca urmărirea utilizatorilor de Internet să fie încă și mai problematică. Orașe precum Cairo sau Peshawar au zeci de cafenele Internet, iar mesageriile lor electronice sînt accesibile prin telefonie mobilă, exact ca în Uganda sau Thailanda. Teroriștii nici măcar nu au nevoie să se întîlnească fizic... Pentru un dolar de persoană, din Internet café-uri sau din centrele de afaceri ale vreunui hotel din Djakarta, San Francisco sau Johannesburg, membrii unei „celule de acțiune” pot comunica un sfert de oră în direct, sub un pseudonim, la adăpostul unui loc anonim și pot să-și transmită informații referitoare la un atentat, ca apoi să dispară în ascunzătorile lor. Dacă ar socoti că e util, și-ar putea confirma deciziile prin mesaje criptate trimise prin e-mail de pe site-uri care oferă gratuit acest serviciu, pentru a înșela vigilența *webmaster*⁶, care stau cu ochii ațintiți asupra conținutului conversațiilor publice. Numai că aceștia din urmă veghează mai ales la eliminarea subiectelor de pedofilie.

Și tot cu ajutorul Internetului, un terorist, care are însărcinarea să repereze cutare sau cutare loc public din Rabat sau Riyadh, în vederea unui atentat, i-ar putea transmite teroristului însărcinat cu punerea bombei și care încă se mai află în ascunzătoarea lui din Manila sau Toronto, o secvență video de cîteva minute, înregistrată cu o cameră de amator, care ar detalia cu precizie traseul care trebuie urmat pentru a evita serviciile de pază și camerele de supraveghere. Dispozitivele de obținere a imaginilor 3D ar putea permite vizualizarea în relief a locului unui viitor atac sau al unui atentat, pentru a se putea organiza replierea comandoului; camerele de luat vederi puse la dispoziția marelui public și racordate la rețeaua telefonică și la Internet – și preluînd conceptul

siteurilor *Web-Cam*⁷ – le-ar putea îngădui teroriștilor să efectueze o supraveghere continuă a țintei lor, fără vreo altă intervenție umană decât instalarea inițială a unei camere, a unui calculator portabil și a unui modem într-o locuință situată vizavi de obiectiv.

Noile arme ale djihadului, pe care Usama bin Laden le deține la această oră, nu sînt doar ofensive, ci aparțin, de asemenea, și panopliei mijloacelor de comunicare și de supraveghere a vieții private, evocate de George Orwell în romanul său 1984: „*Big Brother is watching you...*”⁸

NOTE

¹ Acest proces așa-zis al „albanezilor”, pentru că 12 din cei 13 acuzați principali erau de naționalitate albaneză, a fost unul dintre cele mai importante de la asasinarea președintelui Anuar al-Sadat, în octombrie 1981. Procedura, rod al colaborării discrete între serviciile egiptene și cele americane de informații, inculpa 107 persoane, dintre care 67 în contumacie.

² Forțele de intervenție NATO.

³ În dimineața zilei de 20 martie 1995, la o oră de mare afliuență, 5 vagoane de pe trei linii de metrou din Tokyo sînt contaminate de niște pachetele mici conținînd gaz sarin. Bilanț: 12 morți și peste 5 000 de răniți sau grav bolnavi. La cîteva săptămîni după atentat, secta *Aum Shinro Kyo* („Adevărul suprem”), condusă de Shoko Ashara, va fi identificată ca vinovată de producerea atentatului. La cîtiva kilometri de Muntele Fuji, anchetatorii vor descoperi un atelier de producere a gazului toxic sarin.

⁴ Aceste gaze aparțin familiei de gaze organofosforice. Cealaltă mare familie de gaze toxice este cea a fluoro-acetalelor. În aceste categorii se află produse industriale sau agricole, cum sînt erbicidele și insecticidele.

⁵ Ricinul este o toxină provenind dintr-o plantă ce crește mai peste tot în lume. La 11 septembrie 1978, toxina aceasta a servit la asasinarea disidentului Gheorghe Markov: otrava a fost administrată printr-o umbrelă-capcană, fabricată de securitatea bulgară... Toxina ucide toate celulele vii cu care intră în contact. Dacă e inhalată, provoacă necroza plămînilor; dacă e ingerată, intoxica ficatul, rinichii și provoacă hemoragii interne. Otrava își face efectul cam în 10 ore, iar primele semne sînt: vărsăturile, crampele abdominale, febra și diareea. Nu există tratament. Fără a fi o armă bacteriologică de ucidere în masă, data fiind originea ei naturală, ricinul e o toxină deosebit de propice terorismului.

⁶ Un *webmaster* este un tehnician care asigură menținerea în stare de funcționare și controlul unui site Internet.

⁷ Se numesc *Web-Cams* camerele video racordate la Internet pentru a permite marelui public accesul vizual la un loc privat sau public prin intermediul unui PC. Astfel se pot vedea în orice moment: situația traficului pe marile artere rutiere americane, gradul de înzăpezire a Muntelui Fuji sau debitul cascadei Victoria.

⁸ *Ad litteram*: „Marele Frate te supraveghează...”

Droguri și terorism

Dar noile arme ale djihadului au un preț. Și dacă sistemul bancar internațional, inclusiv cel al bancilor islamice, bine utilizat sau abil deturnat, permite celor care finanțează teroarea să spele banii murdari, mai trebuie însă realizată această bogăție.

În cazul afganilor, producția de droguri este o sursă de venit folosită de-a lungul secolelor. Imediat după retragerea sovieticilor – ca și în timpul ocupației – ceea ce nu era decît o activitate economică complementară în sinul triburilor devenise o industrie organizată, care a permis, în primul rînd, finanțarea cumpărărilor de armament. După retragerea Armatei Roșii, cei care opuseseră rezistență nu au fost singurii implicați în trafic; mai mulți nomenclaturiști ai regimurilor prosovietice de la Kabul se comportau ca și „baronii” drogurilor. În 1991, șeful serviciului de spionaj afgan, WAD, era destituit din cauza implicării sale prea evidente în rețeaua internațională de vinzare.

La sfîrșitul războiului din Afghanistan, producția de opiu a acestei țări se dublase, de la 2 000 de tone în 1991 la mai mult de 3 000 de tone în 1992, mai mult decît cea a Birmaniei, care nu producea în aceeași perioadă decît 2 500 de tone de mac din care se obține opiul! Conform experților americani, recoltele erau vîndute pe loc și patru cincimi din cantitatea de heroină consumată în Europa proveneau din acest nou Triunghi de aur, care ar fi meritat supranumele de „Narcostan”, evocat de un oficial sovietic. Situația nu s-a schimbat mult. Afghanistanul produce încă trei pături din cantitatea de opiu consumată în lume, restul provenind din Birmania. Afghanistanul a delimitat o nouă zonă de producere a opiului cu o cantitate de 4 600 de tone în 1999. Cifrele rezultate în urma confiscărilor de droguri efectuate la singura frontieră indopakistaneză a Afghanistanului sînt sugestive: în 1997, 640 de kilograme de heroină; 650 kg, în 1998; 750, în 1999.

Această creștere a producției a fost cauzată, în mare parte, de întreruperea ajutorului financiar acordat de americani mișcă

rilor de rezistență afgane. Din 1991, constrinsă de acum înainte să găsească alte surse de finanțare, organizația lui Gulbuldin Hekmatyar s-ar fi specializat în producerea de heroină, înființând mai mult de 86 de laboratoare în mediul rural, dintre care unele au fost conduse de „chimisti” trimiși cu amabilitate de... mafia rusă. Comercializarea drogurilor a rămas însă în mâinile pakistanezilor stabiliți în regiunile de frontieră, nu departe de Peshawar. Cel mai cunoscut dintre *caizii* pakistanezi, Haji Ayyub Zaki ul-Afridi, un șef de trib, în același timp și membru în Parlament, își rezervă cumpărarea și distribuirea, lipsite de orice pedeapsă, a mai multe sute de tone de mac la fiecare recoltă; rezidența sa fortificată de la Landi Kotal, un oraș cunoscut prin meșteșugarii săi armurieri, fusese chiar ținta mai multor percheziții lipsite de succes.

Mai mare decît o fortăreață, casa lui ul-Afridi era un palat cu podeaua acoperită cu marmură albă, înconjurat de o magnifică grădină de trandafiri și de peluze, în mijlocul unui deșert de piatră gri! Cele cîteva persoane care au reușit să viziteze această casă afirmă că aici se aflau pinze de Van Gogh și Renoir, mobilier importat din Europa și, lux suprem într-un oraș pe atunci aproape lipsit de electricitate, climatizoare în toate camerele. Ul-Afridi, o vreme protejat de americani, în perioada în care îi ajuta să-i aprovizioneze pe mudjahedini cu arme, a fost nevoit totuși să se lase prins în decembrie 1995 de justiția americană în timpul unei călătorii la New York, în cursul căreia plănuia să se delimiteze de activitățile sale de traficant, recurgînd la DEA (*Drug Enforcement Agency*, organizație din Statele Unite al cărei scop este lupta contra drogurilor). Arestat, ul-Afridi a trebuit să suporte 5 ani de închisoare într-un penitenciar american înainte să se întoarcă în Pakistan.

În Pakistan și în Afghanistan, ca și în toate țările producătoare de mac sau de coca, drogurile sînt o marfă cu o ridicată valoare adăugată. Chimistii nu cer prea mult ca să transforme materia primă, ei nu au nevoie decît de un hangar și de cîteva muncitori plătiți mizerabil, ba chiar ținuți în captivitate de cei care-i angajează. Opiul este din abundență și singurul produs de transformare necesar este anhidrida acetică, un produs chimic importat cu ușurință din Europa Occidentală sau din fosta Uniune Sovietică, trecînd prin Asia Centrală sau prin Turcia.

Din munții afgani, drogurile pot fi expediate către Europa pe rute mai mult sau mai puțin cunoscute, trecînd prin Cecenia, Rusia și republicile baltice. Mai multe țări, printre care și Turcia, au constatat, începînd cu anul 1995, o creștere a traficului de droguri pe teritoriile lor. Fostele republici sovietice au fost,

de asemenea, contaminate; experții au descoperit o rută care pleacă din Afghanistan, trece prin Khorog, în Tadjikistan, și prin Osh în Kirgistan, urmînd pe o întindere de 700 de kilometri singura cale muntoasă cit de cit accesibilă. Cei care escortează încărcătura știu că nu vor întîlni nici un control de frontieră în momentul intrării în fostul imperiu sovietic. Heroina este apoi transportată spre Bielorusia, Estonia, Letonia, Lituania, Federația Rusă și Ucraina, unde este împărțită în pachete mici, înainte de a fi exportată către Europa Occidentală prin intermediul altor trecători sau al rețelelor de „fumici”¹. Cartelurile din Asia Centrală evită în mod evident traseele obișnuite, dar și pe cele mai supravegheate, ce trec prin Turcia sau Nigeria via Africa de Sud. Traficanții sînt, într-adevăr, din ce în ce mai bine informați: ei nu ignoră faptul că trecerea stupefiantelor va deveni din ce în ce mai riscantă în aeroporturile și porturile cunoscute ca plăci turnante, mai ales o dată cu punerea în aplicare a noilor metode de detectare descoperite de occidentali.

Un procedeu american elaborat de un laborator californian, *Ancore Corporation*, a stîmrit panica în rîndul rețelelor de traficanți. Acest nou sistem, inițial dezvoltat pentru ONDCP (*Office of National Drug Control Policy*) american, are capacitatea de a repera explozivii sau drogurile fără să fie deschise bagajele, lăzile sau containerele. Acest sistem, care se prezintă sub formă de tunel de detectare, face posibil chiar și controlul automat, fără intervenție umană, al camioanelor cu încărcătură, ceea ce explică de ce unul dintre promotorii acestui procedeu care oferă un control mai fiabil decît razele X a fost consorțiul franco-britanic Eurotunnel, care a investit aproape 20 de milioane de dolari în punerea la punct a acestui detector între 1989 și 1998. Această procedură, care poartă numele de cod PFNA (*pulsed fast neutron analysis*), expune substanțele determinate, ca heroina sau cocaina, sau, de asemenea, explozivii, la o bombardare cu neutroni care permite evidențierea compoziției chimice și cantitatea exactă a produselor testate. Dacă sistemul PFNA se generalizează, traficanții vor întîmpina cele mai mari greutăți la introducerea mărfurilor în țările echipate cu această tehnologie. Costul ridicat al instalațiilor, singurul obstacol relativ pentru moment, este cel care acordă încă o „pășuire” traficanților. În acest domeniu, decizia este, înainte de toate, politică. DOD (*Department of Defence*) și FAA (*Federal Aviation Administration*) din SUA au investit mai mult de 35 de milioane de dolari, în cursul ultimilor ani, în acest proiect, ținînd cont de miza pe care o presupune acesta în materie

de securitate și de sumele încasate de cartelurile de traficanți din America de Sud și de noile cartele din Asia Mică, inclusiv cele ale talibanilor. În 1992, fluxul financiar dintre Afghanistan și mafiile rusești reprezenta, conform experților americani de la DEA, mai multe miliarde de dolari pe an, din care djihadul era finanțat în mod direct.

Astăzi, această industrie a drogurilor s-a dezvoltat din plin și servește interesele noilor stăpînituri ai Afghanistanului și ale prietenilor lor fundamentalisti sau teroriști, chiar dacă, oficial, regimul „studentilor teologi” condamnă folosirea drogurilor. Talibanii afirmă, ceea ce în parte este adevărat, că au moștenit în această privință o situație prestabilită; li se-nîmplă chiar să organizeze distrugerii în public ale plantei din care se extrage opiul sau să închidă cu mare vilvă mediatică laboratoare cu o situație strălucită ca să facă plăcere reprezentanților Națiunilor Unite. Cîteva zeci de kilograme de opiu se transformă atunci în fum și ONU poate face un raport care va da satisfacție lumii întregi, cu atît mai mult cu cît talibanii ar dori să recupereze locul Afghanistanului la Națiunile Unite, ocupat încă de combatanții lui Masud.

Pe 27 iulie 2000, conducătorul suprem al talibanilor, mollahul Omar, a interzis cultivarea macului, declarîndu-l în contradicție cu islamul și completînd această măsură cu pedepse severe aplicate contravenienților. La puțin timp după interdicție, mai multe zeci de fermieri au fost arestați, iar cîmpurile lor însămînțate au fost distruse de polițiști. Decretul nu a făcut, desigur, mulți oameni fericiți în Afghanistan, unde macul constituie o sursă de venituri aproape unică în zonele rurale. Trebuie deci să ne gîndim că decizia vizează, în primul rînd, calmarea opiniei publice internaționale mai mult decît stăvilirea fluxului drogurilor spre Occident! Făcînd aceasta, regimul taliban a pus abil comunitatea internațională în fața unei situații date: făcînd acest pas nu se poate să nu ridici, în același timp, problema viitorului fermierilor condamnați la mizerie. Dar dincolo de tapajul rezervat opiniei publice internaționale, nu e mai puțin adevărat că înregistrările prin satelit efectuate în favoarea Națiunilor Unite dovedesc că suprafața cultivată cu mac este mai mare cu 90 de mii de hectare și că a crescut cu 50% într-un an. De acum încolo, Afghanistanul întrece Birmania care nu produce „decît” 1 200 de tone pe an.

La afîrșitul anilor '80, și Pakistanul se apucase, în cadrul unor campanii îndelung mediatizate, să distrugă cîmpurile cu maci ale țaranilor pashturi, mergînd pînă la a utiliza substanțe cu toxicitate ridicată din familia „Agentului Portocaliu” american.

Aceste erbicide nu distrugau numai macul, ci și toate celelalte culturi și aveau efecte devastatoare asupra animalelor, provocând astfel conflicte violente între adevărații țărani și cei care nu se ocupau decît cu plantarea macului.

Dar stirpirea acestei culturi și transformarea agriculturii bazate pe creșterea macului în Afghanistan sau în Pakistan este un vis! Consumarea opiului durează aici de două secole și se înregistrează încă din perioada colonizării engleze. Încă din vremea generalului Zia, camioanele deținute de *National Logistics Cell* (Celula Națională de Logistică, responsabilă cu transporturile oficiale în favoarea regimului pakistanez) părăseau rar în totalitate taberele rezistenței din Afghanistan, după ce livrau arme mudjahedinilor în interesul americanilor. Militarii pakistanezi transformau macul cumpărat de la mudjahedini în laboratoare clandestine stabilite în zonele așa-zis tribale din Afghanistan, regiuni aflate în afara legilor de drept, unde nu putea fi exercitat nici un control, înainte de a-l exporta în Europa via Iran. Formidabilele profituri generate de acest trafic au permis anumitor ofițeri ai serviciilor secrete pakistaneze să finanțeze războiul împotriva Indiei în Kashmir sau chiar să dobîndească materiale militare. Conform mai multor servicii de informații occidentale, bomba atomică pakistaneză ar fi fost în acea perioadă în mare parte finanțată prin veniturile rezultate din vânzarea drogurilor².

Astăzi se constată o situație analoagă în Afghanistanul caverilor lui Allah; și ei au nevoie de mulți bani ca să lupte împotriva rezistenței opuse de Massud, ca să cumpere arme și să plătească solda călugărilor-soldăți; drogurile le aduc mai multe sute de miliarde de dolari pe an. Un argument hotărîtor ca să își ia cîteva libertăți față de morală sau față de islam.

Cultivarea macului nu îl deranjează deci din punct de vedere ideologic pe mollahul Omar, care se obișnuiește fără rușine cu avantajele *Zakat*-ului, impozitul religios în jur de peste 20% care este pus pe producția de mac și care ajunge în punga mișcării talibane! Abdel Nakeem Mujahid, reprezentantul talibanilor la Statele Unite, declara la New York: „Noi ne opunem cultivării macului, producerii de droguri și stupefiante, dar nu putem lupta împotriva propriului nostru popor, el este la originea legitimității noastre.”

Mollahul Omar a mers și mai departe, afirmînd că niciodată talibanii nu vor permite ca opiul să fie vîndut în Afghanistan, în schimb, adăuga el, dacă cei care nu sînt musulmani vor să cumpere droguri și să se intoxice, nu este datoria talibanilor să-i protejeze. Înțelegem mai bine de ce acest trafic este departe de a

Înceta! Pe plan politic, regimul talibanilor se folosește de droguri ca de o pîrghie de comandă ca să obțină recunoașterea sa și nu rar se aud demnitari care afirmă că Occidentul singur poate rezolva această problemă deversînd milioane de dolari ca să favorizeze culturile de substituție. Aproape un șantaj, această strategie deranjează puterile occidentale care refuză să plătească o răscum-părare în schimbul unei stîrpiri a cultivării macului. Cum, în plus, să ai certitudinea că talibanii vor avea capacitatea să stăvilească această producție ancestrală?

Este, deci, sigur că lumea islamistă beneficiază din plin de subsidii venite din partea caizilor drogurilor, în schimbul unei spalări rapide a banilor în anumite rețele de bănci islamice. Același lucru este valabil și pentru talibani, care controlează 90% din suprafețele cultivate cu mac din Afghanistan și care, după ce au cerut o taxă forfetară de 200 000 de rupii (în jur de 3 000 de franci) proprietarului parcelei, apoi o a doua taxă de 100 de rupii pe kilogramul de opiu, au început să instaureze un alt sistem de colectare, care să fie în mai mare armonie cu *charia*: ei încasează în același fel 20% din ciștiguri!

Scara taxelor percepute pe producție variază în același mod, de la una simplă la una dublă, după cum parcela cultivată se află în regiunea Kandahar sau în provincia MNganghar, în estul țării, la frontiera cu Pakistanul. În zonele așa-zise „tribale”, prețurile pot urca pînă la 5 000 de rupii, o avere ținînd cont de venitul mediu local. Prețurile relativ mari din provincia Nangarhar se explică prin prezența a mai puțin de 15 laboratoare de producere a heroinei care adaugă o valoare considerabilă macului. Unele dintre aceste laboratoare produc pînă la 100 de kilograme de morfina-bază, utilizată apoi pentru producerea heroinei. Colectorii oficiali ai talibanilor eliberează chiar un bon de primire întocmit legal țăranului pentru ca acesta să poată trece fără dificultăți de posturile de control!

Conform mărturiei depuse de un laborant, astăzi refugiat în Pakistan, într-un spital unde urmează o cură de dezintoxicare, morfina-bază era ambalată, în laboratorul unde lucra, în baloturi de aproximativ 6 kilograme. Pe fiecare pachet talibanii percepeau 55 de dolari taxă, cam 6 000 de dolari venituri „fiscale” pe zi. Conform aceluiași lucrător, în aceeași regiune ar fi existat cel puțin 30 de centre de producere de aceeași anvergură... Să presupunem un total de 180 000 de dolari pe zi, și aceste laboratoare nu vor duce niciodată lipsă de cumpărători occidentali; prea mulți intermediari beneficiază de *brown sugar*, praful de

bază. Prețurile heroinei la Paris sau la New-York mărturisesc acest lucru: dacă un țaran afgan încasează 600 de dolari pentru 10 kilograme de opiu din care se va obține un kilogram de morfină și apoi heroină, angrosistul din Turcia primește 12 000 de dolari, iar vânzătorul său cu amănuntul din Olanda 50 000 de dolari și cei 600 de dolari de la început vor produce în stradă, prin vânzătorii de droguri, o cifră de afaceri de un milion și jumătate de dolari³! Consumatorul va da de 2 500 de ori, chiar de 6 000 de ori în perioadele de criză, prețul plătit cumpărătorului afgan și va contribui, fără măcar s-o știe, la djihadul teocrațiilor afgani⁴!

În general, tinerii islamiști formați în centrele de pregătire ale talibanilor sînt cei care trec ilegal frontierele cu cantități de droguri sau cei care le escortează și se întîmplă chiar ca mollahii să binecuvînteze încărcăturile camioanelor! Opiul este, de asemenea, vîndut brut pe anumite piețe specializate. Conform reprezentantului Programului Națiunilor Unite de luptă împotriva stupefiantelor, unul dintre cele mai mari centre de comercializare a opiului s-ar afla în bazarul din orașul Sangin, în provincia Helmand, la trei ore distanță de Kandahar. Peste 300 de comercianți, echipați doar cu niște simple cintare, vînd aici opiu, în mici bulgări încă umezi sau presăți, ca niște mari prăjituri uscate. Nu rar se-ntîmplă să vezi pe unul sau altul dintre acești modești negustori de bazar vînzînd, dintr-un mizerabil magazinaș din lemn, tot conținutul unui vechi container ruginit sau, de sub o umbrelă zdrențuită, mai multe zeci de tone de opiu pe an pentru un ciștig care se apropie de 200 000 de dolari, un ciștig pe care nici un alt negustor nu-l poate obține într-o țară devastată de război de mai bine de 20 de ani. Bazarul din Sangin distribuie jumătate din producția afgană. Aceste piețe sînt desigur controlate de mafiile locale, care impun propriile lor taxe vânzătorilor stradali.

Din bazele afgane sau din anumite tabere ale lui Usama bin Laden, macul urmează apoi zecile de trasee în direcția Europei și a țărilor vecine, unde este citeodată prelucrat. Cu trei milioane de drogați în Iran și mai bine de cinci milioane în Pakistan, dintre care aproape 80 000 de copii numai la Karachi, piața din vecinătatea talibanilor nu este nici pe departe de neglijat, dar purtătorii de cuvînt ai moralei afganilor nu și-au pierdut totuși piața. În decembrie 1999, un grup de trecători ilegali de frontieră, transportînd 77 de kilograme de heroină, a fost arestat în India; drogul purta marca de fabricație a unui laborator pakistanez foarte cunoscut de serviciile de poliție.

Mai aproape de noi, bin Laden a încercat să infiltreze rețele în Maroc, ajutându-i pe traficanții de droguri, vînați de securitatea din Rabat. Astfel, filiera a recrutat un traficant care opera între Maroc și Spania și care era însărcinat, de asemenea, să-i supravegheze pe demnitarii saudiți, care dețin reședințe de vacanță în sudul Spaniei sau în Maroc. Banii sînt întotdeauna motorul războiului și islamistii acestei mișcări nebuloase n-au neglijat niciodată acest punct. Spre deosebire de organizațiile teroriste din deceniile trecute, care s-au aflat uneori în incapacitatea de a-și finanța acțiunile sau chiar de-a putea să-și mențină activă rețeaua, islamistilor fundamentalști nu le-au lipsit niciodată banii. Conform ziarului *Newsweek*, FBI a reperat de curînd transferuri, via Minneapolis, a zeci de miliarde de dolari către Somalia și către o organizație aflată sub influența lui bin Laden.

NOTE

¹ O „fumica”, în limbajul traficantilor și al polițiștilor, este un trecător ilegal de graniță care transportă mici cantități de droguri.

² Pe 12 septembrie 1994, fostul prim-ministru pakistanez Nawaz Sharif declara cotidianului american *Washington Post* că el considera că mafia drogurilor era dirijată în Pakistan de la cele mai înalte poziții în stat. Fostul șef al guvernului mergea pînă la a-i pune la îndoială pe fostul șef al Statului-Major al Armatei și pe fostul șef al serviciilor secrete. Conform lui Sharif, acești doi șefi responsabili ai securității i-ar fi propus un plan de traficare a heroinei ca să acopere cheltuielile militare destinate cumpărării de substanțe radioactive, ca plutoniul.

³ Cifrele Observatorului Geopolitic al Drogurilor.

⁴ Conform amplului articol din *Point*, iunie 2000.

De la un exil la altul

În martie 1998, zvonuri, scornite adesea de apropiații săi, lasau să se înțeleagă că Usama bin Laden are de gând să se mute din nou. Declarațiile în favoarea militarului saudit ale unui șeic yemenit, Mahommed bin Chajaa, din tribul Wahila, au lasat impresia că Usama bin Laden se decisese să-și parasească refugiul pentru a se instala în Yemen, unde mai multe triburi i-ar fi garantat cea mai bună primire în regiunile Abine, Lahedj și Saada. Acest proiect nu se va realiza, iar declarațiile lui Mohamed bin Chajaa vor determina, cel puțin la Sanaa, un adevărat haos politic, urmat, la puțin timp, de o dezmințire oficială a ministrului de Interne yemenit, Hussein Arab. Alegerea Yemenului era în același timp îndreptățită pentru Usama bin Laden: Yemenul, țara limitrofă Arabiei Saudite, ar fi constituit o bază exterioară ideală pentru destabilizarea regimului wahhabit. În plus, de mai mulți ani, Usama bin Laden ar controla aici, conform informațiilor arabe, filiere de aprovizionare cu *qat*, o plantă cultivată în sudul Africii. Acest drog obținut din frunza este mestecat de-a lungul întregii zile de yemeniții care-l consuma în mari cantități de milenii. Mai mult, familia sa este originară din această țară.

În plus, Yemenul a devenit unul dintre polii discreți ai activismului islamist: sud-vestul țării, în provincia Abyan, și nordul, în regiunea Saada, adapostesc mai multe grupușcule alcătuite din numeroși militanți veniți din lumea araba. Majoritatea lor provin din Armata islamică din Aden, condusă de șeicul Zen al-Abidine al-Mundar; alții sînt integrați în rindurile *Djihadului* lui Tarek al-Fadhli, care reprezintă majoritatea radicală a mișcării islamiste yemenite și al cărei efectiv este compus în mare parte din afgani. În fine, alții aparțin ramurii radicale a „Fraților Musulmani”, conduse de șeicul Yassin Abdulaziz al-Kabatti. Toate aceste grupuri se considera că aparținând de un singur îndrumător spiritual, șeicul Abdul Majid al-Zendani – cunoscut și ca unul dintre recrutorii pentru *djihad* în Afghanistan – și întrețin relații cu „Frația bin Laden”

Cheltuind aproape două milioane și jumătate de dolari provenind de la băncile islamiste din Yemen și recrutind algerieni, bin Laden a finanțat o legiune islamică pentru a lupta împotriva Statelor Unite în Somalia, în 1993. El va semna un alt „pact de alianță teroristă” cu anumiți responsabili ai Vevak-ului, serviciile secrete iranene.

Emisarul, trimis la începutul anului 1998 de Usama bin Laden la șeicul Chajaa, nu a lăsat să planeze nici o îndoială asupra intențiilor fostului saudit cu atât mai mult cu cât, la rîndul său, șeicul Chajaa a afirmat că dispune de 20 000 de oameni înarmați, toți cantonați în regiunea care se sustrage controlului real al statului yemenit. Această relativă absență a controlului de stat este, ca să spunem adevărul, rezultatul unei situații ciudate de compromis între beduinii dotați cu armament greu și un guvern căruia nu-i rămîne altă posibilitate decît aceea de a menaja triburile pentru a evita să-și vadă legitimitatea pusă la îndoială; nu rar s-a întîmplat ca beduinii înarmați cu puști-mitralieră și cu lansatoare de rachete să încercuiască un oraș și să-i blocheze porțile, atunci cînd sînt în dezacord cu statul. Și asta pînă au ciștig de cauză!

Diferențele civile sau comerciale din Yemen se regleză în același fel, uneori cu arme grele. Jurnalistul francez Patrik Forestier de la *Paris Match* relatează că, în cursul unei călătorii în Yemen, a aflat despre o reglare de conturi între două clanuri, în legătură cu o parcelă minusculă, care s-ar fi soldat cu moartea a 18 persoane, cu 26 de răniți în 24 de ore de împușcături! Țara întreagă este un arsenal care ar număra cel puțin 50 de milioane de arme, iar în anumite zone, nimeni începînd de la vîrsta de 10 ani nu merge pe stradă fără Kalasnikovul său la brîu. Ca să nu mai spunem că în privința șefilor trăsibili de triburi, guvernul din Sanaa merge ca pe ouă și caută adesea să ajungă la o înțelegere. Este unul dintre motivele pentru care anumite triburi s-au specializat, fără să fie pedepsite, în luarea de ostatici din rîndul turiștilor occidentali l o marfă care valorează mai mult decît un balot de *qat*.

Dincolo de acest context în care domnește dezordinea, voința lui Usama bin Laden de a se instala în Yemen se bazează poate, în parte, și pe intenția sa de a exploata conflictele de la frontieră, în care sînt implicate regiunile Sanaa și Riyadh², în momentul în care el însuși se afla în dificultate în sînul propriei sale mișcări, o dată cu predarea lui Abu Talal, unul dintre locotenenții săi de-a lungul a 20 de ani, responsabil cu finanțele, care tocmai divulgase serviciilor de informații saudite numeroase secrete privind „Frația bin Laden”, o dată cu arestarea în

Arabia Saudită a mai multor zeci de partizani din organizația sa. Transferarea cartierului său general în acești munți yemeniți, greu accesibili, ar fi fost desigur o bună soluție pentru creierul mișcării panislamiste, dar această mutare a fost, în mod evident, mult mai greu de pus în aplicare decît fusese prevăzut, ținindu-se cont de reacția oficială a autorităților din Sanaa.

Din Yemen, Usama bin Laden ar fi putut să se consacre restructurării legiunilor de arabi afgani și mai ales conducerii cadrelor risipite în Bosnia, în Algeria, cu talibanii sau în milițiile lui Gulbuldin Hekmatyar. Ca să ducă la bun sfîrșit proiectul de regroupare în Yemen, bin Laden dispunea de mai multe loturi de pașapoarte yemenite și somaleze care ar fi trebuit să permită implantarea noilor agenți care așteptau în inactivitate, necunoscuți de serviciile de poliție, în mai multe țări de adopție. Acest lot de peste 5 000 de pașapoarte yemenite furate ar fi permis, de asemenea, „Frației bin Laden” să redobîndească o identitate pentru cei 3 000 de afgani arabi refugiați ilegal în Yemen și să scoată afară din țară pe ceilalți 2 000 de mudjahedini înainte de a se lansa într-un nou djihad. Această nouă implantare de rețele ar fi putut, de asemenea, să fie ușurată printr-o înființare concertată de 27 de societăți yemenite controlate de miliardarul saudit și care ar rula în jur de 25 de milioane de dolari pe an, un flux financiar care ar fi avut avantajul de a putea camufla operațiunile mai puțin „comerciale”.

Dar, în ciuda avantajelor sale numeroase, pista yemenită a fost, pînă la urmă, abandonată de Usama bin Laden, care rămîne totuși foarte atașat de această țară. Personalități de primă mărime, ca șeicul Tarek al-Fadhli, sultanul Abyanului, care un timp a fost membru al *Djihadului* yemenit, și generalul Ali Moshen al-Ahmar, fostul comandant al regiunii militare din nord-vest, au rămas foarte buni prieteni cu fugarul. Conform informațiilor din primăvara lui 1999, generalul al-Ahmar ar fi fost conducătorul mai multor tabere de antrenament, ca aceea de la Wadi Jibarah, din vecinătatea orașului Kitaf, în nordul Yemenului, sau ca aceea de la Wadi Rinah, condusă de șeicul Omar Seif, un vechi prieten al lui Usama bin Laden. Aceste două tabere ar adăposti peste 12 000 de islamisti pregătiți de luptă.

În mod paradoxal, în Yemen, Usama bin Laden ar fi putut să aibă un adversar neașteptat: grupul lui Abu Nidal. Într-adevăr, conform unei surse palestiniene din Libanul de Sud, șeful organizației *Fatah-Consiliul Revoluționar* nu s-ar mai afla la Cairo, unde se refugiase pe 12 august 1998, venind din Libia. Suferind de

leucemie, bătrînul terorist negociase tratamentul său medical și internarea sa într-o clinică privată cu *Jihaz aman al-Dawla*, conducerea serviciilor de informații egiptene. În schimbul unei clemente justificate de starea sa de sănătate, Abu Nidal oferise sprijinul rețelelor sale pentru a-i scoate din ascunzători pe militanții islamști ai organizației *Jamaa Islamiya*, care amenințase statul egiptean. Cumnatul lui Mohammar Kadhafi însuși, *Abdallah Senussi*, șeful serviciilor de securitate externă libiene, și-ar fi adus contribuția la acest acord. Conform mai multor surse de informații occidentale și din Orientul Mijlociu, Abu Nidal a colaborat într-adevăr cu egiptenii. Mai multe asasinate pot fi atribuite fără echivoc organizației *Fatah-CR*, ca acela din 28 septembrie 1998, cînd a fost ucis imamul unei moschei din Sanaa, Mohammed Salah Abdel Mutaleb. În perioada cînd s-a petrecut asasinatul, militanții *Djihadului* yemenit acuzaseră grupul Abu Nidal, dar denunțarea lor pâruse prea fantezistă, ba chiar de neimaginat. Și totuși...

La puțin timp după, în octombrie 1998, *Toufik al-Sirri* un islamist bine informat, stabilit la Londra³ l-a acuzat la rîndul său pe Abu Nidal că a pus la cale pe 10 octombrie 1998, la Taiz, în sudul Yemenului, explozia unei moschei în care se adunau numeroși islamști egipteni. În fine, pe 15 ianuarie 1999, 15 islamști egipteni fuseseră expulzați din Kuweit, denunțați, conform aceluiași surse palestinienne, de reprezentanții OAN, Organizația Abu Nidal din Kuweit.

„Frația bin Laden“ ar fi avut totul de pierdut dacă s-ar fi implicat într-o confruntare cu Abu Nidal; OAN este, într-adevăr, excepțional de bine organizată și lupta ar fi fost fără milă! Fondatorului și animatorului OAN, Mohammed al-Banna, alias Abu Nidal, s-a născut în 1937, la Jaffa, în Palestina, din tată palestinian și mamă siriană. În 1960, Abu Nidal este în trecere prin Arabia Saudită, unde fratele său este inginer, iar în 1962 se stabilește în Palestina, la Naplouse. Aici întâlnește o tinără pe care o va lua de soție și care va fi singura femeie din viața sa. În 1967, se va stabili în Iordania cu familia sa și se va apropia de organizația *Fatah* a lui Yasser Arafat. La Amman, înnoadă relații privilegiate cu Abu Iya, cunoscut și sub numele de Salah Khalaf. În 1969, o dată cu venirea la putere a lui Gaffar Nimeiri, Yasser Arafat îl însărcinează pe Abu Nidal să deschida o misiune a organizației *Fatah* la Khartoum. Dar Abu Nidal va aluneca într-un activism care va displacea noului regim și șederea sa în Sudan va fi scurtă. Întors la Amman, Abu Nidal va trăi dureroasa peri-

oadă a masacrelor din acel „Septembrie negru al anului 1970 împotriva palestinienilor stabiliți în Iordania. Tensiunea dintre regele Hussein și OEP atinge cel mai înalt grad. Yasser Arafat îl trimite atunci pe Abu Nidal la Bagdad ca să reprezinte organizația *Fatah* și OEP. În 1973 are loc ruptura și Organizația Abu Nidal devine o mișcare independentă sub numele de *Fatah – Consiliul Revoluționar*, ale cărei acțiuni sînt adesea îndreptate împotriva fostei sale organizații de origine, OEP.

În această perioadă, OAN numără în jur de o mie de *feddayimi*, recrutați în majoritate din taberele palestinienilor din Liban; mulți sînt tineri care au fost traumatizați de masacrele din taberele din Sabra și Chatila, din Beirut⁶. OAN este solid structurată cu o ierarhie ale cărei categorii sînt bine delimitate. Structurile politice sînt piramidale, avînd în vîrf biroul politic, compus din 11 membri, urmat de un comitet central, din 25 de membri. Toate nivelurile politice ale OAN au efective împare ca să ușureze luarea de decizii în urma unui vot dificil. Fiecare combatant nu-și cunoaște decît camarazii de la același nivel și pe ofițerul care-i ordonă și, în plus, numai pe numele lor de cod.

Cu un astfel de grad de organizare și disciplină, grupările OAN sînt exemplare între toate celelalte mișcări teroriste înregistrate și ating același nivel de organizare ca și *Hezbollah*. Sistemul OAN se sprijină pe responsabili de post, care instalează pentru început rețele de agenți în așteptare în țările lor de adopție. Aceste baze, echipate cu materiale de comunicație, cu vehicule, armament și cu explozivi și deținînd și fonduri în diferite monede naționale, sînt puse la dispoziția șefilor de comandouri care vin pentru o scurtă perioadă, rar mai mare de 5 zile, să îndeplinească o „mișiune” specifică: mai simplu spus, un atentat care a făcut obiectul a numeroase recunoașteri și care a fost pregătit minuțios de conducătorul grupului. Comandourile OAN nu improvizează: o misiune trebuie să se deruleze urmînd un plan stabilit, ca să producă un număr maxim de stricăciuni; OAN nu obișnuiește să acționeze la întîmplare, fiind, prin aceasta, una dintre mișcările cele mai redutabile ale rezistenței palestinienilor. Cu OAN, pericolul pentru Usama bin Laden nu vine numai de la Washington sau de la Riyadh. În cursul îndelungatei sale cariere, Abu Nidal și-a oferit deja serviciile palestinienilor, libanienilor și sirienilor și nu mai ajunge la un compromis. Punîndu-și mașinaria unsă și perfecționată, care așteaptă de prea multă vreme nerăbdătoare, în subordinea serviciilor secrete egiptene, Abu Nidal devine un adversar de care Usama bin Laden și rețelele sale vor fi obligate să țină cont. „Frația bin Laden” nu va fi în aceste condiții

vizată doar în Yemen, ci și în toată lumea arabă și occidentală. Paradoxal, doar prin intermediul unei alianțe în aparență împotriva firii, ca aceea de a coaliza cu mujahedinii împotriva comuniștilor, Statele Unite ar putea încerca să se debaraseze de un adversar atât de tenace. Dar egiptenii apropiați de bin Laden au căutat să se etaleze prin împrăștierea partizanilor lui Abu Nidal, neliniștiți din pricina inactivității și a șefului lor.

După Yemen, Usama bin Laden ar fi căutat azil în Somalia, unde dispune de mai multe societăți comerciale și de un nucleu de vreo 400 de fideli afgano-arabi, susținuți de militanți ai organizației egiptene *Jamaa Islamiya*. Dar Usama bin Laden nu ar fi fost cu adevărat în siguranță acolo, mai ales că relieful nu este deloc favorabil construirii unui adăpost.

O surpriză ar fi fost, fără îndoială, ca Usama bin Laden să încerce să se stabilească în Iran sub protecția anumitor membri ai serviciilor secrete iraniene cu care este deja în contact, dar aceasta ar fi produs o răsturnare a eșichierului: o alianță între șiiți și sunniți. Usama bin Laden visează la această alianță și s-ar vedea ajungând imamul unificării! Planează totuși o ambiguitate asupra relațiilor reale dintre Usama bin Laden și iranieni. E cert că anumiți membri ai serviciilor secrete de la Teheran au văzut mereu în Usama bin Laden un punct cîștigat și chiar un cal troian în mijlocul Afghanistanului, un element în plus pentru a-și manifesta influențele în zonele de frontieră afgane. Teheranul se confruntă într-adevăr cu o problemă îngrijorătoare, pe care o constituie cei peste un milion și jumătate de refugiați afgani aflați pe teritoriul iranian de cînd a fost preluată puterea de talibani; refugiați care pun cu atât mai multe probleme, cu cît sînt adesea și traficanți de droguri.

Pentru americani și saudiți, o alianță între bin Laden și ayatollahii iranieni ar însemna o declarație totală de război. Dar Teheranul nu are încredere în șeful fundamentalist, mai ales în regimul actual. În februarie 1998, un trimis al lui Usama bin Laden s-ar fi dus totuși la Teheran ca să caute mijloace destinate susținerii albanezilor din Kosovo. Acest pact de ajutorare ar fi putut, în viziunea disidentului saudit, să îi intereseze pe iranieni, care vedeau în sprijinirea albanezilor continuarea sprijinului dat bosniacilor. Ayatollahul Rohani, secretar general al Consiliului de securitate iranian, ar fi insistat în cursul unei discuții cu membrii consiliului asupra importanței de a transforma Kosovo într-o zonă-bază pentru activiștii islamici din Europa, o idee împărtășită, desigur, de consiliul ulemalelor adunate în jurul lui Usama bin Laden. În februarie 2000, talibanii și trimișii iranieni au început negocierile secrete la ambasada iraniană din

Dubai. Omul însărcinat cu aceste contacte în interesul mollahului Omar era Maulavi Ahmed Motekavel. Scopul acestora era acela de a găsi o cale de înțelegere între cele două țări ale căror relații s-au deteriorat o dată cu capitularea Kabulului în 1996 și cu devastarea consulatului iranian de la Mazar I-Sharif (pe 8 august 1998 talibanii masacrează nouă diplomați din Teheran), dar mai ales de a face pace la frontiera lor comună și, mai ales, de a împiedica o alianță între Massud și serviciile secrete iraniene. În fine, această reuniune trebuia să conducă la o unire a sunniților cu șiiții în vederea unei viitoare lupte împotriva Occidentului.

Această luptă este întotdeauna o prioritate pentru fostul saudit, deoarece pe 24 noiembrie 1999, atunci când Iranul anunța oficial că se disociază de gestul de a oferi o recompensă pentru asasinarea lui Salman Rushdie, autorul cărții *Versete satanice*, condamnate de integriștii musulmani, Usama bin Laden își trimitea emisarii pe lângă fundația Khordad care oferise prima inițială de două milioane și jumătate de dolari oricărui islamist care l-ar ucide pe autor. Conform unor apropiați ai lui Usama bin Laden, acesta s-ar fi gândit o vreme să ia locul iraniienilor și să ofere el însuși o primă. Talismu Nasreen, care fugise din țara sa, Bangladesh, în 1994, în urma unor amenințări proferate de islamiști din cauza publicării la Stock a cărții sale *Lajja, o reîntoarcere*, ar fi putut și ea să intre pe lista neagră a „Frăției bin Laden”.

Cecenia ar fi fost și ea pentru un timp văzută de fugar ca un azil acceptabil. Primele contacte ar fi avut loc în timpul vizitei lui Abdel Wahed Ibrahim, un înalt funcționar din Ministerul Afacerilor Externe, la Kandahar. Inițiativa fără urmări, însă. În mod evident, nu este deloc atât de simplu pentru inamicul public numărul 1 al Washingtonului să-și schimbe adăpostul; presiunile internaționale sînt prea puternice și astăzi nu mai există decît două țări în stare să ignore sancțiunile: Irakul lui Saddam Hussein și Afghanistanul talibanilor. Avînd în vedere eșecul demersurilor precedente pe lângă Bagdad, chiar dacă o alianță operațională nu a fost cu adevărat respinsă, lui Usama bin Laden îi va fi greu să se stabilească în Irak.

Considerat opozantul numărul unu în urma luărilor sale de poziție și depozat de cetățenia sa, lui Usama bin Laden îi este interzisă șederea în propria sa țară; Marea Britanie îl considera indezirabil din cauza numeroaselor grupări de simpatizanți pe care le manipulează pe teritoriul său, iar Statele Unite acumulează anchete, dosare și acte de acuzare a acestui personaj de legendă ca să-l pună definitiv în incapacitate de mai face rău. Usama bin Laden se află, deci, în impas; constrins să ducă un război exagerat, este

posibil ca bin Laden să aibă mijloacele necesare. Usama bin Laden a ajuns, într-adevăr, să federalizeze ansamblul mișcărilor islamiste în sinul unei „Frății” fără frontiere. La Londra se spune, în mediile simpatizante, că Usama bin Laden este capabil să semneze *illico* un cec de mai multe sute de mii de dolari citorva furnizori arabi de capitaluri pentru prietenii săi. Dar răzvrătutul saudit și-a atins fără îndoială scopul mai degrabă grație aurei sale, decât mijloacelor sale financiare, chiar dacă acestea din urmă pot ușura lucrurile.

Bazele acestei organizații internaționale islamiste fiind deja stabilite, ele arată că puterea „Frăției bin Laden” nu este un mit. Mecanismul său de propagandă, mai ales, este cu precădere eficient prin micile centre în care se produc casete video în arabă și în franceză destinate să sensibilizeze țările musulmane din Africa, dar mai ales pe tinerii de la periferiile franceze la ieșirea din moschei, vinerea. Subiectele acestor casete, pe care sînt înregistrate în mod special lungi discuții cu imami sau cu „doctori” în credință, sînt evident prozelitismul islamic, dar și mobilizarea împotriva imperialismului occidental. Proiectul lui Usama bin Laden de a crea o organizație islamică internațională a devenit o realitate care se măsoară prin operativitatea diferitelor structuri islamice existente, care se află toate în contact unele cu altele.

Abandonînd Afghanistanul, după retragerea sovieticilor, mudjahedinii s-au întors la ei, în Algeria, în Yemen sau în Egipt și continuă astăzi djihadul în propriile lor țări. Numele lui bin Laden este cunoscut în taberele de pe cîmpia de la Bekaa unde tineri combatanți ai *Hezbollahului* libanez au fost văzuți agitînd deasupra capetelor fotografia sauditului alături de aceea a șeicului Fadlallah... Usama bin Laden ar putea chiar să-și vadă realizat visul: să devină o punte de legătură între șiiți și sunniți; el ar fi astfel deținătorul unei puteri unice și acest ultim lucru preocupă astăzi cel mai mult serviciile de informații occidentale. Usama bin Laden este, fără îndoială, capabil să reușească acest gen de sfidare, căci era să stîndu-i mărturie.

Umbra acestei organizații devenite tentaculare planează asupra lumii întregi și informații îngrijorătoare ajung regulat la birourile șefilor serviciilor de securitate. În ianuarie 2000, informații oferite de stațiile de ascultare din Africa de Nord și fotografii prin satelit relevă faptul că raliul Paris-Dakar este ținta unui comando apropiat de GIA și de mișcările de răzvrătire din Niger, finanțate de Usama bin Laden începînd din 1996: prudenți, organizatorii preferă să renunțe la o parte din traseu. Convoaie înarmate de teroriști au fost localizate în deșert cu precizie, ceea ce a determinat

Ministerul Apărării din Paris, cu acordul președintelui republicii, Jacques Chirac, să poziționeze mai multe Mirages asupra bazei aeriene din Dirkhu, în nord-estul Nigeriei, la frontiera algeriană. Încă din 1996, fotografii, făcute în timpul raliului și descoperite cu ocazia unei descinderi a poliției în ascunzătoarea unui grup de militanți islamisti algerieni din Niger, dezvăluiseră că aceștia din urmă „munceau” la un atac asupra raliului Paris-Dakar.

În decembrie 1998, se descoperă în Italia că Usama bin Laden tocmai finanțase cumpărarea din Cehia a unui lot de tancuri T55 destinate Georgiei. Conform datelor serviciilor de informații italiene, republica din Caucaz trebuia să revindă aceste tancuri talibanilor.

În ianuarie 1999, baza militară franceză din Djibouti face obiectul unei amenințări care determină autoritățile militare să pună în aplicare un dispozitiv de protecție excepțional. Tot în ianuarie 1999 se află că Usama bin Laden este bănuie de a fi implicat în capturarea turiștilor occidentali în Yemen. Conform informațiilor disponibile, răpitorii au fost antrenați în taberele fostului saudit.

În septembrie 1999, serviciile de informații din Turcia arestează un grup de islamisti finanțat de Usama bin Laden și constituit la Tabriz, în Iran: acesta avea misiunea să se infiltreze în Turcia, probabil pentru a comite un atentat cu ocazia reuniunii la vîrf a OSCE, care trebuia să se deschidă la Istanbul pe 18 noiembrie.

Existența „Frației bin Laden” este deci un fapt cert; ideologia sa simplistă și puternica sa logistică financiară și de comunicație și-au făcut deja simțită prezența: ele au permis islamistilor din regiunea pariziană să beneficieze de material de propagandă anti-occidental; teroriștilor islamisti din Franța să meargă să caute subșidii la Londra; luptătorilor din GIA să meargă să se antreneze în taberele din Afghanistan sau tinerilor francezi, arabi sau nu, să utilizeze, ca să se ducă să lupte în Bosnia, filiere de recrutare bine rodite, puse în funcțiune acum mai bine de 20 de ani în vederea recrutării mudjahedinilor afgano-arabi.

În decembrie 1995, la Londra, o percheziție a poliției britanice în apartamentul algerianului Rashid Ramda va pune în evidență legăturile „Frației bin Laden” cu rețelele GIA, în special datorită descoperirii printre chitanțe de conturi bancare ale lui Rashid Ramda a unui ordin de virament executat de birourile lui Usama bin Laden, atunci instalat la Khartoum. Rashid Ramda era unul dintre conducătorii GIA, șeful revistei *al-Ansar*, publicată la Londra, dar în primul rînd era implicat în atentatele asupra rețelei pariziene de transport RER, din 25 iulie 1995. Anchetele poliției franceze

ajunseseră la concluzia că, puțin înainte de atentatul din stația Saint-Michel, Raschid Ramda trimisese el însuși fonduri importate în mai multe etape lui Bualern bin Said, considerat artizanul atentatului⁷: Usama bin Laden a fost implicat doar financiar în atentatul din stația Saint-Michel din Paris, el fiind cel care l-a plătit.

La începutul lui 2001, Londra a votat legi antiteroriste mai riguroase și astfel au fost descoperite laboratoare de fabricare a armelor chimice construite la periferia londoneză de islamisții susținători ai lui bin Laden.

Două mari întrebări se pun astăzi: cât timp va mai rezista Usama bin Laden și dacă el va avea „moștenitori”⁸.

Singura soluție, pentru a-l infringe, ar fi poate să se trimită un comando în Afghanistan cu misiunea de a-l prinde pe inamicul numărul 1. Acest scenariu a fost, de altfel, denunțat de militanții islamisți la Islamabad: potrivit lor, circa 1000 de agenți FBI ar fi fost introduși clandestin în Afghanistan din Peshawar în septembrie 1997. În Afghanistan, aceste comandouri americane s-ar fi infiltrat în triburile din munți, cu misiunea de a-l captura pe Usama bin Laden. În decembrie 1997, agenții americani, identificați cu puțin timp înainte de a-și pune planul în aplicare, au încercat să părăsească țara, dar au întâmpinat atunci dificultăți din partea autorităților pakistaneze care le-a refuzat dreptul de tranzit. În primăvara lui 1998, conform surselor apropiate lui Usama bin Laden, unii dintre acești agenți ar fi fost încă reținuți în Afghanistan, unde viețile le-ar fi fost amenințate. Această istorie, nici confirmată, nici dezmințită de Washington, este foarte probabil o abilă propagandă a apropiaților lui Usama bin Laden, destinată să creeze o imagine de victimă răzvrătitului.

Este adevărat că, la rindul lor, serviciile secrete egiptene au planuit un scenariu asemănător în iunie 1998, vizând să-i prindă pe anumiți apropiați islamisți refugiați în regiunea de frontieră afgano-pakistaneză. Usama bin Laden, într-un interviu acordat unui jurnalist pakistanez în 1998, afirma că saudiții au organizat o operațiune care avea drept scop eliminarea lui. Dar, conform aceleiași surse, talibanii i-au arestat pe ucigașii plătiți, care au mărturisit totul. Usama bin Laden ar putea să câștige un adevărat război de rezistență cu dușmanii săi. Jucindu-și abil rolul, talibanii s-au oferit să organizeze ei înșiși procesul lui bin Laden în Afghanistan, dar ei se pling mereu că nu pot face asta deoarece așteaptă dovezile care îl acuză sau măcar un simplu dosar de instrucție. În replică, Usama bin Laden a declarat fără ocolișuri că el e gata să se prezinte în fața curții islamice a talibanilor, dar nu ca acuzat, ci ca acuzator: „Am

dovezi împotriva americanilor, în vreme ce ei nu au nici o dovadă împotriva mea...”

O declarație de credință reluată de talibani... Șeful lor, mollahul Omar, a afirmat de altfel întotdeauna, în special jurnalistului pakistanez Rahimullah Yusufzay, cu care a avut numeroase conversații: „Chiar dacă jumătate din Afghanistan ar trebui să fie distrusă, nu l-aș da pe bin Laden. Nu putem renunța la tradițiile afgană și islamică. Potrivit lor, trebuie să acordăm protecție oricărei persoane refugiate la noi, iar bin Laden nu este oricine, căci a luptat pentru noi.”

În aceste condiții, un anumit număr de diplomați, ca și Națiunile Unite, au căutat o vreme să mențină o cale deschisă de comunicare cu talibanii. În locul amenințărilor și sancțiunilor, Washingtonul a ales dialogul. Ministerul american de Justiție nu le-a cerut, de exemplu, niciodată în mod oficial talibanilor să-l extrădeze pe Usama bin Laden și i-a lăsat pe saudiți să aibă inițiativa. Nici ei însă nu au cerut extrădarea⁹.

Alți diplomați caută alți „intermediari”, ca Pakistanul. Dar și aici, dialogul nu este pe față: pakistanezii sînt în totalitate favorabili talibanilor, al căror merit este pacea relativă a țării și a zonelor de frontieră, astfel încît aceștia nu au nici un interes să-și pună în joc credibilitatea și influența pe lingă mollahul Omar ca să obțină extrădarea lui Usama bin Laden, care nu-i deranjează cu nimic, ba dimpotrivă. În plus, talibanii au o influență culturală și ideologică în regiune, iar Pakistanul a devenit într-o oarecare măsură viitorul lor teritoriu de cucerit; autoritățile pakistaneze nu intenționează să-și creeze vreo problemă cu reprezentanții unui curent de gândire care în curînd va putea avea un impact în țara lor.

În fine, un ultim punct în ceea ce privește un eventual rol al Islamabadului, țara rămîne suspectă din cauza dezacordului asupra problemelor legate de proliferarea nucleară și de destabilizarea regională: situația din Kashmir stă mărturie. În aceste circumstanțe, extrădarea lui Usama bin Laden prin Kabul către Statele Unite sau către Arabia Saudită pare de neimaginat. Fostul saudit va face, probabil, să curgă încă multă cerneală în absența unei schimbări a hărții lumii, iar serviciile secrete ale lumii întregi vor renunța să-l hăituiască. Dar acest aparent *statu quo* nu este poate decît de ochii lumii. Dacă ar exista negocieri secrete, această analiză nu ar avea importanță decît pentru a ciștiga timp. Într-adevăr, o evoluție a talibanilor este întotdeauna previzibilă. În aprilie 1998, pentru prima dată în douăzeci de ani, un înalt responsabil american, ambasadorul pe lingă Națiunile Unite, Bill Richardson, s-a dus în Afghanistan. Numărul doi al Departamentului de Stat, Richardson a participat

la o misiune de conciliere între principalii șefi ai facțiunilor afgane și totul lasă să se înțeleagă că această primă reuniune a fost urmată de alte contacte. Până astăzi, talibanii au dat dovadă de un anumit realism politic și e posibil să fie tentați să aibă, în privința datoriei de a proteja un musulman urmărit, aceeași flexibilitate intelectuală și religioasă ca aceea de care au dat dovadă în privința traficului de droguri. Usama bin Laden ar putea, în acest caz, să nu mai fie veșnic sub protecția Afghanistanului, chiar dacă, cum spunea, fără nici cea mai mică nuanță ironică, mollahul Mohamed Hassan, guvernatorul taliban al Kandaharului: „a-l expulza pe bin Laden ar fi un act de o reală cruzime”. Pe 20 decembrie 2000 s-a înregistrat o rară unanimitate la Consiliul de Securitate de la ONU: rușii, sprijiniți de americani, au determinat votarea unei rezoluții impunând embargoul asupra vânzării de arme talibanilor. Rezoluția precedentă, din octombrie 1999, acorda un răstimp de o lună Kabulului ca să-l expulzeze pe bin Laden.

Dacă s-ar simți cu adevărat maltratată, Usama bin Laden ar putea în orice clipă să se adreseze Națiunilor Unite sau Curții Supreme a Drepturilor Omului, sau să-și redacteze memoriile, așa cum a făcut cu ultima sa carte intitulată *America și cel de-al treilea război mondial*, publicată în... Bangladesh, unde a fost imediat cenzurată, nu din pricina conținutului său, ci pentru că preaveneratul îndrumător al puternicei „Frații bin Laden” uitase să se conformeze legii de depozitare legală...

NOTE:

¹ În ianuarie 1996, 17 turiști francezi au fost răpiți de un trib care cerea în schimb eliberarea unuia dintre membrii lor arestat de regim. În ianuarie 1999, alți turiști, printre care americani, sunt răpiți în Yemen. Rapitorii fuseseră antrenați în taberele lui Usama bin Laden.

² Arabia Saudită revendică o parte din teritoriul yemenit aflat în nordul provinciei Hadramut și în estul regiunii Sanaa. În 1934 tratatul de Tacz acorda Arabiei Saudite dreptul de a-și exercita autoritatea asupra mai multor provincii, dar tratatul a expirat în 1992. De la această dată, Yemenul a refuzat să-l prelungească.

³ Se afla la conducerea centrului de observare islamică.

⁴ La sfârșitul lui noiembrie 1992, „afgani” yemeniți, sprijiniți de bin Laden, încercaseră să tragă cu rachete asupra avioanelor americane militare pe aeroportul din Aden.

⁵ Abu Iyad, pe care autorii l-au întâlnit de mai multe ori, este unul dintre personajele-cheie ale OEP. Apropiat al lui Yasser Arafat, se va ocupa mult timp de probleme de securitate înainte de a fi asasinat în Tunis, în ianuarie 1989, la instigarea israelienilor.

⁶ Instalați în două cartiere ale Beirutului, Sabra și Chatila, sute de civili palestinieni sunt masacrați pe 16 septembrie 1982 de milițiile Forțelor Libaneze (creștine)

ajutate de armata israeliană care ocupase Beirutul cu câteva zile mai devreme, în urma asasinării lui Beshir Gemayel (șeful Forțelor Libaneze), la puțin timp după alegerea sa ca președinte al Republicii libaneze, pe 23 august.

⁷ El va primi 30 de ani de închisoare, iar complicele său, 20.

⁸ Îl formează pe unul dintre fiii săi, Mohamed, „aproape adolescent“. Acesta este supus unui antrenament militar în taberele afgane și urmează o educație religioasă fundamentalistă. Maestrul său, teologul saudit Tasser Abdallah, se află în contact cu ulemalele sunnite. Mohamed s-a căsătorit la sfârșitul lui decembrie 2000 în fața camerelor canalului de televiziune din Qatar *al-Jazeera*, unde a apărut însoțit de tatăl său și de mai mulți oficiali talibani și unde Usama bin Laden a citit un poem... glorificind, în termeni voalați, atentatul de la Aden.

⁹ În fața intransigenței talibanilor, guvernul american, susținut de numeroși membri ai Consiliului de Securitate al ONU, le-a închis reprezentanța de la New York pe 14 februarie 2001.

Osama bin Laden, înarmat cu pușca sa.

Elipseanul Ayman al-Zawahiri, rețina sa dreaptă.

(Aceste două fotografii sînt reproduse după o casetă video clandestină, filmată în 1999, în Afghanistan.)

„Conferința de presă” a lui bin Laden (al-Zawahiri stă în dreapta sa) înainte de depunerea jurământului de credință masivă. „Nu există alt dumnezeu decât Allah, iar Mahomet este profetul său.”

Bin Laden discutând cu membrii organizației sale într-o peșteră afgană.

Osama bin Laden în munții din Afghanistan.

Al-Zawahiri, cind era medic la Cairo.

Osama bin Laden și Abu Araf

Abu Araf, șeful
militar al organizației
lui bin Laden,
al-Qaida

MURDER

**Bombing & Car in Tucson Bombings, 1998
220 killed and 1,000 wounded**

MURDERER

Usama Bin Laden

UP TO \$5 MILLION REWARD

Usama Bin Laden and Mohammed Atta have been identified as the August 7, 1998 perpetrators of the U.S. embassies in Kenya and Tanzania. While Osama bin Laden still may have 200 known associates, Bin Laden and Mohammed Atta are the only persons known to have planned, executed and carried out the August 7, 1998 bombings.

Bin Laden, Atta, and their associates, directly and indirectly responsible for the killing of American military personnel and American civilians,

are being sought by the FBI. Bin Laden and Mohammed Atta are the only persons known to have planned, executed and carried out the August 7, 1998 bombings. Bin Laden and Mohammed Atta are the only persons known to have planned, executed and carried out the August 7, 1998 bombings. Bin Laden and Mohammed Atta are the only persons known to have planned, executed and carried out the August 7, 1998 bombings.

Bin Laden and Mohammed Atta are the only persons known to have planned, executed and carried out the August 7, 1998 bombings. Bin Laden and Mohammed Atta are the only persons known to have planned, executed and carried out the August 7, 1998 bombings.

HEROES

Post Office Box 60201

Washington, D.C. 20060-0201 U.S.A.

usabombing@fbi.gov

www.fbi.gov

**UP TO \$5 MILLION REWARD
ABSOLUTE CONFIDENTIALITY**

Un afiș prin care este dat în urmărire bin Laden și se pune pe capul său un preț de 5 000 000 de dolari.

7 January 2001

Wanted by Interpol

BIN LADEN, Osama

Legal Status

Present
Family name BIN LADEN
First name USAMA
Sex MALE
Date of birth 10 March 1957 (43 years old)
Place of birth JEDDAH SAUDI ARABIA
Language spoken ARABIC

Physical description

Height 1.80 meter \approx 71 inches
Weight 80 kg \approx 143 pounds
Colour of eyes BROWN
Colour of hair BLACK
Distinguishing marks and characteristics FULL BEARD, MUSTACHE, MAY WALK WITH A CANE

Offences

Person may be dangerous.

Offences COUNTERFEITING, MURDER, TERRORISM, TERRORISM CONSPIRACY, THEFT WITH VIOLENCE
Arrest SOUTHERN DISTRICT OF NEW YORK,
Arrested NEW YORK / UNITED STATES,
Issued by TRIPOLI / LIBYAN ARAB REPUBLIC

Abdel Omar Bamdad, (second left), criminal arrested at the World Trade Center.

Ahmed Ressam, algerian arrested in Canada.

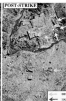

Harun Fazli, unul dintre autotitratul de la Nairobi

Wadi Al-Hadga, unul
dintre complicii săi,
afiat în mână
justiției americane

Abu Abdel Aziz, în
Barbarossa, defilând în
Rusia cu capul unui
sarb în mână

Zhawar Kili Al-Badr, una dintre principalele baze de antrenament ale lui bin Laden (fotografiile sunt luate prin satelit, înainte și după bombardamentele americane)

În timpul unui antrenament cu rachete Stinger

ANEXE

Documentul 1

Text provenit din mediile simpatizanților lui bin Laden:

Al treilea și ultimul răspuns

Pagina 24: Familia regală saudită nu l-a respins pe bin Laden pentru că este un terorist, ci pentru că este mai important și mai celebru decât ea. Există numeroși teroriști saudiți, dar ei nu și-au pierdut cetățenia. Prinții saudiți nu puteau să reducă autoritatea lui bin Laden, pentru că acesta nu se află sub tutela lor, din această cauză limbajul plin de ură al prinților Nayef și Sultan. Alta dovada: al-Khattab, un mudjahedin saudit din Cecenia, nu și-a pierdut cetățenia.

Pagina 25: Iată cum este văzut bin Laden de partizanii săi: el a crescut într-o atmosferă foarte sănătoasă și religioasă, a învățat să aibă simțul responsabilității și încredere în el însuși, rămânând, în același timp, generos și umil, calități care rar se găsesc la același individ. Timid, laconic, întotdeauna serios, evita să ridice vocea și să izbucnească în ris. Dăruiește fără să numere, este răbdător, are simțul sacrificiului [...]. Este foarte popular în rândul oamenilor săi, care-l iubesc cu fanatism, căci carisma sa nu este dominatoare. Nu inspiră teroare. Participă cu tinerii la toate activitățile lor, împarte cu ei mâncarea, se-mbracă asemenea lor și locuiește în același tip de casă. Deși căsătorit cu mai multe femei, trăiește mai ales alături de discipolii săi.

Bin Laden este foarte inteligent. Foarte bun observator, are simțul replicii. Își ia un răgaz înainte să hotărască. Ține să consulte ulemalele chiar dacă sînt dificil de adunat la un loc și chiar dacă discuțiile pot provoca întirzieri. Prietenii și dușmanii îi recunosc toți curajul. „El a cochetat cu moartea de peste 40 de ori în timpul tirurilor de arme grele. De trei ori a fost acoperit de resturi umane de la cei sfîșiați în jurul lui: era trist pentru acești morți, dar nu și emoționat de evenimente.” A fost salvat prin puterea lui Dumnezeu cînd un Scud a explodat la 17 metri de el. Altă dată, el a fost doar la un pas de moarte cînd a fost înconjurat de fumul provenit de la armele chimice. Bin Laden a visat mereu la *chahada* (martiriul pentru Allah) și crede că trăiește o a doua viață, pentru că a văzut atît de des moartea cu ochii. Toate acestea îi dau forța și credința de a duce mai departe djihadul.

Documentul 2

Comunicatul nr. 17 din 13 august 1995

Scrisoare deschisă a lui Usama bin Laden adresată regelui Fahd în legătură cu ultima remaniere ministerială a Biroului Consiliului și al Reformelor.

Primul extras:

„Aș vrea să vorbesc pe față despre tot ce ai făcut grav tu și anturajul tău împotriva lui Dumnezeu și a religiei.”

Al doilea extras:

„Remanierea a decepționat deoarece ea n-a vizat cauza bolii și baza catastrofei: tu însuși, ministrul tău al Apărării, ministrul tău de Interne.”

Al treilea extras:

Bin Laden îi reproșează că a varsat „milioane și milioane de dolari Siriei necredincioase, pentru a o recompensa pentru că a ucis mii de musulmani la Hama, în 1982”. Și continuă: „Regimul tău i-a susținut pe maroniții Kataeb (Falangele) în Liban. Tu sprijini regimul despotic care asuprește Iranul și pe musulmanii din Algeria. Tu îi sprijini, cu arme și bani, pe răzvrătiții creștini din Sudanul de Sud.”

Comunicatul îl acuză pe regele Fahd că nu a aplicat regulile Coranului, nici *charia*, jurisdicție fondată exclusiv pe Coran, ca manifestă un comportament ateu, acceptînd, de exemplu, practici religioase blasfemiatoare și deteriorarea practicilor tradiționale. Politica sa externă este „legată de cruciați [creștinii] cu și de țările musulmane despotice”.

مجلس أمناء جامعة الكويت
الكويت
الجامعة الكويتية
الكويت

رسالة مخطوطة إلى الملك لود
بمناقشة الفصيل القوي في الكويت

Excerpt 1

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن اتبعه
بعداً...

في هذه الرسالة والمخطوطة لود بن عبد العزيز - أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه
الرسالة مخطوطة لود بن عبد العزيز - أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه
المخطوطة، وهي مخطوطة لود بن عبد العزيز - أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه
الرسالة من أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه الرسالة من أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه

Excerpt 2

الكويت من أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه الرسالة من أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه
الرسالة من أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه الرسالة من أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه
الرسالة من أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه الرسالة من أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه

Excerpt 3

أما من على أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه الرسالة من أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه
الرسالة من أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه الرسالة من أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه
الرسالة من أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه الرسالة من أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه
الرسالة من أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه الرسالة من أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه
الرسالة من أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه الرسالة من أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه
الرسالة من أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه الرسالة من أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه
الرسالة من أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه الرسالة من أمير الكويت - على من اتبع الهدى، وهذه

والله اعلم بالصواب

Excerpt 4

طوبى لمن اتبع الهدى
(الخلاصة)

Îi reproșează, de asemenea, că i-a susținut pe comuniști în Yemen (p. 8) și că i-a sprijinit pe mudjahedini în Afghanistan nu din dragoste pentru islam, ci pentru a proteja interesele occidentale, amenințate în cazul unei victorii sovietice. Este condamnată atitudinea sa proamericana din Somalia (p. 4) și din Palestina, ca și faptul că a predicat supunerea și capitularea. Iar textul continuă astfel: „Îl susțineți financiar pe Arafat pentru ca el impune ceea ce ocupanții evrei n-au reușit (să înfringă reprimiunea, să învingă *Djihadul* sau *Hamasul*).“

P. 9: „Regatul tău nu este decît un protectorat american, iar tu însuși ești la cheremul Washingtonului.“

P. 12: I se reproșează înglodarea în datorii a țării, situația școlilor și a spitalelor, faptul că acestea din urmă sînt prost întreținute, precum și șomajul, mai ales cel în rîndul licențiatilor. Îi sînt reproșate, de asemenea, palatul regal feeric și fastuoasele sale reședințe din toate orașele țării și din capitalele și stațiunile balneare occidentale. Scrisoarea îl invinuieste și pentru rolul sau în scăderea prețului petrolului.

P. 13: I se reproșează cheltuielile provocate de Războiul din Golf pentru cumpărarea de avioane britanice *Tomado*, în vreme ce numărul piloților este insuficient.

P. 14: Bin Laden îi reamintește soarta șahului Iranului, a lui Marcos din Filipine, a lui Ceaușescu, chiar și pe cea a regelui Seud, constrîns să abdice. Critică ineficacitatea trupelor saudite terestre, maritime și aeriene, care cheltuiesc sute de miliarde de dolari.

P. 17: Îl atacă pe generalul Sultan (șeful trupelor saudite în timpul Războiului din Golf) și „eșecul său răsunător“. Această scrisoare critică usturător bacșisurile obținute din vinzarea de arme.

P.18: „Ca să protejați tronul care se clatina, aveți nevoie de prezența trupelor de cruciați și de evrei care profanează Locurile Sfinte.”

P. 20: „Pentru binele tău și al alor tăi, demisionează! Tu, care ai cerut destituirea regelui Seud, care era totuși de zeci de ori mai puțin corupt decît tine, destituie-l pe ministrul Apărării care a provocat o criză la frontiera cu Qatarul și a fost pe punctul de a declanșa un război cu Yemenul.”

Al patrulea extras:

Din partea lui Usama bin Mohamed bin Laden Awadh bin Laden

(Semnătura)

Data: 5.03.1416 (anul hegirei) care coincide cu 3.08.1995.

Documentul 3

Extras din rezumatul interogatoriului lui
Ahmed al-Sayed al-Najar, din 13 septembrie 1998

Din acest document aflăm că al-Najar facea parte, începînd cu anul 1979, din mișcarea *Tanzim Al-Djihad*, care era condusă de Ayman al-Zawahiri (cel care va deveni mina dreaptă a lui Usama). Al-Najar era conducătorul ramurii *Daawa* (predicarea islamică) a grupării interne *Tanzim* (Egipt). În 1993, din cauza unui pașaport fals, el a putut să se întoarcă în Yemen, via Iordania, unde traia cu Marjan Salem și cu Mohamed al-Zawahiri (fratele lui Ayman). Din lipsa de bani, ei au comis furturi, în special de unelte și de aparate electrice din consulatul german din capitala yemenită (sic!). Al-Najar l-a întîlnit pe Ayman al-Zawahiri la Khartoum, iar acesta din urmă l-a numit responsabil al grupării civile *Tanzim* din Egipt.

Umra, ceremonia religioasă care are loc în timpul Ramadanului la Mecca, îi servește drept acoperire, în 1995, pentru a întîlni diferiți militanți. În luna octombrie a aceluiași an, Ayman al-Zawahiri îl numește și responsabil al grupării *Tanzim* din Yemen.

În ianuarie 1996, al-Najar găsește de lucru în Albania, într-o asociație de binefacere, *Al-Haramain*, apoi în cadrul „Renășterii Patrimoniului“, la Tirana, unde păstra constant legătura telefonică cu Londra. Acum afla că, dacă ar apărea dificultăți în Albania, Usama bin Laden este gata să întrețină pe oricare dintre

membrii grupării *Tanzim* care s-ar duce în Afghanistan și să ofere 100 de dolari pe luna fiecărei familii, subliniind totodată că în Afghanistan viața este rudimentară și ocaziile de instruire a fiilor, rare. Țările sau orașele de adopție ale membrilor *Tanzim* sînt: Sudan, Yemen, Azerbaidjan, Afghanistan, Arabia Saudita și Asia de Sud-Est, dar și Austria, Germania și... Londra!

Sursele de finanțare sînt următoarele:

1. sumele oferite de bin Laden;
2. procentul de 10% luat din salariile membrilor *Tanzim*;
3. activitățile economice provenind din comerțul cu zahar sau din comerțul din Asia de Sud-Est, ca și creșterea oilor, în Albania;
4. restaurarea vechilor imobile londoneze.

În procesul-verbal din 15.09.1998, al-Najar afirmă că Ayman al-Zawahiri se face răspunzător de explozia de la ambasada egipteană din Islamabad (sfîrșitul lui 1996). După atacul asupra bazarului Khan El-Khalili – bazar de antichități, de obiecte din aur, de covoare, foarte frecventat de turiști – al-Zawahiri a suspendat operațiunile în Egipt și a reorganizat gruparea internă *Tanzim* din cauza lipsei banilor, ceea ce i-a constrins pe conducători să-și caute de lucru.

„Am suspendat orice contact cu membrii rămași în Egipt“, afirmă al-Najar. Prin asociația „Renașterea Patrimoniului Islamic“ din Albania, care răspundea și de ocrotirea orfanelor, i s-a propus să predea învățăturile care alcătuiesc *charia* și să fie profesor de arabă în asociația non-lucrative *Al-Haramain*.

„Mi-am suspendat toate funcțiile pe care le indeplineam în fruntea grupării interne *Tanzim*, continuă el, cînd am plecat la Tirana.“

Sosit cu avionul la Damasc, în ianuarie 1996, a luat autobuzul pînă la Istanbul, de unde a cumpărat bilete de avion pen-

tru Tirana. Ofițerul albanez l-a trimis înapoi în Turcia „pentru că nu voiam să-i dau bacșiș”. Și continuă: „Dar nu aveam viza decît pentru o singură intrare în această țară. Turcii au vrut să mă expulzeze în Egipt. Dar acolo reprezentantul companiei aeriene egiptene a refuzat să mă imbarce deoarece nu aveam destui bani. Am reușit să iau legătura cu un sirian sau cu un libanez, care mi-a pus la dispoziție un bilet de avion pentru Damasc. Organizația îmi va trimite un nou bilet pentru Tirana cu condiția să nu rămîn în Turcia, doar s-o tranzitez. Directorul asociației, un saudit, era interesat de contactele mele cu celelalte organizații, de condamnările și de șederile mele în Afghanistan.

Asociația noastră este finanțată, am aflat, prin donații și numără filiere în Azerbaidjan și în Bosnia, și bănuiesc că și în Kenya, Tanzania, America sau în Bangladesh. Unul dintre membrii *Tanzim* din Albania a fost denunțat de presa albaneză. A trebuit să plece în Olanda și apoi în Anglia. Un altul s-a stabilit în Bulgaria, unde a fost arestat; un al treilea a plecat în Azerbaidjan după ce fusese interpellat cu pașapoarte false pentru Irlanda.

Am rămas șeful grupării civile interne *Tanzim* în timpul primelor mele 8 luni de ședere în Albania. Înainte ca doctorul Ayman al-Zawahiri să mă înlocuiască.“

„Comitetul legii *charia*“, aflu în continuare, „publica o revistă intitulată *Nida al djihad* (*Chemarea la djihad*), al cărei loc de apariție nu îl cunosc“.

Proces-verbal din 16.09.1998

Acest interogatoriu dezvăluie faptul că Usama bin Laden a oferit sprijinul financiar necesar și a participat la mai multe acțiuni ale *Djihadului*. Aflu și că el a construit un centru de primire a mudjahedinilor arabi și că relațiile sale cu restul organizațiilor erau excelente. A oferit conducătorilor posibilitatea de

a lua parte la speculații comerciale profitabile. De asemenea, a creat locuri de muncă în întreprinderile sale din Sudan.

Talibanii i-au cerut lui bin Laden să-și asume în întregime responsabilitatea întreținerii afgano-arabilor nu numai din Afghanistan, ci și din Yemen sau din Sudan. Divergențe existau între *Djihad* și *Jamaa Islamy*a, care făcea parte din emiratul lui Omar Abdul Rahman în timp ce *Djihadul* nu îl recunoștea pe acesta deoarece, fiind orb, nu putea fi ales emir. În plus, *Jamaa Islamy*a insista ca decizia finală să le aparțină conducătorilor aflați în închisoare.

Încercările de apropiere făcute de saudiți au eșuat. Datorită bunei sale reputații, bin Laden a reușit să pună capăt controverșelor și să se impună, nemaifiind nici o problema ca Mustafa Hamza și Rifai Taha să încredințeze emiratul lui Omar Abdul Rahman. Conform lui bin Laden, slăbirea popoarelor și a guvernelor musulmane era cauzată de lobbyul evreiesc care conducea America: eliberarea de sub stăpânirea lor era obiectivul principal. Pentru aceasta, o gherilă mondială trebuia să atace constant obiectivele americane și israeliene, ceea ce ar obliga America și pe colaboratorii ei să-și revadă politica arabă și islamică. Reușita sa, în ciuda forțelor și a mijloacelor insuficiente, prin raportare la cele ale statelor arabe și musulmane, ar dovedi gradul de slăbiciune al conducătorilor acestor state.

Declarația lui bin Laden din martie 1998 prin care erau sancționate contribuțiile Frontului la lovirea intereselor americane, ca de exemplu atacul ambasadelor americane din Tanzania și Kenya, va demonstra, de asemenea, țărilor arabe și musulmane fragilitatea Americii. Într-adevăr, în ciuda avertismentelor, America a fost incapabilă să-și protejeze ambasadele.

„Confirm că al-Zawahiri este adjunctul lui Usama bin Laden. Acesta din urmă își asumă responsabilitatea celei mai mari părți a finanțării. Ideologia noastră este fondată pe predicarea

învățăturii *Daawa* și pe aplicarea prescripțiilor *charia*, prin stabilirea califatului, a cărui sarcină va fi executarea poruncilor lui Allah.“

Fuziunea anumitor grupuri din Asia de Sud-Est va semăna confuzie în sinul Frontului, pentru că prezența arabă va fi ambiguă acolo, dar activitatea Frontului este un punct de atracție pentru toți musulmanii din lume.

În Egipt, organizațiile deveniseră atât de lipsite de forță, încât erau incapabile să conducă operațiuni, ceea ce nu putea decât să le îndemne să fuzioneze. „Pentru mine, acest Front este singura speranță, el simbolizează o nouă orientare pentru mișcările islamice din lume.“

Din cauza dușmăniei canalizate împotriva intereselor musulmane, a culturii lor și locurilor lor sfinte, partide politice nemusulmane din lumea arabă, ca socialiștii și cei de stînga, susțin acest obiectiv.

Al-Najar speră, de asemenea, în crearea unei singure *Umma* (stat care să-i adune pe toți musulmanii).

Proces-verbal din 20.09.1998

Predicatorii mișcării *Tanzim* se folosesc de moscheile care fac parte din școli și din universități și profita de diversele activități școlare. *Jamaa* a încercat să se infiltreze în serviciile poliției și ale armatei ca să oblige guvernul să demisioneze. Dar de la începutul anilor '80, această politică a devenit iluzorie prin lipsa mijloacelor și a posibilității de a organiza o lovitură de stat. *Jamaa* s-a orientat în acest caz spre acțiuni de gherilă. Ca urmare a unui context nefavorabil, aceste operațiuni au înregistrat eșec după eșec. *Jamaa* a efectuat, începînd cu anul 1990, operațiuni care fac parte din djihad, precum atacul împotriva ministrului de Interne, Hassan al-Elfi, și primului-ministru Atef Sedki sau

tentaiva îndreptată împotriva turiștilor americani și israelieni de la Khan El Khalili.

Al-Najar confirmă că finanțarea principală a operațiunilor este asigurată de bin Laden, alte surse provenind din activități comerciale.

Tanzim se sprijină pe două consilii: cel al *sura*, cel mai important consiliu pe care al-Zawahiri l-a condus după 1991, și Consiliul instituțional.

Documentul 4

Comunicat al Conferinței Populare Arabe și Islamice, chemînd la îndeplinirea uniunii naționale palestinienilor, în ciuda înmulțirii organizațiilor (*tanzim*) și la crearea de comisii însărcinate cu aprovizionarea cu arme și cu propagandă.

Organizația *Jamaa Islamiya* se întrunește pentru a fi în contact cu Abu Amar (Yasser Arafat).

Acest comunicat din data de 4.01.1993 este semnat de Salim Zaamur, președinte al Comitetului organizației *Fatah* (v. în partea dreaptă a documentului), dar în special de Hassan al-Turabi, secretar general al Conferinței Populare Arabe și Islamice (v. în partea de jos și în mijlocul documentului) și de Mussa Abu Marzuk, președinte al Comitetului *Hamas* (v. în partea stîngă a documentului).

Documentul 5

Organizația *Jamaa Islamy* în Egipt

„Crima voastră nu va rămâne nepedepsită! Cu puști, avioane, americanii au condus cea mai mare operațiune a terorismului mondial. Ieri au fost lansate bombe deasupra Sudanului și Afghanistanului, omorînd femei și copii și distrugînd o fabrică de medicamente. Sînt aceleași bombe care au fost lansate deasupra Irakului, deasupra unui adăpost [o rachetă americană a străpuns adăpostul Amariya, din Bagdad, pe 13 februarie 1991, carbonizînd 1200 de persoane].“ [...]

Casa Albă se scaldă în apele rușinii și ale crimelor. Americanii sînt incapabili să-i înfrunte pe mudjahedini pe cîmpul de luptă [...].

Musulmanii trebuie să sprijine Sudanul și Afghanistanul. Trebuie încercuite ambasadele americane din țările arabe, iar conducătorii arabi obligați să le închidă, căci acestea sînt cuiburi de spioni. Americanii trebuie să înceteze să-și aplaude conducătorii cînd îi omoară pe musulmani.

1000

— *Journal of the American Medical Association*

في هذا العلم نظر الملك الشافعي الأسبقية وهي الكتب - مسائل بلخيا وكتاب الفيا مناصرة
الملك المولي في آخر الدنيا خلية لكرهات القوي القار - عاصمة دولة انما كانت قاضي ابيها
الملك والوزير والقاضي

في المقابل، يرى السيد مالكس، على النقيض من السيد لافون، أن المصير المشترك للمسلمين واليهود والنصارى والأفارقة والمهمومين معاً، لا يفرقهم عن بقية العالم، بل يجمعهم على كونه في قلبه. السيد مالكس يقول: «نحن جميعاً نعيش في عالم واحد، في عالم الإنسانية كلها».

أما جعفر بن أبي حمزة الطائفة الأرمينية بن عبد العزيز فواحد السجستاني الذي جعل
 في كتابه بيان فوائد ما في أحوال العلماء من السجدة - ورواهه القاضي عبد الله السجستاني
 في كتابه سنة في أخبار رجال العرب والفرس - ورواهه جعفر بن عبد الله الأرمينية في كتابه
 بيان فوائد السجستاني في بيان أحوال العلماء - ورواهه جعفر بن أبي حمزة
 في كتابه الأرمينية - ورواهه جعفر بن أبي حمزة في كتابه الأرمينية - ورواهه جعفر بن أبي حمزة

أما في المصالحات فكانت - بعد رفضه - على يد سوريين من الأكراد الذين أقاموا هذه المصالحات على يد القوات العراقية، أما مصالحة الأكراد فكانت على يد القوات العراقية أيضاً. أما في المصالحات فكانت - بعد رفضه - على يد سوريين من الأكراد الذين أقاموا هذه المصالحات على يد القوات العراقية، أما مصالحة الأكراد فكانت على يد القوات العراقية أيضاً.

© 2006 The Authors
Journal compilation © 2006 Blackwell Publishing Ltd

[illegible]

Documentul 6

Comunicatul *Frontului islamic mondial*:

„Clinton își bate joc de mai mult de un miliard de musulmani.

Trebuie omorâți necredincioșii acolo unde se afla, trebuie alungați de acolo de unde ei v-au alungat. America este conducătoarea țărilor păgine. Agresiunea împotriva Sudanului și Afghanistanului este o agresiune împotriva musulmanilor din lumea întreagă. A lupta contra țărilor necredincioase, America și Israel, este o datorie pentru toți musulmanii. Aceste două agresiuni constituie punctul maxim al terorismului mondial, fiind demne de niște pirați sau de niște *cow-boys* [...]. Această agresiune dovedește lipsa de strategie a americanilor, care l-au adus la putere pe Clinton. Acest atac probează și imbecilitatea americană, și disprețul față de musulmani. Dovedește incapacitatea CIA, deoarece șeful mudjahedin Usama bin Laden nu avea nici un amestec [...]. Aceste atacuri dovedesc ostilitatea «ciinilor negri și a nenorociților de a se purta josnic cu oamenii care mai au mândrie». Să participăm la Djihad pentru onoarea noastră și pentru pământurile noastre. Este o datorie impusă de *charia* să reacționăm la agresiunea americană și a aliaților săi.

Trebuie să închidem toate ambasadete lor din țările musulmane, să le boicotăm economia, să ne retragem toți banii din băncile și din societățile lor, să le interzicem să patrundă în spațiul nostru aerian și să renunțăm la mijloacele lor de comunicare.

Musulmani, treziți-vă!

Întoarceți-vă la religia voastră, nu-i mai susțineți pe conducătorii voștri corupți, ca să înceteze să vă umilească, să vă terorizeze și să vă transforme într-un produs de consum.”

Documentul 7

Acest text este publicat aici pentru prima oară.

„În numele lui Dumnezeu cel preamilostiv

Abdallah Azzam a trezit la viață sufletul djihadului cu cuvintele și scrierile sale.

A făcut cunoscut djihadul afgan întregii lumi musulmane.

Și-a dat viața sa și pe cea a celor doi fii pentru djihad.

Prin acest comunicat ne rugăm lui Dumnezeu pentru mîntuirea sufletului său.

Să dea Dumnezeu să-i inspire în continuare pe martirii din Afghanistan.“

Semnat: Biroul Serviciilor

Comandamentul taberelor și fronturilor

(Să ne amintim că Biroul Serviciilor este organismul care coordonează toate acțiunile lui bin Laden și pe cele ale acoliților săi.)

الإمام - الأثر

كلمة على روضة وفاء

إلى الأخ العبيب وشيختنا الفاضل عبد الله عزام (رحمه الله تعالى)
 الذي أحيى روح الجهاد في نفوس الشباب بكلماته : وكلماته .
 الذي روى التفرس على الجهاد بعينه وإخلاصه .
 الذي قدم ما تعجز أي جماعة عن عمله .
 الذي لبى الجهاد الأتقاني الإسلامي العالم
 الذي صبر ولم يترك الجهاد ولم الصبح برغم القصف بمرام
 الجهاد من معظم الناس إلا من واليه رجعهم الله .
 الذي قدم حياته وحياته الثمينة من فؤاده من أجل الجهاد .
 إلى الله هذا العمل ثم إليه .

أسأل الله أن يجعله في ميزان حسناته . وكل من يستفيد منه إلى
 يوم القيامة ثم إلى أرواح الشهداء المسلمين في أفغانستان وغيرها

بكر بن محمد

إدارة العسكرية الإسلامية

Documentul 8

Interviu cu Ibn-al-Khattab, comandantul militar al mudjahedinilor din Caucaz, realizat pe data de 27.09.1999.

Ibn-al-Khattab justifică djihadul din Daghestan și din Cecenia. Sprijinindu-se pe aproape 4 000 de mudjahedini, el cheamă la aplicarea legii *charia*.

După ce l-a elogiât pe bin Laden, declară că acesta nu intervine direct în Caucaz, deși el este unul dintre teoreticienii djihadului și principalul comandant al mudjahedinilor din întreaga lume. Bin Laden este actualmente angajat, continuă el, într-un război împotriva imperialismului american, dar nu a finanțat niciodată djihadul din Daghestan. Arma cea mai importantă este credința în Allah.

Acest interviu a fost difuzat prin publicațiile bin Azzam, al cărui sediu se află la Londra, și care afirmă că n-are nici o legătură cu mudjahedinii.

(Șeicul Azzam a fost asasinat în 1989.)

Documentul 9

Prima pagină a „hebdomadarului djihadului din Algeria și de pretutindeni“.

Partizanii:

Brigăzile GIA i-au atacat pe despoții din est, vest, nord și din sud.

Soldații din grupările islamice din Egipt ale *Al-Jamaa Islamiya* înmulțesc operațiunile militare.

Într-o operațiune de un eroism sinucigaș, brigazile Al-Kas-sam [din Palestina]ucid un mare număr de „fii de maimuțe și de porci (evreii)“.

O puternică explozie cutremură capitala „cruciaților“ (Paris); ea a omorît sau rănit numeroase persoane.

Articolul precizează că acest atac s-a desfășurat în stația RER Saint-Michel care se află „într-unul dintre cartierele cele mai șic (sic!) din oraș, [...] la vest de Palatul Elysée“.

În pagina a doua a aceleiași broșuri se explică semnificația *Daawa* pentru care mii de musulmani au fost uciși la Sarajevo, în Cecenia, în Tadjikistan, în Kashmir, în Palestina, în Arabia Saudită, în Filipine și în China.

P. 3: Este anunțată asasinarea de către GIA a unui înalt funcționar din Ministerul Afacerilor Religioase, deoarece acest ministru face apel la toate țările creștine să-l ajute.

10 membri ai FLN au fost uciși de GIA, deoarece FLN este un partid laic, care a distrus țara și pe credincioși. Un italian creștin a fost mitraliat. „Nu peste mult timp acest porc a murit.“

A sărit în aer trecind peste o mină, un vehicul blindat al armatei algeriene dobândit cu ajutorul familiei „saudite“ (e vorba de familia care domnește în Arabia Saudită și în care se man

(مجلد ١٠، عدد ١، سنة ١٤٤٠هـ / ٢٠١٩م - العدد ١٠٠)

في القرآن الكريم... سورة الفرقان...
مقالات الجماعة الإسلامية المنتهجة
 تضررت العقول طغت بفتنة ..

وأما من دعا والفتنة الإسلامية في القاطع على أنها "أفكار"
 نظرية "الأنصار" كغير نظرية الإيمان والمسلم 25 ..

في حقيقة أن كل من دعا إلى التمسك بالقرآن
 جمود الجماعة الإسلامية يفسر بأنهم من
 هؤلاء الذين المستمرة للفتنة ..

في مجلة العقول طغت بفتنة
 "مقالات" المنتهجة "نظرة" لفتنة الفتنة من أبناء
 النظرية والفتنة ..

الفتنة في فتنة من الأنصار ومن دعا إلى
 التمسك بالقرآن يفسر بأنها الفتنة النظرية
 المستمرة بالقرآن ..

festă influențe evreiești). Un vinzator de droguri a fost arestat „înainte ca judecata lui Dumnezeu să aibă loc“.

Două prostituate, cunoscute pentru relațiile lor cu opresorii (reprezentanții puterii) au fost strangulate. Au fost ridicate mai multe baraje rutiere: „cel mai nostim lucru a fost confiscarea Cupei Republicii, care trebuia dată câștigătorului de nemilosul Zeroual (președintele algerian), de unul dintre aceste baraje.“

P. 5: Prizonierii djihadului lincezesc în celulele militanților împotriva Profetului (sic!), Fahd, Kadhafi, Saddam, Hassan al II-lea, Hussein al Iordaniei, Zeroual, Mubarak (în arabă înseamnă „cel binecuvîntat“, dar textul îl supranumește cel „nebinecuvîntat“). Buletinul amenința că va tăia degetul unui scriitor laic (sic!).

Pp. 6-7: Un șeic palestinian inclina către nonviolenta. Khomeini și-a renegat, în parte, credința față de poporul său, pentru a obține bunăvoința francezilor (care l-au găzduit în timpul exilului său și i-au permis să se întoarcă în Iran).

Gandhi a fost creat de englezi ca să-i împiedice pe musulmani să conducă India.

P. 13: Este revendicată asasinarea ofițerilor și a polițiștilor din Egipt; urmează o scrisoare dedicată Palestinei, în care se spune că *Hamas* a pus o bombă în plin centrul Tel-Avivului, care a omorât „șapte porci de iudei și i-a rănit pe alți 33“. „Necredinciosul Arafat a condamnat această operațiune care nu poate să nu sădească speranța în inimile adevăraților musulmani.“

Următoarea scrisoare se refera la Franța: GIA ridică în slavi atentatul din la stația de metrou Saint-Michel din Paris.

Apoi, situația din Tunisia este descrisă prin reprimarea mișcării *En-Nahda*, condusă de Rashid *Ghannouchi*. Conform buletinului *Al-Ansar*, *En-Nahda* este o mișcare democratică. Noutățile despre războiul din Bosnia amintesc luptele dintre musulmani, bosniaci și sîrbii „serios înarmați de Rusia, Israel și de necredincioșii arabi“.

Documentul 10

Drapelul mișcării mudjahedinilor

Pe drapel figurează o inscripție, chemind la *djihad* în numele lui Allah și la luptă împotriva necredincioșilor.

Se poate observa un glob înlanțuit, ținut de o mână acoperită cu o piele de șarpe în interiorul căruia se afla o moschee a Profetului și Kabâa. În stînga, sus, este scris, cu caligrafia rotunjită arabă: „Luptă-te pentru Allah și participă la *djihad*“, iar pe glob: „Aruncați-i pe necredincioși din Peninsula Arabia“.

Cele cinci drapele ale Națiunilor Unite, Marii Britanii, Franței, Statelor Unite și Israelului sînt acoperite cu singe.

În fundal, în spatele unei puști AK 43 se vede drapelul mișcării *Harakat-UI Mujahideen*. Afișele acestei mișcări sînt, de obicei, legate de lupta mudjahedinilor în Kashmirul ocupat de indieni. Acest afiș reprezintă simbolul mișcării *Harakat-UI Mujahideen*.

În dreapta sus este scris un vers în arabă care este, de asemenea, reprodus jos în urdu: „Luptă-te pentru Allah“.

La mijloc, cuvîntul *Allah* este scris cu cartușe și subliniat cu o armă automată pakistaneză foarte folosită de „Luptătorii pentru libertate“.

Documentul 11

Comunicatul mișcării *Jamaa al-Islamya* a mudjahedinilor

„Obiectivul nostru: să redăm pământul poporului său depozitat de Occident și să redobândim Marocul.

Marocul este islamic, locuitorii vorbesc araba și berbera.

Maghrebul este împărțit între Maroc, Sahara, Mauritania, Algeria și părțile anexate de Niger și Mali.

Această împărțire este un complot al necredincioșilor colonialiști: francezii, spaniolii, portughezii, evreii și al companiilor internaționale. Complotul este creat de iudaismul mondial și de oamenii slabi care conduc țara, al caror lider este Salaud al II-lea (sic!) (Hassan al II-lea).

Jamaa nu recunoaște Algeria, țară artificial creată. Mișcarea cere Ligii Arabe și Organizației Conferinței Islamice să nu fie de acord cu existența acestei țări pînă ce ea va dispărea, dacă nu, membrii celor două organizații vor fi pedepsiți.

Salaud al II-lea mărturisește în cartea sa că și-a ucis tatăl cu ajutorul unui medic.

Punctul 7: *Djihadul* îl amenința cu moartea pe fostul și actualul prim-ministru spaniol, ca și pe familia lui, și pe cancelarul german din cauza poziției lor antislamice în Siria, Bosnia, Herțegovina și în Kosovo.

Punctul 8: *Jamaa* se ridică împotriva iudaismului mondial, împotriva FMI și a Băncii Mondiale.

Punctul 9: *Jamaa* afirmă: „Trebuie eliminați toți francezii care trăiesc în Maroc și uciși toți cei care vorbesc franceza în public.”

Punctul 10: *Jamaa* îl informează pe Mohamed Abdul Raut (alias Abu Amar [Yasser Arafat]) că „lupta împotriva evreilor este o datorie sfântă chiar dacă aceștia părăsesc Siria, pînă cînd ei vor părăsi planeta și bunurile lor vor reveni musulmanilor.”

بمواكب وأعيادك التي تفرح المسلمون والأحرار ومن غير دأبهم بالحق والعدل من أي جهة كان
وحتى عرفنا عظيم الأذى على دوية القويو والضعف أجمعين

أما المصداق الأربعة المصداق بأن جميع مواضع الدنيا التي هي داخل تحت حكمنا لا تقصر
عن أن يكون من ديارنا من أجل أن كل من سجد من المسلمين له إلهة الإسلام عليه السلام
بحرفي ذلك يكون من ديارنا

أما المصداق الأربعة المصداق بأن جميع مواضع الدنيا التي هي داخل تحت حكمنا لا تقصر
عن أن يكون من ديارنا من أجل أن كل من سجد من المسلمين له إلهة الإسلام عليه السلام
بحرفي ذلك يكون من ديارنا

أما المصداق الأربعة المصداق بأن جميع مواضع الدنيا التي هي داخل تحت حكمنا لا تقصر
عن أن يكون من ديارنا من أجل أن كل من سجد من المسلمين له إلهة الإسلام عليه السلام
بحرفي ذلك يكون من ديارنا

أما المصداق الأربعة المصداق بأن جميع مواضع الدنيا التي هي داخل تحت حكمنا لا تقصر
عن أن يكون من ديارنا من أجل أن كل من سجد من المسلمين له إلهة الإسلام عليه السلام
بحرفي ذلك يكون من ديارنا

Punctul 11: Se declară că *Jamaa* „nu suportă să rămână nici măcar un evreu pe pământ. Ce ar însemna prezența a 20 000 de maimuțe și de porci în Maroc?”

Punctul 12: *Jamaa* interzice survolarea țărilor de către avioanele civile franceze, britanice, spaniole, germane, americane. Ea este în stare să le distrugă pînă ce aceste țări se vor supune.

Punctul 13: *Jamaa* consideră Marea Britanie un dușman de moarte, deoarece a creat o comunitate evreiască în Siria.

Punctul 14: *Jamaa* estimează că wahhabiții (dinastia saudita) îi servesc pe evrei și pe „nazarineni creștini”.

Punctul 15: *Jamaa* anunță că îi va urmări „în lumea întreagă pe jurnaliștii, scriitorii și regizorii care atacă Profetul și pe oamenii de bine, aleșii lui Allah; adică pe musulmani, inclusiv pe Fecioara Maria.”

Punctul 18: S-a afirmat că „Islamul este pacea. Deci, nu poate exista pace cu evreii pînă ce aceștia nu se convertesc.”

Punctul 20: Mișcarea afirmă că, democrația este un mare păcat față de Dumnezeu și o opresiune pentru popor’.

Punctul 21: *Jamaa* „le oferă 6 luni portughezilor să părăsească țara (Marocul)”.

Punctul 23: Se spune că „hotărârile mișcării *Jamaa* vor fi executate cu o mină de fier, oricare ar fi consecințele.”

Semnat: Emirul mișcării *Jamaa Islamica Mudjahedina*, Abu Adbullah al-Sharif.

Documentul 12

Acesta este un adevărat *credo* care predică măreția și necesitatea djihadului.

Iată câteva extrase din acest document publicat de Mișcarea islamistă din Egipt și scris de Mohamed Abdul Salam Faraj în februarie 1995:

Punctul 19: „Pentru a lua puterea, studiile nu sînt suficiente.”

Punctul 21: „A lupta e mai important decît a face studii științifice.”

Punctul 28: „Este lansată chemarea la djihad dacă necredincioșii se stabilesc pe pămînturile islamului sau dacă un imam o cere.”

Punctul 39: „Pentru a ucide necredincioși, nu contează dacă în același timp le ucizi femeile și copiii.”

من إصدارات الحركة الإسلامية
مصر

الجهاد الشريعة الثانية

بقلم

محمد عبد السلام فرج
(رحمة الله)

طبعة جديدة

Le statut des entreprises a considérablement évolué au cours de la période jugée en tant qu'éléments de preuve décisifs relatifs à la mise en place d'un régime de droit de propriété des entreprises et à l'absence d'un régime de propriété communautaire et peut servir de base supplémentaire à la preuve.

Les caractéristiques de l'économie nationale sont les suivantes :

- des caractéristiques actuelles par le regard et les entreprises
- des entreprises en relation avec les entreprises jugées en tant qu'éléments de preuve décisifs relatifs à la mise en place d'un régime de droit de propriété des entreprises et à l'absence d'un régime de propriété communautaire et peut servir de base supplémentaire à la preuve.

Par ailleurs, il est important de noter que :

- la preuve

Par ailleurs, il est important de noter que :

La preuve est la preuve de l'absence d'un régime de droit de propriété des entreprises et à l'absence d'un régime de propriété communautaire et peut servir de base supplémentaire à la preuve.

Les entreprises jugées en tant qu'éléments de preuve décisifs relatifs à la mise en place d'un régime de droit de propriété des entreprises et à l'absence d'un régime de propriété communautaire et peut servir de base supplémentaire à la preuve.

Les entreprises jugées en tant qu'éléments de preuve décisifs relatifs à la mise en place d'un régime de droit de propriété des entreprises et à l'absence d'un régime de propriété communautaire et peut servir de base supplémentaire à la preuve.

Les entreprises jugées en tant qu'éléments de preuve décisifs relatifs à la mise en place d'un régime de droit de propriété des entreprises et à l'absence d'un régime de propriété communautaire et peut servir de base supplémentaire à la preuve.

Les entreprises jugées en tant qu'éléments de preuve décisifs relatifs à la mise en place d'un régime de droit de propriété des entreprises et à l'absence d'un régime de propriété communautaire et peut servir de base supplémentaire à la preuve.

Les entreprises jugées en tant qu'éléments de preuve décisifs relatifs à la mise en place d'un régime de droit de propriété des entreprises et à l'absence d'un régime de propriété communautaire et peut servir de base supplémentaire à la preuve.

Les entreprises jugées en tant qu'éléments de preuve décisifs relatifs à la mise en place d'un régime de droit de propriété des entreprises et à l'absence d'un régime de propriété communautaire et peut servir de base supplémentaire à la preuve.

„FORMAREA VOLUNTARILOR PENTRU DJIHAD ÎN TABERELE DE ANTRENAMENT

Existența taberelor de antrenament nu este un fenomen nou. Libanul, Siria, Libia au fost primele țări în care s-a realizat pregătirea militară a elementelor islamiste extremiste. Această pregătire se adresează bărbaților indoctrinați în favoarea unei cauze precise: lupta pentru sau împotriva palestinienilor, lupta împotriva opozanților regimului iranian, apărarea regimului colonelului Khadafi... Aceste tabere erau organizate și finanțate de state și națiuni în formare (palestinienii) și se adresau, în principal, propriilor cetățeni aflați în alte țări, deși se ocupau și de pregătirea simpatizanților de altă naționalitate care ar putea să le propage ideologia.

Fenomenul taberelor islamiste a cunoscut o nouă orientare în timpul războiului afgano-sovietic din anii 1979–1989. Ca să-i alunge pe sovietici din Afghanistan, musulmanii afgani din Pakistanul condus de Statele Unite, ca și cei din Arabia Saudită au recurs la djihad, la războiul sfânt, și au solicitat ajutorul «fraților» lor din lumea întreagă pentru a lupta împotriva dușmanului comunist.

Mii de voluntari numiți afgano-arabi s-au grăbit să susțină lupta de eliberare a afganilor. Ei veneau din Arabia Saudită, din Egipt, din Maghreb, din Franța... Pregătirea lor militară a fost asigurată în taberele situate în majoritate în zona de frontieră dintre Afghanistan și Pakistan. Afgano-arabii erau pregătiți atât în privința tehnicilor de luptă, cât și pe plan religios, căci ei veneau să-și ajute coreligionarii și se cuvenea ca nici o problemă de credință să nu le fie necunoscută. Războiul Afghanistanului împotriva URSS ar fi fost primul djihad, adică un război sfânt împotriva unui dușman nemilos.

Retragerea sovieticilor a concretizat victoria mudjahedinilor care însă au rămas fără obiective, fiind, totodată, indezirabili în țările lor de origine care aveau grijă să nu aducă pe teritoriile lor fanatici ai djihadului. Ei dispuneau de o rețea de relații acoperind un mare număr de state, în special arabe.

Astfel au apărut caracteristicile djihadului modern:

- luptători motivați religios și nu politic;
- indivizi deveniți indezirabili în țările lor de origine, care se opuneau întoarcerii lor;
- militanți având frați de arme de diverse naționalități.

Calatoria

Pentru cei care vor să ajungă într-o tabără de la frontiera pakistano-afgană, unul dintre punctele de trecere este Jeddah, de unde le este foarte ușor să obțină o viză pentru Pakistan, dacă spun că fac parte din *Tabligh*.

Razboiul care a răsărit Bosnia-Herțegovina din aprilie 1992 până la Acordul de la Dayton, de la sfârșitul lui 1995, a oferit afgano-arabilor posibilitatea de a înființa un nou teatru de operațiuni și de a implanta noi tabere în Europa.

Accesul afgano-arabilor în taberele bosniace sau croate a fost din plin favorizat de organizațiile caritabile islamiste. ONG-urile sau agențiile guvernamentale care, sub acoperirea acțiunilor caritabile, ațitau conflictul bosniac și îl transformau în djihad.

În afara de ONG-urile implantate în Afghanistan și în Pakistan, ca *El-Haramain*, *Wamy Muslim Aid*, „Biroul serviciilor”, IIRO – Înaltul Comisariat pentru refugiați din cadrul ONU va acredita în jur de 20 de organizații caritabile islamiste, dintre care unele se disting prin participarea lor activă la djihad. Acestea sînt: *Al Kifah Refugee Center*, înființată de Kamar Eddin Kherbane, cetățean algerian, membru al instanței executive a organizației FIS din străinătate, IEFE, *Pace per tutti*; ONG care l-a angajat pe Anuar Chaaban, membru important al mișcării *Jamaa Islamiya* din Egipt, mort în 1995; *Muwafaq*, organizație care provine din ONG-ul *Human Concern International* și care l-a angajat pe Abderrazak Arrum, membru al Frontului Islamic din Tunisia, arestat în 1995 în Germania; *Islamic Relief Agency* – ISRA, asociație caritabilă sudaneză; *Al-Qaida*, ONG în care sînt infiltrați teroriști egipteni în relație cu membri ai GIA; *International Humanitaire Hilf Organisation*, ONG depinzînd de

organizația islamică turcă *Refah Partisi* și întreținând legături cu Abdallah Anas, membru IEFÉ.

Aceste organizații caritabile sînt adevărate paravane ale grupărilor islamiste precum FIS, *Jam'ia Islamiya* egipteană sau ale statelor islamice ca Iran și Sudan care au permis o recrutare mai amplă din rîndul tinerilor voluntari; acestea adăugau noțiunii de „djihad“ pe cea de „act umanitar“ pentru înrolarea tinerilor, astfel încît numeroși francezi convertiți la religia islamică au intrat în rîndurile extremiștilor islamisti care luptau pentru musulmanii din Bosnia.

În plus, angajarea voluntarilor sau a mudjahedinilor în războiul din Bosnia a permis multora dintre ei să obțină cetățenia bosniacă, în general căsătorindu-se cu femei bosniace.

Acordul de la Dayton a determinat închiderea acestor tabere și plecarea voluntarilor înarmați către locuri mai favorabile acțiunii lor (Iran, Sudan, Yemen, Pakistan) sau întoarcerea lor în țările de origine (Algeria, Arabia Saudita, Egipt, Franța).

Din 1993, tabere de antrenament au fost semnalate în statele sau regiunile următoare: Afghanistan, Pakistan, Kashmir, Liban, Iran, Yemen, Asia (Malaysia, Filipine) și în Africa neagră (Sudan, Angola).“

Documentul 14

Nota Direcției Generale a Poliției Naționale, în care aceasta își exprimă temerile față de regruparea pe teritoriul francez din Africa de Nord a unor foști luptători din Afghanistan, refugiați în Pakistan (v. traducerea documentului la p. 245, *n.tr.*).

Abstract

[illegible]

Abstract

1. The first step is to identify the problem. This involves understanding the current situation and what needs to be improved.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

§ 8.2.2.2 : assure le respect, par les institutions financières des recommandations relatives, autres que celles d'investissement, énoncées par les autorités de régulation.

¹⁷ L'attentato del 1979 contro il presidente della Repubblica fu l'unico tentativo di assassinio del presidente a lui dedicato per la presidenza americana in carica. Per questo il presidente fu assassinato, e non come il presidente Kennedy.

As can be seen, the percentage difference between the observed and adjusted for duration in the Afghanistan, 11 countries of the region, is 15.2%.

„Ministerul de Interne
și al Amenajării Teritoriului

Paris, 28 mai 1993

Direcția Generală a Poliției Naționale

Direcția Centrală a Poliției teritoriale
Serviciul Central al Poliției aeriene și a frontierelor

Notă de actualitate
Nr. 18/1993

Obiect: Amenințare legată de regruparea pe teritoriul francez a unor cetățeni maghrebieni, foști luptători în Afghanistan, refugiați în prezent în Pakistan.

A fost atrasă atenția Serviciului Central al Poliției aeriene și a frontierelor asupra posibilității sosirii în Franța a unor cetățeni maghrebieni, foști luptători în Afghanistan, în prezent refugiați în Pakistan.

Dacă în urma controlării pasagerilor algerieni se dovedește că au stat o vreme în Pakistan sau în Afghanistan, se cuvine să fie avertizat DST.

Roger Lejeune“

Documentul 15

Notă confidențială a responsabililor luptei antiteroriste, în urma reuniunii lor de la Paris, în zilele de 21 și 22 octombrie 1996.

Această notă studiază terorismul de origine sunnită și pune în evidență amenințările teroriste provenind din Malaysia.

Sînt analizate, de asemenea, amenințările teroriste vizînd țările importante și în special Franța, pericolele la care se expun, conexiunile și finanțarea acestor mișcări. Și se observă apariția numelui lui Usama bin Laden (v. traducerea acestui document la pp. 250-253 , *n.tr.*).

intention de faire et des fonds transférant des actions dérivées en Espagne ou en Grèce. Le fait de spéculer sur le fait. Le résultat de ces actions, sans évaluer leur caractère direct de faire sans doute, produira donc de leur impact et l'analyse de leur état technique.

Classe de financement par les fonds d'investissement

Le résultat des opérations financières françaises est une source de revenus sociaux de financement : une demande de la République d'être, sous le titre religieux, l'ensemble des personnes (sans doute) non spéculatives et la source, libérée, créée par les fonds et l'ensemble des fonds, sans doute, sur les actions dérivées de certains de ces fonds.

Pour les fonds d'investissement et les autres fonds, une partie de l'investissement est par les opérations non spéculatives, les autres actions sur l'ensemble. Ce genre de fonds est composé de fonds, souvent également non spéculatives.

Certes, cependant, le résultat de l'investissement des fonds de fonds est une source de revenus sociaux dérivés par les opérations de fonds et l'ensemble des fonds, sans doute, sur les actions dérivées de certains de ces fonds.

**„Reuniunea responsabililor luptei antiteroriste
Paris – 21 și 22 octombrie 1996**

REZUMAT

Întimpinind delegațiile, domnul Claude Gueant, directorul general al Poliției Naționale, amintește că această reuniune, inițiată de miniștrii în urma întâlnirii lor din 30 iulie același an, la Paris, are ca obiect punerea în practică a punctelor 22–25 ale concluziilor la care s-a ajuns cu această ocazie, pentru ameliorarea mijloacelor de comunicare și de analiză a serviciilor.

Diversele amenințări vor fi examinate într-un scop operațional, vizând o mai bună înțelegere și evidențiere a următoarelor puncte:

**I. Evaluarea amenințării teroriste sub diferitele
sale forme și ripostele adaptate fiecăreia,
în lumina recentelor evenimente**

Terorismul de extrema stînga și de extrema dreapta

Amenințarea de extrema stînga apare în declin în majoritatea statelor membre, chiar dacă încă mai există focare de supravegheat în Germania și Italia, unde grupuri mici își continuă activitățile împotriva organizației NATO și a organismelor internaționale. Mai neliniștitoare sînt referirile la o susținere a terorismului islamist sunnit.

În Franța se constată o încetare a acțiunilor violente, în vreme ce începe să se manifeste o nouă o nouă generație care investește mai mult în sfera politică, menținînd totuși legăturile cu omologii săi din afara.

Situația este în contrast cu cea care privește extrema dreapta, ale cărei activități înregistrează cote înalte în Statele Unite (mișcările antiguvernamentale).

III. Terorismul de origine islamistă sunnită: rolul rețelelor internaționale

Amenințarea terorista de origine sunnita

Pentru delegația franceză, deși nici un centru nu a fost detectat pînă în prezent, extremismul sunnit face parte dintr-o adevărată «Internațională» dispunind de numeroase rețele. El este, înaintea de toate, legat de conflictele locale (din Algeria, Egipt) la care se adaugă un factor declanșator, războiul din Afghanistan, care a permis apariția luptătorilor care invocă djihadul, dispunind de țări de adopție (Afghanistan, Pakistan, Sudan, dar și Malaysia) și de sponsori, adesea ONG-uri. Noi focare de conflict (Bosnia, Cecenia, Kashmir) le-au favorizat acțiunile.

Situația internă: comunitățile musulmane și grupările activiste sînt inegal reprezentate în cadrul statelor membre.

Franța primește aproape 4 000 000 de musulmani. În majoritate sunniți, aceștia alcătuiesc o comunitate lipsită de organizare și puțin practicantă, în cadrul căreia propaganda islamică acționează în principal la periferie, asupra unor tineri fără ocupație, care pot fi ușor recrutați (așa cum au arătat-o atentatele din vara lui 1995, în Franța, dar și atentatele precedente de la Marakesh, în Maroc), dar și în cadrul asociațiilor pretins culturale și în moscheile unde sînt recrutați cei mai fanatici.

Îndoctrinarea teoretică odata încheiată, acești noi militanți sînt trimiși în Afghanistan sau în Pakistan pentru a-și desăvîrși pregătirea. La întoarcere ei devin, la rîndul lor, «recrutori».

Obişnuți cu tehnicile luptei în clandestinitate (utilizarea de documente false, «pierderea» sistematică a documentelor autentice, conversațiile și adresele codate), dotați cu materiale de comunicare performante, membrii acestor rețele bine structurate își repartizează ierarhic sarcinile.

Se descoperă din ce în ce mai multe conexiuni între delincvenții de drept comun – adesea tineri arabi îndoctrinați în închisoare (de exemplu Kelkal) sau francezi convertiți la islam – și activismul islamist (v. Afacerea Roubaix).

Conexiuni internaționale

În ciuda faptului că războiul din Afghanistan a luat sfârșit (în război în timpul căruia mai multe mii de voluntari arabi, în majoritate saudiți, algerieni și egipteni, au luptat împotriva sovieticilor), regiunea pakistano-afgană rămâne o zonă de conflicte care continuă să primească și să formeze numeroși «luptători ai lui Allah».

S-a făcut o inventariere a majorității taberelor de antrenament, în care mujahedinii sînt pregătiți să minuiască armele și să lupte subversiv. Existența taberelor a fost semnalată și în Tadjikistan, dar și în Somalia, în Yemen, în Sudan, în Iran și în Malaysia.

Fosta Iugoslavie a constituit o vreme un nou pol de atracție pentru afgani, care au părăsit-o apoi masiv, mulți dintre ei pentru Turcia. Cîteva sute s-au stabilit acolo, constituind virful de lance al unui prozelitism islamist.

În fine, unii au fost semnați în Cecenia, unde pătrund prin filiere de transport activate din Turcia.

Activismul mujahedinilor este cu atît mai neliniștitor, cu cît se află în expansiune și cu cît diferă radical de cel al organizațiilor teroriste din trecut, mai bine cunoscute în ceea ce privește modul de operare și structurile.

Acest fenomen este perceput a fi o «internațională» difuză, fără centru conducător, constituită din rețele personale de solidaritate, în care se întîlnesc toate naționalitățile, dispunînd de finanțarea unor state, dar și de a unor particulari, și de structuri de susținere, prin ONG-uri.

Marea Britanie, în care situația este percepută ca fiind mai puțin critică, adăpostește o comunitate musulmană în special originară din India, dar și o facțiune radicală a Grupării Islamice Armate.

Germania servește drept bază de retragere pentru GIA, ca și pentru un nucleu de activiști (150 de membri, 300 de simpatizanți) ai *Hamasului* și *Djihadului Islamic Palestinian*.

În Italia există o convergență tactică între organizații sunnite, cea mai periculoasă fiind *Jamaa al-Islamya* egipteană, bine implantată la Milano, de unde au fost trimise manifeste revendicând acțiuni teroriste în Egipt. A fost remarcată mobilitatea militanților săi către alte țări europene (tranzitarea Milanului către Dublin de către indivizi cu acte false) și către America de Nord.

Filiere de finanțare cu caracter šiit și sunnit: *Hezbollahul*, ale cărui surse de finanțare sînt puțin cunoscute, dispune de diverse surse de finanțare: ajutorul lunar venit din partea Republicii Iranene, impozitele și donațiile religioase provenind de la comunitățile šiite din Liban, dar și din diaspora iraniană, beneficiile realizate de societățile și activitățile comerciale controlate de partid, taxele puse pe acțiunile ilegale ale unora dintre membrii săi.

Pentru sunniți și mai ales pentru arabo-afgani, o parte din bani trec prin organizațiile neguvernamentale, ele însele alimentate de Arabia Saudită.

Mecena generoși, precum Usama bin Laden, contribuie și ei.

Alte mișcări, precum *Hamasul*, se finanțează prin colectări de fonduri de la populațiile musulmane, efectuate de asociații de sprijinire, oficial cu scop umanitar."

Documentul 16

În acest carnet descoperit asupra unui pakistanez omorît, membru al unei organizații care luptă împotriva prezenței indienilor în Kashmir, s-au descoperit numele martirilor *Djihadului*, membri ai comandourilor sinucigașe, cu data morții lor programate între 1998-1999. Ei erau pregătiți într-o tabără specială a lui bin Laden, rezervată așa-numiților kamikaze: tabăra Khalid ben Laden Walid, situată în Khost, în Afghanistan.

Documentul 17

Jamaa Islamyia în Egipt

Operațiunea din 17 noiembrie 1997 a fost îndeplinită de 15 mudjahedini ai uneia dintre Companiile *Talaat Yassine*: această luare de ostatici din rîndul turiștilor străini urmarea eliberarea emirului suprem al organizației *Jamaa Islamyia*, doctorul Omar Abdul Rahman, precum și a membrilor Comandamentului istoric al mișcării *Jamaa*, ca și punerea în libertate a altor persoane deținute de egipteni și de americani.

Jamaa Islamyia acuză puterea egipteană ca ar fi provocat moartea unui mare număr de ostatici și de „indigeni” prin reacția sa armată.

الصدقة الإسلامية

بسم

الحمد لله

والصلاة والسلام على

هذا بيان للناس وأول السبل لفرد

في صلاة حجة الشهاد حجاج الإقليم ١٤١٥-١٤١٦ هـ الموافق ١٩٩٥-١٩٩٦ م
 فلهذا بيان حركته فيها إحصاء أكبر عدد ممكن من المسجونين الأحزاب وأحد المبادئ
 السياسية والاقتصادية من الإخراج من أسر عدم الصدقة الإسلامية المذكور غير هذا
 المرحوم والقوانين الاقتصادية والسياسية والسياسية وغيرها من السياسات المتكاملة في
 المسجونين السياسية والاقتصادية وذلك لضمان القدرات الحكومية من حرية واستقلال
 المسجونين والسياسيين الذين في سائر هذا العدد الكبير من القلي -
 والصدقة الإسلامية في هذه المسألة (١) تضمنت هذه المسألة عدد الله تعالى فيها إخراج
 حقل -

(١) أن خمسة عشر (١٥) من مسجونيه فصار إلى إحصاء عدد من المسجونين وأن نسبة
 منهم مسجون من الحرية إلى قرعهم مائة. وقد قدمنا أنهم قد سبق من بين مسجونيه
 واحد في الأسر وقد أعني الطاق استلهمهم مع أربعة آخرين من أسرهم -

- أن الصدقة الإسلامية تجعل النظام المصرفي المستقر في الكافة القوي عدد القلي
 إخراج من المسجونين الأحزاب وذلك لإستبدال قراهم للقاهرة الحرة في مسجونيه
 هم أربع مائة من مسجونيه

- أن الله قد أكرمنا في بيانه أنصار في ١٤١٥-١٤١٦ هـ الموافق ١٩٩٥-١٩٩٦ م
 في الحياة القوية القوي عدد في ١٤١٥-١٤١٦ هـ الموافق ١٩٩٥-١٩٩٦ م
 عام المصروف في الحياة القوية القوية - أن الله قد أكرمنا في ١٤١٥-١٤١٦ هـ
 أن الله قد أكرمنا في ١٤١٥-١٤١٦ هـ الموافق ١٩٩٥-١٩٩٦ م
 أن الله قد أكرمنا في ١٤١٥-١٤١٦ هـ الموافق ١٩٩٥-١٩٩٦ م

Documentul 18

Comunicat din data de 17.11.1997 al *Mișcării Djihad*,
Unitățile islamice Fatah

Deoarece guvernul egiptean a refuzat reconcilierea și încetarea violențelor, luarea de ostatici la Luxor, care nu va fi ultima de acest fel, este răspunsul la executarea islamiştilor, atita timp cit Egiptul va continua tortura și executarea militanților. Străinii nu sînt vizați, dar ei sprijină regimul venind să facă turism: banii lor servesc pentru cumpărarea de mijloace de tortură din Occident.

Mișcarea cere eliberarea a mai bine de 30 000 de prizonieri islamişti și acuză guvernul că este ilegal deoarece a falsificat alegerile.

Documentul 19

Comunicatul lui Abi Hamza Hattab, emirul Grupării salafite pentru predicare și luptă, care condamnă diferitele forme de umilințe și torturi pe care le „îndură frații noștri musulmani, în special în Franța, dar și în alte țări păgâne“.

„Îi informăm pe toți frații noștri prizonieri că noi îi susținem prin toate mijloacele și că luptăm pentru victoria lor.“

„Considerăm că autoritățile franceze poartă responsabilitatea pentru tot ceea ce se va întâmpla în urma proceselor întreprinse împotriva acestor frați prizonieri.“

Documentul 20

„În numele Dumnezeului preamilostiv“

Decizia Biroului de Consiliere și Reformă din Londra

„Reuniți pe data de 11 iulie 1994, printr-o rezoluție a mișcării *Majlis de Choura*, am decis să deschidem o reprezentanță a Biroului de Consiliere și Reformă la Londra, pentru a da amploare activităților noastre și pentru a facilita contactele în vederea primirii corespondenței și cererilor. Dl. Khalid bin Abdhuraam El Fawaz a fost numit director.

Să ne ajute Dumnezeu să reușim.“

11.7.1994 (3.2.1415 al Hegirei)

Semnat: reprezentantul Biroului de Consiliere și Reformă,
Usama bin Mohamed bin Laden

(Documentul este semnat jos, în stînga, chiar de Usama bin Laden, ceea ce e un lucru foarte rar.)

Documentul 21

Această comisie internațională pentru drepturile omului (Centrul de observare islamică de la Londra) condamnă spinzurarea a patru egipteni (numele lor sînt indicate), printre care Fawaz. După o ședință de judecată din data de 19 ianuarie 1997, în acest proces sînt acuzați 19 militanți, dintre care 13 sînt condamnați la munca silnică. Această comisie nu este de acord cu judecarea civililor în tribunale militare, în fața cărora apelul și casarea sînt imposibile și unde nu există dreptul de grațiere.

Acest comunicat datat 22 octombrie 1997 și semnat de Centrul de observare islamică, afirmă că marturisirile au fost făcute sub tortură.

Documentul 22

Acest comunicat purtind numărul 1, din 18 august 1998, este o scrisoare deschisă a Armatei Islamice de Eliberare a poporului din Kenya. În ea se afirmă că atentatul întreprins de Compania martirului Khaled al-Saad viza numai Statele Unite. Într-adevăr, „americarii ne umilesc poporul, ocupă Peninsulele (Arabiei), ne sug averile și ne obligă să le suportăm blocadele. Mai mult, ei îi susțin pe dușmanii noștri dintotdeauna, evreii israelieni care ocupă Moscheea Al-Aqsa.”

Scrisoarea explică și că acest atentat este justificat deoarece guvernul kenyan i-a autorizat pe americani să se folosească de țara lor pentru a lupta împotriva țărilor musulmane vecine, în special împotriva Somaliei. În plus, Kenya a colaborat cu Israelul, pentru că acolo se află centrul evreiesc, cel mai antimusulman din Africa Orientală.

Din Kenya, se mai poate citi, americanii au susținut secesiunea sudului sudanez în jurul lui John Garang.

Documentul 23

**Comunicatul nr. 4 din 12.8.1998 al
Armatei Islamice de Eliberare**

„Avind in vedere ocupația americană și evreiască a împrejurimilor Moscheii Al-Aqsa, avind in vedere ceea ce fac evreii in Palestina (distrug casele), avind in vedere că mai mult de un milion de irakieni au murit, avind in vedere închiderea ulemașilor in America și in țările dominate de Statele Unite și avind in vedere furtul averilor musulmanilor prin exploatarea petrolului, toate acestea ne obliga să declanșăm djihadul in lumea întreagă și in orice moment.

A lupta împotriva Statelor Unite și a aliaților lor, evreii din Israel, înseamnă a lupta pe viață și pe moarte. Înainte de Nairobi, îi avertizasem pe musulmani să nu frecventeze nimic din ceea ce este american și repetăm această punere in gardă.“

Documentul 24

Declarația Frontului Islamic Mondial pentru înfruntarea evreilor și a cruciaților (creștinilor)

„Vineri, am aflat că două enorme explozii în capitalele Kenyei și Tanzaniei au avut ca ținte ambasadere americane, (reușite) grație clarității planurilor și determinării militanților [...]. Operațiunile de la Riyadh și Khobar (în Arabia Saudită) au ucis 30 de ocupanți americani. Tinerii musulmani și, în special, saudiți trebuie să răzbune profanarea Pământului Sfânt și a Moscheii Al-Aqsa.

Americanii ne toacă averile și ne umilesc popoarele. [...] Americanii au crezut în minciunile evreilor până într-atît, încît acestea au dus la declanșarea războiului dintre mudjahedini și ocupanții americani. [...] Singele musulman a fost vărsat în Bosnia sub ochii americanilor (au existat gropi pline de cadavre, violuri, torturi, opera necredincioșilor). Armata de Eliberare a pus capăt acestei situații omorînd 13 000 de civili. America a uitat Nagasaki și Hiroshima și îi acuză pe nedrept pe tinerii musulmani de terorism. [...] Americanii i-au îndemnat pe evrei să ocupe Ierusalimul, apoi au ocupat Arabia Saudită. Ei i-au susținut pe conducătorii corupți din regiune. Zilele ce vor veni vor dovedi că America o să aibă soarta URSS: va primi lovituri din toate părțile.“

12 august 1998

البيان

البيان

البيان

بيان

البيان

البيان

البيان

البيان

البيان

البيان

البيان

البيان

البيان

Documentul 25

Lecțiile de nimicire a distrugătorului american *Cole*

Iată mai jos un extras din textul liderului fundamentalist egiptean Rifai Taha (instigatorul atentatului de la Luxor, din Egipt), care a fost redactat în 12 noiembrie 2000, la circa o luna după atentat.

În ciuda masacrării femeilor și copiilor în Palestina de către evrei, Aden intimpină distrugătorul *Cole* pe 12 octombrie. *Cole* este foarte bine protejat. Operațiunea a costat între 5 000 și 10 000 de dolari. Însă jurnaliștii plătiți de occidentali afirmă că: „Forța noastră nu poate fi comparată cu cea a sioniștilor. De altfel, americanii au folosit Irakul ca exemplu pentru a-i teroriza pe opozanți. Americanii au distrus o uzină de medicamente din Sudan, poate singura din țară. Am atacat taberele de antrenament din Afghanistan, unde nu se aflau decît lansatoare de rachete sau mitraliere. Americanii vor să fie judecați de tribunalele lor oameni pe care-i decretează a fi teroriști [...]. Pot să ne copleșească cu alcool, cu cosmetice [...], cu ceea ce se numește modă, dar nimic nu ne va opri. Cei care au cunoscut plăcerile nu vor avea forța sufletească să îndure un război lung pe plan mondial [...]. Necredincioșii nu vor putea suporta o viață în teroare, cu sabia lui Damocles deasupra capetelor!”

Propaganda occidentală a condamnat atacarea ȋntelor civile, dar totuși puțin îi pasă Occidentului ca sînt uciși musulmani în Palestina sau în Cecenia.

„America îi sprijină pe sioniști, ne ocupă teritoriile, îi determină pe frații noștri să emigreze. [...] Noi, mișcările islamiste, platim un greu tribut ca să rezistăm cenzurii [...]. Evreii dirigează deciziile americanilor. Musulmanii trebuie să înțeleagă că americanii își pot schimba politica dacă primesc lovituri directe.

În fața forței nucleare americane, noi avem credința. America nu poate trăi în pace și fără să fie atacată de popoarele musulmane, căci o națiune nu poate fi învinsă atît timp cît tinerii săi sînt gata să moară, în vreme ce tinerii dușmani trăiesc în rușine și păcat, chiar dacă posedă arme de distrugere în masă.“

Documentul 26

Acest document a fost publicat în iunie 1998, pe prima pagină a publicației *Les Partisans de la Shariah*, cu titlul „Prima sabie nucleară islamică” (v. traducerea acestui document la pp. 278-279, *n.tr.*).

LES PARTISANS DE SHARIAH

NEWS...NEWS...NEWS...NEWS...

Juin 1998 - Août 1998 Fichier 1 Seite 3

LE MOULINOU CACHE DONT NOUS AVONS DE ALLIÉS FUNCTION

BOISSE

L'ATMOSPHERE

LE MOULINOU CACHE DONT NOUS AVONS DE ALLIÉS FUNCTION

LES REPRESENTATIONS DE MUSULMANS DANS EUROPE ET AMERIQUE

LES MOTS DE VERITE DANS MUSULMANE-ANALYSE

L'EXTIQUE SEVERE A DETOURNER BRUITS ET DANSES DE JIHAD

L'EXTENSION DE MUSULMANS DANS TERRE CONTRE L'ARMEE ISRAELIENNE DE JERUSALEM

LES EXTREMES ENJOINT D'ALLIÉS MUSULMANS DANS LE PUBLIC

L'EXTENSION DE MUSULMANS

L'EXTENSION DE MUSULMANS

LE MOULINOU CACHE DONT NOUS AVONS DE ALLIÉS FUNCTION

Quand les termes deux islamistes (britanniques) accusés de meurtres sur collègue Australien étaient jugés. Le tribunal avait l'impression d'un procès par le " - Contain des Deux Musulmans (britanniques) - " Mu Fatah. Cette intervention, qu'il est, et probablement par un islamisme unique. Il est probablement de deux facteurs: les deux musulmans en fait sont trouvés par les autorités. Deux à l'extrême le tribunal des faits sont dans une confiance et entraînement le fait, leur histoire dépassait et dépassait littéralement à titre d'exemple de " " technique (britannique) - " probablement dans l'extrême. Le tribunal de justice dans l'islamisme (britannique) est évidemment imparfait, comme toute institution et souvent n'importe pas comme par les musulmans arabes et musulmans dans une sous leur direction et après tout cela. Il est même le musulmanisme (britannique) dans l'extrême. Mais que pas de musulmans musulmans supportent dans cette situation sur la base des musulmans islamistes dans l'islamisme en musulmans arabes plus de temps et confiance. Ces exemples musulmans la manière de croire le tribunal et l'extrême comme le tribunal. Ces exemples supportent que " - Pas de ces musulmans ne devraient être prises comme un musulman pour les fois de l'extrême " - Un exemple de musulmans de la justice de l'extrême comme les musulmans.

„Știri... Știri... Știri... Știri...

Iunie 1998 – Safar 1419 Fișierul 1

Regele Fahd ascunde două infirmiere de
pedeapsa lui Allah

Kosovo

Afghanistan

Prima sabie nucleară islamică

Arestările musulmanilor în Europa și Anglia

Cuvintele de ordine în Masjid-e-Nabawee

Atacul sever care să-i distrugă pe erudiți și

Daa'ees de Djihad

Izbucnirea războiului în Yemen împotriva
armatei islamice a lui Abyan

Egiptenii execută doi mudjahedini în public

Israelul se opune islamului

Islamul întreabă și răspunde

REGELE FAHD ASCUNDE DOUĂ INFIRMIERE DE PEDEAPSA LUI ALLAH

La sfârșitul lunii mai, două infirmiere britanice acuzate de uciderea colegului lor australian au fost achitate. Revizuirea procesului purta semnătura «păzitorului celor două moschei sacre» – regele Fahd. Această intervenție regală este, și probabil va fi, un fenomen unic. Dacă acuzatele ar fi fost surori musulmane, o astfel de relaxare nu ar fi fost permisă. Dimpotrivă, ele ar fi fost tratate într-un mod umilitor și jenant, onoarea lor ar fi suferit urmări și ar fi fost executate ca un exemplu al legii islamice *charia* – predominantă în Arabia Saudită. Sistemul de justiție în Arabia Saudită este evident imperfect; astfel de acoperiri și

favoruri nu ar fi fost acceptate de musulmanii arestați și executați foarte discret într-o curte în 1996, în urma bombardării unei baze militare SUA la Riyadh. Deși nu au fost uciși musulmani, în acest atac asupra bazei, ei au fost prinși și mulți au suferit torturi și umiliri. Acest lucru intensifică lipsa de respect față de Coran și sunna, cum înțelepciunea profetului spunea: „Viațile musulmanilor nu ar trebui să compenseze viețile Kaffirilor“.

Documentul 27

Comunicatul organizației *Jamaa Islamiya* din Egipt, din data din 22.10.1997

„În această dimineață, patru dintre noi au fost spinzurați.

Aceste execuții nu vor zdrobi hotărîrea noastră. Ne vom urma djihadul ca să respectăm *charia* [justiție fundamentată exclusiv pe Coran].“ (punctul 1)

Și *Jamaa Islamiya* îi va răzbuna pe martiri „înainte ca să se usuce cerneala cu care am scris acest comunicat“ (*sic!*) (punctul 5).“

١٠٠٠

الجماعة الإسلامية

بعد رسول الله

بعد

في الحق مشاهيرهم وقديهم المصطفىين

وَأَمَّا جِنْدَتُهُمْ الْعَلِيَّةُ

في صباح اليوم قامت السلطات المصرية بقتل أربعة من أبطالنا شجاعة وجسوراً بعد وقوعهم في أسر بعضهم أحد المجرز العسكرية.

إن الجماعة الإسلامية إذ تشرب شهيداً هذا عند الله تعالى يثابته أن يستكمل فسيح جناحه فإنها بأوامر هذه المجرز التي تقوم بها النظام في حق شعبنا ومجاهدينا تؤكد على ما يلي :

١ - إن المجرز العسكرية والسياسي أن يستلزم بدور الله وإمره أن يكون صمودنا يستمر من جبهة هذه السلطة المبدية للشرع الله تعالى إقامة للشرعيات والأحكام.

٢ - إن هذه السلطات أن توجب لهذا النظام أنها وإن تبطل أو استقررا ولكنها مستجاب له من جبهة والمجاهدين - وهذا كان الله الهلوك أرواحاً دون أن يتكسر لهم من قلوبهم .

٣ - إن النظام والحق صموداً عندنا فإن الله يستلزم أن يثابته في إرادة صمودنا واستمرارية ولكن عليه أن يترك أن صموده يبرهن ويثبت أنه استلزم أن تصمد أمام من جبهة صموده بتلكه الصمود من إرادة الجماعة الإسلامية .

٤ - إن قيام النظام المصري بقتل أربعة من أبنائنا جسراً لأرواحنا جديداً على صمودنا هذا النظام وأنه أن يثابته من سياسة القويضة الصمودية وسياسة الضعيفة .

٥ - إن الجماعة الإسلامية ستظل برائن الله تعالى لاهولاتها قبل أن يثابته صدام يثابته هذا . وإننا مستلزم برائن الله تعالى أرواحنا الجديدة والدينا هذا ما يلي فيها فرق بيننا أو بين الخوف .

إن نظامنا بقتل أبنائنا ويرغب شعبنا يستلزم أساساً بوقوف بأشهر من ذلك يعرفه إرادة الجماعة وإن يجهل إرادة المجرز والتمسك . ليس له هذا إرادة الصمود - وإن يثابته الصمود .

بأن الحق مشاهيرهم في كسر إرادتنا والحق من صمودنا - وأرواحهم المصطفىين - وإن جندة لهم العالين .

وذلك فقام على أرواحهم المصطفىين المصطفىين .

الجماعة الإسلامية

الإيمان

(1997-1992)

Documentul 28

Comunicatul organizației *Jamaa Islamiya* din Egipt,
din 14.10.1997

Acest comunicat revendică moartea a 15 polițiști ca răspuns la condamnările tribunalelor militare egiptene. Se afirmă că operațiunile vor continua atit timp cit spionii – „maimuțe și porci” (evreii) – sint in libertate. *Jamaa* ii cheamă pe soldați și pe ofițeri să dezerteze și să li se alature, iar pe guvernele arabe și musulmane să nu susțină guvernul egiptean pentru că „nu e nici democratic, nici fundamentat pe *charia*”.

De asemenea, ii îndeamnă pe turiști să nu viziteze Egiptul, ca să-și păstreze viețile și averile, cu atit mai mult cu cit e vorba despre un conflict la care nu participa.

„Djihadul va fi continuat, se spune in concluzie, pină ce Egiptul va fi curățat de murdăria evreiască și americană și toate drepturile vor fi restabilite.”

Documentul 29

Acesta este ultima prevenire a campaniei de distrugere și nimicire vizîndu-i pe turiștii care vin din America, din Occident și pe necredincioși atît timp cît dr. Omar Abdul Rahman nu va fi eliberat. Oamenii lui Mustafa Hamza (deci ai *Jamaa Islamya*) continuă djihadul pentru a sfîrși cu cei „vînduți străinilor“, care ridică spînzurători. „Cei mai buni tineri sînt ai noștri. Nici un necredincios nu va fi tolerat pe pămîntul nostru atîta vreme cît regimurile și agenții străini ne distrug religia. Vom purifica pămîntul nostru și ne vom răzbuna martirii.

Semnat: pentru musulmanii din Egipt“

Documentul 30

În acest extras din interogatoriul lui Ahmed Ibrahim al-Sayed al-Najar, a cărui semnătură se află jos, centrată, pe fiecare dintre paginile manuscrisului, se poate citi că cei doi frați al-Zawahiri au plecat în Afghanistan în 1997, după ce talibanii și-au deschis frontierele arabilor.

Djihadul a considerat mișcarea talibanilor corectă, mai ales că este vorba despre o mișcare religioasă. A judecat că sînt normale refuzul de a acorda dreptul la studiu femeilor și obligarea bărbaților de a purta barba.

De cînd talibanii au preluat puterea, Usama bin Laden a putut să încheie cu ei un acord care să-i permită să se stabilească în Afghanistan și să-și asume întreținerea mudjahedinilor arabi cărora li s-a impus unirea sub conducerea unică a lui bin Laden. Cei care se vor instala în Afghanistan vor primi o subvenție lunară de 100 de dolari din partea lui bin Laden. Conducătorii au început să debarce în Afghanistan, de exemplu cei ai organizației *Jamaa Islamiya*, ca Mustafa Hamza și Rifai Taha, ca și islamiștii din Pakistan și din Bangladesh.

În martie 1998, al-Najar a aflat, prin intermediul Londrei, că o nouă grupare, botezată Frontul de Eliberare a Locurilor Sfinte islamice, fusese constituită sub conducerea lui Usama bin Laden, la care a aderat și Ayman al-Zawahiri. Obiectivul acesteia era eliberarea Locurilor Sfinte islamice, producerea de daune evreilor și americanilor din lumea întreagă pentru stirpirea „otravei” israeliene și americane.

„Nu eram întru totul de acord cu Usama bin Laden în privința manierei de a dirija djihadul în Egipt. Bin Laden pretindea că acțiunile noastre în Egipt erau prea costisitoare, iar cheltuielile pentru menținerea unui militant prea ridicate din cauza vigilenței Securității egiptene. Am propus deplasarea de capitaluri și de militanți ai mișcării *Tanzim*, ca și a membrilor săi, către regiuni ca Bosnia și Kosovo, datorită antrenamentului militar pe care l-ar putea desfășura aici. Mai mulți șefi ai mișcării *Tanzim* mi-au cerut să mă gândesc la posibilitatea de a deveni refugiat politic în Marea Britanie, în vreme ce alții erau reticenți, având în vedere masacrele produse de islamisti în Algeria.”

„De la plecarea mea din Egipt, în 1993, *Jamaa* a cunoscut pierderi grele și serioase probleme financiare după ce islamiștii au încercat să-l asasineze pe Atef Sedki, primul-ministru egiptean, tentativa care a avut loc în ciuda lipsei de pregătire și ca urmare a unei nerespectări a instrucțiunilor. Acest lucru l-a determinat pe dr. al-Zawahiri să lovească regimul egiptean la sfârșitul anului 1994, atacînd în aceeași zi ambasada Egiptului din Pakistan și Khan El Khalili. După aceste două operațiuni, al-Zawahiri a trebuit să reorganizeze *Tanzim*-ul intern și să-i constrîngă pe conducătorii organizației să muncească pentru a supraviețui.“

„Eu însumi, timp de un și jumătate am fost incapabil să execut ceea ce mi se cerea.

Afghanistanul este cea mai bună soluție, ca și formarea Frontului de Salvare a Locurilor Sfinte islamice, sub emiratul lui Usama bin Laden. Cred că al-Zawahiri sau *Jamaa Islamiya* vor accepta să se unească sub tutela lui Usama bin Laden, deși principiile acestui Front duc la sentimente de animozitate față de America, ceea ce este periculos pentru islamisti din cauza slabei protecții pe care putem s-o obținem din partea talibanilor.“

Documentul 31

Comunicat din 8.6.2000

„În mass-media s-a afirmat că inginerul Mohamed al-Zawahiri a fost predat egiptenilor. Este fals. Potrivit lui Ayman al-Zawahiri, fratele său, el a fost arestat acum cel puțin cinci luni.

Egiptenii l-au ucis pe doctorul Ala, purtătorul de cuvânt oficial al organizației *Jamaa Islamyia*. În plină zi, cu ajutorul americanilor, egiptenii l-au arestat pe inginerul Talaat Fuad Kassem, purtător de cuvânt al organizației *Jamaa Islamyia*.

Mohamed al-Zawahiri este închis în Egipt, în ciuda dezmințirii guvernamentale.”

Acest comunicat este semnat de Rifai Ahmed Taha, unul dintre conducătorii organizației *Jamaa Islamyia* din Egipt și responsabil de masacrul de la Luxor.

100

[illegible][illegible][illegible]

برای این که یک مقاله، فصل یا کتاب که می نویسید، از بسیاری از مشکلات رایج برای طراحان وب اجتناب کنید، از یک قالب استاندارد برای طراحی خود استفاده کنید. این قالب باید شامل یک صفحه اصلی، یک صفحه درباره ما، یک صفحه تماس با ما، یک صفحه خدمات و یک صفحه درباره ما باشد. این قالب باید شامل یک صفحه اصلی، یک صفحه درباره ما، یک صفحه تماس با ما، یک صفحه خدمات و یک صفحه درباره ما باشد.

© 2006 The Authors
Journal compilation © 2006 Blackwell Publishing Ltd

١٤٠٠ هـ

[illegible]

1000

© 2000 Blackwell Science Ltd *Journal of Internal Medicine* 247: 395–402

Documentul 32

Hebdomadarul *Takbeer* („A-L preamări pe Allah“), care apare în limba urdu la Karachi, analizează, în numărul său din 25 februarie 1999, relațiile dintre Pakistan și bin Laden: „*Saddam* are o viziune naționalistă, bin Laden are o viziune islamistă.“

Articolul este semnat de Ali Othman.

THESE

Documentul 33

Într-un raport făcut public pe 23 februarie 2000, Organismul Internațional de Control al Stupefianțelor, acționând sub egida Națiunilor Unite, denunță rolul talibanilor în fabricarea și comercializarea heroinei (v. traducerea documentului la pp. 299-301, *ibid.*).

1000

[illegible]

100

1991, les Agglomérations, les zones littorales à grande échelle de la partie à grande échelle de l'industrie et des services. Les zones littorales à grande échelle de l'industrie et des services. Les zones littorales à grande échelle de l'industrie et des services.

1975). The content of the committee's statements about the role of the parent is split: on the one hand, it is the responsibility of the school to inform parents, but on the other, statements are made that suggest that the school is responsible for the child's education (Parker, 1980). In the United Kingdom, too, it is the responsibility of the school to inform the parent (Hart, 1981). In the United States, the school is responsible for the parent's education (Hart, 1981). In the United States, the school is responsible for the parent's education (Hart, 1981). In the United States, the school is responsible for the parent's education (Hart, 1981).

20). Les modifications relatives à la prise en compte de l'avis des citoyens ont été prises en compte par les différents groupes de travail. Les modifications relatives à la prise en compte de l'avis des citoyens ont été prises en compte par les différents groupes de travail.

[illegible][illegible]

254. La théologie chrétienne d'Ibn Arabi contient de remarquables éléments d'anticipation des courants ultérieurs de l'islamisme musulman. L'apogée de son développement s'oppose à son déclin, et la fin de l'islamisme musulman est la conséquence de l'absence de théologie chrétienne d'Ibn Arabi. L'islamisme musulman est la conséquence de l'absence de théologie chrétienne d'Ibn Arabi. L'islamisme musulman est la conséquence de l'absence de théologie chrétienne d'Ibn Arabi.

179. La sua funzione di regista si può maggiormente spiegare per la fondamentale importanza sociale d'ogni atto e la completa presenza d'ogni individuo e insieme per la totalità, la completezza di la funzione di Reuss e di Comenius stesso.

[illegible]

1996, dans une étude réalisée en France, ont constaté que les parents de jeunes enfants souffrant de troubles du langage ont tendance à être plus anxieux et à avoir des attentes plus élevées pour leur enfant que les parents d'enfants sans troubles du langage.

„369. În India, autoritățile de reparație continuă să sensibilizeze confiscarea comprimatelor de metacronă, ca și demolarea laboratoarelor ilegale care fabrică această substanță, în vreme ce intensificarea activităților de reparație și adaptarea unei reglementări severe se manifestă printr-o scădere continuă a fabricării ilegale a acestui produs. Organismul roagă autoritățile indiene să mențină vigilența ca să prevină orice relansare a fabricării ilegale a

acestei substanțe și își manifestă îngrijorarea provocată de faptul că și-au făcut apariția pe piața ilicită indiană comprimate de metamfetamină fabricate în regiunea muntoasă Wa, în Myanmar.

Asia occidentală

Principalele noutăți

370. În Afghanistan, cultivarea ilicită pe scară mare a macului din care se extrage opiul continuă să se extindă în zone ale țării care nu fuseseră pînă acum cercetate. Se estimează că, în funcție de condițiile meteorologice favorabile, producția de opiu a crescut în 1999 prin comparație cu 1998, atingînd nivelul record de aproximativ 4 600 de tone. Este deci posibil ca Afghanistanul să producă aproximativ 75% din producția mondială de opiu.

371. Dorința autorităților talibane de a interzice cultivarea macului din care se extrage opiul și fabricarea heroinei rămîne îndoielnică, căci acestea continuă să perceapă impozite pe recoltarea acestei plante și pe fabricarea heroinei. Conform ultimei anchete în vigoare, 97% din suprafețele pe care se cultivă macul pentru opiu se află pe teritoriile aflate sub controlul talibanilor. Fabricarea heroinei s-a deplasat din Pakistan, unde aproape a dispărut, către Afghanistan. Organizația internațională este neliniștită din cauza acestei grave situații care are consecințe nefaste nu numai în Asia Occidentală, dar și în Europa și în restul lumii. Ea cere continuu comunității internaționale să ia măsurile care se impun.

372. Traficanții utilizează majoritatea țărilor Asiei Occidentale ca puncte de tranzit pentru comprimatele cu opiu provenind din Afghanistan și a căror destinație este în special Europa, dar și alte regiuni. Cannabisul provenind din Afghanistan și din Pakistan este transportat, de asemenea, prin numeroase țări din regiune, în mod clandestin. Materialele necesare fabricării ilicite a heroinei continuă să facă obiectul unui trafic în sens invers.

373. Organizația își arată îngrijorarea față de creșterea rapidă a culturilor ilicite, ca și a traficului și a abuzului de droguri, în special de heroină, în țările din Asia Centrală (Kazahstan, Kirghizstan, Uzbekistan, Tadjikistan și Turkmenistan) și din Caucaz (Armenia, Azerbaidjan și Georgia). Creșterea generală a criminalității în Asia

Centrală și în Caucaz, ca și insuficiența resurselor și lipsa de experiență pentru a lupta împotriva acestor fenomene fac ca abuzul și traficul de droguri să aibă consecințe devastatoare pentru țările în chestiune, dacă nu va fi făcut nimic pentru a le stopa.

374. Dacă din ce în ce mai mari cantități de comprimate cu opiu provenind din Afghanistan sînt tranzitate clandestin prin Asia Centrală, cea mai mare parte continuă să se îndrepte, prin Republica Islamică Iran, către Turcia sau din Pakistan către Republica Islamică Iran și către alte țări din Golful Persic, înainte de a fi trimise spre destinația finală. Turcia rămîne principală țară de tranzitare a heroinei destinate Europei.

375. Republica Islamică Iran a continuat să participe activ la interceptarea trimiterilor ilicite de comprimate cu opiu provenind din Afghanistan, cu destinația Turcia, statele membre ale Comunității Statelor Independente (CSI) și alte țări europene. Organizația felicită Republica Islamică Iran pentru contribuția sa decisivă la reducerea cantităților de comprimate cu opiu disponibile pe piețele ilicite din aceste țări. Mai mult de 80% din confiscările de opiu din lume aparțin autorităților iraniene, care au suportat grele pierderi de vieți și au consimțit să facă enorme sacrificii financiare.

376. Marea Caspică este din ce în ce mai frecvent utilizată pentru transbordarea importantelor cantități de comprimate cu opiu și de canabis care provin din Afghanistan și sînt transportate prin Turkmenistan, cu destinația Federația Rusă și alte țări europene.

377. Abuzul de comprimate cu opiu a continuat, se pare, să crească în Afghanistan și în Republica Islamică Iran. În Pakistan, abuzul de heroină pare să rămîna foarte important. Deși toxicomania rămîne puțin răspîndită în cea mai mare parte a țărilor Asiei Occidentale, o creștere a fost constatată într-un anumit număr de țări din regiune (Azerbaidjan, Emiratele Arabe Unite, Iordania, Kazahstan, Kirghizstan, Liban, Uzbekistan, Tadjikistan și Turkmenistan).

378. De vreme ce Asia Occidentală oferă numeroase posibilități de spălare a banilor, sînt foarte numeroase țările din regiune care n-au adoptat încă legislația care ar permite detectarea și combaterea acestei practici."

بسم الله الرحمن الرحيم

المسدسات

Documentul 34

„În numele lui Dumnezeu cel Preamilostiv“

Notița consacrată revolverului, puștii de tip Kalasnikov: ce trebuie făcut pentru a produce explozia unui pod sau deturarea unui avion. Iată alături câteva pagini extrase din manualul teroristului perfect.

۱- در صورتی که در حین شلیک
 شلیک‌ها به یکدیگر برخورد می‌کنند
 و باعث می‌شود که شلیک‌ها به یکدیگر
 برخورد کنند و باعث می‌شود که شلیک‌ها
 به یکدیگر برخورد کنند و باعث می‌شود که

شلیک‌ها به یکدیگر برخورد کنند
 و باعث می‌شود که شلیک‌ها به یکدیگر
 برخورد کنند و باعث می‌شود که شلیک‌ها
 به یکدیگر برخورد کنند و باعث می‌شود که
 شلیک‌ها به یکدیگر برخورد کنند و باعث می‌شود که

شلیک‌ها به یکدیگر برخورد کنند
 و باعث می‌شود که شلیک‌ها به یکدیگر
 برخورد کنند و باعث می‌شود که شلیک‌ها
 به یکدیگر برخورد کنند و باعث می‌شود که
 شلیک‌ها به یکدیگر برخورد کنند و باعث می‌شود که

شلیک‌ها به یکدیگر برخورد کنند
 و باعث می‌شود که شلیک‌ها به یکدیگر
 برخورد کنند و باعث می‌شود که شلیک‌ها
 به یکدیگر برخورد کنند و باعث می‌شود که
 شلیک‌ها به یکدیگر برخورد کنند و باعث می‌شود که

1. *Diagram illustrating the construction of a bridge with multiple arches.*

The diagram shows a cross-section of a bridge with multiple arches. The arches are supported by piers. The construction process is shown in two stages: the first stage shows the arches being built, and the second stage shows the bridge completed.

The diagram illustrates the construction of a bridge with multiple arches. The arches are supported by piers. The construction process is shown in two stages: the first stage shows the arches being built, and the second stage shows the bridge completed.

The diagram shows a cross-section of a bridge with multiple arches. The arches are supported by piers. The construction process is shown in two stages: the first stage shows the arches being built, and the second stage shows the bridge completed.

The diagram illustrates the construction of a bridge with multiple arches. The arches are supported by piers. The construction process is shown in two stages: the first stage shows the arches being built, and the second stage shows the bridge completed.

The diagram shows a cross-section of a bridge with multiple arches. The arches are supported by piers. The construction process is shown in two stages: the first stage shows the arches being built, and the second stage shows the bridge completed.

2. *Diagram illustrating the construction of a bridge with a single arch.*

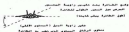
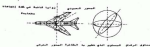
The diagram shows a cross-section of a bridge with a single arch. The arch is supported by piers. The construction process is shown in two stages: the first stage shows the arch being built, and the second stage shows the bridge completed.

The diagram illustrates the construction of a bridge with a single arch. The arch is supported by piers. The construction process is shown in two stages: the first stage shows the arch being built, and the second stage shows the bridge completed.

The diagram shows a cross-section of a bridge with a single arch. The arch is supported by piers. The construction process is shown in two stages: the first stage shows the arch being built, and the second stage shows the bridge completed.

The diagram shows a cross-section of a bridge with a single arch. The arch is supported by piers. The construction process is shown in two stages: the first stage shows the arch being built, and the second stage shows the bridge completed.

INDICE

Indice de nume proprii prezente în text și în documente

Abbas (Mahomet Yussuf), 164
Abbasi Madani, 131
Abbasi Usama, 131
Abbud (Ibrahim), 41
Abdallah (Tasser), 92, 188
Abdel Bari Atwane, 15, 20
Abdel Mutaleb (Mohamed Salah), 179
Abdelaziz (Salman), 16, 22, 25
Abdul Salam Faraj (Mohamed), 236
Abu Abdallah, 64
Abu Abdel Aziz (zis Barbarossa), 82, 83
Abu Doha, 131, 132
Abu Fares (alias Rashid Ramda), 78
Abu Hachim (supranumit Suheib), 64
Abu Haser, 63
Abu Ibrahim, 63
Abu Kassem, 77
Abu Marzuk (Mussa), 216
Abu Mohsen, 64
Abu Moussa, 108

- Abu Nidal (Mohamed al-Banna, alias), 145, 178, 179, 180
 Abu Quassim (alias Aissa), 72, 73
 Abu Sayyaf (Kumander, Janjalani Abubakr, alias), 122, 135, 73
 Abu Zubaidah, 164
 Ahmed (Mustafa Mahmud), 102
 Ahmed (Mansur), 90
 Aidid (Mohamed Farah Hassan, zis), 21, 23
 Akhawandi (Hafizdin), 16
 al-Afnawi (Sami Mahmud), vezi al-Zawahiri
 al-Ahmar (Ali Moshen), 178
 al-Anezi (Abad), 10
 al-Archad, 78
 al-Atach (Toufik), 102
 al-Badawi (Jamal), 102
 al-Banna (Hassan), 132, 179
 al-Banshiri (Abu Ubaidah), 94, 116, 48, 96, 99, 102
 al-Bayid (Mohamed), 16
 al-Bechir (Omar Hassan al-Mundhir), 20, 36, 40, 42, 48
 al-Chaeri (Hassan), 16
 al-Dalii (Fadel Chaih), 127
 al-Djezairi (Mustafa), 113
 al-Elfi (Hassan), 214
 al-Fadhli (Tarek), 176, 178
 al-Fadl (Djamal Ahmed, alias CS-1), 108
 al-Fawaz (Ben Abdhuram Khaled), 109, 110, 111, 112, 113
 al-Faysal (Turki), 30
 al-Hage (Wadih, alias Abdus Sabbur, Abd al-Sabbur, Norman și Wa'da Norman), 45, 93, 94, 95, 96, 97, 99, 102, 110
 al-Husseini (Samir), 144
 al-Islambuli (Khalid), 118
 al-Islambuli (Shawki), 118
 al-Kabatti (Yassin Abdulaziz), 176
 al-Khattab, 202, 224
 al-Mahdi (Sadik), 41
 al-Masir (Abdelaziz), 63
 al-Mundar (Zen al-Abidine), 176
 al-Najar (Ahmed Ibrahim al-Sayed), 133, 286, 36, 122, 210, 214, 286, 288
 al-Otaibi (Juhaiman), 23, 27
 al-Owhali (Mohamed Rashid) 92, 93, 102
 al-Qahtani (Mohamed), 23
 al-Qaida („Temelia“), 34, 39, 44, 45, 65, 85, 88, 92, 93, 94, 102, 104, 108, 114, 153, 162, 241
 al-Saad (Khaled), 266
 al-Sadat (Anuar), 118, 120, 128, 167
 al-Saied Chaabane (Anuar), 131, 210
 al-Sharif (Abu Abdullah), 234
 al-Sirri (Tufik), 179

- al-Takriti (Dahman), 127
- al-Takriti (Khairallah), 128, 199
- al-Takriti (Samir Najim), 127
- al-Turabi (Hassan), 38, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 50
- al-Turabi (Isam), 47
- al-Zawahiri (Ayman), 44, 47, 48, 57, 63, 65, 81, 89, 108, 117, 121, 122, 123, 124, 133, 145, 155, 210, 211, 212, 213, 215, 286, 288, 290, 294
- al-Zawahiri (Mohamed), 123, 210, 286, 294
- al-Zayyat (Muntazir), 123
- al-Zendani (Abdul Majid), 176
- Ala (doctor), 294
- Ali (Adam Adel, alias Adam Khan Balush, alias dr. Adel Sabah, vezi Yussuf)
- Anas (Abdallah), 82
- April (soția lui al-Hage), 95, 96, 97
- Arab (Hussein), 176
- Arafat (Mohamed Abu Rauf, alias Abu Amar, zis Yasser), 32, 101, 179, 80, 187, 208, 216, 228, 232
- Araneta (Gemma Cruz), 138
- Ashara (Shoko), 167
- Atef (Mohamed, alias Tassir Abdullah Abu Afez al-Masri al-Khabir) 48, 94, 98, 102, 104, 116
- Atmani (Said, alias Abu Hisham) 80
- Ayache (Yehia) 78
- Azhar (Massud) 67
- Aziz (Tarek) 128, 133
- Azzam (Abdallah) 32, 44, 49, 64, 72, 73, 82, 87, 95, 117, 164, 222, 224
- Azzam (Fatah) 48
- Bearden (Milton) 60
- Bin Abdel-kader 76
- Bin Abdelaziz (Nayef) 146
- Bin Amar (Maalui Monahim) 73
- Bin Chajaa (Mohamed) 176
- Bin Fahd (Mohamed) 27
- Bin Laden (Abdelaziz) 29, 30
- Bin Laden (Ali), 25, 26
- Bin Laden (Bakr) 30
- Bin Laden (Bakri) 24, 25
- Bin Laden (Khaleb) 24
- Bin Laden (Mahrus) 23
- Bin Laden (Mohamed) 21, 22
- Bin Laden (Mohammed bin Oud) 21, 22
- Bin Laden (Omar) 24
- Bin Laden (Salem) 25, 26
- Bin Laden (Yahya) 27
- Bin Laden (Yehia) 27
- Bin Laden (Yeslam) 26, 28, 29

- Bin Musalem (Ali) 26
 Bin Nayef (Saud) 22
 Bin Said (Boualem) 185
 Bin Yamed (Bechir) 20
 Bensakhria (Mohamed) 133
 Berkowitz 161
 Bhutto (Benazir) 51, 80, 121
 Bodansky (Iosif) 20, 156
 Botov (Antonov) 155
 Bulanuar (Abdessalam) 137
 Bunua (Budjernah, alias Abu Anass) 64, 72, 73
 Bremer (Paul) 107
 Bruguière (Jean-Louis) 75, 130, 132
 Bodansky (Yumad) 156
 Bush (Georges W.) 10, 108
 CPAI (Conferința Populară Arabe și Islamice) 42-44
 Carlos (Ilici Ramirez Sanchez, alias) 19, 20, 39, 48, 50, 102, 116, 145
 Carter (Jimmy) 70
 Casey (William) 70
 Ceaușescu (președinte) 208
 Chajaa (șeicul) 177
 Chalabi (Mohamed) 118
 Chirac (Jacques) 26, 184
 Chikki (Omar) 86
 Clinton (Bill) 11, 45, 66, 88, 107, 220
 Cohen (William S.) 60
 Dawari (Amine) 62
 Deek (Khalil) 164
 Deneche (Abdelkrim) 130
 Dhina (Murad) 131
 Dostam (general) 51
 Dudaiev (Djakhar) 138, 139, 165
 Douglass 161
 Dumont (Lionel, alias Abu Hamza) 82
 Dunant (Baudoin) 28
 el-Cheikh (Zahid) 79, 80
 Elțin (Boris) 138
 FIS (Frontul Islamic de Salvare) 43, 57, 64, 67, 73, 74, 125, 128-131, 145, 146, 149, 151, 238, 241, 242
 Fadlallah (Mohamed Hussein) 120, 123, 183
 Fahd (rege) 12, 16, 18, 22, 30, 35, 66, 109-111, 113, 114, 126, 146, 206, 278
 Farrakhan (Louis) 43
 Faisal (rege) 21, 22, 30, 147
 Fazzam 92, 93
 Fazul (Mohamed) 92
 Fitzgerald (Patrick) 108

- Forestier (Patrick) 177
 GIA 39, 50, 72, 73, 76, 78, 80, 81, 86, 113, 114, 118, 128-132, 182, 184, 190, 226, 228, 241
 Gandhi 228
 Garang (John) 46, 48
 Gemayel (Béchar) 188
 Genoud (François) 28
 Ghannouchi (Rashid) 120, 125, 128
 Giuliani (Rudolph) 159
 Goebbels (Joseph) 28
 Gorbaciov (Mihail) 70
 Gul (Hamid) 66
 Haddad (Wadi) 102
 Haddam (Anuar) 43
 Hamas 39, 48, 78, 87, 129, 206, 208, 228, 252, 253
 Hamza (Mohamed) 34
 Hamza (Mustafa) 82
 Harazi (Mohamed Omar, Abdul Rahman Hussein Mohamed al-Safani, alias) 102
 Hariri (Rafik) 28
 Hassan (Mohamed) 187
 Hassan al II-lea 228, 232
 Hattab (Abi Hamza Hassan) 80, 81, 131
 Hayden (Michael) 106
 Hekmatyar (Gulbuldin) 34, 51, 57, 63, 70, 120, 124, 131, 169, 178
 Hemed (Rashid Saleh) 91
 Hemmali (Abdelkader) 76
 Hezbollah 11, 39, 48, 57, 68, 78, 123-125, 129, 130, 153, 180, 183, 253
 Hezbollah Palestina 78
 Himmat (Ali Ghalib) 150
 Hitler (Adolf) 28
 Holbrooke (Richard) 88
 Hussein (Oudai) 128
 Hussein (Qossay Saddam) 127
 Hussein (Saddam) 15, 107, 114, 127, 128, 133, 159, 182
 Hussein al Iordaniei 22, 180, 228
 ISI (serviciile secrete pakistaneze) 34, 37, 51, 56, 64, 66, 71, 74, 90, 121, 151
 Ibrahim (Abdul Wahed) 41, 63, 133
 Idriss (Salah) 44
 Ilyas (Mawlana Mohamed) 75
 Ismail (Jamal) 17
 Iyad (Abu, alias Salah Khalaf) 187
 Jamaa (al-) Islamiya (sau Gamaa al-Islamiya) 79, 81, 179, 189, 213, 214, 216, 218, 226, 232, 234, 238, 253, 256, 280, 282, 284, 286, 290, 294
 Jan (Tahar) 134
 Janjalani (Abubakr) vezi Abu Sayyaf 79, 87

- Jibril (Ahmed) 78, 105, 145
 KGB (serviciile secrete sovietice) 31, 32, 35
 Kadhafi (Mohammar) 179
 Kamel (Fatah) 80, 131
 Karimov (Islam) 55
 Kashoggi 22
 Kassem (Talaat Fuad) 77
 Kebir (Rabah) 131
 Kelim 87
 Khadr (Ahmed Said) 80
 Khalfan Khamis Mohamed (alias Zahran Nassor Maulid) 93
 Khalife (Mohamed Jamel) 79
 Khan (Bakht Zameen) 140
 Kherban (Kamar Eddin) 73, 87
 Khomeini 43, 124
 Kissinger (Henry) 10
 Kotanila (Tengku Bira) 141
 Lamaari (Mohamed) 81
 Lebed (Alexandr) 139
 Lebedev (Serghei) 135
 Lewinsky (Monica) 108
 Livingstone 131
 Lounici (Djamel, alias Zubir, Salah Mustafa, Bengacem Labyed sau
 Uhadduh Jamal) 130, 131
 Madni (Abdul Madjid) 80
 Mabruk (Ahmed Salama) 155
 Malik (Rehman) 121
 Markov (Gheorghi) 167
 Maskhadov (Aslan) 140
 Massud (Ahmed) 17, 20, 67, 72, 125, 172, 182
 Mir (Hamid) 47
 Mohamed (Ali) 90, 102
 Mokhtari (Abdelkader) 81
 Motekavel (Maulavi Ahmed) 182
 Moubarak (Hosni) 18, 40
 Mouldi 74, 75
 Mussaui (Hussein) 125
 Mughnyeh (Imad) 125
 Mujahid (Abdel Hakeem) 172
 Mutmaen (Abdel Hai) 62, 64
 Nada (Yussuf) 150
 Najibullah 34, 52
 Namangani (Djumaboi) 140
 Nasr (Nasr Fahmi) 122
 Nasreen (Talisma) 182
 Nasser (Gamal Abdel) 82
 Nayef (print) 22, 146

Nehru 42
 Nimeiri (Gaffar) 41, 42, 148, 179
 Niro (Robert de) 18
 Odeh (Mohamed Sadik) 92, 93, 97, 99
 OEP (Organizația pentru Eliberarea Palestinei) 102, 132, 141, 180, 186
 Omar Abdul Rahman 33, 47, 120
 Omar (Maulavi Mohamed) 16, 52, 53, 60, 61, 66, 120, 170, 172
 Orwell (George) 167
 Othman (Ayman) vezi al-Zawahiri
 Pasqua (Charles) 146
 Pasteur 157
 Pentagon 12, 90, 106, 142
 Perry (William) 164
 PULF (Pattani United Liberation Front) 136, 141
 Quoso (Fahdal) 102
 Rahman (Fazlur) 52
 Ramadan (Said) 132
 Ramda (Rasdhid) 78, 79, 184, 185
 Reagan (Ronald) 70
 Reeve (Simon) 29, 33, 34
 Ressam (Ahmed) 82, 81, 132
 Richardson (Bill) 186
 Rohani 181
 Rondot (Philippe) 50
 Rushdie (Salman) 182
 SCTIP (Serviciul de Cooperare Tehnică Internațională a Poliției) 73
 SHC (*Saudi High Commission*) 83, 84
 Sabour (Fuad) 132
 Salama (Marwan) 96, 155
 Saleh (Ali Abdallah) 101
 Saleh (Fuad Ali) 125
 Saleh (Mohamed) 92
 Salem (Mahmud Manduh, supranumit Abu Hajar) 45, 105, 152, 153
 Sand (Leonard) 95
 Sayyaf (Abdul Rasul) 57
 Sedki (Atef) 214, 290
 Seif (Omar) 178
 Senoussi (Abdallah) 179++
 Seud (rege) 208, 209
 Shalabi (Mustafa) 96
 Sharif (Nawaz) 66, 80, 175
 SICO (*Saudi Investment Company*) 27, 28
 Sirven (Alfred) 138
 Stoler (Irène) 76
 Suharto (general) 136
Tabligh 61, 75
 Taha (Rifai Ahmed Abu Yassir) 101, 117

- Tamimi (Azzam) 87
Tanzim 121, 210-212, 214-216, 288, 290
Tassir Abdullah (șeicul) 116, 117
Tawi (Ahmed) 98
Tayyeb (Sidi) 144
Tijani (Hadj Ahmed) 127
Tito (mareșal) 42
UCK (armata de eliberare a musulmanilor din Kosovo) 86, 88
UCLAT (Unitatea de Coordonare a Luptei Antiteroriste) 76, 80
ul-Afridi (Haji Ayyub Zaki) 169
ul-Rahman (Fazal) 62
WAD (serviciul de informații afgan) 31, 32, 168
Wahab (Abdul) 117
Webster (William) 11
White (Mary Jo) 104
World Trade Center 13, 18, 33, 79, 88, 96, 118, 120, 121
Yussuf (Ramzi Ahmed, Abdel Basit Mahmud Abdulkarim, alias) 13, 18, 29, 79, 80, 88, 110, 121, 137, 150
Yusufzay (Rahimullah) 89, 103, 117, 186
Zaoui (Ahmed) 130
Zia ul Haq 148

Cuprins

1 Amenințări nucleare, bacteriologice și chimice / 9
2 Peshawar, poarta a djihadului / 14
3 Un tânăr de familie bună / 21
4 De la Riyadh la Peshawar / 30
5 Exilat în Sudan / 38
6 La talibani / 50
7 Legiunea islamică / 68
8 „Cruciada“ antiamericană / 89
9 Ținta: bin Laden! / 103
10 Usama bin Laden și arabii / 109
11 „Frația bin Laden“ / 115
12 Febra asiatică / 134
13 Milioanele rețelelor lui bin Laden / 142
14 Noile arme ale djihadului / 152
15 Droguri și terorism / 168
16 De la un exil la altul / 176
 Anexe / 201
 Indice / 307

Din colecția RAO ISTORIE au mai apărut:

Alexandru Duță, Mihai Retegan
Război și societate

Mihai Retegan
1968 – Din primăvara pînă în toamnă

Ioan Scurtu
Viața cotidiană a românilor în perioada interbelică

Alex Mihai Stoenescu
Armata, Mareșalul și evreii
Istoria loviturilor de stat în România, vol. I
Revoluție și francmasonerie
Istoria loviturilor de stat în România, vol. II
Eșecul democrației române

CLUBUL CĂRȚII RAO

RAO CLASIC

J.W. GOETHE

➤ Afinitățile electice

Franz KAFKA

André MALRAUX

J.-P. SARTRE

Henry de MONTHERLANT

Herman HESSE

Don DeLILLO

E.L. DOCTOROW

Margaret DRABBLE

Dominique FERNANDEZ

Joseph HELLER

John IRVING

Julia KRISTEVA

Javier MARIAS

Rose TREMAIN

OPERE XX

➤ Scrieri postume și fragmente (I și II)

➤ Antimemorii I: Oglinda limburilor

Capul de obsidian, Omul precar și literatura

➤ Căile libertății II: Aminarea

➤ Căile libertății III/IV: Cu moartea în suflet/

O prietenie ciudată

➤ Îndurare pentru femei

➤ Fetele

➤ Peter Camenzind

RAO CONTEMPORAN

➤ Mao II

➤ Labirintul apelor

➤ Drumul strălucitor

➤ Îngerul destinului

➤ Catch-22

➤ Ora închiderii

➤ Hotelul New Hampshire

➤ Samuraii

➤ Inimă albită de alba

➤ Restaurarea

SUCCESE INTERNAȚIONALE

K.J. ANDERSON & D. BEASON

Ted ALLBEURY

Noel BARBER

Cathy CASH-SPELLMAN

Tom CLANCY

Tom CLANCY & Steve PIECZENIK

Nelson DEMILLE

William DIEHL

Dominick DUNNE

Daniel EASTERMAN

Paul ERDMAN

Ian FLEMING

Colin FORBES

Frederick FORSYTH

Mark FROST

Thomas GIFFORD

John GRISHAM

Mary HIGGINS CLARK

Chuck HOGAN

P.D. JAMES

John KATZENBACH

➤ Sîrșitul

➤ De-o parte și de alta a frontierei

➤ Pilos și ris

➤ Binecuvîntat fie copilul

➤ Duel la înălțime (2 vol.)

➤ Centrul de comandă II: Imaginea din oglindă

➤ Centrul de comandă III: Jocuri de stat

➤ Centrul de comandă IV: Acte de război

➤ La apa Babilonului

➤ Spencerville

➤ Mașinaria lui Sharky

➤ Domnie în iad

➤ Un anotimp în purgatoriu

➤ Frația mormîntului

➤ Numele fiarei

➤ Al șaptelea sanctuar

➤ Panica din '89

➤ Sub semnul riscului

➤ Diamantele sînt eterne [seria JAMES BOND]

➤ Operațiunea Moonraker [seria JAMES BOND]

➤ Din Rusia, cu dragoste [seria JAMES BOND]

➤ Doctorul No [seria JAMES BOND]

➤ Goldfinger [seria JAMES BOND]

➤ Doar pentru ochii tăi [seria JAMES BOND]

➤ Cataclismul

➤ Manifestul negru

➤ Cei 6 Mesia

➤ Puterea destinului

➤ Testamentul

➤ Frația

➤ Aminteste-ți de mine

➤ Noapte de vis

➤ Încercuirea

➤ Planuri și dorințe

➤ Fiul omului

➤ Moartea unui expert

➤ Calătorul

➤ Ziua răfuiei

➤ Omul din umbră

Dean KOONTZ

John le CARRÉ
Peter MAYLE

Margaret MITCHELL
Marcia MÜLLER
Ridley PEARSON
Ralph PETERS
Anne RICE

Robert ROSENBERG
Kenneth ROYCE
Lawrence SANDERS
Michael TOLKIN
Scott TUROW
A.E. van VOGT

Barbara VICTOR

- > Soapte
- > Mr. Murder
- > Omul nostru din Panama
- > Un an in Provence
- > Din nou in Provence
- > Insula pierduta
- > Trofee și lucruri moarte
- > Nume de cod: Albatros
- > Flacări din cer
- > Interviu cu un vampir
- > Regina damnaților
- > Povestea hoțului de trupuri
- > Diavolul Memnoch
- > Camera de montaj
- > Președintele a murit
- > Norocul lui McNally
- > Printre morți
- > Vinovație dovedita
- > Destinafia Univers
- > Cartea lui van Vogt
- > Coriander

PROZĂ ROMÂNĂ CONTEMPORANĂ

Razvan Ioan BOANCHIȘ
Ioan-Mihai COCHINESCU
Damian NECULA
Nicolae ROTARU
Alex Mihai STOENESCU
Cristian TEODORESCU

- > Portocaliu
- > Visul de iarnă al Isabellei
- > Sărbătoare continuă
- > Ingerii de oțel
- > Misiunea dominicană
- > Povestiri din lumea nouă

RAO PENTRU COPII

Carlo COLLODI
Erich KÄSTNER
C.S. LEWIS

A.A. MILNE

Louis PERGAUD
Lynne REID BANKS

Antoine de SAINT-EXUPÉRY
Dodie SMITH
R.L. STEVENSON
P.L. TRAVERS

- > Pinocchio
- > 35 Mai
- > Calatorie pe mare cu „Zori de Zî”
- > Șifonierul, leul și vrăjitoarea
- > Calul și băiatul
- > Prințul Caspian
- > Ursulețul Winnie-Puh
- > Cartierul Winnie-Puh
- > Războiul bumbilor
- > Indianul din dulap
- > Indianul se întoarce
- > Secretul indianului
- > Misterul dulapului
- > Micul prinț
- > Noapte de vară
- > Rapit de tilhari
- > Mary Poppins se întoarce
- > Mary Poppins deschide ușa
- > Mary Poppins in Parc
- > Mary Poppins și casa de alături

Basmele copilăriei

● Mica sirena ● Cenușareasa ● Ali Baba și cei patruzeci de hoți ● Tom Degețelul

Arlploare

Bufnița ● Papagalul ● Pinguinul ● Rațușca

Cranți Ce mai povestel

Edwin vulturul artist ● Holly sonnoroasa
Lucy își ascute clești ● Sammy un piton de treabă

Gîza cea holnară

Annie furnicuța ● Jack, un greiere săn

Știu eu cum!

Șiretul ● Fermoarul ● Capsa ● Nasturele

Multiplan

Corpul omului ● Sistemele solare ● Mumiile egiptene ● Broaștele fantastice

Cărți ilustrate

Ursulețul Paddington ● Paddington la carnaval ● Martha și pisoi ci pictează
Biblia pentru cei mici ● Winter Time

Nu știam că...

Nu știam că rechinii își schimbă mereu dinții ● Nu știam că unii serpi scuipă otrava
Nu știam că unele vase au anpi ● Nu știam că popi sări mai sus pe Lună

NON-FICTIONE

Carlos CASTANEDA
Zlata FILIPOVIC
J. F. FOGEL/B. ROSENTHAL
L. FLETCHER PRONTY
John SNELLING
Gerard MAJAX
Ernest VOLKMAN
Simon WIESENTHAL

➤ Artă visatului
➤ Jurnalul Zlatei
➤ Sfârșit de secol la Havana
➤ JFK
➤ Elemente de budism
➤ Magicienii
➤ Spionaj
➤ Calea speranței

RAO Istorie

➤ 1968 – din primăvară până în toamnă

SCIENCE FICTION

Lino ALDANI
Poul ANDERSON
Ray BRADBURY
John BRUNNER

➤ Crucea de gheață
➤ Orion va răsări
➤ Fahrenheit 451
➤ Oile privesc în sus
➤ Să prinzi o stea căzătoare
➤ Rețelele infinitului
➤ Neanderthal
➤ La limita imposibilului
➤ Ziua Independenței
➤ Chrome
➤ Conte Zero
➤ Cantică pentru Leibowitz
➤ Între două lumi
➤ Oameni în junglă

John DARTON
David COPPERFIELD
D. DEVLIN, R. EMMERICH, S. MOLSTAD
William GIBSON

Walter M. MILLER Jr.
Norman SPINRAD

JOHN SAUL

➤ Strigat în noapte
➤ Focul iadului
➤ Fulgerul negru

DOSARELE X

➤ Anticorpii
➤ Înfruntă viitorul
➤ Noul ghid oficial – Nu vă încredeți

MILLENNIUM

➤ Gheena
➤ Francezul

DOCUMENT

➤ Un englez nelinistit

John SAUL

Kevin J. ANDERSON
Chris CARTER
Brian LOWRY

Lewis GANNETT
Elisabeth HAND

Ion HOBANA

ENCICLOPEDIA RAO

➤ Biblia ilustrată
➤ Incredibila călătorie...
➤ GUINNESS - Cartea recordurilor 2001
➤ Atlas de istorie mondial, vol. I
➤ Eclipsa de soare din 11 august 1999
➤ Deținători de recorduri
➤ Istoria Artei

SERIA CE ȘI CUM

➤ Cele șapte minuni ale Lumii
➤ Multimedia și lumile virtuale
➤ Automobilul
➤ Marii exploratori și călătoriile lor

PRIMA MEA ENCICLOPEDIÉ

➤ Corpul omenesc
➤ Istoria
➤ La țară
➤ Plantele
➤ Marea
➤ Cum este vremea...

ENCICLOPEDIA PENTRU TINERI

➤ Energia și materia
➤ Plante și animale
➤ Comunicarea, de la origini la Internet
➤ Atlasul statelor lumii
➤ Istoria lumii
➤ Aventura vieții

- Știința
- Cum se face

- Lumea artelor
- Muzica
- Matematica

Totul despre management

- Cum să gestionăm timpul

- Cum să vindem

BIBLIOTECA RAO

I.S. TURGHENIEV
L.N. TOLSTOI

- Un cuib de nobili
- Cazacii și alte povestiri
- Sonata Kreutzer și alte povestiri
- Frația
- Idiotul
- Frația inelului
- Cele două turnuri
- Înțorcerea regelui
- Puteri excepționale
- Doctor Faustus

John GRISHAM
F.M. DOSTOIEVSKI
J.R.R. TOLKIEN

Joseph FINDER
Thomas MANN

RAO EDUCATIONAL

Z. APOSTOIU, M. POPA, A. SOARE
Aurelia TURCU, Ilie MINESCU

- Manual de limba franceza pentru clasa a IV-a
- Manual de limba franceza pentru clasa a V-a
- Caiet de exerciții pentru clasa a V-a

Steluța COCULESCU, O. TOMA

Mihaela TUDOSE

- Manual de limba franceza pentru clasa a V-a
- Manual de limba franceza pentru clasa a VIII-a

Steluța COCULESCU

Steluța COCULESCU, Florinela RADU

Gabriel FORNICA-LIVADA & CLE

- Manual de limba franceza pentru clasa a IX-a
- Manual de limba franceza pentru clasa a X-a

Steluța COCULESCU,

Fabian POPESCU

- Manual de limba franceza pentru clasa a XI-a

A. BARNEA, F. BOHĂLȚEA

C. CĂPIȚA, E. LUNG, A. MADGEARU

Viorela ANASTASIU

- Manual de istorie pentru clasa a IX-a
- Geografia României (teste pentru bacalaureat și admitere)

S. BREZEANU, A. CIOROIANU, F. MÜLLER

M.S. RĂDULESCU, M. RETEGAN

- Manual de istorie pentru clasa a XII-a

NOU !

Robin COOK
Ian FLEMING
Albert CAMUS

- Risc asumat
- Operațiunea Thunderball
- Cărnete

BIBLIOTECA RAO

F.M. DOSTOIEVSKI

Alex Mihai STOENESCU

- Amintiri din Casa Morților
- Istoria loviturilor de stat în România, vol. 2

CLUBUL CĂRȚII RAO

NOU !

Dacă donji titlul epuizate din colecțiile Editurii RAO, acum le puteți avea într-o serie nouă – **RAO SPECIAL**.
Pentru informații suplimentare tel./fax: 224.14.72.

Libraria RAO din str. Turda nr. 117-119 va ofera reducere de 15 % la cărțile RAO.

- Și dumneavoastră puteți deveni membru al *Clubului Cărții RAO*, beneficiind de următoarele avantaje:
- veți primi cu maximum de rapiditate cărțile comandate și veți fi informat cu regularitate despre ultimele apariții, planuri editoriale, oferte speciale;
 - pentru cărțile comandate, editura suportă costurile de transport prin poșta.
- În plus, pentru 2 cărți se acordă o reducere de 10%;
- de la 3 cărți în sus se acordă o reducere de 15% și titlul de membru al *Clubului Cărții RAO*.
- Despre *alte avantaje* ce decurg din calitatea de membru al *Clubului Cărții RAO* va puteți informa din taloanele editurii noastre sau scriindu-ne pe adresa:

C.P. 2-124, București

sau

www.editurarao.ro

e-mail:

club@raobooks.com